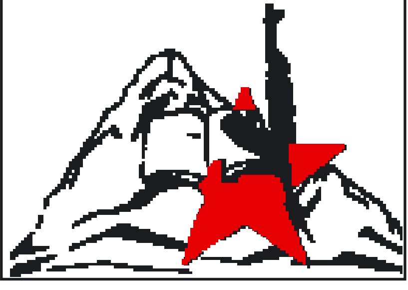

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 20 / Sayı: 239 / Kasım 2001

27 Kasım doğuşuyla Zihniyet Devrimine doğru

PKK TARİHİ zorluklarla mücadele tarihidir

PKK, son bir özgürlük şansı, umudu olarak doğmuştur. Bir halk adına ve özgürlük için çıkış yapmak isteyenler için, bundan daha ağır ve elverişsiz koşullar tasavvur edilemez. Bu koşullar altında "*ben de varım ve özgürce yaşamak istiyorum*" iddiasıyla özgürlük umudunu Kürdistan'a taşıyanlar, daha ilk adımlarında komplonun çirkin yüzü ile karşılaşmışlardır. **40'ta**

Türkiye'de barış ve demokrasinin dinamik gücü KADINLARDIR

Kadın demokratik siyasetin ve demokratik toplumsal yapılanmanın teminatıdır. Bu anlamda kendisini buna denk bir örgütlülüğe ve ifade gücüne, yani siyasi aktiviteye ulaştırmalıdır. Günümüzün egemenleri tarafından dayatılan sahte ve yalan düzeni karşısında eşitliğe ve özgürlüğe dayalı Ana Tanrıça kültürünü geliştirmek insanlığın gelecek umududur. **28'de**

Aydınlanma PKK öncülüğünde bir eleştiri hareketiyle gelişecektir

Kürt Aydınlanması, devletlerin zihniyetine ya da toplumda yerleşmiş olan zihniyetlere dayanamaz. Aydınlanmayı yaratması gerekenler başta olmak üzere bu yönlü yaklaşanların birey olarak kendisini özgürleştirmesi, özgür irade sahibi olması gerekir ki, demokratik uygarlık gerçeklerini kavramak, Ortadoğu tarihini gün ışığına çıkararak kendi kökleri üzerinde yeni bir senteze gitmek mümkün olsun. **35'te**

Sümer Rahip Devletinden HALK CUMHURİYETİNE DOĞRU

PKK Doğuşu gelişimi ve geleceği

ABDULLAH ÖCALAN

PKK'nin Doğu-Batı sentezinde en ciddi yönü, özgünlüğü ve inançlı yaklaşımıdır. Herhangi dogmatik bir merkeze bağlılığı yoktur. Ucuz hayaller beslememektedir. Dürüst ve cesur insanları esas almaktadır. Hiçbir mensubuna kişisel çıkar, prestij vaat etmemektedir. Doğruya, adalete, güzelliğe kapıları açık ve özgür bırakan bir tutum içindedir. Yaşamda eşitliği ve emeğe saygıyı esas almaktadır. İlerledikçe, toplum asıl bu özellikleri gözleriyle gördükten sonra, örgütlenmeyi sahiplenecektir. Ne dedikleri̇nden çok, nasıl yaşadıkları çok çekici bulunacaktır. İlk gelişme hızını ve karakterini veren bu özelliklerdir. Fakat esas zayıf yönleri de, bu özelliklerin kendi başına yetmediği ortaya çıktığında kendini gösterecektir. ***18'de***

ateşin uyanışı

Şehit Bülent Bayram (Bager) arkadaşın günlüğünden ***30'da***

İçindekiler

Güçlü olanlar değişim gücünü gösterirler

PKK Başkanlık Konseyi üyesi Mustafa KARASU yoldaşla, Başkan Apo'nun AİHM'e sunduğu ve demokratik uygarlık manifestosu niteliğini taşıyan savunmalar üzerine yaptığımız röportaj

Parti Önderliğimiz, tarihsel ve dönemsel analizlerden sonra Kürtlerin sloganının, "Komşu ülkelerde Demokratik Birlik Demokratik Ortadoğu'dur, Demokratik Ortadoğu Demokratik Kürdistan Birliği'dir" biçiminde olmasını öneriyor. Savunmalardaki tarih bilincinin, Kürtler açısından böyle bir 21. yüzyıl stratejisi ortaya koyması söz konusudur. PKK'nin aynı zamanda Kürt halkının tarihi bilinci olduğu bu stratejik tespitten anlaşılıyor. ***7'de***

PKK'nin yeni stratejik yaklaşımı çözüm alternatifidir

Politik süreç çok hızlı ve yoğun geçmektedir. Siyasi gelişmeleri takip etmek ve değerlendirmek gerekiyor. Tasavvur edebildiğimiz kadarıyla uygarlık şekillenmesini tartışıyoruz. Siyasetin oluşumunu, siyasal gücün ortaya çıkışını, günümüze kadar gelen ve uluslararası bir siyasi sistem halini alan yapılanmanın mantığını, tarihsel çizgilerini anlamaya çalışıyoruz. Tarihle güncel arasında bağ kurmak, günümüzü tarihte görmek, tarihsel gelişmelerin seyrini güncel durumun değerlendirmesinden çıkartmak gerekir. Parti Önderliğimiz bunu bir ilke haline getirdi ve *"Tarih günümüzde gizli, biz tarihin başlangıcında gizliyiz"* dedi. Bugünü anlamak için tarih bilinci gereklidir. Yeterince tarih bilinci olmayan ve tarihsel gelişme yasalarını bilmeyenler günümüzü anlayamaz, güncel durumu çözümleyemezler. Günümüzdeki insan ve toplum yaşamının değişik alanlarına hükmeden yasaları bilemez, dolayısıyla doğru çözümleme yapamazlar. O da yaşam karşısında doğru, etkili ve yeterli bir tavır alınmasını engeller.

Tarih bilimi bilimlerin anası olarak değerlendiriliyor. Bütün toplumsal bilimlerin tarih biliminden ortaya çıktığı belirtiliyor ki, bu denli temel bir konudur. Tarih bilimi, mekanik bilgiler toplamı değildir. Her şey yazılı tarihle belirlenen kronolojik bilgiyle ifadesini bulmuyor. O da bir çeşit tarih; fakat o bilgileri bilmek değil, onları veren yasaları, ekonomik, siyasal ve kültürel gelişme yasalarını bilmek, dolayısıyla kronolojik bilgileri içeren olayların nasıl ortaya çıktığını anlamaya çalışmak önemlidir. Esasında tarih bilimi bu yasaların bilimi oluyor. Egemenler bu bilimi çarpıtarak, sadece kronolojik bilgilerle tarih bilimini tanımlamaya çalışıyor, derinlikten ve düşünce gücünden yoksun bir beyin ortaya çıkarıyorlar. Onlara tarihin görüntü veya hikaye kısmı, olayların bilgilendirme kısmı diyelim. Esas olan, o tür olayların ortaya çıkmasına yol açan etkenlerin, doğurduğu sonuçların, gelişmelerin bilinmesidir. Bunları bilmek için de günümüzü iyi anlamak gerekiyor. Günümüzün yaşam diyalektiğini, yaşama yön veren yasalarını iyi kavrayamayan, dünü hiç anlayamaz; dolayısıyla tarihsel olayları kavrayamaz. Belki kronolojik olarak bazı şeyleri ezberler, ama bu tarih bilgisi edindiği anlamına gelmez. Bugün yaşanan, pratikte içinde yer alınan olay ve olguları çözemeyen, neden ve sonuçlarıyla yeterli bir değerlendirmeye tabi tutamayanlar, dünün olaylarını hiç çözümleyemezler. O açıdan tarihi anlamak bugünü çözümlemekten geçiyor.

Önderliğin AİHM için hazırladığı değerlendirme, kapsamlı bir güncel çözümleme ve tarih bilincini ortaya koyuyor. Toplumsal gelişmelerin yasalarını ortaya çıkartmak; tarih bilimini doğru tanımlamak, doğru bir tarihsel bakış açısıyla insanlığın ve toplumların gelişim çizgisini incelemek anlamına geliyor. Bu konuda ciddi çarpıtmalar var. Herkesin tarihi kendine göre, kendi çıkarlarına uyumlu hale getirecek şekilde ifadelendirme, dolayısıyla somut gerçekleri çarpıtma, tersyüz etme durumu var. Tarih olgusunun bundan kurtarılması gerekiyor. Önderliğin AİHM değerlendirmeleri bu gücü, özü, içeriği veriyor. Esas amacı budur ve bütünlüklüdür. Çok fazla kronolojik bilgi içermiyor, sadece olayları neden ve sonuç bağlantısı kurma temelinde değerlendirebilmek için ihtiyaç duyulan bilgileri veriyor. Onun dışındakiler, o bilgilere dayanarak yapılan yorum ve değerlendirmelerdir. Bu, tarih biliminin düzeltilmesi ve zenginleştirilmesi; emekçiler, halklar için, insanlığın doğru gelişim çizgisi için gereken tarih biliminin ortaya çıkarılması anlamına geliyor.

"Bugünü anlamak için tarih bilinci gereklidir. Tarihsel gelişme yasalarını bilmeyenler günümüzü anlayamaz, güncel durumu çözümleyemezler. Günümüzdeki insan ve toplum yaşamının değişik alanlarına hükmeden yasaları bilemez, dolayısıyla doğru çözümleme yapamazlar. O da yaşam karşısında etkili ve yeterli bir tavır alınmasını engeller."

Düşüncenin oluşumu zamana bağlıdır

Öte yandan bunun karşısında olan güçlerin yaklaşımları var. Türkiye devleti de buna karşı sekiz-on sayfalık bir savunma yapmış. Elbette işin bu yanına hiç değinmiyor. Çok siyasal ve karmaşık bir konudur. Daha çok "o yana çekilmek isteniyor" denilerek çok sığ, dar ve çıkar arz eden bir hukuksal çerçevede sorunu değerlendirip çözüme götürmek istiyor. Esas olarak kapsamlı, toplumu yönlendiren çabalarıyla, eğitim, kültür, ekonomik ve siyasi düzeniyle kendi çıkarlarını tesis ediyor. Bunu sorgulayan yaklaşımlar ortaya çıktı mı işin özüne, derinliğine girmemek için bu yaklaşımları çok dar ve yüzeysel bir hukuk çerçevesinde ele alarak geçiştirmeyi yeğliyor.

AİHM değerlendirmeleri çerçevesinde tartışılan konuları bu temelde ele almak gerekiyor. Ezberlemek iyi değildir, fakat tarihsel olayları da bilmek gerekir. Özellikle tarihin temel gelişme dönemlerine yön veren olayları bilmek gerekir ki, tarihsel gelişme üzerine değerlendirme yapabilelim, gelişmenin mantığını iyi özümseyip kavrayabilelim. Geçmişe, on binlerce yıllık insanlık tarihine ilişkin hususlar çoğunlukla sınırlı verilere dayalı bilgiler içeriyor. Bu doğal bir durumdur. Yazılı tarih –ki daha çok belgelidir– insanlık tarihinin son beş-altı bin yıllık kısmıdır. Ondan öncesine ilişkin bilgiler çoğunlukla sınırlı kalıntılar ve izler olmaktadır. Bir de yazılı tarihin gelişim diyalektiğine bağlı olarak yapılan, bu sınırlı bilgilerin değerlendirilmesini içeren yorumlar oluyor. Tarih bilincine bu çerçevede yaklaşmak önemlidir. Yani çok ezberleyip, bazı mekanik ve dogmatik bilgilerle tarih anlayışı edinmek yararlı olmaz. Günümüzde insanın doğa üzerinde önemli bir etkinliği gelişmiş durumda. İnsanlık çok ileri düzeyde bir toplumsal gelişme sürecini yaşıyor. İnsanlığın her zaman böyle olduğunu söyleyemeyiz, bu mümkün değildir. Çünkü dün böyle olmadığını adımız gibi biliyoruz. Bir insanın yaşamı bile, toplumsal yaşamın değişik alanlarında ne kadar değişim olduğunu gözleyecek süreci içeriyor. Tarihin çok eski zamanlarına dair düşünce üretirken, onları tartışırken, bugünkü ölçülerle ve ulaşılan düzeyle bakmamak gerekiyor. Bu açıdan, hem sınırlı bilgilerden hem de günümüzdeki mevcut durumdan geçmişe, insanlığın gelişim çizgisine dair doğru ve yeterli yorumlar çıkartabilecek güce sahip olmamız gerekiyor. Bakış açısı, düşünce tarzı dediğimiz budur. Bunu da oldukça doğru bir bakış açısıyla edinmemiz gerekir. Diyalektik yöntem bu bakış açısını veriyor.

Başka bakış açıları da var; idealist bakış açısı var, metafizik yöntem kullanılıyor. Önemli olan sınırlı bilgilerle de olsa doğru bir bakış açısına sahip olma temelinde geçmişe dair doğru ve yeterli bir bilinç edinebilmektir. Bu da başta belirttiğimiz gelişme yasalarını kavrayabilmekle mümkündür. İnsan ve toplum yaşamının ölçülerini, bunlara yön veren yasaları kavramak gerekiyor. İnsan nasıl insan oldu, insan olma neyle başladı? Yaşamını neye dayanarak örgütledi, geliştirdi? Bu gelişme hangi aşamalardan geçti, bu gelişmeye neler yön veriyor, etkide bulunuyor? Günümüze kadar nasıl geldi? Bunlar gibi birçok hususu kavramak gerekiyor. Geçmişe dair tartışmalarımız bu biçimdedir. Bütün bu gelişmelerin nerede olduğunu ve nasıl bir gelişme seyri izlediğini anlamak gerekiyor. Böylece doğru bir bakış açısı ve düşünce tarzı edinmek mümkündür. Demek ki, düşüncenin oluşumu zamana bağlıdır. Hangi zamanda ne tür gelişmeler yaşandı, nerede ne tür gelişmeler oldu? Hangi koşullar bu tür gelişmeleri doğurdu? Değişik olaylar ne tür gelişmelere yol açtı? Bu sorular temelinde geçmişe bakarak tarihi anlamaya ve çözümlemeye çalışmak gerekir. Zaman, mekan ve koşullardan kopuk bir değerlendirme, bilgi edinme, tarih bilinci edinmeye çalışma olmamalıdır, çünkü doğru kavratmaz. Dogmatizm, kalıpçılık, sığ ve dar yaklaşımların hepsi, bu tarz bir bakış açısından yoksun olmaktan kaynağını alır.

Neolitik çağ –ki eskiden ilkel komünal yaşam düzeni deniliyordu– eşitsizliğin ve sömürünün fazla olmadığı, insanlaşmanın, biraz da toplumsallaşmanın geliştiği, uygarlığa geçişin yaşandığı binlerce yılı alan dönemdir. İnsanlığın daha fazla üretim yapabilir hale gelmesiyle doğan sınıflı toplum uygarlığı ve onun ilk biçimi olan köleciliğin gelişiminin en köklü biçimde, bütün özellikleriyle yaşandığı saha Mezopotamya'dır. Altın Hilal denen Yukarı ve Aşağı Mezopotamya'nın, dağla ovanın kesiştiği sahalardır. Sınıflı toplum uygarlığına geçişte Aşağı Mezopotamya'nın oynadığı rol; Sümer uygarlığının kurulması, devletleşme, siyasal kurumlaşma ve buradan doğuya, batıya, kuzeye uygarlıksal yayılmanın değişik aşamalardan geçerek gerçekleşmesi ve günümüze kadar gelmesidir.

Günümüz siyaseti de bu gelişmeler üzerinde ortaya çıkan bir siyasettir. Günümüzdeki siyasal mücadelelerin kökü orada yatıyor. O zamandan başlayıp günümüze kadar uzanan, gelişen bir sınıflı toplum sistemi var. Bu sistemin 20. yüzyılda aldığı uluslararası düzey –ki dünyanın tümünü içine alma gerçeği var– başlangıçta böyle değildi. Bunun adım adım nasıl geliştiğini Önderliğin değerlendirmelerinde, tarihi gelişme sürecine ilişkin ortaya koyduğu çözümlemelerde görüyor ve anlıyoruz.

Dünya savaşları Ortadoğu üzerinde gelişen savaşlardır

21.yüzyılın başında bu gelişmelerin tümü yeniden yapılanma sorunu olarak yakıcı bir biçimde kendisini gündemleştirmiş bulunuyor. İnsanın nasıl oluştuğunun, neolitik çağın nasıl geliştiğinin, sınıflaşmanın, köleciliğin nasıl ortaya çıktığının, nerede olduğunun ve bunların ne tür ilişkilere, olay ve çatışmalara yol açtığının anlaşılması önemlidir. Günümüzde bütün bunların olduğu sahada çok yoğun ve derinleşmiş çelişkiler, mutlak çözüm isteyen sorunlar ve bunların bir dayatma haline gelme durumu var. Buradan kaynaklanan derin bir çatışma var. Siyasal çatışma farklı alanlarda kendisini yer yer silahlı çatışmaya da dönüştürüyor. Savaşı yürüten taraflar, bunların hepsine birden "III. Dünya Savaşı" adını taktılar. Böylece uygarlıksal gelişme, günümüzde en temel merkezinden kaynaklanmak üzere yeniden bir dünya savaşına yol açmış bulunuyor. Unutmayalım ki, I. Dünya Savaşı da bu alan üzerinde doğdu. II. Dünya Savaşı'nın da ana etkeni burayı ele geçirmekti. Dünya savaşları Ortadoğu üzerinde gelişen savaşlardır. Savaşan taraflar başka olabilir; I. Dünya Savaşı'nda Avrupa kendi içinde savaştı, II. Dünya Savaşı'nda Avrupa'nın bir bölümü olan orta bölümüyle, doğusu olan Rusya birbiriyle savaştılar. Mevcut durumda Amerika'yla Afganistan savaşıyor. Görünüşte öyle oluyor, ama bu savaşların hepsinin Ortadoğu üzerinde olduğu gerçeği iyi görülmelidir. I. Dünya Savaşı da Ortadoğu'yu bölüşme savaşıydı, nitekim öyle bir sonuç da doğurdu. Savaşın ortaya çıkardığı sonuçlara bağlı olarak bölgede bir siyasi coğrafya oluşturuldu. II. Dünya Savaşı bütünüyle Ortadoğu'ya nasıl inileceği üzerineydi. Almanya yayılmasını Türkiye ve Rusya üzerinde yapmak istedi; Ortadoğu üzerinden Güney Asya'yı ele geçirmeyi amaçlıyordu. Günümüzde de Güney Asya ve Ortadoğu üzerinde savaş olmaktadır. Üç dünya savaşı da böyle oldu. Çok büyük bir askeri çatışma olmayabilir. I. ve II. Dünya Savaşı'nda olduğu gibi dünyanın büyük askeri güçleri karşı karşıya gelmeyebilir, ama savaşın mantığı, alanları ve hedefleri bir dünya savaşı gerçeğini ifade etmektedir.

Dünya savaşları askeri boyutuyla birlikte, esas olarak yeniden bir siyasi sistem oluşturmayı öngörüyor. Varolan siyasi sistemin reddi, çözülmesi anlamına geliyor. Günümüzde gelişen savaş durumu da böyle bir sistem arayışı, sistem değişikliği hususlarını içermektedir. 20 yüzyılın sonuna doğru dünya savaşlarıyla ortaya çıkan sistemde çözülmeyle birlikte yeni bir sistem arayışının çok güçlü bir biçimde gündeme girdiğini biliyoruz. Sovyetlerin çöküşü ve Körfez Savaşı bu sürecin başlangıç adımı oldu. Şimdi de yeni bir adımla, 20. yüzyılda iki dünya savaşıyla ortaya çıkan sistem değiştiriliyor. Körfez Savaşı temelinde Doğu Avrupa'da, Balkanlar'da ve Kafkaslar'da önemli değişiklikler ortaya çıkartıldı. Ona dayanılarak siyasi coğrafyada çeşitli değişiklikler yapıldı.

Ortadoğu'da da bazı sonuçlar alınmak istendi, bu yönlü çabalar harcandı. "Ortadoğu Barış Planı" diye bir plan geliştirildi. Kürdistan'a uluslararası komplo dayatıldı. Bütün bunlarla adına YDD denilen yeni bir dünya yaratılmaya çalışıldı. ABD'nin bu dönemdeki çabalarını, stratejisini de biliyoruz. Fakat YDD adıyla oluşturulmak istenen stratejinin hayata geçmesi için mevcut zemin yetmedi, yürütülen çalışmalar başarılı olmadı. Sovyetlerin çöküşüyle Körfez Savaşı'nın ortaya çıkardığı sonuçlar yeni bir uluslararası sistem yaratmak için yetmedi. ABD, YDD adı altında kendi çıkarlarını öngören bir dünya yaratmayı hedefledi, ama başaramadı. Onu aşan yeni bir uluslararası sistem oluşturma yönünde de çok fazla çaba harcanamadı. Dolayısıyla yeni bir uluslararası sistem ortaya çıkmadı. Bununla Amerika'nın kendi çıkarlarını öngören ve sadece siyasi sınırlarda değişiklik yapmayla yetinen bir dünya sis-

Serxwebûn internet adresi:
www.Serxwebun.com
E-mail adresi:
Serxwebun@Serxwebun.com

temi oluşmayacağı gerçeği ortaya çıktı. Bu, 20. yüzyıl sisteminin aşılması anlamına gelmiyordu, bunun yaratılmasını içermiyordu. Dolayısıyla sadece siyasi coğrafyada değişiklik değil, siyasi yapılanmada da köklü değişiklik gerekiyordu.

Yeni uluslararası sistem bunu gerektiriyor. Mevcut durumda III. Dünya Savaşı adı altında tüm bunları içine alan bir mücadele sürüyor. Bir taraftan siyasi coğrafyanın değişimi, diğer taraftan siyasi yapılanmalarda, siyasi sistemlerde değişiklik, dolayısıyla değişik alanlarda 20. yüzyıl sisteminin aşılması, yeni bir uluslararası yapılanmanın ortaya çıkması yönünde arayışlar, siyasi ve askeri mücadeleler var. Günümüz mücadelesini böyle algılamak gerekir. Savaş bu nedenle gündeme geldi. 11 Eylül olayları tamamen böyle bir siyasi mücadelenin gereği olarak ortaya çıktı, durup dururken ortaya çıkmadı. Sonuçları da sadece bazı maddi tahribatlar değildir.

derilecek? Beş-altı yıl önce Taliban, silah gücüyle kendi egemenliği altına almak istemişti. Daha çok Pakistan sınırında olan Peştun halkına dayanan bir siyasi oluşumdu. Aşırı İslami bir çizgisi vardı. Amerika öncülüğündeki uluslararası ittifakın saldırısıyla bu oluşum kendi hatlarına geri çekilmek zorunda kaldı. Fakat bundan öteye nereye gidecek, tümden mi yönetimden uzaklaşacak, yoksa kendi hatlarında direnecek mi? Bu belli değil. Silahlı çatışma nereye varacak; eski yönetimi tümden yok edecek bir düzeyde mi geliştirilecek, yoksa mevcut hatlarda durdurulup siyasi çözüm mü aranacak? Bu da tam net değil, bütün bunlar tartışılıyor.

Ortadoğu üzerinde de duruluyor. Bir KDP heyeti Washington, Londra ve Ankara'yla görüşmeler yaptı; birlikten söz ediyorlar. Türkiye, Güney Kürdistan'da gelişebilecek siyasi otorite durumunu savaş gerekçesi yapacağını çok önceden ifade etmişti. Afganistan

lanmayı da ortaya çıkaran bir uluslararası siyasi sistem var. Esas olarak bu sistemin artık aşıldığı bir gerçektir. Sovyet sisteminin çöküşü ve Körfez Savaşı, bu sistemin bazı çivilerinin çekilmesiydi. 11 Eylül olayları ise geri kalanların da çekilmesi oldu.

20. yüzyılın uluslararası sistemi parçalandı. Zaten 11 Eylül olaylarının arkasından herkes dünyanın nasıl yönetileceği, güvenliğin nasıl sağlanacağı, hangi hükümlerin geçerli olduğu konusunu tartışır hale geldi ve herkes ciddi bir güvenlik ve ölçü sorunuyla yüz yüze kaldı. Dolayısıyla bu sistemi aşma yönünde mücadeleler yoğunlaşmış durumda.

Sistemi aşma nereden gelişiyor?

Bu sistem Ortadoğu'nun bölünüp paylaşılması üzerinde kuruldu, bunu unutmayalım. Avrupa birkaç yüzyıl içerisinde kendi içinde mücadele ederek bir gelişme yaşadı, ama Avrupa'da ortaya çıkan sistemin dünyaya yayılması, dünya üzerinde egemen hale gelmesi I. Dünya Savaşı'yla so-

Geçen süreçte CIA'nın bu olaylardaki payı çok fazla tartışılmaya başlanmıştı. Eski bir CIA ajanı, 11 Eylül saldırılarının CIA tarafından yönlendirildiğini iddia etti, bir yığın delil ve belge sundu. Öyle olur veya olmaz, o çok belirgin değil; ama kesin olan, Amerika'nın bu olaylardan kendi çıkarları doğrultusunda yeni bir dünya sistemi oluşturmada yararlanma isteminin olduğudur. İsrail, 2001 yılının başından itibaren Amerika'yı böyle bir askeri güç kullanmaya yönlendirmek için elinden gelen bütün çabayı harcadı. Barış planının başarısız kalmasının ardından Filistin halkına karşı yöneltilen ölçüsüz şiddetin esas amacı da buydu; Amerika'yı Irak'a daha ileri düzeyde askeri müdahaleye yöneltmeyi amaçlıyordu. Bu süreçte Amerika'nın Irak'a hava saldırıları bazen arttı, fakat Amerika'nın askeri hareketi İsrail'i rahatlatacak bir düzeye ulaşmadı. Ancak öyle bir noktaya geldi ki, artık İsrail için Amerika'yı savaşa sokmak temel bir ihtiyaç oldu.

bir düzeye gelmiş durumda. Amerika öncelikle hava saldırılarıyla biraz sonuç almayı umut etti. Fakat hava saldırıları yeterli olmadı. Amerika Savunma Bakanı, Taliban yönetiminin tahmin ettiklerinden daha dirençli çıktığını belirtti. Yönetim merkezlerini vurmak üzere bazı özel güçlerin kara saldırısını geliştirdiler. Bunun ardından daha geniş özel güçlere dayalı bir kara harekatını geliştirme, hava saldırılarını yoğunlaştırma durumu gündemleşti. Bir süredir bu devam ediyordu. Bunun arkasından Taliban'ın askeri durumu değişti. Kuzey İttifakı denen güç bir açılım sağladı, yani Afganistan'da bir noktaya gelindi. Çözüm gerçekleşti mi? Hayır, gerçekleşmedi. Askeri olarak Taliban yönetimi henüz tam yenilgiye uğratılmış değil. Bir siyasi çözüm de geliştirilmiş değil, fakat eski askeri ve siyasi durum değiştirildi. Taliban geriletildi, Amerika ve müttefiklerinin etkinliği gelişti.

"Çatışma, askeri harekat Afganistan'da sürdü, ama bu çatışmayı doğuran esas kaynak, neden ve sorunlar oradan değil, Ortadoğu kaynaklıdır. Bunun kesinlikle görülmesi gerekiyor. Arap-İsrail çatışması bunun merkezinde yer alıyor. Ortadoğu'daki mevcut siyasi yapılanma ve ortaya çıkardığı sorunlar da bu çatışmanın kaynağını oluşturmaktadırlar."

"Afganistan'da İslami hareket tıpkı Türkiye'deki Hizbullah'ın Türkiye yönetimine zarar verir hale gelmesi gibi Amerika'ya zarar verir hale geldi. Amerika, Asya'yı tümden ele geçirmeyi düşünürken Asya'dan kovulma tehdidi ile yüz yüze geldi. Şimdi de stratejide değişiklik yapıyor. Diğer güçlerle birlikte Asya'da varolabilmek için Güneybatı Asya'da üslenecek."

Doğru tarih bilinci ve tarih anlayışı burada ortaya çıkıyor. Bir olayı öğrenmek, onun bilgisini edinmekle, ona yol açan nedenleri ve ortaya çıkardığı sonuçları çözümlemek arasında fark vardır. Buradan bakarak tarihi olayları daha iyi anlamaya çalışmak, tarihi olaylara nasıl yaklaşmamız gerektiğini daha iyi kavramak mümkündür.

Bu çatışmaların yakın geçmişini geçen süreçte çok tartıştık. Son on yılda dünyada ve Ortadoğu'da yaşanan mücadeleleri, yüzyılın sonunda bu mücadelelerin ulaştığı sonuçları, 21. yüzyıla girerken dünya siyasal güçlerinin yaklaşımlarını çok geniş olarak değerlendirdik. 2001 yılının başından itibaren Ortadoğu üzerinde, uluslararası güçler ile bölge güçleri arasında gelişen mücadeleyi, yerel güçlerin durumunu, son olarak partimizin VI. Ulusal Konferansı'nda çok geniş ve derin bir biçimde tartışarak çözümledik. Konferansımızın tespiti, bu gelişmelerin bizi bir çatışmaya götüreceği ihtimalinin bulunduğu, en azından Irak üzerinde bir çatışma olabileceği yönündeydi.

11 Eylül saldırıları bunu çok daha derinlikli ve kapsamlı –sadece Irak üzerinde değil– bir dünya çatışması durumuna getirdi. Çatışmalar, 11 Eylül olayları ve onun arkasından Afganistan'a yöneltilen askeri saldırılar düzeyinde bir silahlı çatışma halini aldı. Bunların nedenleri az çok biliniyordu. Çatışmaların güncel olarak ne duruma geldiğine bakmak önemlidir. Kuzey İttifakı'nın güçleri Kabil'e girdi. Daha doğrusu Taliban çekilerek birçok alanı boşalttı. Bu geri çekilmeyle Afganistan'da nasıl bir durumun ortaya çıktığı değerlendiriliyor, tartışılıyor. Amerika'yla Rusya arasında devlet başkanları düzeyinde görüşmeler oldu, nasıl bir siyasi çözüm yaratacakları üzerinde durdular.

Mevcut çekilme Afganistan için fiili bir bölünmüşlüğü gösteriyor. Mevcut gelişmelerle halihazırda şöyle bir durumun ortaya çıktığı anlaşılıyor: Herkes güçlü olduğu, dayandığı alanlara çekilmiş durumda. Dolayısıyla mevcut haliyle Afganistan, fiilen kendi etnik yapısı çerçevesinde bölünmüşlüğü yaşıyor. Bu bölünmüşlük nasıl gi-

vesilesiyle dışarıya asker gönderme kararını da önceden çıkardı. Kasım ayının ilk haftasında Diyarbakır'da bütün Kürdistan'daki valilerin katılımıyla bir toplantı yapıldı. Toplantıda Güney'den gelebilecek mülteci sorunu tartışılarak, ona karşı ne tür hazırlıkların yapılması gerektiği üzerinde durulduğu açıklandı. Arkasından ordu yönetimi, Genelkurmay kuvvet komutanları Diyarbakır'a giderek Amerika'nın Irak'a müdahalesini benimsemediklerini açıkladılar.

20. yüzyıl sistemi parçalandı

Çeşitli senaryolar var. Türkiye'nin biraz daha kenarda ve etkisiz olduğu belirtiliyor. Daha çok Batı'dan, Akdeniz'den bir müdahale gelişecek. İsrail-Filistin sorunu çözülmek isteniyor ve Filistin devletinin ilanı biçiminde çeşitli ifadeler kullanılıyor. Amerika ve İngiltere, Filistin devletinin oluşumundan yana olduklarını resmen deklere ettiler. Buna bağlı olarak Arap aleminin düzenlenmesi de gereklidir. İsrail hemen arkasından *"Benim güvenlik sorunum çözülmeli"* dedi. Güvenlik sorunu ile ifade edilen, Araplar karşısında İsrail'in güvenliğini sağlamak oluyor. O da beraberinde Irak'ı gündeme getiriyor. İsrail'i tehdit edecek en büyük askeri ve ekonomik Arap gücü Irak'tır. Irak üzerinde müdahaleler var. Afganistan'da ortaya çıkan duruma dayanarak Irak üzerinde daha fazla müdahalenin gelişebileceği belirtiliyor. Ürdün'ün bu noktada Irak üzerinde etkili olabileceği belirtiliyor. 36. paralelin daha da güneye çekilebileceği, Güney Kürdistan'da Amerika himayesinde Musul-Kerkük'ün de dahil olduğu bir siyasi oluşumun ortaya çıkartılabileceği, Türkiye'nin de buna onay verebileceği, verdirilmeye çalışıldığı ancak henüz kabul etmediği, bu tür gelişmelere karşı askeri hazırlık içinde olduğu, hatta böyle bir siyasi süreci savaş gerekçesi sayacağı yönünde açıklamalar var.

Bunlar tartışılan bazı senaryolardır. Çeşitli güçler bu çerçevede ilişki kurup, ittifaklar yapmaktadır. Diplomasi hızlı işlemektedir. Bunlara yol açan bir siyasi gerçeklik, bölgede bir siyasi yapılanma var. Bu yapı-

nuçlandı. O da Ortadoğu'nun paylaşılması ile oldu. Demek ki Ortadoğu'da oluşan sistem I. Dünya Savaşı sonunda Ortadoğu'nun bölünüp paylaşılması temelinde oldu ve Ortadoğu'da yaratılan sistem, dünyada yeni bir uluslararası sistem yarattı. Bu, II. Dünya Savaşı'nda biraz daha pekişti. Aşılması gündemleşen sistem, mevcut durumda bu oluyor. Kendi içerisinde 20. yüzyılda bazı gelişmeler yaratsa da, taşıdığı derin çelişkiler gittikçe keskinleşti ve sorunlar, yeni bir yüzyıla girerken yeni bir dünya savaşıyla çözümü dayatır hale geldi. Bugünkü savaş, güncel olarak gelişen olaylar dediğimiz olguların hepsi buradan kaynaklanmaktadır. Artık şu gündeme girmiştir: Körfez Savaşı ardından Balkanlar'da, Doğu Avrupa'da ve Kafkasya'da bazı siyasi değişiklikler yapıldı, 11 Eylül saldırıları sonrasında geliştirilen Afganistan Savaşı'yla birlikte de Ortadoğu ve Güneybatı Asya'da siyasi değişiklikler yapılmak isteniyor. Mücadele bu siyasi değişikliklerin nasıl olacağı, hangi yönde seyredeceği üzerinde yoğunlaşıyor. Bu oldukça önemli bir husustur. Çünkü bazı güçler statükocuydular, eski sistemi korumak için çok yoğun mücadele ettiler, ama olaylar statükoyu önemli ölçüde parçaladı. Statükoculuk giderek zayıfladı, eski statükoyu olduğu gibi korumak artık imkansız hale geldi.

Bu noktada değişimin nasıl olacağı konusu tartışılır hale geldi. Değişimin nasıl olacağı noktasında yoğun bir mücadele veriliyor ve bu mücadele en fazla Ortadoğu'da yaşanıyor. Güncel olaylar, arayışlar hep böyle bir değişimin nasıl olacağı, yeni sistemin nasıl kurulacağı üzerinde odaklaşıyor. Yaşananlar, biraz da bu dünyayı değiştirmenin zorunluluğu noktasında ortaya çıkan olaylar oldu, kendiliğinden ortaya çıkmadı. Bazılarının dar intikam almak, mücadele etmek için ortaya çıkardığı olaylar da değildir. Dünyaya yeniden düzen verecek kadar kapsamlı siyasi sonuçları olan olaylardır. Bu durumda mevcut dünyayı değiştirme siyasetinin yol açtığı olaylar olarak değerlendirmek gerekir.

Amerika, *'Akıllı Yaptırımlar Projesi'* adı altında Körfez Savaşı'nın sonuçlarını daha da derinleştirecek bir projeyi yılbaşında yeni hükümetle birlikte ortaya koydu. Bu proje Irak üzerinde bir değişiklik yaratma ve Irak merkez olmak üzere yeni bir Ortadoğu sistemi yaratma projesiydi. Bu proje Rusya tarafından engellendi. Rusya-Çin-Fransa ittifakı, Amerika'nın bu projeyi siyasal bir düzeyde uygulamaya koyması önünde mayıs ve haziran ayı sonunda engel oluşturdu. Öyle ki, Amerika kendi projesini uygulayamaz hale geldi. Amerika'nın projesini uygulayamaması, Filistin-İsrail sorununun çözümlenmemesi, İsrail'in de daha çok zorda kalmasını ifade ediyordu. Rusya bununla da yetinmedi; Türkiye, İran ve Irak'ın desteğini de alarak Irak'ta kendi siyaseti doğrultusunda Amerika ve İsrail çıkarlarına ters düşecek şekilde yeni bir siyasi oluşum yaratma arayışına girdi. Onu da gerçekleştirirse Amerika ve İsrail bölgede zor duruma düşecekti.

Tam böyle bir noktada 11 Eylül olayları gündeme geldi. İsrail, Filistin halkına şiddet uygulayarak, Rusya siyaseti doğrultusunda bölge güçleriyle Irak'ta geliştirilmek istenen yeni arayışları durduracak bir Amerikan müdahalesini yaratmaya çalıştı, fakat buna tam muvaffak olamadı. Yani Amerikan saldırıları yeterli olmadı, Amerika daha ileri bir askeri harekata yöneltilemedi. 11 Eylül olayları bütün bunları başaran bir saldırı oldu. Sadece Irak'a yönelik bir güç kullanımına zemin açmaktan öte, Amerika III. Dünya Savaşı'nı ilan etti. İsrail, Ortadoğu ve Irak üzerinde bir askeri güç kullanılmasını isterken, Amerika bütün dünyayı içine alan bir savaş ilanında bulundu ki, bu daha kapsamlı bir biçimde İsrail siyasetine cevap verme anlamına geliyor.

Bu çatışmalar bir siyasi arayışın sonucunda ortaya çıktı. Bazı güçler de 11 Eylül'den itibaren başlayan askeri harekata dayanarak siyasi sonuçlar almak istiyorlar. 7 Ekim'den bu yana Afganistan'a askeri saldırılar yönelttiler, şimdi o saldırılar

Günümüze kadar savaşmış güçlerin uzlaştırılması zordur

Çatışmalar, çok daha uzun süreli ve şiddetli hale gelebilir. Yani Taliban kendi alanını terk etmeyebilir, Afganistan daha çok bölünebilir veya savaşla zayıflatılıp bu sonuçlara dayanarak uzlaşma aranabilir, o zaman da yeni sorunlar ortaya çıkar. Günümüze kadar savaşmış güçlerin uzlaştırılması zordur. Afganistan çatışması, sadece oradaki çelişkilerden doğan bir çatışma değildir. Ne Bin Ladin'in aşırı teröristliği, İslamiyetçiliği, ne de Taliban yönetiminin çok fazla şiddete başvurması, Afganistan içindeki çelişkilerdir. Kaldı ki 11 Eylül olaylarına onun yol açmadığı söyleniyor. Parti Önderliğimiz bu gelişmelere *"Semitik topluluğun pisliklerinin patlaması"* dedi. Bir yanda Arap kültürünün geldiği nokta, onun içinden çıkan aşırı İslami bir oluşum, diğer yanda Yahudiliğin dayandığı uluslararası sermaye düzeyi Amerika'yla birlik oluyor. Esas itibariyle Arap-İsrail çatışmasının daha geniş bir hale gelmesi, bir dünya çatışması noktasına gelmesini ifade ediyor. Uluslararası sermaye haline gelen Yahudi sermayesinin Yahudiliğin çok dar ve milliyetçi egemen yaklaşımıyla, İslamiyet'le gelişen Arap milliyetçiliğinin günümüzde Avrupa milliyetçiliğiyle de birleşerek ulaştığı çok dar ve şoven yapılanması arasındaki hesaplaşma oluyor. Dünya kapitalist emperyalizmiyle bütünleşen iki kesimin, kapitalist sistemin kendi çözümsüzlüğü noktasındaki çatışması oluyor. Sistem dışı değil, sistem içi bir çatışmadır. Her iki taraf da sistem içindedir. Çatışma, askeri harekat Afganistan'da sürdü, ama bu çatışmayı doğuran esas kaynak, neden ve sorunlar Ortadoğu kaynaklıdır. Bunun kesinlikle görülmesi gerekiyor. Arap-İsrail çatışması bunun merkezinde yer alıyor. Ortadoğu'daki mevcut siyasi yapılanma ve ortaya çıkardığı sorunlar da bu çatışmanın kaynağını oluşturmaktadırlar. Bunun daha öncesi de var; zaten bu Filistin-İsrail çatışması biçiminde uzun süre devam etti. Bu çatışmayı daha ileriye götürmek istediler, ama Filistinliler ve Araplar kabul etmedi.

Çatışma durumu Kürtlerin üzerine yüklenmek istendi. Uluslararası komplo, Kürtleri böyle bir çatışma içerisine çekme çabasıydı. Kürtler de kabul etmediler. PKK, PKK Önderliği stratejik değişimle bu istemi reddetti ve boşa çıkardı. Sonuçta çatışma biraz da Afganistan'a ihale edildi. Afganistan'daki sosyal ve siyasal yapılanma, etnik durum buna elveriyordu. Değişik siyasi gruplar, daha çok da aşırı İslami hareket böyle bir çatışmayı üstlenmeye elveren bir karaktere sahipti. Filistinlileri de, Kürtleri de öyle yönlendiremediler.

Gerek Taliban, gerekse El-Kaide örgütü, onlara karşı savaşan güçler tarafından yönlendirilen bir karaktere çok fazla sahiptirler. Onlar yapmış olabilirler, ama bu güçlü bir yönlendirmeyle olabilir. "MOSAD veya CIA bu olayların arkasındadır" denilerek kast edilen budur. Bin Ladin'in bu kadar şeyi tezgahlaması, Taliban'ın uluslararası düzeyde Amerika'nın karşısında dünya savaşı yürütecek bir siyasi güç gösterisinde bulunması mümkün değil. Bu güçlerin ne öyle bir mantıkları var, ne de siyasi ve askeri güçleri bunu gerçekleştirebilecek düzeydedir. Onların varolması, Amerika ve İsrail tarafından daha fazla yönlendirilmeye müsait konumda olduklarını daha iyi ortaya çıkardı. İşbirliği ile ilişkileri daha fazla. Aynı güçler Ortadoğu'da da başkalarını yönlendirmek istediler, ama ona güçleri ve ilişkileri yetmedi. Bu bakımdan Amerika'yla Bin Ladin veya Taliban'ın çatışması, Türkiye devleti ile Hizbullah'ın çatışmasına benziyor. Bunu kendi pratiğimizde çok yakından gördük. Çelişki ve çatışmaların da, işbirliğinin de nasıl olduğunu son on yılda Kürdistan'da yaşanan gerçeklerde iyi tanıdık. Benzer bir durum dünya ölçüsünde, Afganistan'da yaşanıyor. Dolayısıyla şunu belirtmek gerekiyor: Savaş Afganistan'da olurken, savaşın yaratıcı kaynağı Ortadoğu'dadır. Dolayısıyla onun siyasi etkisi Afganistan'dan çok Ortadoğu üzerinde oluyor.

Savaşan taraflar hep Ortadoğu'yu etkilemeye çalışıyorlar. Örneğin Bin Ladin de Filistin'i kurtarmak için cihat ilan ettiklerini söyledi. Arkasından Amerika ve İngiliz yönetimleri Filistin devletinin kurulmasından yana olduklarını söylediler. Hepsi Ortadoğu sorunu ile ilgili. Savaşan güçler savaşta sonuca gidebilmek, başarı sağlayabilmek için Ortadoğu'dan güç almaya çalışıyorlar. Afganistan'da saldırılar şiddetlendikçe Ortadoğu siyasetinin daha çok sarsıldığı görülüyor. Bu, Türkiye'nin yaklaşımlarında çok iyi görülüyor. Türkiye hükümeti bütün gücüyle savaşın siyasi etkisini Afganistan'a sıkıştırmaya, dolayısıyla Afganistan'da savaşı daha fazla yoğunlaştırmaya ve çözümsüz kılmaya çalıştı. Türk hükümetinin kendisinden istenmediği halde alana asker gönderme kararı alması, herkesten önce Başbakan Ecevit'in *"Taliban yönetimi düşürülmeli, hedef Afganistan'da yönetim değişikliği olmalı"* biçiminde görüş belirtmesi, arkasından Dışişleri Bakanı Cem'in Avrupa, Amerika ve Asya'da birçok yere gitmesi, savaşı Afganistan'da derinleştirmeye, Ortadoğu'ya etkisini önlemeye yöneliktir. Eğer Ortadoğu'ya etkisi olursa, en başta Irak üzerinde olacak. Onu çok iyi görüyor ve biliyorlar. Zaten savaş Ortadoğu'dan kaynaklandı. Statükocu politika değişim karşısında sıkışıyor ve Ortadoğu'da değişimin gündeme gelmesini önlemek için bütün gücüyle savaşı Afganistan'a hapsetmeye çalışıyor.

Ortadoğu'da statükoyu korumak isteyen bir diğer güç de Rusya'dır. Hatta Türkiye gibi Körfez Savaşı'yla ortaya çıkan sonuçları bile ortadan kaldırmak istiyor. Afganistan'da sorunları derinleştirmeye çalıştı, çünkü savaşın siyasi sonuçlarının Ortadoğu'ya yansıması Rusya açısından da tehlike arz etmektedir. Amerika'yı bütün gücüyle desteklemeye yöneldi. Bu durum, Amerika'nın da çıkarına geldi. Amerika, Rusya'ya biraz Orta Asya'da, biraz da Çeçenistan'da daha aktif olma şansı tanıyarak Rusya'nın desteğini almayı, onu Ortadoğu'dan uzak tutmayı öngördü. Böylece geçen süreçte bir yandan Amerika, diğer yandan Rusya ve Türkiye'nin yönlendirmesiyle Afganistan'daki çatışmalar şiddetlendi. Ancak bütün bu çabalar Ortadoğu'nun etkilenmesine yetmedi. Amerika yönetimi, bu güçlere güvence vermek için çatışmaları Afganistan dışına yaymayacağını açıklasa da bunlar inandırıcı ve uzun vadeli olmadı. Değişik güçler tutum geliştirdiler. Pratik bakımdan da Afganistan'da savaş geliştikçe Ortadoğu üzerinde politik etkisi oldu.

Taliban'ın çekilme durumu sonucunda daha fazla gelişme olabilir. Siyasi yön öne çıkıyor; mücadele daha çok Ortadoğu'ya kayabilir ve Ortadoğu'yu daha çok etkileyebilir. Bununla da kalmayıp bazı alanlarda askeri çatışmalar gündeme gelebilir. Böyle bir noktada bulunuyoruz. Ortadoğu'nun değişik alanları üzerinde süren yoğun bir siyasi kapışma var, farklı politikaları olan ve bu alan üzerinde mücadele veren değişik uluslararası güçler var ve bunlar mücadele ediyorlar. Dünya üzerinde global politika yürüten güçler, yeni bir dünya sisteminin yaratılma merkezi olarak Ortadoğu siyasetinde etkili olmaya çalışıyorlar. Amerika, Avrupa, Rusya ve bölge güçleri kendilerine göre politikalar yürütüyorlar. Türkiye, İran, Arap devletleri, Filistin'den Kürt örgütlerine kadar çeşitli örgütler ve yerel güçler çıkarlarını korumak üzere politik mücadele içerisindeler. Bu güçlerden kaynaklanan farklı politik eğilimler var; mevcut durumda Irak ve Güney Kürdistan üzerinde yoğunlaşmış durumda. Bir yandan Kıbrıs konusunda Avrupa-Türkiye çatışması olarak ortaya çıkarken diğer yandan Filistin sorunu olarak ortaya çıkıyor. Fakat hepsinin gelip düğümlendiği, yeni bir Irak şekillenmesidir.

Karşıt siyasetlerin mücadelesi yoğunlaşacak

Bu durumda 20. yüzyıl sistemini değiştirmek için Körfez Savaşı'yla Irak'ta yaratılan fiili durumun yeterli olmadığı ortaya çıktı. Dolayısıyla resmi bir duruma dönüşmeyen Irak'taki fiili durumun değişimi ve kalıcı çözümlerin aranması gündeme geldi. Halkların çıkarları, demokratik değişim ve dönüşüm açısından Irak'ın fiili durumu yeterlilik arz etmiyor. Irak'ın mevcut durumu eski statükoyu koruyucu niteliktedir; Amerika'nın öncülüğünde, onun çıkarlarına hizmet eden bir uluslararası sistem oluşturma, bu doğrultuda Ortadoğu'ya yeni bir düzen verme, Filistin sorunu, Kürt sorunu, Türkiye-AB ilişkileri sorunlarını kendi çıkarı doğrultusunda çözüme götürmesine yetmiyor.

Tüm karşıt siyasetler Irak üzerinde mücadele halindeler. Irak'ta değişiklikler gündeme geldi. Bu yönlü yeni bir siyasi arayış var. Bu arayış nasıl olabilir, çeşitli güçler Irak'ta gerçekten ne yapmak istiyorlar? Uluslararası güçler, yerel güçlerin mücadelesi içerisinde olası gelişmeler nasıl olabilir? Parti olarak bütün bu gelişmeler karşısında ne durumdayız, nasıl olmalıyız? Esas olarak bu konular üzerinde kafa yormak ve anlayış geliştirmek gerekiyor. Pratik politika bunların çözümlenmesinden çıkar. Bunları çözümleyebilmek için genel tabloyu görmek gerekir. Bu hususlara ilişkin daha somut ve ayrıntı içeren bazı hususları belirtmek gerekmektedir:

Net olarak görülüyor ki, artık Amerika, kendi çıkarı doğrultusunda yeni bir Ortadoğu yaratmak istiyor. Bunun da Arap-İsrail çatışmasına belli düzeylerde son vermekten geçtiği görülüyor. Cumhuriyetçi Parti'nin bir özelliği de böyle bir çözüm üretme gücünde olabilmesiydi. Filistin devleti ile Arapların desteğini almak, İsrail'in de bunu kabul edebilmesi için güvenliğinin sağlanması, bunun için de Irak'ı daha da daraltmak, zayıflatmak temel politik yaklaşım olmaktadır. Yani Akıllı Yaptırımlar Projesi'nin içeriğinin bu olduğu daha somut olarak anlaşılıyor. Başka türlü Amerika'nın İsrail'in güvenliğini sağlaması, dolayısıyla da İsrail-Filistin sorununda çözüm üretebilmesi, Filistin devleti gibi bir düzeyi ortaya çıkarabilmesi mümkün değil. Irak'ın daraltılması karşısında Araplardan gelebilecek itirazları da Filistin devleti ile telafi etmeyi öngörüyorlar.

Buradan şu sonuç çıkıyor: Irak, Körfez Savaşı'yla ortaya çıkan mevcut durumundan daha da daraltılacak ve değişime uğratılacaktır. Körfez Savaşı'yla Irak'ın durumunu resmileştirmediler, fiili bir durum oldu. Irak'ın askeri gücü zayıflatıldı, ezildi, ambargoyla ekonomik gücüne sınır kondu, fiili olarak biraz daraltıldı. Buna dayanarak Arap-İsrail çatışmasını ve Kürt sorununu kendi çıkarlarına göre çözüme götürmek istediler. Ancak on yıllık çabanın sonuçları bunun mümkün olmadığını gösterdi. Başarılı olunmadı. O yönlü başarı sağlayabilmek için Irak'ın daha da güçsüzleştirilmesi ve daraltılması gerekiyor. Irak'ın mevcut konumu her iki alanda da çözüm üretmeye fırsat vermedi. Bunun için fırsat yaratacak bir Irak oluşturmayı öngörüyorlar. Bu noktada Amerika'nın ve onu destekleyen güç olarak İngiltere'nin böyle bir politik karara vardıkları söylenebilir. Muhtemelen yeni hükümetle oluşturulan strateji buydu.

Akıllı Yaptırımlar Projesi'ni BM aracılığıyla uygulamaya koymak istediler. Rusya, Fransa ve Çin buna izin vermedi. 11 Eylül olaylarının yarattığı ortamdan yararlanarak askeri yöntemlerle o proje uygulamaya koyulmak isteniyor. Amerika, 11 Eylül saldırısıyla önündeki engelleri ortadan kaldırmış oldu. Rusya buna karşı duruyor. Rusya, Çin ve Fransa BM Güvenlik Konseyi'nde bu planı veto ettiler. Şimdi Rusya da Amerika'yı destekliyor, Fransa ve Çin de destek verdiklerini açıkladılar. Sadece engel olmaktan çıkmadılar, bir de Amerika'nın destekleyicisi haline geldiler. Bu olaylar Amerika'ya bu kadar etkili hareket etme fırsatı verdi. O açıdan basite alınamaz. 'CIA bu işleri yaptı' değerlendirmesi hiç de yabana atılacak bir düşünce değil. Çünkü ABD ve İsrail politikalarının önündeki engellerin aşılma fırsatını yarattı. Bir yöntem kazandırdı ve bir ittifak oluşturdu.

Türk Genelkurmay Başkanı Hüseyin Kıvrıkoğlu, *"Amerika Irak'a saldırırsa '91'deki savaşta olduğu gibi destek bulamaz, o kadar müttefik yaratamaz"* şeklinde bir değerlendirme yaptı. Amerika, 11 Eylül olayları temelinde Afganistan'a yöneltti̇ği saldırıda Körfez Savaşı'nda olduğu kadar, hatta ondan daha fazla destek buldu, ittifak yarattı. Bunlara dayanarak Ortadoğu'da başka yöntemlerle, uygulamaya konulamayan stratejisini uygulamak istiyor. Hem Saddam yönetimini değiştirebilir, hem de Irak'ı daha da küçültebilir, ekonomik ve askeri potansiyelini azaltabilirler. Bu da Irak'ın parçalanması anlamına geliyor. Bunu Irak'ın güneyinden gerçekleştirmeleri fazla mümkün değil. Kısmen yapsalar da ileri düzeyde mümkün olmaz. Bunu Güney'de yapmak, Amerika ve İngiltere için fazla avantaj yaratmıyor. Dolayısıyla bu daraltmanın daha fazla Kuzey'den olacağı kesindir. Bunun için de 36. paralelin daha da güneye çekileceği, Musul-Kerkük'ün Irak'tan kopartılacağı konusu kesinlik kazanmış bulunuyor ve herkes bunda birleşiyor.

Mevcut durumda mücadele, Güney Kürdistan'daki boşluğun nasıl doldurulacağı konusundadır. Yoğun bir diplomasi faaliyeti, siyasi mücadele ve askeri hazırlıklar var. İngiltere '14'den '25'e kadar Türkiye ile yürüttüğü mücadele sonucunda Musul ve Kerkük'ü Türkiye'den kopardı. Fakat II. Dünya Savaşı sonunda uğradığı sonuçlar nedeniyle buraları Araplara bırakmak zorunda kaldı. Mevcut durumda tekrar Araplardan almak istiyorlar. Çünkü Arapları, Irak'ı güçlendirdi. Ve Irak İngiliz ve Amerika politikaları için Ortadoğu'da tehdit arz eden, onların çıkarlarına zarar veren bir güç haline geldi. Bu gücü zayıflatmak ve sınırlandırmak istiyorlar. Dolayısıyla bunun alanı, Güney Kürdistan'ın kopartılması oluyor. Sadece zayıflatmak değil, denetim altında tutmak istiyorlar. Irak'ı, genel olarak da Arapları denetim altında tutmanın en etkili coğrafyası Güney Kürdistan'dır. Amerika, Afganistan'da da benzer bir sonuç ortaya çıkartmaya çalışacak. Tam belli olmamakla birlikte, kısa vadede bir siyasi çözüm yaratmaları, Afganistan'da denetim sağlayacak bir hükümet ortaya çıkartmaları mümkün değil. Çünkü etnik, siyasi ve askeri olarak çok bölünmüş bir alan. Afganistan'ın birliğini Taliban yönetimi sağladı; vurdu, savaştı ve hepsini tahakküm altına aldı. Otoriter bir yönetimdir. Diğeri ise ancak herkesin katılacağı ortak bir yönetim olur, demokratik işbirliği ile bu gerçekleşebilir. Mevcut güç dengeleri ne buna hazır ne de Afganistan'da böyle bir kültür var. Taliban'ın egemenliği yıkıldı, ama kısa sürede diğer güçlerin birliğini yaratmak ve bir demokratik yönetim ortaya çıkartmak mümkün değildir. O zaman Amerika, bunlardan yararlanarak askeri denetimini gündeme getirecek, Afganistan'ın bazı sahalarında üslenerek, denetimi kendi askeri gücüne dayanarak sağlayacak. Ona bağlı, ona dayanan siyasi oluşumlar ortaya çıkartmaya çalışacak. Böylece Güneybatı Asya'da Pakistan ve Afganistan üzerinde daha sıkı bir etkinlik kurmuş olacak. Sovyetler Birliği'ne karşı örgütlediği Yeşil hattı böyle bir askeri mevzilenme temelinde yeniden oluşturacak, ama bu eskisi gibi olmayacak. Rusya'yla da ilişki kuruyor, Rusya'yı da buna razı ediyor. Çin'le de aynı şekilde ilişki kuruyor.

Ortadoğu'nun barometresi Irak ve G. Kürdistan'dır

20. yüzyıl içerisinde savaş Asya üzerindeydi. Ortadoğu paylaşıldıktan sonra Asya'da kimin egemen olacağının savaşı verildi. ABD-Sovyet savaşı böyle bir savaştı. Buna Avrasya Savaşı da deniyor. Sovyetler Asya'ya tümden hükmederek ve Avrupa'ya genişleyerek dünya egemenliğini yaratmak, Amerika ise Sovyetleri kuşatmaya alıp çökertmek ve böylece Asya üzerinde egemen olmak istedi. Kuşatmayı bir taraftan doğudan Çin ve Japonya ile sağladı. II. Dünya Savaşı'nda, birbiriyle savaşmış güçler olmalarına rağmen savaştan sonra Japonya'yı en fazla Amerika destekledi. Almanya'yı yarattığı gibi, Japonya'yı da yeniden yarattı. Çin'le Sovyetler Birliği arasındaki çelişkiden iyi yararlandı. Çin'i, Sovyetleri doğudan kuşatmada bir alan olarak değerlendirdi. Batı'da NATO'yu geliştirdi, oradan da kuşatmaya aldı. Güney'den de İran, Pakistan ve Afganistan hattını oluşturup Türkiye'ye bağlayarak Sovyetlerin güneye, Hint Okyanusu'na inmesini engelledi. Bununla da kalmadı, Afganistan'ı içine çekti. Afganistan'ı sorun yaptı, oradaki İslami hareketi destekleyerek Sovyetler Birliği'ni çıkmaza soktu. Sovyetler kuşatmaya girdi ve biraz da bu kuşatmayla çöktü. Sistemin kendi iç mantığı, iç yapılanması ayrı, ama dışta böyle bir kuşatmanın varlığı, Sovyetlerin çöküşünde önemli bir etkendi.

Sovyetler çökünce Amerika, Asya'yı nasıl ele geçireceğinin planlarını yaptı. Amerika stratejisyenleri bu konuda birçok kitap yazdılar. 'Amerika İmparatorluğu dünyada nasıl kurulacak?' Bu imparatorluğun kurulmasının temel alanı Asya'nın ele geçirilmesiydi. Rusya'yı kendilerine uydu yapmak, Çin'i bir biçimde sıkıştırmak istediler; ama geçen on yıl gösterdi ki, YDD stratejisinde çizildiği gibi Asya'da Amerika hakimiyeti kurmak mümkün değil. Rusya da kendisini topladı ve Amerika'nın güdümüne girmeyi reddetti. Çin, kendini ayakta tutan bir güç olarak ortaya çıktı. Hindistan ve İran, önemli Asya güçleri olarak varlık gösterdiler. Geriye Amerika'nın dostu Afganistan ve Pakistan yönetimleri kalmıştı. Pakistan'da askeri darbe oldu, Amerika ona da sahip çıkmadı. Afganistan'da İslami hareket tıpkı Türkiye'deki Hizbullah'ın Türkiye yönetimine zarar verir hale gelmesi gibi Amerika'ya zarar verir hale geldi. Amerika, Asya'yı tümden ele geçirmeyi düşünürken, dünya egemenliği için Asya'dan kovulma tehdidi ile yüz yüze geldi. Şimdi de stratejide değişiklik yapıyor. Diğer güçlerle birlikte Asya'da varolmanın yolunu da Güneybatı Asya'da üslenmekle sağlayacak. Bunu da Japonya ile bir çeşit, Rusya ve Çin ile bir çeşit ilişki geliştirerek yapacak. Kendisini Afganistan'da güçlü bir biçimde mevzilendirerek Pakistan ve İran'a yönelik etkinliğini geliştirme temelinde Asya'da –tek hakim güç olmasa da– hakimiyeti olan güçlerden biri olmak istiyor.

Benzer bir mevzilenmeyi Ortadoğu'da da yaratmaya çalışıyor. Arapları denetim altında tutma stratejisi geliştiriyorlar. Sadece Arapları değil, Güney Kürdistan öyle bir alan ki, Türkiye'yi de, İran'ı da denetim altında tutmanın çok önemli bir sahası durumunda. Barometre gibi bir alan. Batı Avrupa'da İsviçre, Doğu Avrupa'da Bosna-Hersek ne idiyse, Ortadoğu'da Irak ve onun içinde Güney Kürdistan öyle bir özellik taşıyor. Dolayısıyla Güney üzerinde etkinlik geliştirmeye çalışıyorlar. Bunu nasıl sağlayacaklar? Irak'ı daha da daraltıp zayıflatma durumunda, boşluğa düşen Güney Kürdistan çözümü nasıl gelişecek? Kavga bunun üzerinedir.

Burada bir Kürt devletinin kurulacağı yönünde söylemler var. Türkiye, bunun işaretleri belirir belirmez *"Savaş nedeni sayacağım"* dedi. İran buna karşıt konumda. Dolayısıyla bu alan üzerinde farklı politikalar var. Amerika ve İngiltere'nin belli olmamakla birlikte çok farklı projelerinin olduğu belirtilebilir. Örneğin Kürtlere dayalı, –ki Türkiye'yi razı etmek için Türkmenleri de içine alabilirler– kendi himayelerinde zayıf bir devletle Güney'e hakim olmak istiyorlar. Türkiye ve İran'ı bu çözüme razı edebilirlerse bunu ortaya çıkarabilirler. Bu olamazsa belli bir özerklikle, Amerika'ya istediği gibi hareket etme hakkı verme temelinde –ki NATO ittifakı çerçevesinde bu sağlanıyor– Türkiye ile sorunu çözmek istiyorlar. Böylesi bir durumda Kürtler etkin olmazlarsa Amerika'nın bu durumu Türkiye ile çözeceği yönünde tartışmalar da var. Eğer Kürtler böyle bir Kürt oluşumuna güç getiremez, Türkiye ve İran buna razı olmazsa, Türkiye'nin askeri denetiminde Amerika ve İngiltere'ye istediği gibi kullanma imkanı veren bir Güney Kürdistan yaratmayı da öngörüyorlar. Türkiye'yi bu iki ihtimale razı etmeye çalışıyorlar.

Avrupa'nın politikaları bu konuda çok net değil. Fransa biraz rahatsız. 11 Eylül ardından Amerikan politikalarına destek vereceğini söyledi, ama farklı görüşleri de sürekli dillendiriyor. Ortadoğu henüz böyle bir Amerika egemenliğinden yana değil. Almanya'da öyle, ama Almanya'nın çok tutarlı bir politikası yok. Avrupa buna razı olmasa da henüz bunu aşacak bir politika da geliştirebilmiş değil. Rusya buna karşı; Irak'ın otonomiyle Kürt sorununu çözmesini ve eski sınırlar üzerinde Irak merkezi devletinin oluşmasını öngörüyor. Ona dayanarak bölgede kendi politikalarını yürütüyor. Mevcut Irak yönetimi, Rusya'nın müttefikidir. Dolayısıyla öyle oldu mu, Rusya Ortadoğu'da daha etkili ve daha güçlü bir konuma geliyor. Rusya'nın bu politikalarıyla Amerika'nın politikaları geçen dönemde birbiriyle çatıştı. Bu çatışma böyle bir savaş dönemini gündeme getirdi. Rusya halihazırda bu politikayı izliyor, ancak Amerika Rusya'yı biraz Orta Asya'ya çekerek Ortadoğu'dan uzaklaştırmak istiyor. Çeçenistan'da bazı tavizler vererek Ortadoğu'daki politikaları önünde engel olma durumunu sınırlandırmaya çalışıyor. Rusya'nın mevcut gelişmeler karşısında eski politikalarda ne kadar ısrar edeceği veya ne tür değişiklikler yapacağı fazla belli değil.

Kürt sorunu Türkiye'ye karşı bir silah olarak kullanılmaktadır

Türkiye ve bölge güçleri statükocu konumdalar. I. Dünya Savaşı ardından oluşan siyasi sistemin parçaları oldukları için, onun değiştirilmesinden korkuyorlar. Böylesi bir değişiklik egemenliklerini sarsıyor. İşin içine Kürt sorunu, Kürdistan'daki durum da eklenince daha çok korkuyorlar. Türkiye bu nedenle sorunu Ortadoğu'dan Güneybatı Asya'ya ve Afganistan'a itmek istedi. Tabii o mümkün değil, yalnız başına yetmez. Türk oligarşisi, halihazırda politik değişikliği yapmış değil; Irak'ın tekrar Güney'e hakim olmasını hayal ediyor. Bu böyle olmazsa Güney'de Amerika'nın politikalarıyla çatışma halinde olacaktır. Dost, stratejik müttefik güçler olarak tanımlanıyorlar, ama bu güçler aslında politik çatışma halindeler, politikaları birbirlerine karşıdır. Türkiye, Irak üzerinde Amerika'yla, Kıbrıs üzerinde de Avrupa'yla ciddi bir politik çatışma halindedir. Her ikisinin de altında Kürt sorunu ve mevcut statükonun korunması yatıyor. Amerika Türkiye'nin Kürt sorunundan muzdarip olmasına dayanarak Irak'ta istediğini yapmak, Türkiye'yi istediğine razı etmek istiyor. Avrupa da Türkiye'nin Kürt sorunundaki muzdaripliğine dayanarak Türkiye'yi Kıbrıs'ta istediği politikaya razı etmeye çalışıyor. Kürt sorunu Türkiye'ye karşı müthiş bir silah olarak kullanılıyor. Türkiye mevcut politikalarıyla sıkışık durumdadır. Bu politikalarda değişiklik yapamıyor. Kürt sorununun çözümü yönünde değişiklik yapamıyor. Küçük bir adım atarsa, dünyanın kapıp götüreceğinden korkuyor. Bütün sorunu ortaya çıkartma çabalarını ve çözüm arayışlarını, onu bölmek için yaratılmış bir oyun olarak değerlendiriyor. Bu çerçevede egemenliğini korumaya çalışıyor.

Türk oligarşisi '50'lerin başında da Kore'ye asker gönderdi ve ona dayanarak NATO'ya girdi, Avrupa Konseyi'ne katıldı. NATO'dan, Avrupa'dan aldığı güçle demokrasi güçlerine karşı mücadele etti. Böylece Türkiye'de oligarşik bir yapılanma ortaya çıktı. Türk oligarşisi kendi egemenliğini NATO ve Avrupa Konseyi üyeliği içinde sağladı. Onları da Kore'ye asker göndererek elde etti. Mevcut durumda Afganistan'a asker göndererek benzer bir etkinlik yaratmak istiyor. Aslında gönderebilseydi, Amerika biraz daha muhtaç olsaydı Afganistan'da çıkmazı daha çok derinleştirecekti. Çıkmaz derinleştikçe, Amerika daha çok muhtaç hale gelecek ve giderek ona *"Irak'ta benim politikalarımı dinle, AB'ye katılmamı sağla"* diyecekti. Amerika, Türkiye'ye karşı böyle politikalar izlemek zorunda kalacaktı. Bunu gördükleri için Amerikalılar Türkiye'nin Afganistan yaklaşımlarına çok sıcak bakmadılar. Dolayısıyla Türkiye ortada kaldı, geliştirmek istediği yönelim tutmadı. *"NATO'nun beşinci maddesi her yer için uygulanmalı"* biçiminde propaganda yapıyor. *"Terörün dini, mezhebi, alanı olmaz, herkes terörist olarak kabul edilmeli"* diyor. Dolayısıyla Kürt ulusal demokratik hareketini de terörist hareket olarak tanımlayıp, *"Bütün dünya üzerine gitmeli"* diyor. *"Afganistan üzerinde bir savaş var, ona Kürtleri de dahil edebilirsek bu işin altından çıkabiliriz"* düşüncesindedir. İsmail Cem Avrupa'ya giderek benzer girişimlerde bulundu. Bütün Avrupa devletlerine Kürtlere ait dernekleri kapatmak, herkesi tutuklatmak ve teslim ettirmek için dosyalar sundular. Cem Amerika'ya da gitti ve aynı şeyleri yaptı. İran'ı çağırdı, aynı şeyleri yaptı. BM'ye giderek, PKK'nin terör örgütü olduğuna dair karar alması için çaba harcadı. Kendisini bu yolla kurtarmaya çalışıyor.

"Türkiye, Irak üzerinde Amerika'yla, Kıbrıs üzerinde de Avrupa'yla ciddi bir politik çatışma halindedir. Her ikisinin de altında Kürt sorunu ve mevcut statükonun korunması yatıyor. Amerika ve Avrupa Türkiye'nin Kürt sorununda muzdarip olmasına dayanarak Irak'ta ve Kıbrıs'ta kendi politikalarını kabul ettirmeye çalışıyor."

Türkiye, mümkün olduğu kadar Irak'ın eski statükosunun devam etmesinden yana. Kendi inisiyatifi dışına çıkan bir sistemin gelişmesine karşı, öyle bir tehlike gördüğü zaman Güney'i işgal etmek istiyor. Askeri hazırlıklarını buna göre de sürdürüyor. Kendi içlerinde de birçok şey tartışılıyor. Bu durumun doğru olmadığı, değişiklik yapmak gerektiği yönünde görüşler var. Örneğin eski Özel Harpçı çevreler artık hiçbir şeyin '91 öncesi gibi olamayacağını, dolayısıyla da Türkiye'nin '91 öncesini yaratma yönündeki çabalarının, kendini tümüyle ona bağlamasının doğru olmadığını söylüyorlar. Türkiye'de bu yönlü muhtelif görüşler var.

Amerika ekonomik ve siyasi krizi derinleştirip bahane ederek Türkiye'yi kendi çizgisine çekmeye çalışıyor. İran da halihazırda daha geri planda olmak üzere benzer bir yaklaşım içerisinde. Bu politikalara dayalı olarak bazı diplomatik gelişmeler oldu. Örneğin Amerika kendi politikasını geliştirmek için KDP ve YNK'yi Washington'a çağırdı. YNK ile KDP görüşmeleri devam ediyor. Neyi görüştükleri, ne tür kararlara vardıkları belli değil, ama böyle bir ortamda Amerika'nın bu güçleri götürmesi, arkasından bunların Londra'ya gitmeleri; Güney'de Barzani ve Talabani güçlerini etkin hale getirmek, onlara inisiyatif kazandırmak olarak algılandı. Türkiye ile İran, Türkiye ile Irak arasında görüşmeler oldu. Bu, Amerika ve İngiltere'nin KDP ile YNK görüşmelerine karşı bölgesel güçlerin bir görüşmesi anlamına geliyor. Diğer yandan KDP'ye uyarılar geliştirdiler; en son KDP'liler *"Türkiye ile Irak anlaşmış, Irak bize saldıracak"* diye açıklama yaptılar, Amerika ve İngiltere'ye başvurarak oralardan destek aldıklarını açıkladılar. Hatta buna dayanarak *"Biz Türkiye ve Irak arasında ikinci bir kapının açılmasına izin vermeyeceğiz"* dediler, rest çektiler. KDP Amerika ile yaptığı görüşmelere dayanarak Türkiye'ye rest çekti. Türkiye de buradaki sıkışmışlığından kurtulmak için Kıbrıs'ta Avrupa'ya rest çekti.

Bütün bunlar içerisinde muhtemel çözümler, gelişmeler neler olabilir? Bu sistem 1914-18 arasındaki I. Dünya Savaşı'yla kuruldu. '16'da İngiltere, Rusya ve Fransa arasındaki anlaşma temelinde savaş sonunda Ortadoğu parçalandı. Fakat en son mevcut siyasi statüko '25'te Türkiye ile İngiltere'nin anlaşması temelinde gerçekleşti. O zamana kadar burada '14'ten '25'e kadar büyük bir askeri, siyasi mücadele sürdü. Taraflar birbirleri arasında kıyasıya mücadele ettiler. Ellerindeki tüm kozları kullandılar. En son 1925 Musul Anlaşması ortaya çıktı ve bu anlaşma temelinde mevcut statüko oluştu. Türkiye Misak-ı Milli'nin Musul-Kerkük parçasını İngiltere'ye verdi, İngiltere de Kürtleri inkar eden ve katleden siyasetlere izin verdi. Böylece Kürtler üzerindeki inkar ve imha siyaseti bu anlaşma temelinde oluştu. Kürt sorununu bu güçler o dönemde birbirlerine karşı kullandılar, mücadele ettiler ve sonunda böyle bir pazarlama temelinde anlaşma sağladılar. Bunun sonunda kaybeden Kürtler oldu. İnkar ve imha siyaseti hakim oldu. Türkiye Kuzey'de buna dayanarak isyanları ezdi. Güney'de İngiltere, daha sonra da Irak isyanları ezdi. Türkiye'de oligarşik bir yönetim gelişti. Türkiye biraz güçlendi, ama sonuçta geldiği yer bugünkü nokta, yani ekonomik ve siyasi çöküş oldu. Biraz gelişme kaydettiler, ama bu Türkiye'yi istikrara götürmedi, geliştirmedi.

Kürtler yok oluşu yaşarken, birkaç milyar dolar için uluslararası kuruluşlara yalvaran bir Türkiye ortaya çıktı. Bundan dış güçler yararlandılar. İngiltere belli ölçüde egemenlik sürdürdü. Arkasından II. Dünya Savaşı'nda uğradığı zararlar sonucunda savaş sonrasında Irak'ın devlet olarak şekillenmesini kabul etmek zorunda kaldı. Bu alanı Irak'a kaptırdı. Daha sonra Amerika devreye girdi. Gerektiği kadar bu sahayı Irak'a karşı kullandı. Barzani İsyanı'nı böyle geliştirtti. Irak'la anlaştığı zaman da desteğini geri çekti. Mevcut durumda, tekrar elde etmek istiyorlar.

Burada bazı gerçekleri daha iyi görmek gerekir. 1920-25 arasında da çeşitli Kürt oluşumları, Kürt beylikleri vardı. Güney'de isyan eden Şeyh Mahmut Berzenci hareketi –ki askeri olarak güçlüydü– İngiltere'nin elinden Türk birliklerini kurtardı. Arkasından Koçgiri İsyanı, Şeyh Sait İsyanı oldu. Kuzey'de de önemli güçleri vardı. Anlaşmalar sürecinde Avrupa'da Kürtlere çeşitli biçimde yer verildi. Şerif Paşa –ki kendine göre bir Kürdistan istedi– İngilizler tarafından, Mehmet Hayri Türkler tarafından götürüldü. O da kendine göre Türklerle birlik istedi. Bu kesimler ilk defa siyaset sahnesine çıkmıyorlar. Sözde kimisi büyük Kürdistan, kimisi birlik istiyordu, ama en son '25'te pazarlık yapılıp Türkiye ve İngiltere'nin anlaşması ortaya çıkınca, Türkiye de, İngilizler de kendi Kürtlerini unuttular. Her biri kendi hegemonyası altındaki Kürtler üzerinde inkar ve baskı politikası geliştirdi ve bu bir çizgi oldu.

İlkel milliyetçilik ulusal demokratik çizgiyi köreltme çizgisidir

Ortadoğu'da politik güçler arasındaki mücadele geçmişten beri var. Bu mücadelenin içerisinde bir sistemin kendi iç mücadelesi, bir de Kürt ilkel milliyetçi kesimi var. O da bir çizgi, siyaset oldu ve günümüze kadar geldi. Günümüzde de çok açık olmayan bir temelde benzer rolün oynanma durumu, oynatılma tehlikesi var. KDP olayına böyle bakmak gerekir. Bunlar herhangi bir ulusal siyaset izlemiyorlar. Kendi alanları dışında Kürtlüğü kabul etmiyorlar. Nasıl ki Avrupa Kürt sorununa dayanarak Kıbrıs'ı Türkiye'den almak istiyor, Amerika Kürt sorununa dayanarak Irak'ta istediği siyaseti kurmak istiyorsa; bunlar da Doğu'yu, Kuzey'i pazarlayarak kendi çıkar alanlarını elde tutmak istiyorlar. Başkaları kendi çıkarları için bir bütün olarak Kürt sorununu kullanmaya çalışıyor, ilkel milliyetçilik de Kürdistan'ın diğer parçalarını, genelini kendisi için kullanmak istiyor. Herhangi bir ulusal siyasetleri veya demokratik yaklaşımları yok. Kürt sorununun çözümüne dair herhangi bir görüşleri bile yok. Kürdistan olarak nereyi tanımladıkları bile belli değil.

Talabani her gün radyosunu açıp bizim Türkiye'ye teslim olduğumuzu söylüyor. Kendisi Kürdistan derken nereyi kastediyor? Her gün Ankara'da olan kendisi, eğer Türkiye kabul ederse görüşme yapmak isteyen kendisi. '92'de Özal'a *"Gelin Güney'i alın, biz size bağlanalım"* diye öneride bulunan da kendisi; ama yavuz hırsız misali farklı yönlere çekmeye çalışıyor. Doğru bir ulusal demokratik çizgiyi köreltmeye çalışıyorlar. Mevcut durumda izlediği siyaset, para nereden gelirse ona göre kılıç çekmeyi ifade ediyor. Herhangi bir ulusal, demokratik talebi, öyle bir çözüm siyaseti yok.

KDP de Behdinan üzerinde benzer bir politika yürütüyor. Son on yıldır PKK'nin geliştirdiği ulusal siyasetin tüm etkileri karşısında ona karşı mücadele için kendisine verilen tavizlere dayanarak yaşamak istiyor. On yıldır PKK yaşattı. PKK ile mücadele olmasaydı, Türkiye değil bu kadar güç ve destek verme, varlıklarını dahi kabul etmez, selam bile vermezdi. Ufak bir başkaldırı olsa, ezerdi. Eskiden öyle yapıyordu. Barzanilerin dedelerini, Şeyh Abdülselamları Osmanlılar astılar. Dost veya müttefik hiç olmadılar. Mevcut durumları da kendi marifetleri değil.

Amerika ve İngiltere'nin Güney'de kendi çıkarları doğrultusunda bir oluşum yaratma siyasetleri, bunları epeyce heveslendirmiş görünüyor. Onun bir parçası olarak etkinlik kurmaya çalışıyorlar. ABD siyasetinin eklemi halinde bir çözüm beklentisi içindeler. Burada şunu belirtmek istiyoruz: Çok ters bir konum ortaya çıktı. Aslında PKK bu durumu aşmaya çalışmıştı. Son dönemde işin üzerinde yeterince durmadık. Kürdistan olgusu, ilkel milliyetçiliğin geçmişte yaptığı gibi, Güney Kürdistan, onun içinde Süleymaniye, Hewler, Duhok'a sıkıştırılma noktasına geldi. Buradaki etkinliği Kürt sorununun çözümü olarak görüyorlar. Nasıl ki Ermenilere bir tek Erivan verildi ve bütün Ermeniler dünyanın dört bir yanına dağıtıldılarsa, Kürtler de buraya sıkıştırılarak diğer alanlardan dağıtılmak isteniyor. Bu temelde oluşturulan siyaset, KDP ve YNK siyaseti olmaktadır. Bunun ötesinde bir Kürt ve Kürdistan kavramı yok. Doğu ve Kuzey için ne düşünüyorlar? İşleri nasıl çözüme götürecekler? Herhangi bir siyasetleri yoktur. Demokrasi için ne düşünüyorlar? En küçük bir düşünce ve planları bile yoktur. Tam bir ağanın, köylünün mülk sahibi olması gibi alanlarını kendi mülkleri olarak görüyor ve orayı korumak üzere her şeyi satıyorlar. Yaklaşımları budur. Bunun ötesinde bir ilişki arayışları ve siyasetleri yoktur. Bu oldukça tehlikeli bir durumdur. Öyle bir hava yaratılıyor ki, Kürt sorununu çözmek demek, Güney'de bir oluşum yaratarak onu korumak demek oluyor. Bu yanlıştır. Kim ki böyle bir şeye girerse, tam da ağaların uşağı olur. İlkel milliyetçiliğin siyaseti Amerika uşaklığı demektir. Onun Kürt sorununu çözmekle hiçbir alakası yoktur. Kürdistan'ın satılması pahasına bazı ağaların kendi etkinliklerini koruması, biraz maddi çıkar sağlaması anlamına geliyor. Bunun ötesine geçmediler.

Politik kavga şimdi derinleşiyor, bir yerde uzlaşmaya gidecek. '25'teki gibi bir anlaşmaya gidebilir. Uzlaşmaya nasıl gidilecek? İngiltere '25'te Musul ve Kerkük'ü aldığı ve Kürt inkarını ortaya çıkardığı gibi, günümüzde de örneğin Amerika ile Türkiye bu şekilde anlaşabilir. Türk oligarşisinin Kuzey'de Kürtlük adına olacak her şeyi terörizm sayıp, NATO ve BM tarafından düşman ilan edilme ve sıkı denetim altında tutulması temelinde, Türkiye'nin askeri denetimini kabul etme durumuna gidilebilir. Zaten on yıldır Güney'de bu oluşumları tutuyor. Musul ve Kerkük'ü de buna katmaya razı olabilir. Türkiye buna istekli değil, ama mecbur kalırsa razı olabilir. Amerika da Türkiye'nin Kuzey'deki Kürtleri ezmesine razı olabilir. Amerika ile Türkiye arasında böyle bir uzlaşma çıkarsa, KDP ve YNK bu uzlaşmayı kabul etmeye hazırlar. O zaman başkalarına hizmet eden bir Güney Kürdistan, Kürt ulusal varlığının ezilmesinde kullanılan bir alan ortaya çıkacaktır. Bunun bir çözüm olma durumu yoktur. Bunun dışında başka anlaşmalar da ortaya çıkabilir.

Burada yine en çok Kürtlerin ve bölge halklarının kaybetme tehlikesi var. Dış müdahalenin, Amerika ve İngiltere ittifakının oyunla yeniden Ortadoğu'ya hükmetme, Ortadoğu'da kendi çıkarlarını ifade edecek bir sistem yaratmayı sağlama ihtimalleri söz konusudur. Bu, eski statükoyu parçalıyor ve siyasi sınırlarda kısmi bir değişikliği ifade ediyor. Yoksa demokratik gelişim veya siyasi sistemde değişiklik yaratma değildir. O yönlü yaklaşımlar çok sınırlıdır. Türkiye'yi zorlamak için Amerika ve Avrupa o yönlü taleplerin varlığını da gösteriyorlar. Türkiye'nin o noktada çok sıkışmadığı görülüyor. Bazı tavizler verirse, rahatlıkla kendisini öyle bir sıkıştırmadan kurtarabilir. Hem bunların birbirleriyle mücadele etme konumundan ve eski statükoyu parçalama durumundan ortaya çıkan fırsatları değerlendirmeyi içeren hem de bu yapılmazsa ciddi bir tehlikenin ortaya çıkabileceğini dikkate alarak buna göre bir politik yaklaşım göstermek gerekiyor.

Elbette, eski statüko parçalanması gereken bir olgudur. Biz onu otuz yıllık büyük mücadeleyle siyasi, ideolojik ve askeri bakımdan önemli ölçüde parçaladık. Bu statükonun tüm çivilerinin 11 Eylül arkasından söküldüğü belirtilebilir. Araştırılan, şimdi onun yerine neyin konacağıdır. Bu da elbette Kürt sorununun doğru çözümü olmalıdır. Dolayısıyla Ortadoğu'da yeni uluslararası sistem yaratacak sistemin nasıl olması gerektiği noktasında kavga veriliyor. Bu noktada, sistemin içindeki güçler arasında siyasi çatışmalar ve çıkar arz eden politikalar var. Bu şimdi yenilmiş durumda, daha ileri çözümler üretmek için imkan veriyor, ama bunun karşısında sistemi değiştirecek politik dayatma, PKK'nin yürüttüğü mücadele var. Bu sistem, mücadelemiz karşısında bir yerde uzlaşmaya gidebiliyor. Uluslararası komplo aslında böyle bir uzlaşmaydı. Sistem içi çelişkiler ve mücadelede bir sonuca giderek sistemi değiştirmek isteyen gelişmelere karşı ittifak yaratmaydı. Aslında bu, '92'den itibaren şekillendi. Sistem Körfez Savaşı'nın ardından Güney'de ve Kuzey'de gelişen serhildanın yarattığı ortamı sistem denetimine almak için Güney'deki federal yönetim olgusunu ortaya çıkardı. Güney savaşı başlatıldı, saldırı yürütüldü. Bu giderek 1998'de Washington Anlaşması'yla uluslararası komplo haline geldi. Mevcut durumda yeni bir anlaşma ve uzlaşmayla uluslararası komplo ile başarılamayan hususu başarmak isteyebilirler.

Fakat bütün bu gelişmeler statükoculuğu parçaladı. Politik mücadele yürütmek ve köklü bir değişiklik yaratmak için fırsatları her zamankinden daha fazla uygun hale getirdi. Kürdistan'da da, bölgede de bu böyle gelişti. Bunları gözeten politikalar geliştirilirse doğru bir çözüm ortaya çıkabilir. PKK'nin yeni stratejik yaklaşımı bu temeldedir. Parti Önderliğimizin AİHM değerlendirmelerinde ortaya koyduğu Kürt sorununun tüm parçalarında çözüm önerisi, alternatif bir çözümü ifade ediyor. Halkların aleyhine, egemen güçler lehine yeni bir statükonun oluşturulmasını değil, onun aşılarak halkları demokratik çerçevede birleştirecek bir demokratik çözümün yaratılmasını içeriyor. Bu anlamda ayrı bir sistem, karşıt bir sistemdir. Burada sorunu sadece sınırlar sorunu olarak koyma değil, sistem sorunu olarak koyma var. Demokrasi, özgürlük ve adalet sorunu olarak ortaya koyma ve çözümü onlarla arama durumu var. Kürdistan'ın bütün parçalarındaki Kürt sorununu görme, hem ulusal bir politika hem de demokratik bir yaklaşım var. Bu anlamda KDP ve YNK'nin göstermediği politik yaklaşımları mevcut çözüm önerileriyle PKK gösteriyor. AİHM değerlen-

"Eski statüko parçalanması gereken bir olgudur. Biz onu otuz yıllık büyük mücadeleyle siyasi, ideolojik ve askeri bakımdan önemli ölçüde parçaladık. Bu statükonun tüm çivilerinin 11 Eylül arkasından söküldüğü belirtilebilir. Araştırılan, şimdi onun yerine neyin konacağıdır. Bu da elbette, Kürt sorununun doğru çözümü olmalıdır."

dirmelerinde Kuzey, Doğu, Güney ve Küçük Güney için Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çerçevede, günümüz somut koşullarına uygun olarak nasıl çözülebileceğine ilişkin somut pratik öneriler var. Bunu gerçekleştirebilmesi için Kürtler arası ilişkilerin nasıl düzenlenmesi gerektiği yönünde de öneriler var. İlkel milliyetçiliğin yaklaşımları kesinlikle çözüm değildir. Onun güdümüne düşmek, onun değirmenine su taşımak tehlikeli, gelecek açısından oldukça zarar verici bir durum teşkil etmektedir.

Dolayısıyla her şeyden önce Kürtler arası ilişkilerin düzetilmesi, demokrasinin geliştirilmesi, ortak bir Kürt çözümünün yaratılması gerekiyor. Bu yaratılmış değil. KDP ve YNK, kendi aralarında da ortak bir siyasete ulaşmış değiller. Başka güçleri hiç katmıyorlar. Ortak bir Kürt demokratik çözüm siyasetleri yok. Herkesin kendine göre yürüttüğü politikalar var. Bu durumu aşmak, ortak bir Kürt politikasını oluşturmak için yürüttüğümüz çabalar, günümüze kadar istenilen sonucu vermedi. Çağrılar yaptık, ama bu çağrılar gerçek bir yanıt bulmadı.

Uluslararası komplo ilkel milliyetçiliğe dayandırıldı

VII. Kongre'den sonra bir ulusal barış ve demokrasi projesi sunduk. Son olarak bir konferans çağrısı yaptık. 11 Eylül olayları sonrasında yaşanan gelişmelerin Kürdistan üzerindeki etkilerini, Kürt halkının yararına değerlendirmek üzere ortak bir siyaset oluşturmak için YNK'ye ve KDP'ye birlikte hareket etme çağrısı yaptık, ama mevcut durumda yapılan, oyalamaktır. YNK, ortaya çıkan imkanları nasıl pazarlayıp para kazanacağı ile uğraşıyor. KDP ise "Doğrudur, belirlenenlere katılıyoruz, ama engeller var, şimdilik erken" gibi söylemlerle hep oyalama taktiği izledi. Bu oyalama yaklaşımlarını aşamadık, ilkel milliyetçiliği ve grupçuluğu aşan bir ulusal demokratik siyaseti ortaya çıkartamadık. Bu konumda kalmak geri bir durumdur. Bizim bu durumu aşmamız gerekiyor. Hangi yolla olursa olsun KDP'yi bu durumdan çıkartmamız gerekiyordu. Bu oyalama çizgisiyle her türlü pazarlık ortaya çıkabilir. Böyle bir ittifak oluştuktan sonra ona karşı durmak mümkün olmayabilir.

Uluslararası komplo yeniden tezgahlandıktan sonra ona cepheden savaş açmaya kalkışmak, çok akıllı bir politika yürütme anlamına gelmeyecektir. Böyle bir durum ortaya çıktı. Kürt sorunu için demokratik çözümü geliştirecek bir çizgiye bütün Kürt hareketini çekmemiz gerekiyor. '90'dan bu yana ortaya çıkan imkanların Kürtler yararına değerlendirilememesi, Kürt sorununun çözümü için kullanılamaması, ilkel milliyetçiliğin yeterince aşılamamasından kaynaklandı. Kuzey'de aşıldılar, Doğu'da geriletildiler, ama Güney'de aşılamadılar ve bunların kullanılması Kürt sorununun çözümünü engelledi, uluslararası komplonun tezgahlanmasına yol açtı. Kürtler içinde dayanak bulamadıkça, dış güçlerin böyle bir komplo tezgahlaması mümkün olmazdı. İyi biliyoruz ki, aslında 17 Eylül Washington Anlaşması'yla uluslararası kompolya start verildi. Bunu da bu güçler imzaladılar. Komplo bunlara dayandırıldı, anlaşma arkasından bunu açıkça ilan ettiler. "PKK'ye karşı şöyle mücadele edeceğiz, Güney'den çıkartacağız" diye mücadele dedikleri uluslararası komplonun kendisi oldu.

Bu noktada 11 Eylül'den bu yana ortaya çıkan süreç karşısındaki tutumumuzu şöyle özetleyebiliriz: VI. Ulusal Konferansımızla bu sürece hazırlıklı girdik. Kendimizi planlama ve kararlaştırma yönünde bir dizi konferanslar yaparak önemli bir düzey yakalamıştık. Siyasi değerlendirme bakımından da gelişmelerin bu yönlü olacağını kestirmiştik. O konuda da öngörememe, gelişmeleri doğru tahlil edememe durumu olmadı. Dolayısıyla planlarımızı buna göre oluşturduk. Fakat siyasi gelişmeler ve askeri durum bizim tahminimizden daha büyük oldu. Irak üzerinde bir çatışma beklerken, 11 Eylül olayları ortaya çıktı ve gelişmeler daha kapsamlı bir hal aldı. Bu çerçevede Konferans planımızı gelişmeleri gözleyerek pratikleştirmeye yöneldik. Gelişmeler bizim değerlendirdiğimizin kapsamını aştığından, pratik-politik gelişmelerin hangi yönde ve nasıl seyredeceğini gözleyerek hareket etmenin daha doğru olacağı değerlendirmesi yaptık. Böyle yapmasaydık ters düşebilir ve tecride gidebilirdik. Bu, baskı ve şiddeti üzerimize çekebilirdi. Dolayısıyla potansiyelimiz darbe yer, ezilebilirdi. Nitekim 11 Eylül olayları buna işaret etmişti. Bunlara düşmemek için gelişmeleri gözlemek ve pratik mücadeleyi, taktiği ona göre geliştirme yaklaşımını izlemek doğru bir yaklaşım oldu.

Biz de, Türkiye ve Avrupa'nın Afganistan'a asker gönderme kararı sürecinde yeniden durum değerlendirmesi yapma gereği duyduk. Çünkü o, yeni bir durumun ortaya çıkmasını ifade ediyordu. Savaş üzerinde herkes yeniden değerlendirme yaptı. Amerikan Başkanı, *"Müttefiklerimizden söz değil, pratik bekliyoruz"* dedi. Bunun üzerine bütün NATO ülkeleri Afganistan'a asker gönderme kararı aldı. Savaşta yeni bir düzeye gelinmişti.

Biz de bu durumu değerlendirip tartışıyoruz. Artık Konferans kararlarımızı, planımızı ortaya çıkan savaş etkinliğini göze alarak, ona barışı korumayı da ekleyerek pratikleştirmenin kararına varmayı uygun

"Parti Önderliğimizin savunmalarla ortaya koyduğu Kürt sorununun tüm parçalarında çözüm önerisi, alternatif bir çözümü ifade ediyor. Halkların aleyhine, egemen güçler lehine yeni bir statükonun oluşturulmasını değil, onun aşılarak halkları demokratik çerçevede birleştirecek bir demokratik çözümün yaratılmasını içeriyor. Bu anlamda ayrı bir sistem, karşıt bir sistemdir."

gördük. Barış, ulusal kimlik, eğitim ve yayın hakkı, *'Önderliğe özgürlük'* kapsamında Kuzey'de ve Türkiye'de serhildanı yaygın ve aktif olarak geliştirmeyi, böylece pratik bir güç haline gelmeyi kararlaştırdık. 15 Kasım'dan itibaren çok yönlü bir kampanya başlattık. Pratiğinin nasıl gelişeceğini süreç içinde göreceğiz. 11 Eylül'den sonra geçen iki aylık sürecin değerlendirilmesi temelinde böyle aktif bir mücadele gücü olma gereğine ulaştık. Belli bir hazırlığımız da var, böyle bir taktik hamleyi geliştireceğiz. Ancak bu yeterli değil, sadece Kuzey'de ve Türkiye'de serhildan kampanyası ile gelişmeleri karşılamak mümkün değil. Çünkü Güney'de ve Irak'taki durum çok daha farklı ve ileri durumda. Bunlara da cevap olabilmek gerekiyor. Güney'den geliştirilecek yeni bir komployu bozmamız gerekir. Siyasetle veya askerlikle, hangi yolla olursa olsun bunun bozulması gerekir. Böylesi bir komplo düzeyi yeniden geliştirilebilir. Karşıt güçler arasındaki mücadele bu kadar keskinleşmiş durumdadır. Onun için Güney'e yönelik daha kapsamlı bir taktik plan geliştirmek ve uygulamak gerekiyor.

Bu yönlü belli bir askeri hazırlık durumumuz var. Örgütlülüğümüzü ve mevzilenmemizi geliştirdik, ama sadece bunlar yetmiyor. Mücadelemizi ve hazırlıklarımızı daha kapsamlı kılmamız gerekir. Siyasi planda gelişmeleri karşılamak, en başta Kürtler arası bir demokratik çözümü ortaya çıkartmak için barış ve demokrasi çağrısı yaptık. Herkesin kendi başına hareket ettiği, dolayısıyla da barış ve demokratik değişim-dönüşüm gücü dediğimiz Kürt ulusal demokratik hareketinin parça parça kaldığı, dolayısıyla çözüm gücü olamadığı noktadan çıkması, kendi içinde çözümü üreterek bölgede demokratik değişim ve dönüşüm sorunlarında çözüm gücü haline gelmesini sağlamak istiyoruz. Bunun çizgisini ve bu çizgide bir birlik yaratmayı esas alıyoruz.

Bunun ne kadar gerçekleşeceğini gelişmeler gösterecektir. Ancak şu ana kadar KDP ve YNK'deki tutum buna gelmeye çok niyetli olmadıklarını gösteriyor, hiç kimseyi de ortak etmiyorlar. Tam bir feodal-aşiretçi mantık var. Bazı alanları tutarak bu gelişmelere dayanıp onları pazarlamak istiyorlar. Bu anlayışı eleştirip teşhir etmemiz gerekiyor. Bu anlayış geriletilmeden ortak bir ulusal demokratik çizgi oluşturmak, böyle bir çizgide birlik yaratmak mümkün değildir. Bu noktada çizgi mücadelesi öne çıkıyor. PKK çizgisi, ulusal demokratik çözüm çizgisiyle ilkel milliyetçi çizgi, yani yerel çıkarlar uğruna Kürt sorununun genelini satma çizgisi arasında bir mücadele var. Bu noktada bizim ulusal demokratik çözüm çizgisini hakim kılabilmemiz için ilkel milliyetçi çizgiyi aşmamız gerekiyor. Bunu ideolojik politik düzeyde aşmak gerekiyor. Dolayısıyla ne yapmak istediklerini doğru anlamak, şiddetli bir eleştiriye tabi tutmak ve politik olarak gelişebilecek oyunları bozacak bir politik etkinliğe sahip olmak durumundayız. Bu noktada zayıf kaldık, tutum değiştirmemiz gerekiyor.

2000 yılında YNK, bu konuda biraz ham davrandı, bizi şiddetle etkisiz hale getirebileceğini sandı. Biz ona karşı direnç gösterdik ve onu boşa çıkardık, o tutumu ezdik. KDP bu yıl biraz daha kurnaz davrandı. Geçen yıl YNK'nin pratiğinden ders çıkartarak bizi şiddetle daraltma, karşıya alma yerine, sözde çözümleyici ve dostane bir yaklaşım göstererek, ancak hiçbir pratik adım atmayarak kendisine göre bir politika izledi, adeta bizi beklenti içinde tuttu. Dolayısıyla kendi politikasını yürütmek için uygun bir ortam yarattı. Biz bu oyunu bozamadık, bunu bozacak pratik politikalar üretemedik. Çözüm çağrıları yaptık, konferans ve görüşme için çağrılar yaptık, ama sadece bu düzeyde kaldı. Propagandayı aşan politik pratik tutumları geliştiremedik. Dolayısıyla propaganda çözmeye yetmedi. Bu da mevcut durumda KDP'nin tehlikeli bir çizgi gücü olarak ortada kalmasına yol açtı.

Böyle bir çözüm yaratma sürecinde bulunuyoruz. Propaganda düzeyini aşarak yapamadığımızı, politik-pratik düzeyde üretemediğimiz çözüm gerçeğini daha fazla zaman geçirmeden, sürece yaymadan geliştirmemiz gerekiyor. Yoksa bu durum geçmişi aşıyor, ama iyi yönde gidiliyor denecek bir durum değil. Buradaki püf noktayı, halka ve diğer güçlere iyi anlatmamız gerekiyor. Kürt çözümü ortaya çıkmaz, Kürtler kendi aralarında demokratik çözüm gücü haline gelmezlerse, başkalarının kullandığı güçler durumuna düşerler. Çeşitli güçler birbirlerine karşı kullanır, ondan sonra uzlaşmaya vardıkları zaman tekmeler, bir yana atarlar. Böyle bir konumda kalındı mı, Kürt siyasetine kimse güven duymaz. Nitekim mevcut durumda kimse KDP ve YNK siyasetine güven duymuyor. Bir yandan kullanıyor, diğer yandan arkadan alaya alıyorlar.

Türkiye, İran ve Irak büyük bir tedirginlik içerisinde. KDP ve YNK'nin tutumları Kürtleri güvenilmez bir noktaya çekiyor. Bu devletler öyle bir korku ve endişe içine giriyorlar ve bu temelde çok ezici bir siyaset oluşturuyorlar. Demokratik değişim-dönüşüm önünde engel teşkil eden kapalı, kalıpçı bir yapı ortaya çıkartıyorlar. Türkiye'nin de, İran'ın da böyle kemikleşmesinde bu tutumların payı var. Dış güçler tarafından kullanılan ilkel aşiret milliyetçiliği, egemen devletlerde dar, şoven, çıkarcı, katı milliyetçiliği körüklüyor. İki milliyetçilik birbiriyle çatışıyor gibi görünüyor, ama aslında birbirini besleyen temel kuvvetler oluyorlar. Dolayısıyla Türkiye'de de, İran'da da, Araplarda da kamuoyunu Kürtler aleyhine maniple etmek kolay oluyor. Kürtler müttefiklerini bulamıyor, ittifaklarını geliştiremiyorlar. Halk öyle olmadığı halde, bu ilkel milliyetçi siyaset nedeniyle Türkler, Araplar ve Farslar nezdinde "güvenilmez topluluk" durumuna düşüyorlar. Bu da bölge çözümünü önlüyor. Çeşitli güçler bu duruma düşmemek için zorluyorlar, dış güçler buna yöneltiyorlar. Bölgesel güçler birbirlerine karşı mücadelede kullanmak için böyle bir siyaseti körüklüyorlar.

KDP ve YNK'nin hiçbir ciddi gücü yokken herkes tarafından itibar görüyor, davet ediliyorlar. Devletler, başkanlar ve başbakanlar nezdinde görüşmeler yapıyorlar. Güney'de hiçbir üretim yoktur; on yıldır devlet memuru gibi temel gıdalarını BM veriyor. Kuşkusuz Kürtleri çok sevdikleri için böyle yapmıyorlar. Seviyorlarsa biraz Kuzey'dekileri de sevseler iyi olurdu. Sevmiyor, tersine eziyorlar. Demek ki, ortada sevgi değil, kullanma, buradan kazanç sağlama var. Tehlikeli bir oyunun varlığını ve bunun üzerinden bir siyaset yapıldığını görmek gerekiyor. İlkel milliyetçilik, bir oyun gücü olarak kullanılıyor.

Kürt sorununu çözümsüzlüğe iten yaklaşımlar aşılmalı

Bu güçler bu kadar korunup ayakta tutularak –ki '75'de ve '88'de yenildiler, '91'de kaçarak paramparça oldular– her seferinde tekrar geri getirildiler. Onlara böylesi bir alan açıldı. Örneğin Doğu'daki güçlere böyle bir alan açılmadı. İ-KDP bunlardan daha az mücadele yürütmemişti. Şahlık yıkıldıktan sonra, 1979-80'de daha geniş alanlara hakim oldukları halde bir çırpıda ezildiler, kimse onlara sahip çıkmadı. Kuzey'de bu kadar mücadele olmasına rağmen hiç kimse bu mücadeleye destek verir konumda olmadı. Demek ki bu statü, aslında Kürtlere karşı da kullanılma statüsü oluyor. Onu çok abartmamamız ve buna razı olmamamız gerekiyor. Peki ret mi edelim? Ret de etmeyelim, kabul de etmeyelim. O zaman kendimizi çözüm gücü haline getirmeyi bilelim.

Bu bir Önderlik mücadelesidir. Çizgi mücadelemizi yürütelim, egemen kılalım. PKK zaten baştan beri böyle bir mücadele yürüttü. Eğer Kuzey'de, en sert koşullarda büyük bir cesaret ve fedakarlıkla etkili bir mücadele yürütülmeseydi, böyle bir çözüm ve etkinlik ortaya çıkartılmazdı. Geçmişte Kuzey'de de benzer örgütler vardı. Güney'in bu konumunu reddetmeyelim, ama kabul de etmeyelim. Bunu böyle yeterli ve doğru görmek, Kürt sorununun böyle çözüleceğini sanmak bir yanılgı olur. Tam tersine Kürt sorununun çözümü önünde engel olmaktadır, dolayısıyla engel oluşturmaktan çıkartmak gerekir. Bunun için buradaki mevcut etkinliği ortadan kaldırmak değil, ama bunu pazarlayan siyaseti ortadan kaldırmak bir zorunluluktur. Bunu pazarlayan, Kürt sorununu çözümsüzlüğe iten siyasi yaklaşımı aşacak bir mücadele yürütmemiz gerekiyor. Bunu, hangi yolla olursa olsun mutlaka bir biçimde sağlamamız gerekiyor. Ancak bu şekilde Kürtlerin kendi içlerinde bir çözüm ortaya çıkar. Kürtlerin kendi içinde çözüm sağlaması, bölgesel düzeyde de bir çözüm getirecektir.

Eğer ilkel milliyetçilik aşılmış olsaydı, uluslararası komplo da engellenmiş ve boşa çıkartılmış olurdu. Uluslararası komplo Kürt ayağı olmadan tezgahlanamazdı. Dolayısıyla Kürtler içinde kullanabilecekleri bir güç bulamayanlar, Kürt sorununun çözümüne yaklaşmak zorunda kalacaklardı. Bu, hem bölgesel güçler hem de uluslararası güçler için geçerlidir. Demek ki, Kürt sorununun çözümü de ancak böyle bir iç çözümü yaratmaktan geçiyor. Böyle denildiği zaman iç çatışmanın kışkırtıldığı öne sürülüyor. Kürtler adına ortaya çıkan gelişmelere karşıtlık yapıldığı iddia edilerek halkın eli kolu bağlanmaya çalışılıyor. İlkel milliyetçilik bu noktada kurnazdır. Öyle bir duruma getiriyor ki, kendi varlığını ve çıkarlarını Kürtlüğün kendisi haline getiriyor. 'Kürtlük, eşittir Barzanilik, Talabanilik' yapılıyor. Demek ki, burada kendilerini önder yerine koyma, bütün Kürt varlığını, çıkarlarını kendi aile ve aşiret çıkarlarına hapsetme yaklaşımı var. Bunu aşmamız gerekiyor. Aşabilmek için de sağlam bir bakış açısına ve bilince sahip olmamız gerekiyor. Dar, ilkel milliyetçiliği aşmayan bir bakış açısıyla mücadeleyi doğru ve etkili bir şekilde yürütemeyiz. Eğer geçmiş dönemde zayıflıklar ortaya çıktıysa, en çok bu alanda çıktı. Mevcut durumda en çok mücadele edip sonuç alacağımız nokta burasıdır. Çözümün birinci adımının buradan geliştirilmesi gerekiyor, çünkü başkaları tarafından kullanılan Kürtler bulundukça, kimse çözüme gelmez ve Kürtlerin demokratik iradesini kabul etmez. Ne Türkiye, İran ve Araplar, ne de Avrupa, Amerika ve Rusya doğru bir çözüm çizgisine gelir. Herkes basit çıkarlar uğruna kullanılan güçleri buldukça kullanmak ister. Nitekim öyle bir süreç yaşanıyor.

İdeolojik politik düzeyde ilkel milliyetçiliği aşan, onları ulusal demokratik çizgiye çeken bir mücadeleyi geliştirmemiz gerekiyor. Bir yandan Kuzey'de ulusal inkarı kıracak kimlik sahiplenme temelinde bir serhildan kampanyası, Güney'de her türlü gelişmeye cevap verecek bir askeri ve siyasi mevzilenme, ideolojik-siyasi anlamda da ilkel milliyetçi çizgiyi eleştiren, aşan ve bu temelde bütün Kürtleri demokratik çözüm çizgisinde birleştiren bir demokratik Kürt birliği, iradesi yaratan bir mücadeleyi yürütmemiz ve böyle bir gelişme yaratmamız gerekiyor. İdeolojik, siyasi, pratik, örgütsel ve taktiksel planda içinde bulunduğumuz sürecin mücadelesini böyle tanımlayabiliriz. Kürdistan'da geliştireceğimiz etkinlikle hem bölgede yeni bir sistem oluşturarak isteyen güçler için Kürt sorununda doğru çözüm alternatifini ortaya çıkarırız, hem de bölgenin statükocu güçlerini aşacak bir çözüm iradesini Kürdistan'dan bölgeye yayarız.

PKK Başkanlık Konseyi üyesi Mustafa KARASU yoldaşla,
Başkan Apo'nun AİHM'e sunduğu demokratik uygarlık manifestosu üzerine yaptığımız röportajı yayınlıyoruz

Güçlü olanlar değişim gücünü gösterirler

***Serxwebûn:** Savunmalarda tarihe yeni bir bakış açısıyla yaklaşılıyor ve klasik yaklaşımla günümüz sorunlarının çözülemeyeceği belirtiliyor. Savunmalardaki tarih bilincinin Ortadoğu halkları ve siyaset açısından önemi nedir?*

Mustafa Karasu: İnsanlık tarihi ve onun her alandaki eylemleri ve uğraşları bir kaos içinde rasgele ortaya çıkmıyor. Sosyal olayların da bir işleyiş kuralı var. Nitekim bugün fizik, kimya, matematik gibi siyasal ve sosyal ekonomi bilimi var. Bu sosyal olguları da objektif değerlendirme imkanı bulunuyor. Ancak doğa bilimlerinden farklı olarak insanların bu olguları kendine göre yorumlama ve değerlendirme imkanı mevcut. Yüzyıllar boyu doğal olayları bile istedikleri gibi görme ve yorumlama alışkanlığı olduğuna göre insanla ilgili olgularda bunun daha fazla görüleceği kesindir.

Dikkat edilirse savunmalarda altı çizilen bir konuda bilim ahlakıdır. Bilimle ahlak arasındaki kopukluğun insanlığı nasıl felakete sürüklediğine örnekler veriliyor. Bilimin çok çelişme gösterdiği günümüzde ahlak devre dışı bırakılırsa, bunun kıyamet olarak adlandırılabilecek sonuçlar yaratacağının altı çiziliyor.

Yalnız doğa bilimlerinde değil, sosyal bilimlerde de insanlık bilim ahlakına yaşamsal düzeyde ihtiyaç duyuyor. Genel Başkanımızın AİHM savunmaları bilim ahlakına örnek gösterilecek bir çarpıcılıkta dile getirilmiş. İnsanlığa karşı nasıl sorumlu davranılır sorusuna en iyi cevap böyle bir özgür insan manifestosunun sunulmasıdır. Bu savunmalar, kirlenmenin ve çirkinleşmenin yer yer insanların içini kararttığı bu dünyaya büyük bir soluk aldırmadır. Yalnız Kürt halkı için değil, bölge halkları başta olmak üzere tüm dünya için bir düşünce ve moral hamledir, tarihin imbiğinden büyük bir sorumluluk ve özenle damıtılmış özgürlük ve demokrasi kitabıdır. Özgürlük ve demokrasi bilincini derinleştirmek isteyenler başucu kitabı yapabilir.

Bu kitabın ruhu özgürlük ve demokrasi için yaşamlarını vermiş ve insanlığın ilerlemesi için katkı yapmış her basamaktaki insanlara saygıyla doludur. Her katkının adaletin hassas terazisinde hakkının verildiği bir platform olarak da görülebilir. Zaten kullanılan dil bile tarihin hüküm verdiği bir dildir. Hiçbir değerlendirmeyi kendine ait görmemektedir; çünkü kendisini de tarihin bir birikimi olarak düşünmektedir.

Bugüne kadar gördüklerimiz göz önüne getirildiğinde en zor işin, tarih yazımında tarafsız ve objektif olmak olduğu anlaşılır. Her türlü bilimin ve düşüncenin sürekli gelişeceğini unutmadan, Genel Başkanımızın savunmaları, tarih yazımındaki objektifliğe örnek olacağı gibi tüm sosyal bilimcilerin yararlanacağı değerli bir hazinedir. Birçok değerli çalışmayı olgunlaştırıyor. Önemli sonuçlar çıkararak bu çalışmaların değerini daha da arttırıyor. Tamamen bilimsel bir bakışı ifade ediyor. Büyük bir sadakatle bilimsel ve objektif kalmaya çalışıyor.

Çağdaş sosyolojinin kurucusu ve bilimsel tarih kuramının büyük ustası Marks'ın bilimsel yaklaşımı esas almaya çalıştığı biliniyor. Bu konudaki katkıları hala değerini korumaktadır. Diyalektik işleyişin kanunlarını ortaya çıkarmak için büyük çaba göstermiştir. İdealizm karşısında materyalizmi hakim kılmaya çalışması da sosyal bilimlere büyük katkısıdır. Tarihin insan eylemlerinin ürünü olduğunu çok güçlü biçimde ifade ve izaha kavuşturmuştur. Diğer taraftan ise emekçi sınıfın devrimci siyasetçileri olarak teori ile de uğraşarak tarihe isimlerini yazdıran kişiliklerdir.

Genel Başkanımız Marks'ı, Engels'i ve bilimsel sosyalizmi değerlendirip eksikliklerini ortaya koyarken, eksikliklerinin bilimsel olmaktan değil az bilimsel olmaktan kaynaklandığını söyler. Yine sosyalizm ve devlet teorisini oluştururken, daha çok kapitalist toplum çözümlemesine ağırlık verilmesinin de yanlış sonuçlara götürdüğünü ortaya koymaktadır. İlkel komünal toplum ve uygarlık çözümlemelerinin o günkü koşulların verileri nedeniyle yetersiz kaldığını vurgulamaktadır. Klasik yaklaşım derken yeterli ölçüde bilimsel olmayan kaba materyalist yaklaşımın vardığı eksik sonucu anlamak gerekir.

Bilimsel sosyalizmdeki bu yanlış yaklaşımlar aşılırken, özellikle burjuva tarihçilerinin benmerkezci, her şeyi neredeyse Avrupa ve kapitalizmle başlatan yaklaşımı da köklü bir eleştiriye tabi tutuluyor. Tüm bu eleştiriler ve çözümlemeler sonucu yeni bir bakış açışı ortaya çıkıyor. Bu nedenle bu özgür insan manifestosundaki tarih bakışına bir cümleyle 'şudur' demek yavan kalır. Ancak tümü okununca bütünlüklü bir tarih bakış açısına sahip olunabilir. Çünkü bilimsel bakış açışı diye işin içinden çıkmak kolaydır. Kaldı ki bilim dışı dogmatik, şematik ve kaba birçok değerlendirmenin bilimsel olmak adına yapıldığı ortadayken, yalnızca bilimsel demek böyle büyük bir eserin yaklaşımını yansıtamaz. Bu nedenle tümünü okumayı bilim ve ahlak ölçülerine bağlı olanlara öneriyoruz. Okuyanların çoğunluğu, okuduktan sonra yazarına gönülden teşekkür edecektir.

Klasik olmamasının en temel nedenlerinden birisi, hatta en önemlisi erkek egemenlikli uygarlık tarihi bakışını bir tarafa bırakmasıdır. Bilime ve insanlığa saygının gereği olarak, erkek egemenlikli uygarlığın tarih yazımını bırakmak zorunda hissediyor kendini. Daha doğrusu uzun süredir erkek egemenlikli bakışı bırakan tarih anlayışını ve yeni yaklaşımını zenginleştirerek sistemli bir düşünme biçimine dönüştürüyor.

> "Bu kitabın ruhu özgürlük ve demokrasi için yaşamlarını vermiş ve insanlığın ilerlemesi için katkı yapmış her basamaktaki insanlara saygıyla doludur. Her katkının adaletin hassas terazisinde hakkının verildiği bir platform olarak da görülebilir. Zaten kullanılan dil bile tarihin hüküm verdiği bir dildir. Hiçbir değerlendirmeyi kendine ait görmemektedir; çünkü kendisini de tarihin bir birikimi olarak düşünmektedir."

Neolitiğin çözümlenememesi tarihin ters yazılışının en büyük nedenidir

Savunmalarda kadının toplumsal yaşamda etkili olduğu neolitik (yeni taş çağı) çağa önemli bir yer veriliyor. Çünkü insanlığın yaşamında devrim yaratan çok önemli buluşlar ve gelişmeler bu dönemde yaşanıyor. Artı-ürün temelinde sınıflaşma ve uygarlaşma, neolitik dönemdeki devrimin sonuçları olarak ortaya çıkıyor. Kendi dönemiyle kıyaslanınca, gerçekleşen buluşlar kapitalizm çağının başlangıcından bugüne kadar olanlarla eşdeğer nitelikte görülebilir. İnsanlık tarihi değerlendirildiğinde böyle bir çağın insanlığın ilkel dönemi denilerek geçiştirilmesi daha baştan tarihin yanlış yazımı anlamına geliyor. Tarih yazımının dengesi daha baştan bozulmuş oluyor. Bu dönem geçiştirilince ister istemez günümüz insanlığının bilincinde sınıfsız, sömürüsüz ve 'kadın eksenli bir dünyanın' varlığı atlanmış oluyor. Bunun emperyalist ve sömürücü eksenli kapitalist anlayış tarafından bilinçli yapıldığını kabul etmek gerekiyor.

Savunmalarda neolitik devrime geniş yer verilerek her şeyden önce sömürüsüz ve baskısız bir dünyaya ve kadının özgür yaşadığı bir topluma zemin sunuluyor. Böyle amaçları olan topluma genelde 'sosyalizm' dendiğini biliyoruz.

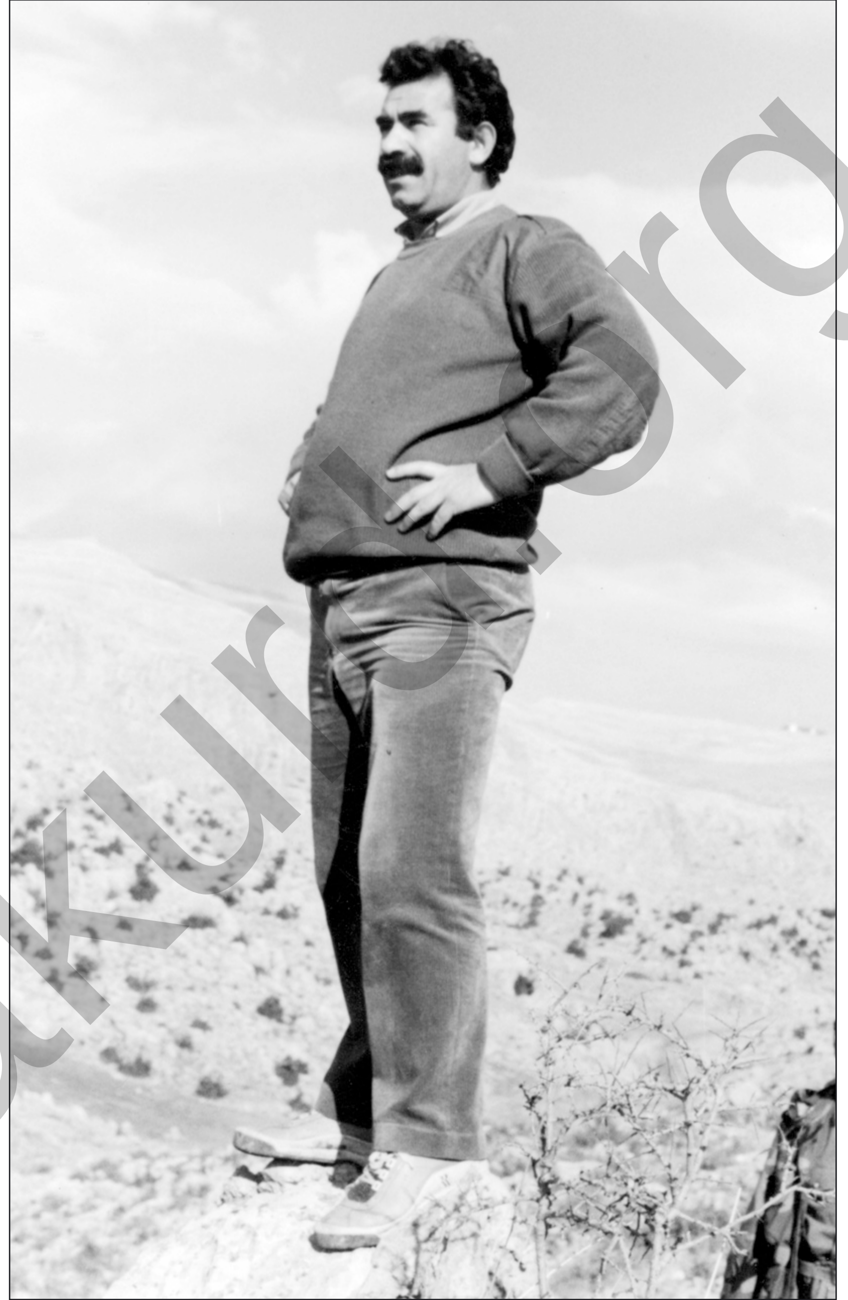
Savunmaların çıkış noktası bu olunca, emekten yana, sömürünün olmadığı, kadının yaşamda etkin rol aldığı bir düzenden yana daha baştan tavır konulduğu bellidir. Marksizmin ideolojik ve teorik yaklaşımlarının yetersizliğinin sonuçları dikkate alındığında bu yaklaşımın değeri ve düzeltici niteliği daha iyi anlaşılır.

Tarihe bakıştaki diğer önemli bir nokta ise yumurtadan çıkan civcivin kabuğunu beğenmemesine benzer. Avrupa orijinli bakışa tarihteki yerini hatırlatması ve inkarcılığını gözler önüne sermesidir. Avrupa'nın kendi kökenine vurgu yapmayan bakışının, günümüzde toplumlar ve insanlar arasında ilişki kurmada zorluklara neden olduğunu söylemeliyiz. 11 Eylül' den sonra güncelleşen tartışmalar ışığında savunmanın değeri daha da artmıştır. Bu savunmalar 11 Eylül'den sonra yazılmış olsaydı, bu olaydan çıkarılan derslerle yazılmış denilip belki de değeri tam verilmeyecekti. 11 Eylül'den önce yazılması ise değerini kat be kat arttırmaktadır.

Uygarlık çatışmalarından çok söz edildi. Bu savunmaların bir daha ayrıntılı olarak ortaya koyduğu gibi Ortadoğu ve Avrupa aslında böyle birbirine zıt ve yakınlıkları olmayan iki uygarlık değil. Hatta birbirine yakınlıkları olan uygarlıklar demek daha doğrudur. Batı'nın kültürüne en fazla etki yapan Hıristiyanlığın bir Ortadoğu uygarlığı ürünü olduğunu unutmamak gerekir.

Bu savunmaların en önemli yanı ise tarihe uygun ve geçmişe layık tutum takınma açısından önemli çözümleme ve hatırlatmaları içermesidir.

Neolitik çağ gibi insanlık tarihinde çok önemli yere sahip dönemin Kürdistan ve yakınlarında yaşanmış olmasının elbetteki siyasi ve ahlaki değeri olacaktır. İnsanlık tarihine bu kadar hizmet etmiş coğrafyanın ve orda yaşayan insanların bu düzeyde çağdışı bırakılması ve insanlığın maddi ve manevi değerlerinden uzak tutulması tüm insanlığın büyük ayıbı olmaktadır. Kürt halkına yapılan baskı ve haksızlık, aslında tüm insanlığa ve onun geçmişine yapılmaktadır. Kendi köklerine bu kadar uzak ve ilgisiz olan insanlığın mutluluğa ve rahata ulaşması tabii ki mümkün olamaz. Bu açıdan Kürt sorunu insanlığın en trajik sorunudur. Savunmayı okuyanlar insanlık tarihine saygının gereği Kürt sorunuyla ilgilenmenin ahlaki bir borç olduğunu düşünebilirler. Kürtler açısından ise, kendine öz güven duyma ve bu tarihe dayanarak günümüzde de büyük rol oynama isteği ortaya çıkaracak çözümlemeler olarak değerlendirilebilir. Bu savunmaların Kürtlerin moral dünyasına büyük güç vereceği inancındayız.

Demokratik uygarlık manifestosu olan bu savunmaların en fazla etkileyeceği alan ise tüm Ortadoğu ve onunla ilgili siyaset olacaktır. Neolitik çağ ve sonrası gelişen uygarlığın birbirine yakın alanlarda ortaya çıkması, bu coğrafyanın bir bütün olarak sentez nitelikte olduğu anlamına geliyor. Farklılıkları kadar benzerlikleri olan bir halklar dünyasıdır Ortadoğu. Birbirinden alıp vererek birbirine benzemişlerdir. Ancak çok büyük zenginlik içeren özgünlükleri de vardır. Neolitik devrimle uygarlığa beşiklik ettiği ve Kürtlerin yaşadığı coğrafya olduğu için Ortadoğu tarihine çok geniş yer verilmiş ve tüm gerçekliği ortaya konulmuştur. Bu tarih bugünkü sorunların çözümünün nasıl olması gerektiğine ışık tutmaktadır.

Ortadoğu halklarının birbirleriyle ilişkilenmesi bir güçlenme iken, birbirlerinden kopması ve ayrı durması ise yalnızca kaybediştir. Avrupa'dan gelen geç dönem milliyetçiliği, Ortadoğu'da gericiliği ve tutuculuğu arttırmaktan başka bir sonuç vermemiştir, vermemektedir. Yalnızca feodal ve gerici yönetimler elinde hem kendi halkına hem dışarıya karşı kötü kullanılan silah rolü oynamaktadır. Dolayısıyla milliyetçiliğin her türü günümüz Ortadoğu'sunu zehirleyen bir ideolojidir. Milliyetçilik bırakılmadan siyasal ve sosyal sorunların çözümünde ilerleme beklenemez. Tarihe yeni bir bakıştan söz edilecekse bunun altını çizmekte yarar var. Kim milliyetçiliği politik sorunlarda kullanıyorsa, yalnızca çözümü tıkayan ve kendini de tüketen yola girmiş demektir. Bu yalnız bölgedeki egemen ulus milliyetçiliği için değil Kürt ilkel milliyetçiliği için de geçerlidir. Klasik "ezilen ulus milliyetçiliği ile ezen ulus milliyetçiliği aynı kefeye konulmaz" söylemi Ortadoğu gerçeğinde kötü bir demagoji olmaktan öteye gitmez. Doğru, aynı kefeye konulmaz, ancak sorunların çözümü ile ilgili değerlendirildiğinde ikisinin de adı çözümsüzlüktür. Bu gerçek kulaklara küpe edilmedikçe daha birçok acıyla karşılaşmak kaçınılmazdır.

Ortadoğu sorunlarının çözümü kendi tarihsel gerçeğindedir

Savunmalardaki tarih bilincinin önemli bir işlevi özellikle Ortadoğu halklarının birbirine yakınlaşması olacaktır. Tarihe objektif yaklaşım ve doğru değerlendirme bu savunmalarda görüldüğü gibi Arap ve İsrail halklarını da birbirine yakınlaştırıp kardeşçe bir çizgiye getirecek analizleri içeriyor.

En çarpıcı biçimde Kürt gerçeğinde gösterilen inkarcı politikalar olmazsa ve birbirine tahammül ederek birleşmeyi zen-

ginlik olarak gören yaklaşımlar gösterilirse, daha bugünden AB'deki birleşmeden daha güçlü birlikler kurulabilir. Sorun ulusal, sosyal ve kültürel özelliklerden değil, egemen sınıfların milliyetçiliği bir aşiret üyesinden daha fazla dar ve gerici bir biçimde kullanmasından ileri geliyor. Tüm bu gerçekler "Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa" adındaki özgür insanlık manifestosunda bilimsel biçimde gözler önüne seriliyor.

Ortadoğu tarihinin analizi, bölgesel sorunların çözümünü kendi tarihi gerçeğinde ve geçmişinde aramak gerektiğini gösteriyor. Bunun adı kardeşlik çözümüdür. Bu çözümün de günümüzün en çözümleyici yöntemi olan demokratik yöntemle yapılması gerektiği açıktır.

Parti Önderliğimiz, tarihsel ve dönemsel analizlerden sonra Kürtlerin sloganının, *"Komşu ülkelerde Demokratik Birlik Demokratik Ortadoğu'dur, Demokratik Ortadoğu Demokratik Kürdistan Birliği'dir"* biçiminde olmasını öneriyor. Savunmalardaki tarih bilincinin, Kürtler açısından böyle bir 21. yüzyıl stratejisi ortaya koyması söz konusudur. PKK'nin aynı zamanda Kürt halkının tarihi bilinci olduğu bu stratejik tespitten anlaşılıyor.

Genel insanlık açısından çıkarılan sonuçlar da önemlidir. Demokratik Uygarlık çağında olduğumuz saptamasından sonra bu çağın yöntemleriyle sorunların çözümünün mümkün olduğu ortaya konuluyor. Bu, çağdaş demokratik yöntemlerin devreye sokulmasıdır. Dikkat edilirse Parti Önderliğimiz günümüz uygarlığından söz ederken kapitalist uygarlıktan değil demokratik uygarlıktan söz ediyor. Neden böyle ifade edildiğinin bilincine varmak çok önemli. Böyle bir bilince varmak başlı başına bir zihniyet devrimidir.

Bugünkü gelişmeleri ve sosyal olguları yalnız kapitalist uygarlığın kavramlarıyla açıklamak büyük devrimlere ve insanlığın mücadelelerine inkarcı yaklaşmak olur. Kapitalizm hala aşılmış değildir. Ancak mevcut uygarlığı kapitalizm kavramıyla daraltıp açıklamak da doğru değildir. Bugünkü demokratik açılımlar ve mevzileri burjuva demokrasisi olarak nitelemek de, en azından son iki yüz yıllık emekçi ve ezilen halkların mücadelesine haksızlık yapmak olur. Demokratik uygarlık sosyalizm değildir. Sosyalist değerleri de içeren sosyalizm öncesi uygarlık demek yerindedir.

Eğer demokrasiye ve demokratik mücadelelere inanıyor ve sonuç aldıklarını düşünüyorsak ve emekçilerin mücadelesinin de kapitalizmi reformasyona uğrattığını biliyorsak, demokratik uygarlık kavramını doğru anlamaya yaklaşırız. Demokrasi ve demokrasi mücadelesi bir kültür yaratıyorsa, bunun sorunların çözümüne yansıyacağını da kabul etmek gerekir. Bu kadar mücadeleden sonra hala sorunların çözümü eskisi gibi şiddetle olacak dersek tarihe düz yaklaşmış oluruz. Dün şiddet öndeydi, bugün de yer yer şiddet kullanılacaktır. Nitekim savaşlar tümden bitmiş değildir. Ancak insanlığın uzun soluklu özgürlük ve demokrasi mücadelesi verdiğine ve sonuç aldığına inanıyorsak, demokratik çözüm yollarının ve uzlaşma yöntemlerinin de devreye gireceği açıktır. Nitekim demokratik çözüm yollarının giderek daha fazla devreye girdiği ve başarılı sonuçlar aldığını da görüyoruz. Bazı yerlerde çatışmaların varlığı en çözümleyici yöntem olan demokratik yolu gözardı etmemizi ve küçümsememizi getirmemelidir.

Demokratik yöntemin öne çıktığını görmemek ve öne çıkarmamak klasik yaklaşımı sürdürmek olur. Bunu devrimcilikle izah etmek ise devrimciliği ve tarihin diyalektik akışını bilmemek olur.

Savunmadaki tarihi bakış açışı ve çözümlemeler marksizmi aşan çözümlemelerdir. Bu marksizmi inkar eden bir yaklaşım değil, ona saygının gereği ve onu değerlendirerek yanlışlıklarını ve eksikliklerini tamamlama sorumluluğudur. Bugünün verileri tarihi de, siyaseti de, toplumu da Marks'tan daha iyi değerlendirebilecek imkanları bize sunmaktadır. Başkan Apo bu imkanları değerlendirme gücünü göstererek yeni bir zihniyet devrimi başlatmıştır.

Burada bir hususu belirtmek isteriz. Bizim eskiden beri bir iddiamız oldu. Son savunmalar bu iddiamızın güçlü bir ürüne dönüşmesidir. Bizlere zaman zaman *"Başkan Apo'nun size göre en belirgin ve güçlü yanı nedir?"* diye sorarlardı. Buna verdiğimiz cevap, *"Diyalektik yöntemin kanunlarını sistemleştirme çalışması Marks'a aittir. Mao diyalektik yöntemin önemini vurgular ve bununla ilgili değerlendirmeler yaparak sosyal ve siyasal bilime uygulamaya çalışmıştır. Başkan Apo ise yalnız sosyal ve siyasal bilime uygulamaktan öte tüm yaşamında bu yöntemi tamamen bir düşünce ve yaşam biçimi haline getirerek, bu yöntemi en iyi uygulayan bir önderliktir"* biçiminde olurdu. Savunmalarla bu iddiamız tamamen doğrulanmış bulunuyor.

Diyalektik yönteme hakimiyeti, çözümleyiciliğini ve doğru karar verişini peygambersel bir niteliğe götürmesi söz konusudur. Özcesi Başkan Apo'nun gücü onun diyalektik yönteme bilimsel hakimiyetinden ileri gelmektedir.

– PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın hazırladığı savunmalarda tarihten kültüre, hukuktan siyasete kadar birçok konuda derin çözümlemeler var, 'üçüncü doğuş' olarak ta tanımlanan bu savunmaların ideolojik birikime katkısı nedir?

– Genel Başkanımızın siyaset, hukuk, kültür ve sosyal yaşamı iç içe ele almasının nedeni tümünün doğru ve tam anlaşılması içindir. Yine yeni ideolojik kimliğin doğru tanımlanması için de böyle bütünlüklü bir değerlendirmeye ihtiyaç duymuştur. Nitekim olguların bütünlüklü ele alınmasının önemi birçok yerde vurgulanmaktadır. Bu yöntem aynı zamanda bir konuyu anlamada sistemli bir düşünceye sahip olunması gerektiğini ortaya koymaktadır.

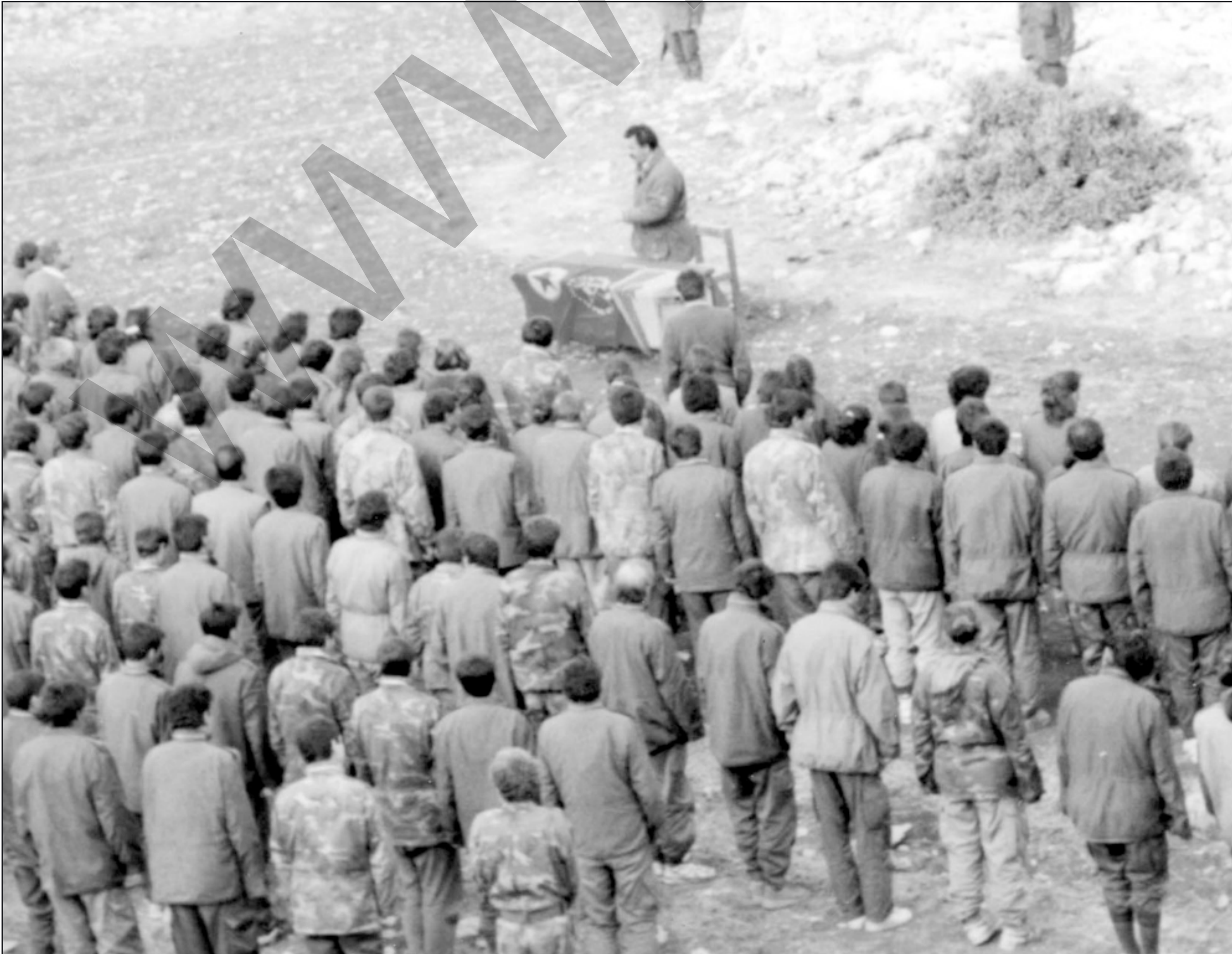
Bu Başkan Apo'nun eskiden beri uyguladığı tarzdır. Sığ ve kendine göre değerlendirmelerden kaçınılması için bu yöntemi her zaman militanların önüne koymuştur. Grubun ilk oluştuğu dönemlerde de böyle bütünlüklü çözümlemelerle grup şekillendirilmişti. O zaman da insanlığın doğuşundan başlayarak bir uygarlık çözümlemesi yapılır ve bugüne kadar getirilirdi. O dönem için yapılan çözümleme ve tespitler, böylece köklü bir tarih temeline kavuşmuş olurdu. PKK kadrolarının diğer örgütlerin üyelerinden farklı olarak insanlık tarihi konusunda bütünlüklü bir bilince sahip olmaları bu gerçeklikle ilgilidir.

Başkan Apo bu metodunu bu savunmalarda çok geliştirerek, okuyucuya yalnız tarih bilgisi verme değil, diyalektik materyalist bakış açısını derinliğine yedirerek sistemli ve çözümleyici bir yöntem kazandırmayı amaçlamıştır. Bu savunmaları birkaç kere okuyan ve oradaki çözümlemeleri derinliğine bilince çıkartan birisi her şeyden önce bundan sonraki yaşamında sosyal, siyasal ve kültürel olayları analize tabi tutacak güçlü ve sağlam bir yönteme kavuşmuş olacaktır.

Hukuk mücadelesinin büyük bir siyasi değeri vardır

Önemi anlaşılmayan birçok alan savunmada yerli yerine oturtuluyor. Hukuk da bu alanlardan biridir. Hukuk konusunun tüm yaşam alanlarıyla ilgili olduğu ve değerlendirilmesi gerektiği üzerinde duruluyor. Hukukun sterilize siyaset olduğunu Genel Başkanımız daha önce de dile getirmişti. Neden böyle değerlendirildiği savunmalarda daha iyi anlaşılıyor. Anayasalar ve kanunlar sınıfların ve halkların verdiği mücadele sonucu biçim ve içerik kazanıyor. Her bir hukuk maddesinin arkasında büyük mücadeleler var. Hukuku değerlendirmek, hukukun içine yerleşmiş hakları kullanmak yanında hem önceki mücadelelerin sonucundan yararlanmayı ifade ediyor, hem de daha yeni haklar elde etmenin meşruiyeti sağlanmış oluyor.

Bugün evrensel hukuktan çok söz edilir. Bunların kazanılmış rafine siyasi ve sosyal haklar olduğu açıktır. Siyasal mücadeleler ve talepler hukuk haline geldiğinde kazanılmış haklara dönüşür. Dolayısıyla hukuk mücadelesinin ve hukuku yerleştirme çabalarının büyük bir siyasal değeri vardır.

Kopenhag Kriterleri bugün hukuk kuralları halindedir. Bunlar bir günde değil büyük mücadeleler sonucu ortaya çıktı. Bu hukuk kurallarının rafine siyaset, rafine sosyal ve kültürel haklar olduğu biliniyor. Hukuk bir yönüyle egemenlerin meşruiyetini sağlayan kurumken, diğer yanıyla böyle bir özelliği de mevcuttur. Günümüz hukuk kurallarının böyle bir yanyanalığı taşıdığı da söylenebilir.

Tüm bu olguları objektif olarak değerlendirmek yeni ideolojik kimliğin ortaya konulmasında büyük önem taşımaktadır. Bilimsel metot aynı kalsa da ideolojik ve teorik içeriğin sürekli yenilenme ve zenginleşme ile karşı karşıya kaldığı açıktır. Sosyal olayları doğa bilimleri gibi laboratuarlarda deneyip gözlemek ve sonuçlar çıkarmak söz konusu olamaz. Dolayısıyla ideolojik kimliği meydana getiren özelliklerin aynı kalacağını söylemek kendi düzenlerinin mutlaklığını savunan sömürücü egemen sınıfların mantığıyla dünyaya bakmak olur. Nitekim sosyalizmin başına egemen düzenlerin yaşadıklarının getirilmesi bu dogmatizm ve bilim dışılıktan kaynaklanmaktadır. Özcesi sosyalizm de eski kurumlar ve düşünme biçimleri tarafından esir alınmıştır. Çünkü egemenlerin dünyasını bütünüyle aşamamıştır. Devlet konusunda görüldüğü gibi eski mantığı daha tutucu biçimde güçlendirmiştir. Parti Önderliğimizin geçmişin tüm ideolojik kimliklerini değerlendirmesi, onları yeni ideolojik kimliğin birikimi haline getirmek istemesiyle ilgilidir.

Parti Önderliğimizdeki ideolojik çözümleme yalnız PKK pratiğinin değerlendirilmesi ve eleştirilmesiyle ortaya çıkmış değildir. 150 yıllık bilimsel sosyalizm ve onun pratiğe geçirme iddiasıyla gerçekleşen reel sosyalizm, dünyadaki diğer sosyalist deneyimler ve sosyalist hareketlerle, Türkiye sosyalist hareketinin tüm teorik ve pratik yanları irdelenerek önemli sonuçlara varılmıştır. Yine tüm insanlığın düşünce serüveni de bu çözümlerde değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu nedenle bu savunmaların evrensel niteliği en az Kürt halkının mücadelesini içermesinden gelmektedir. Zaten Kürt halkının mücadelesi ve bundan sonraki mücadelenin ideolojik kimliği de, evrensel ideolojik kimliğin Kürt ve Ortadoğu halklarının gerçeğine indirgenmesidir.

Parti Önderliğimiz, savunmaların Grek uygarlığının ortaya çıkışıyla ilgili bölümünde bir tespit yapmaktadır. Helen uygarlığının, Sümer, Mısır, Fenike, Anadolu uygarlığı birikimlerinin ve Avrupa'nın diğer alanlarından akan birikimlerin dar bir boğazdan geçerek enerji patlamasına dönüşmesi sonucunda ortaya çıktığı belirtilir. Bugün savunmalarda ortaya çıkan düşünce patlaması ve zihniyet devrimi de böyle bir yaklaşımla izah edilebilir. İcatın ihtiyaçtan kaynaklandığı açıktır. Başkan Apo'nun bu düzeyde kapsamlı yoğunlaşması da Ortadoğu gerçeğinden ve ihtiyaçtan doğmuştur. Bir yönüyle insanlık açısından üçüncü doğuş dönemi yaşanırken, Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinin de üçüncü doğuşudur.

Bu savunmaların ideolojik birikime katkısından çok, ideolojik birikimin bugünkü düzeyi olarak değerlendirmek daha doğrudur. Tüm ideolojik birikimlerin sentezini, özünü ve bugünkü ihtiyaçlara cevap verir yanını kendisinde taşıyor. Sömürücü egemenlikli ideolojik kimliklerin kaynağını da çok kapsamlı inceleme ve eleştiriye tabi tutuyor. Bugünkü tüm ideolojilere etki yapan Sümer rahip ideolojisi ve devletinin incelenmesiyle neyin baskı ve sömürünün simgesi ve ifadesi olduğunu netleştiriyor. Bu açıdan savunmalarda gerçekleşen zihniyet devrimini büyük bir netleştirme hareketi olarak da nitelendirebiliriz.

Bu çözümleyicilik nereden geldi denirse, bunun Kürdistan ulusal demokratik hareketinin niteliği ve özelliklerinin dayattığı bir gerçeklik olduğunu söyleyebiliriz. Ortadoğu, uygarlığın beşiği olduğu gibi günümüzde dünya çelişkilerinin düğümlendiği yerdir. Dünyanın dengesini sağlayan omurilik soğanıdır. Kürdistan Devrimi'nin böyle bir coğrafyada gelişmesi ister istemez onun önderliğine farklı nitelikler yükleyecektir. Zaten bu niteliklere sahip olmayan bir önderlik kısa sürede aşılır ve tasfiye olurdu. PKK ve PKK Önderliği ayakta kalmışsa, nedeni böyle bir devrimin zorluklarına çare ve cevap olmasıdır.

"Helen uygarlığının, Sümer, Mısır, Fenike, Anadolu uygarlığı birikimlerinin ve Avrupa'nın diğer alanlarından akan birikimlerin dar bir boğazdan geçerek enerji patlamasına dönüşmesi sonucunda ortaya çıktığı belirtilir. Bugün savunmalarda ortaya çıkan düşünce patlaması ve zihniyet devrimi de böyle bir yaklaşımla izah edilebilir. Başkan Apo'nun bu düzeyde kapsamlı yoğunlaşması da Ortadoğu gerçeğinden ve ihtiyaçtan doğmuştur."

Kürdistan Devrimi'nin uluslararası niteliği biliniyor. Değerli bilim adamı İsmail Beşikçi, "Uluslararası Sömürge Kürdistan" adlı bir kitap yazma ihtiyacı bile duydu. Başkan Apo'nun öncülük ettiği bu mücadele gerçekten de tam bir uluslararası mücadele oldu. Nitekim uluslararası bir komployla esir edildi.

Herhangi bir örgüt, devlet veya birey ne kadar yoğun çelişki içerisinde olursa bilinçlenme düzeyi ve birikimi o kadar artar. Birikim daha çok da pratiğin bilinci olarak karşımıza çıkar. PKK hem Türkiye'ye, bölge ve dünya gerici güçlerine hem de Kürt gericiliğine karşı büyük bir mücadele içinde olmuştur. Attığı her adım, yarattığı her gelişme büyük bir mücadelenin ürünüdür. Bunun da ideolojik, teorik ve pratik birikim olduğu açıktır. Bölge çelişkilerine ve gerçeğine bu mücadele içinde hakim olunmuştur. Herhangi bir güç, çelişkilerinin bir tarafını yaşarken PKK bütününü yaşamıştır. Tüm bölgeyi halklarından yöneticilerine kadar tanıma fırsatı olmuştur. Böylece bölgedeki tüm güçlerin olumlulukları da, olumsuzlukları da, güçlü yanları da, güçsüz yanları da anlaşılmıştır.

Türkiye'deki inkarcı sömürgeci rejime karşı verilen mücadele de bir yönüyle evrensel nitelikte yürütülmüştür. Türkiye, kapitalizmin en gerici ilişkileri ve biçimini yaşarken, diğer taraftan Ortadoğu gerçeğinin gericiliğini ve çelişkilerini kendine özgü biçimde yaşayan bir ülkedir. Bu mücadele içinde Türkiye gerçeği net biçimde analize uğrarken, dayandığı sistem ve ülkelerde tüm yüzleriyle kendilerini ortaya koymuşlardır. Tüm Avrupa ve ABD de bu süreçte siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak derinliğine kavranmıştır.

Savaşmak savaşılan güce daha yakın olmak demektir

PKK'nin mücadelesi eski isyanlar gibi dışarı kapatılamamış, aşiretçi feodal önderler gibi kendi yerel dünyaları ile sınırlı kalmamıştır. PKK'nin ideolojisi, çok yönlü politikası tüm çelişkilerle karşılaşmasını beraberinde getirmiştir. Başkan Apo'nun düşünce birikiminin zenginliği Kürdistan devriminin zorluklarına cevap

verme gerçeğinden kaynaklandığı gibi, dışa açılan ve çok boyutlu süren mücadele niteliğinden de ileri gelmektedir.

Mücadelede başarılı olmak istiyorsan ilk önce mücadele ettiğin cepheyi tanıyacaksın. Kürt gerçeğinde, yalnız Türkiye'yi, Irak'ı, İran'ı, Suriye'yi ve İsrail'i değil, Avrupa, Amerika, Rusya ve diğer ilgili ülkeleri de tanımak zorundasın. Kaldı ki mücadelenin kendisi bunu dayatıyor ve karşılıklı birbirini etkiliyor. Savaşmak, savaşılan güce daha yakın olmak demektir.

Öte yandan Kürt sorunu öyle bir sorundur ki, herkes için turnosol kağıdı rolünü görmektedir. Her gücü Kürt gerçeğinde tartmak mümkündür. Bu nedenle dünyanın terazisini Kürtler elinde tutuyor diyebiliriz. Tüm ideolojiler, tüm politikalar Kürdistan ve Ortadoğu darboğazından geçerek, çözüm gücü olacak yeni bir ideolojik kimliğin netleşmesine hizmet etmişlerdir.

Genel Başkanımızın reel sosyalizmin yıkılmasından sonra çok önemli değerlendirmeler yaptığı bilinmektedir. Bu konuda sürekli bir yoğunlaşma ihtiyacı duymuştur. Ezilenlerin ve sosyalizme inananların umutlarının, yalnızca bir slogandan ibaret haline gelmesini önlemek için yeni sosyalist düşüncenin nasıl olması gerektiği konusunu açıklığa kavuşturma çabasını büyük bir sorumlulukla sürdürmüştür. Bugün rafine düşüncelere ulaşması böyle bir sürecin sonucudur. Komplonun da bu birikimi zenginleştirmede katkısı vardır. Başkan Apo demokratik uygarlık manifestosunda *"Tarihsel komplolar gelişmeleri durdurmaz, hızlandırır"* diyerek bu gerçeği dile getirmektedir.

Genel Başkanımızın Demokratik Uygarlık çağındaki ideolojik kimliği ortaya çıkarması devrimsel bir gelişmedir. Marks ve sonrası sosyalist önderlerin ideolojik kimlik tespitlerinin çok yetersiz ve eksik kaldığı ortaya çıkmıştır. Bunları söylemek Marks'ın değerini küçültmek değildir, onlara değer vermenin ifadesidir. Başka türlü anlaşılması sadece demagojik bir laf kalabalığını ifade eder. Sol ve sosyalizmden anlamayan bazı çevrelerin spekülasyonlarına da bu cevabı vermekle yetiniyoruz.

Doğru ideolojik kimlik olmadan hiçbir çaba başarıya ulaşamaz. Yani doğru düşünce olmadan doğru eylem olamaz. Eski klasik ideolojik yaklaşımlar sosyalistleri marjinal olmaktan kurtaramaz. Tarihin akışı içinde kendi dar dünyalarında kalanların kaybetmeleri kaçınılmazdır.

Parti Önderliğimizin Demokratik Uygarlık çözümlemeleri ve bunun bizim açımızdan anlamı üçüncü doğuş ya da üçüncü hamle dönemidir. Bu üçüncü doğuş yalnız Kürt halkını değil, tüm Ortadoğu'yu demokratikleştirme ve özgürleştirme doğuşudur. Çünkü 1970'lerde birinci doğuş olan ideolojik hamle ve ikinci doğuş olan 1980 sonrası atılım tarihteki yerini almış ve görevlerini yerine getirmiştir. Görevlerin kapsamı ve zorlukları uluslararası komplonun gösterdiği gibi yeni bir doğuşu gerekli kılıyordu. Bu doğuşun diğer doğuşlardan farklı ve üstün olması gereken yanı ideolojik, politik ve pratik olarak başarıyı getiren bir doğuş olması zorunluluğuydu. Nitekim savunmalar bu bütünlüklü doğuşun ifadesidir.

Üçüncü doğuşla başlayan ayağa kalkış izlerini daha derin bırakacağı gibi mutlaka yeni sonuçlara varacaktır. Özellikle ideolojik birikimin güçlü oluşu ve dönemin tüm ihtiyaçlarına cevap verişi bunları ortaya çıkaracaktır. Bu nedenle yeni doğuşun heyecanını tüm insanlık ve halkımızla birlikte yaşamaktayız.

– Yüzlerce sayfalık savunmaların teorik çözümleme boyutuyla zihniyet devrimi oluşturması toplumsal olarak nasıl gelişmeler ortaya çıkarabilir, bunun siyasal ve kültürel sonuçları ne olabilir?

– Bu savunmalar yalnız partimizde değil tüm Kürt halkında bir zihniyet devrimi yaşatacaktır. Her şeyden önce PKK'nin ve Kürt halkının mücadele tarihini ve yaşadıklarını bilince çıkarması bir bilinç sıçraması yaratacaktır.

Bu savunmaların ve yeni stratejinin temel esprisi, mücadelesiz kalmama ve çözüm gücü olmadır. Zihniyette devrim yaşanması tüm Kürt halkını yeniden yoğuracaktır. Bunun sonucu ise örgüt ve eylem zenginliğiyle demokrasi mücadelesinin ilerlemesi olacaktır. Bu savunmalar yalnız PKK'yi değil, sorumluluk duyan tüm Kürtleri muhatap almaktadır. Her sorumlu Kürt bu savunmaları bilince çıkaracak görevlerini yerine getirebilir. Bu savunmalar politikleşen Kürt halkı içinde yeni doğal önderlerin çıkmasını beraberinde getirecektir.

Bu doğal önderler savunmalardan aldığı güçle mücadeleyi sürdürme yeteneği gösterecektir. Bu savunmaları bilince çıkaran insanların demokratik özgür birlik mücadelesinde tıkanmaları söz konusu olamaz. Artık PKK'nin fiili öncülüğü olmadan da demokrasi mücadelesi sürdürülebilir. Bunun objektif koşulları olduğu gibi bu çözümlemeler bu mücadeleyi yürütenlere bu işi yapabilme düşünce gücünü de vermektedir.

Zaten PKK hareketi başından beri yalnız bir siyasi ve askeri güç olmaktan öte bir rol oynadı. En temel işlevi ise halkı bilinçlendirme oldu. Nitekim devrimimizin demokratik, ulusal, sosyal ve kültürel yönü daha çarpıcı olarak kendini hissettirmiştir.

PKK'nin bir bilinçlendirme hareketi olduğu gerçeği bu savunmalarla birlikte daha fazla öne çıkacaktır. Her atılım öncesi gerekli olan zihniyet devrimi bu özgür insan manifestosu ile gerçekleşecektir. Bu zihniyet devrimi daha önce yaşanan demokratik, sosyal ve kültürel devrimi derinleştirerek Kürt halkının bünyesini çok fazla güçlendirecektir. Örgütlenmeye yatkın olmayan Kürt halkı sosyal ve kültürel örgütlenmelerini arttırarak örgütlü toplum haline gelecektir.

Örgütlü toplum mücadelesi yüksek olan toplum demektir

Bir yönüyle de demokratik Ortadoğu manifestosu olan bu savunmalar yalnız Kürt toplumuna değil, başta Türk halkı olmak üzere tüm Ortadoğu halklarına da zihniyet devriminin kapısını açacaktır. Çünkü yalnız Kürt halkı açısından değil diğer halklar için de heyecan verici bir zihniyet devrimidir savunmalar. Savunmalar bu zihniyet devrimini diğer halklara da yaşatacak güçtedir. Diğer halklar da kendi sorunlarının çözümünü bu manifestoda bulabilir. Zaten Kürt halkı diğer halklarla birlikte demokrasi ve özgürlüğü geliştiremezse, kendisinin de özgürlük ve demokrasiye ulaşması zordur. Savunmaların bu yönüyle de tüm halklar için bir zihniyet devrimi olacağı tartışmasızdır. Kaderlerinin birbirlerine ne kadar benzer olduğunu bu savunmalar tüm açıklığıyla ortaya koyuyor.

Halklar bu manifestoyla kendi kaderlerine hakim olabilecek bir bilinçlenmeyi yaşayacaktır. Başkan Apo *"Kürt ölür, ama nasıl öldürüldüğünü bilmez"* derdi. Kürtler ve diğer halklar nasıl öldürüldüklerini artık çok iyi bilecekler. Yine diğer halkları ve insanları niçin öldürdüklerini de böylece daha iyi anlayacaklardır.

Bu savunmalar yalnız toplumların değil, bireylerin de kendisini tanımasını sağlayacaktır. Bu analizleri okuyan her bireyin kişiliğinde güçlenme olacaktır. Sorun Ortadoğu olunca, gölgesinden korkar hale getirilen bireyin güç kazanması ve kendine güveni daha fazla anlam taşır.

Özgür insan savunmasının en önemli etkisi kadınlar üzerinde görülecektir. Kadınlar bu savunmalarla birlikte özgür kadın gerçeğine daha fazla sahip olacak ve mücadeleye daha aktif katılacaklardır. Kadınlar kendi ideolojilerine kavuşurken erkeklerin kadın gerçeğini daha iyi anlayacakları bir döneme gireceğiz. Demokratik uygarlık manifestosu aynı zamanda erkek egemenliğinin tarihsel temellerini yerle bir eden niteliktedir. Bu çözümlemeler bu niteliğiyle daha çıkışından itibaren sahiplerini bulmuştur. *2000'de Yeni Gündem* gazetesinde çıkan Pınar Selek'in makalesi bu konuda dikkat çekicidir. Selek *"Tıpkı çocukluğumdaki gibi yerimden fırlayıp ona sarılmak istiyorum. Ona dokunan da lanetlenir diyorlar, duyuyorum. Ben lanetlenmek istiyorum"* diyerek kadın tavrını ortaya koyuyor. Bu gerçek, kadının yeni ideolojik kimlikle özgürlük ve demokrasi mücadelesinde öncü rol oynamak isteyeceğini gösteriyor.

Demokratik uygarlık manifestosunun önemli bir niteliği de tarih ve kültür analizi olmasıdır. Kullanılan şiirsel dil bu manifestoyu okuyanlarda tarih ve kültüre ilgiyi arttıracaktır. Zaten çözümlemelerin kendisi tarih ve kültür konusunda önemli bilinçlenme yaratmaktadır. Edebiyat ve sanata konu olacak birçok değerlendirmeyi bulmak mümkün. Bu savunmalar Kürt toplumunda demokratik bilinci daha fazla kökleştirecek, bir bütün olarak halkı kendi haklarına sahip çıkacak güce kavuşturacaktır.

– Savunmalarda yeni uygarlıksal gelişmenin ideolojik kimliği, mekanı ve zaman koşulları olan bir bölüm var. PKK'nin 30 yıllık mücadelesinde her şeye karşı büyük bir umut ve ütopya var. Bu ütopyayı, dünyanın barış ve demokratikleşme umudunu nasıl gerçekleştireceksiniz?

– PKK'nin ilk çıkışında belirlediği ideolojik kimliği birçok etkenin belirlediğini kabul etmek gerekiyor. Feodal toplumu tümden aşamamış, sömürgeci egemenlik altında olan bir halktır. Modern sınıf denilebilecek işçi sınıfı ve burjuva sınıfının çıkışı Kürdistan'da yenidir. Devlet işletmelerinde işçi sınıfı Kürt burjuvazisinden önce tarih sahnesine çıkıyor. Devlet kapitalizmiyle ağırlıklı yeni gelişmeye ihtiyaç olan küçük burjuvazi de türüyor. Ayrıca sömürgeci kapitalizmin acentacılığını yapan feodal-kompradorlar var. Yoksul köylülük ağırlıklı sosyal tabaka. Bu sınıf da feodal toplumla birlikte çözülüşe uğruyor.

PKK, o günün koşullarında ulusal kurtuluş savaşlarının ideolojik kimliğindeki reel sosyalizmden etkilenen emekçi sınıflara dayanan sol düşünceli ulusal kurtuluşçuluğun Ortadoğu ve Kürdistan orijinalindeki ifadesi oluyor. O günün parlayan ideolojisi sosyalizmi de PKK kendi ideolojik kimliği olarak benimsiyor. Emekçilere dayanan bir ulusal kurtuluş siyaseti açısından yapılan seçim doğrudur. Zaten ilk manifestomuzda bu tercihin aynı zamanda zorunluluk olduğu ortaya konulur. Sosyalizm ve onun enternasyonal anlayışı Kürdistan halkının en büyük siyasal gücü olmuştur.

PKK bütün mücadelelerin kazanılması gereken ilk etabı olan ideolojik mücadeleyi büyük bir başarıyla kazanmıştır. Kısa sürede hem devletin dayattığı egemen ideolojiyi, hem Türk solundan kaynaklanan sosyal şovenizmi, hem de Kürt egemen sınıf kaynaklı ve bu sınıfların türevi olan sınıfların işbirlikçi ve ilkel milliyetçi ideolojilerini etkisizleştirmiştir. PKK ilk zaferini ve daha sonraki başarılarını bu temelde kazanmıştır.

PKK'nin bu başarısı, aynı zamanda inanç dünyası bitirilmiş, günü kurtarmaktan başka yaşam amacı olmayan bir halkın önüne özgürlük, demokrasi amacını koymuştur. Bunun bir umut devrimi olduğu açıktır. Başkan Apo'nun 'umut zaferden daha değerlidir' belirlemesi de dikkate alındığında bu gelişmenin Kürdistan halkı açısından önemi daha iyi anlaşılır. PKK'nin o dönemdeki koşullara göre en çağdaş ve en çözümleyici ideolojiyi kendine kılavuz aldığı tartışmasızdır. Ezilen halklar için çağın ruhuna en uygun ideoloji sosyalizmdi. Ondan daha çağdaş ideoloji yoktu. Parti Önderliğimizin demokratik uygarlık çözümlemeleri ve bu temelde Kürt sorununda kardeşlik çözümünün esas alınması gerektiği dikkate alınırsa sosyalist yaklaşımın tek çözüm alternatifi olduğu bir daha görülür. Milliyetçilik yerine sosyalizmin enternasyonal yaklaşımı, aslında tüm Ortadoğu için doğru ideolojik kimlik tercihidir. Böyle bir ideoloji Kürdistan ve Ortadoğu'da Başkan Apo gibi dogmatizmden kaçınan ve bilimsel olmaya özen gösteren bir Önderliğin elinde çözümleyici bir güç olmuştur.

Başkan Apo'nun, reel sosyalizme yol açan bilimsel sosyalizm ideoloji ve teorisini kendi Önderlik tarzının doğrularından süzerek uygulama yoluna gittiğini biliyoruz. PKK de reel sosyalizmden, dogmatizmden, kalıplardan etkilenmiştir. Klasik teorik yaklaşımlar etkisini çeşitli biçimlerde göstermiştir. Başkan Apo'nun dediği gibi o süreçte bazı kalıpların dışına çıkmak ya tecrit ya ihanetle damgalanabilirdi. Tüm bunlara rağmen Başkan Apo, kendi çizgisini uygulamada dönemin hiçbir önderinde olmadığı kadar bağımsız ve özgürlükçü yaklaşmıştır.

Böyle bir yaklaşım içinde olduğu, ideolojik yaklaşımlarını sürekli yenileyip derinleştirdiği, çağın ruhunu yakaladığı için, reel sosyalizmin gerilediği ve yıkıldığı dönemde yükseliş göstermiştir. Bu gerçeğin altını çizmekte fayda var. Dolayısıyla PKK gerçeğinde reel sosyalizm etkisini abartmak fazla doğru olmaz. PKK Önderlik gerçeğinin mutlaka göz önüne getirilmesi gerekir.

Yalnız ideolojide değil teorik, stratejik ve taktik yaklaşımlarda da kendisini sürekli yenileyen bir Önderlik gerçeğini görüyoruz. PKK Önderliği'nin her zaman ütopyası olmuş, ama ütopik olmamıştır. Siyasetçi olarak her zaman gerçekçi olan, neyin elde edilip edilmeyeceğini bilen bir yaklaşım göstermesini bu Önderlik gerçeğinin tutumu olarak her zaman görebiliyoruz.

Her çağın ruhu ideolojik kimliklere ya ivme kazandırır ya frenler. Zamanı gelmemiş hedeflere çok zorlayarak ulaşmak mümkün olmadığı gibi, çağın zamanlık ruhuna ve onun yönüne uygun politika ve eylemler içinde olmayanlar da tarihte etkili rol oynayamaz. Bu yönüyle Başkan Apo, tarihin yönünü yani çağın ruhunu okuyan bir önderdir. Mevcut objektif koşullarda neyin imkan dahilinde olduğunu bilen ve bunun için büyük bir tempoyla çalışan önderdir.

Parti Önderliğimiz koşullara teslim olan bir önderlik değildir. Her dakikası büyük çalışma ile geçer. Koşulları objektif tespit eder ve çok çalışarak kendisine azami yol almaya çalışır. Bu nedenle objektif koşullara vurgu yapması yanlış değerlendirilemez. Başkan Apo kadar koşullara yüklenen ve temposu yüksek bir önderlikte, objektif koşulların, her koşulda esas alınması gereken temel olarak gösterilmesi söz konusudur. Zaten bilimsel yaklaşım bunu gerektirir.

Ütopya ve özlem güne atılmış tohumlardır

Başkan Apo ideolojik gerçekleşmeye çok önem vermiştir. Sümer çözümlemeleri ideolojinin önemini göstermek içindir. Zaten Marks'a yönelik en temel eleştirilerden birisi de, ideolojiyi sadece alt yapının düz bir yansıması olarak görmesidir.

Başkan Apo'da ideolojik kimliğin doğru gerçekleşmesi ile çağların ve dönemlerin ruhu çok önemli konulardır. Bu iki konuyu doğru ele almak başarının şartıdır. Soruda belirttiğiniz bölüm bu açıdan savunmaların en dikkate değer yeridir.

Parti Önderliğimizin, yeni ideolojik kimliği ve çağın ruhunu doğru tespit ettiğini söylemeliyiz. Bu açıdan geleceğe en hazırlıklı siyasal hareketin PKK olduğu söylenebilir.

◆

"Parti Önderliğimizin Demokratik Uygarlık çözümlemeleri ve bunun bizim açımızdan anlamı üçüncü doğuş ya da üçüncü hamle dönemidir. Bu üçüncü doğuş yalnız Kürt halkını değil, tüm Ortadoğu'yu demokratikleştirme ve özgürleştirme doğuşudur. Çünkü 1970'lerde birinci doğuş olan ideolojik hamle ve ikinci doğuş olan 1980 sonrası atılım tarihteki yerini almış ve görevlerini yerine getirmiştir."

◆

PKK umudu taze tuttu, özgürlük ütopyasını ütopik olmadan canlı tuttu. Ütopya ve özlem güne atılmış tohumlardır. Her tohum bir yere atıldı diye yeşermez. Gerçekleşebilir ve iyi ifade edilmiş özlem, amaç ve ütopyalar ilerleme sağlatır. Eğer gerçekleşebilir bir yanı yoksa bağnaz mezhepçilikle en büyük tutuculuğa götürür. Ütopyaların görevi ise ilerletmektir. PKK'nin umudu ve ütopyayı ayakta tutması onun kendini yenileyen niteliğiyle ilgilidir.

Parti Önderliğimizin demokratik uygarlık çözümlemeleri, umudu da, 'sömürüsüz baskısız dünya' özlemini de, barış ve demokratikleşmenin her alanda gerçekleşmesinin yolunu da berrak biçimde gözler önüne seriyor. Böyle bir ideolojik kimlik ve öncülüğe sahip olan hareketin başarmaktan başka seçeneği düşünmesi mümkün değildir.

Ortaya çıkan her türlü imkan, partimizin yeni stratejisini tek çözüm seçeneği olarak önümüze koyuyor. Türkiye içinde, Kürdistan halkı içinde bu perspektifler dışında çözüm yolu yok. Başkan *"Ne kadar savaşılırsa da gelinecek nokta bu çizgidir"* diyor. Böylece çizgimizin doğruluğunu ve herkesin bu çizgiye eninde sonunda geleceğini vurguluyor.

Mevcut durumda çağa ve geleceğe uygun ideolojik kimlik ve politika tespit eden hareket olarak, bu hedeflere ulaşacağımız konusunda kuşkumuz yoktur. Parti Önderliğimizin çözümlemeleri partimize ve halkımıza büyük güç vermektedir. Partimiz demokratik uygarlık manifestosuyla önümüzdeki dönemin ideolojik mücadelesini kazanacak ve bu temelde gerçekleştireceği örgüt ve eylem gücüyle başarıya doğru yürüyecektir.

Nasıl ki '70'lerin başında eksikleriyle yanlışlıklarıyla dönemin en ileri ve doğru ideolojik kimliğini, strateji ve taktiğini uygulayarak güç olduysa, bugün de demokratik uygarlık çözümlemeleri ve onun ideolojik kimliği eskisinden daha fazla başarıyı sağlayacak niteliktedir.

Meşru savunma zorunluluğu olmadıkça, meşru ve demokratik mücadele yöntemleriyle demokratik uygarlık mücadelesi verilecektir. Yeni ideolojik kimliğin bayrağında 'demokratik uygarlığı yaratmak' yazılacaktır. Bu herkesin emeğine ve ihtiyacına göre de ifadesini bulan topluma ulaşmanın çağdaş demokratik yoludur. En fazla kazandıracak yoldur. Devrimci yol da, demokratik yol da budur. Bugünün militan mücadele yolu da esasta budur. Bu yol kapitalizmle uzlaşma yolu değil, kapitalizmle demokratik ortamda, demokratik yöntemlerle mücadele yoludur.

Belki sık vurguluyoruz, ama ölçü olması açısından önemlidir. Parti Önderliğimizin başından beri kadın özgürlük hareketine önem vermesi, daha önceki kadın özgürlüğü yaklaşımlarının tümünü aşan tam ve gerçek özgürlük çizgisini ortaya koyması, çağın ruhunun çok önceden yakalandığının kanıtıdır.

Üçüncü alan teorisi de birçok alanda ortaya çıkan tıkanmayı aştıracağı gibi, özgürlük ve demokrasiyi derinleştirip yaygınlaştırmada rol oynayacaktır. Ortadoğu gibi demokratik geleceğin ve bireysel hakların olmadığı bir coğrafyada üçüncü alan teorisi devrimci bir rol oynayarak demokratikleştirmede önemli ilerleme ortaya çıkaracaktır. Bu açıdan devlet dışı örgütlenmelerin her alanda geliştirilmesi demokrasi ve özgürlük mücadelesi açısından ciddi bir açılım sağlayacaktır.

Kadın ve gençlik örgütlenmelerinin her tarafta geliştirilmesi ve demokratik özgür birlik mücadelesine bu güçlerin öncülük etmesi önemlidir, işçiler ve memurlar içinde de bu kesimlerin etkinliğini arttırmak dönemin görevlerini yerine getirmek için zorunludur. Toplumun demokratik uygarlık kültürünü geliştirme açısından kültür-sanat çalışmalarını en küçük yerleşim birimlerine kadar yaymak önemlidir. Bugünkü gibi yalnızca belirli merkezlerde bu faaliyetlerin yapılmasını yetersiz görüyoruz. Bu çalışmaları da demokratik toplumu yaratma mücadelesinin önemli bir ayağı olarak görmeliyiz.

Bilim ve tekniğin imkanlarını kullanarak basın-yayın faaliyetlerini yazılı ve görsel alanda geliştirmek önümüzde duran diğer görevlerdir. Artık mücadeleyi belirli alanlara daraltmak marjinalleşmekle eş anlamlıdır. Meşru savunmadan hukuk mücadelesine kadar her alana kendi rolünü oynatmak başarının anahtarıdır.

Dikkat edilirse bu savunmaların çarpıcı vurguladığı konuların başında meşru savunma hakkı geliyor. Bu hakkı kullanamayanların demokrat, hatta insan olmayacağı söyleniyor. Çünkü bu konuda tedbir almadan ve bu rolü yerine getirmeden hiçbir çalışma güvence altına alınmış olamaz. Ancak gerçek meşru savunmanın demokratik toplumu yaratmakla mümkün olduğunu da biliyoruz. Bu nedenle demokratik özgür birliği yaratmayı kutsal bir mücadele olarak değerlendiriyoruz.

Dünyadaki barış ve demokratikleşmede ise aşılması gereken engelleri doğru tespit etmek önemlidir. Bu açıdan dünyamızın temel çelişkileri konusunda savunmadan üç pasajı buraya almayı uygun görüyoruz.

"...Bu nedenle çelişki, tüm insanlık ile parayı kirli metresi konumunda tutup, siyaseti kontrol eden güçler arsındaki mücadeleye indirgenmiştir..."

"...böylesine gelişen ve aralarında sıkı ilişki bulunan oligarşik düzen sahipleriyle, tüm insanlık arasında en kapsamlı çelişkiye ulaşıldığı açıktır..."

"...bu çerçevede güncel çelişki; bir yandan çağdaş bir kabileye dönüşmüş ulus-devletin şoven sahipleriyle, uluslar üstü mali sermayenin kozmopolit temsilcileri arasında gelişmekte; diğer yandan ise tüm halklarla bu iki güç arasında yaşanmaktadır..."

Halkların mücadelesi insanlığın kazanımı haline gelmiştir

Bu tespitler dünyadaki barış ve demokrasinin hangi mücadeleler sonucu gelişip derinleşeceğini ortaya koymaktadır. Daha çok demokratik mücadele yöntemleri kullanılsa da; halkların bu güçlerle mücadelesi barış ve demokrasinin gelişme dinamiğidir. Günümüzde bu mücadelenin daha enternasyonalist bir yaklaşım ve imkanlarla yürütülmesi imkanları bulunmaktadır. Artık tüm halkların mücadelesi tüm insanlığın kazanımları haline gelmiştir. Dolayısıyla egemen güçler kendilerini bu kazanımların dayatması karşısında değişime tabi tutmak zorunda kalıyorlar. Enternasyonalist gelişmenin bir yönü de böyle karşımıza çıkmaktadır. Artık dünyanın genel eğilimi herhangi bir ülke için dış etken olmaktan çıkmıştır. Tüm insanlığın özgürlük ve demokrasi mücadelesinin kazanımlarının dayattığı kriterler artık dış etken görülemez, görülemiyor.

Partimiz dünyanın demokratikleşmesine Ortadoğu'da barış ve demokratikleşmeyi geliştirerek en büyük katkıyı sunacaktır. Ortadoğu'da ne milliyetçilik ne radikal İslam ne de dış güçlerin reçeteleri çözüm olabilir. Tek çözüm yolu partimizin demokratik çözüm yoludur. Bu çözümsüzlük ve çıkmaz ortamında giderek bizim çözüm çizgimizin devreye gireceği tartışmasızdır. Biz bugün hem ulusal, hem bölgesel amaçlarımızı daha etkin gerçekleştirebilecek durumdayız.

– Savunmalarda 'PKK bir nevi Doğu-Batı sentezinin sembolik ifadesidir' denilerek PKK'nin doğuş ve gelişme döneminde ideolojik ve eylem yapısına ilişkin özeleştirisel bir yaklaşım sergileniyor. Siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz, hangi ihtiyaçtan doğdu?

– PKK'nin böyle bir sentez olduğunu en iyi bilen Başkan Apo'dur. Bu savunmalarda yapılan özeleştiriler objektif ve PKK'nin zayıflıklarını gidererek güçlendirecek niteliktedir.

PKK'nin kuruluşunda Türkiye'deki devrimci demokratik hareketin etkisi de önemlidir. Başkan Apo bunun olumlu ve olumsuz yönlerini her vesileyle ortaya koymaktadır.

O günün dünya koşullarının PKK'nin biçimlenmesinde etkisi de az değildir, ideolojik ve politik olarak reel sosyalizmin çıkmazda olduğu dönemde tarih sahnesine çıkan bir hareketin bu durumdan olumsuz etkileneceği görülebilir.

Tüm bu gerçekler eylem yapısına da yansımıştır.

Sosyalizm gibi çağdaş sınıfları gerektiren bir ideoloji, feodalizmin hala varlığını sürdürdüğü bir toplumda ne kadar etkili olacaktır? Yukarda belirtilen olumsuz etkilerin yanında bu sosyal durumun getireceği olumsuz etkiler olmayacak mıdır? Kuşkusuz geri sosyal yapı da çağdaş hareket

"Partimiz dünyanın demokratikleşmesine Ortadoğu'da barış ve demokratikleşmeyi geliştirerek en büyük katkıyı sunacaktır. Ortadoğu'da ne milliyetçilik ne radikal İslam ne de dış güçlerin reçeteleri çözüm olabilir. Tek çözüm yolu partimizin demokratik çözüm yoludur. Bu çözümsüzlük ve çıkmaz ortamında giderek bizim çözüm çizgimizin devreye gireceği tartışmasızdır."

olmaya çalışan PKK'yi olumsuz etkilemiştir. PKK'nin ilk çıkışındaki özlü yaklaşımlar yer yer bu geri yapı tarafından geriye çekilmiştir. Bunun istenmeyen eylem biçimlerine kadar yansıdığı da bilinmektedir.

Başkan Apo PKK'nin Doğu ve Batı sentezinin sembolik ifadesi olarak ortaya çıkmasını hem güçlü hem güçsüz yanı olarak görmektedir. Aslında biraz böyle olması da gereklidir. Ancak Doğu ve Batı'nın eksik ve yanlış yaklaşımları da ister istemez PKK'de içerilmiştir.

M.S 1000 yıllarından sonra Ortadoğu'nun uygarlık gelişmesinde geri kaldığı biliniyor. Dolayısıyla devrimci demokratik bir harekete ihtiyaç duyulduğunda bunun Batı orijinli ideoloji ve felsefelerde aranacağı açıktır. Marksizm de, onun 20. yüzyıldaki politik ifadesi olan leninizm de özünde Batı orijinlidir. Aslında onların da esas zayıf yanları tek yanlı olmalarıdır. Bu nedenle bir yönüyle PKK'nin ideolojik yaklaşımlarından daha geri bir durumu ifade etmektedirler. PKK iki taraflı bir sentez olduğundan kendini düzeltme şansı daha yüksektir. Yalnız tek yanlı olmanın düzeltilmesi zordur. Hatta ne kadar geliştirilse de bir eksikliği sürekli yaşayacaktır. Bugün Başkan Apo'nun PKK'nin ideolojik kimliğindeki eksiklikleri aşması da Doğu ve Batı sentezi olmasından ileri gelmektedir. Her ikisini de doğru çözümlemeye tabi tutması çok güçlü bir tarihi bakış ve ideolojik kimlik ortaya çıkarmış bulunuyor.

PKK'nin Batı yönü sürekli Batı'nın uygarlık değerleriyle ilgilenmeyi beraberinde getirmiştir. Ortadoğu'daki kimi örgütler gibi Batı uygarlığını reddedici bir tutuma girmemiştir. Bugün güçlü sosyalizm ve demokrasi çözümlemesi yapılıyorsa, bu PKK'nin çıkışındaki gerçekle ilgilidir.

Kimliğinin bir yanının klasik Ortadoğu özelliği taşıması da bugünkü güçlü çözümlemelerin gelişmesinin nedenlerindendir. Birçok sosyalist ve farklı batıcı örgütlerin, Ortadoğu gerçeğine yabancılaşarak marjinalleştiği bilinmektedir. Bu tür örgütler Ortadoğu'nun zengin değerlerine bakmaya tenezzül bile etmemektedir. Bakışları oryantalistlerin değerlendirmeleriyle sınırlıdır. Böyle bir eksikliğin Ortadoğu'da yürüyecek bir hareket için daha baştan yıkım olacağı kesindir. Nitekim Ortadoğu'da PKK dışındaki sol örgütlerin tamamına yakını marjinal olmaktan kurtulamamıştır.

PKK'nin kendi kökeninde olumlu ve olumsuz kimi yanlarıyla da olsa orijininden kopmaması bir şanstır. Bir PKK değerlendirmesi yapılırken bunu göz önünde tutmamak doğru olmaz. Nitekim Başkan Apo "Bu sentez PKK'nin gücünün de, güçsüzlüğünün de nedenidir" diyerek bu gerçeği dile getirmektedir.

Kürdistan gibi zor bir alanda inanç ve bağlılığın yüksek olması zorunludur. PKK'de bu yüksek düzeyde görülmüşse bu Ortadoğulu yönüdür, inançları uğruna her şeyini ortaya koyma bir Ortadoğu kültürüdür. PKK'nin tüm saldırılara karşı ayakta kalması biraz da böyle olmuştur. Başkan Apo Ortadoğu kültüründe varolan bu olumlu özelliği en yüksek düzeyde çağdaş mücadelenin hizmetine sokmuştur.

İnanç ve toplum uğruna bireyin tüm haklarının feda edilmesi ise bu eğilimin olumsuz yönüdür. Bu tarihsel özelliğin özellikle gerici rejimler tarafından çok kötü kullanıldığı bilinmektedir. Bu gerçeği bilen Başkan Apo kişilik çözümlemeleri ile bireyi güçlendirme çabası içinde olmuş ve böylece inançlı bireyle kişilikli bireyi birleştirip bireyde patlama ortaya çıkarmak istemiştir. Yetersiz de olsa bu alanda da önemli adımları ve başarıları vardır, PKK gerçeğinde birçok kişilikli bireyi yaratmıştır.

Başkan Apo'nun savunmaları, çıkarılan tecrübe ve birikimlerle Doğu-Batı sentezinin bu defa istenilen biçimde ve yüksek düzeyde gerçekleşmeye kavuşmasıdır. Bu yönüyle PKK'nin yeni ideolojik kimliği de böyle bir Doğu-Batı sentezidir. Böyle bir sentez yanlış değildir. Hatta olması gerekendir. Bunu derken başka uygarlık alanlarının katkısı inkar edilmiş olmuyor.

Uluslararası komplo bazı gelişmeleri hızlandırmıştır

PKK'nin ideolojik ve eylem yapısına ilişkin özeleştirisel yaklaşımlar yeni değildir. Pratik içinde adım adım yenilenme ve değişim gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. V. Kongre'ye sunulan politik rapor bu yönlü özeleştirisel bir yaklaşım ve değişimin önemli bir ifadesidir. V. Kongre'nin de böyle bir rolü vardı. Ancak bu görevini çok sınırlı yerine getirmiştir.

Değişim ve özeleştirisel yaklaşımın yeni yapıldığını söylemek doğru değildir. Dışımızdakiler böyle bir saptırma yapmaya çalışıyorlar. Demokratik uygarlık manifestosu, bu değişim ve özeleştirisel yaklaşımı çok sistemli hale getirmek ve yeni bir ideolojik kimliğe sıçratmaktır. Özeleştirilerin bir bütün olarak tamamlanmasıdır. Komplo böyle bir tamamlamayı ihtiyaç haline getirmiştir. Komplonun bazı şeyleri hızlandırdığı söylenebilir. Parti Önderliğimiz, komploların gelişmeleri de hızlandıracağını belirtiyor. Çünkü gelişmelerin hızlanmasının alt yapısı olarak değişim ve özeleştiri de komplodan sonra olgunlaştırıldı. Bazı geri zekalılar bunu spekülasyon konusu yapmaktadır. Ne diyelim, kendi kuyularında yaşamaya devam edebilirler.

'Özeleştiri ve değişim hangi ihtiyaçtan doğdu' sorusu tabii ki önemli. Bunun cevabı başarılı olmak ve daha iyi mücadele etmek ihtiyacı olarak verilebilir.

Reel sosyalizm neden çöktü? Tarihte çöken rejimlerin neden çöktüğü araştırılabilir. Kendi bildiği doğrularda ısrar eden ve değişmeyenlerin yıkıldığı kesindir. Bazılarına bakılırsa 30 yıl önce ne söylenmişse bu gün de tekrarlanıyorsa bu büyük bir meziyet ve tutarlılıktır. Özellikle Türkiye'de bu yönlü eğilimleri görmek mümkün. Aslında Ortadoğu gerçeğinin en geri yanı böyle konuşturuluyor.

PKK hiçbir hareketin sahip olmadığı mücadele birikimine sahip. Bu pratiğin bilinci ise güçlü bir düşünce gücüdür. PKK'nin çıkış koşulları birçok şeyin yanlış ve eksik olmasını koşulluyordu. Bunların olumsuz sonuçları uluslararası alanda, bölgede, Türkiye'de ve Kürdistan'da ortaya çıktıktan sonra bunlar bizi ilgilendirmez demek, kendimizi bize ait bir adada yaşıyor kabul etmek olurdu. Böyle olmadığına göre PKK bunlardan güçlü sonuçlar çıkaracaktır ve çıkarmıştır.

Bırakalım 30 yılda bir, en azından 4 yılda bir, yani kongrelerde mutlaka bazı değişimler yapılmalıdır. Bunu yapamıyorsak, eksiklik içinde oluduğumuzu kabul etmeliyiz. Hele dünyanın hızlı değişime uğradığı günümüzde bu daha da geçerlidir. Değişimin sürekliliğini kabul etmeyenler aşılmaya mahkumdur. Güçlü olanlar değişim gücünü gösterir. Güçsüzler ise değişim sürecinde dağılırlar. Bu gerçek de, değişim ve özeleştirinin diğer yüzüdür.

Eğer özeleştirisel yaklaşmaz ve dönüşüm sürecine girmeseydik, PKK'nin birikimi çarçur edilmiş olurdu. Birikimler biraz da yanlışlardan çıkarılan derslerden oluşur. Özeleştirisel yaklaşmamak mücadele şehitlerine yapılan büyük bir saygısızlık olurdu. PKK eleştiri, özeleştiri ve dönüşümle birikimini tüm insanlığın hizmetine sokmaktadır.

Öte yandan sorunların çözümünde yeni olanaklar ortaya çıkmışken ve bu olanaklar biraz da mücadeleyle yaratılmışken sonuç alıcı olmayan bazı noktalarda ısrar etmek anlamsızlık olurdu. Bu halkın emeği, acısı ve özlemi üzerinde kendi sonuçsuz projelerimizi, eylem biçimlerimizi tekrarlayamazdık.

Bir daha belirtelim; biz PKK olarak diyalektik yöntemi olgunlaştırarak uyguluyoruz. Bunda değişme değil olgunlaştırma vardır. Ancak politika ve eylem biçimlerinde değişikliğe gidiyoruz.

Silahlı savaşımın meşru müdafaa dışında sonuç alıcı etkisi zayıflamıştı. Aslında silahlı mücadele konusunda bazı imkanlar işbirlikçi çetecilik tarafından çarçur edilmişti. Eğer silahlı mücadele konusunda bir eleştiri olacaksa bu da zamanında iyi ve sonuç alıcı uygulanmadığına dair olmalıdır. 'Bugün neden uygulanmıyor' demek ise, mücadele diyalektiğinden kopuk olanların mideden konuşmalarıdır. Aslında böyle diyenlerin çoğunluğunun silahlı mücadeleden vebadan kaçar gibi kaçanlar olduğunu biliyoruz. Bunu açığa çıkarmak basit bir anketle bile mümkündür. Bu nedenle bu konuda konuşanları ciddiye bile almıyoruz. Herkes bulunduğu konum, yer ve yaşamına göre konuşmalıdır.

Eğer bugün Kürdistan ve Ortadoğu'da meşru müdafaa yapacak bir güç varsa, o da yalnızca PKK'dir. PKK dışındaki tüm güçler ve bolca hamaset nutuklar atanların tümü tabansızdır. Bunları da herkes bilsin.

PKK'nin kendi eylem biçimlerine eleştirisi de büyüklüktür. Bunu da kimse için değil, kendimiz ve Kürt halkı için yapıyoruz. Yarın bir meşru müdafaa olacaksa doğru yapmak için koyuyoruz. Özeleştiri bu açıdan da gerekliydi. Başkan Apo'nun eylem biçimlerine yönelik eleştirileri de yeni değildir.

Sonuç olarak PKK bu savunmalarla komployu tümden boşa çıkardı. PKK zihniyet devrimi ile yeni bir hamle dönemine girdi. Büyük bir değişim ve dönüşümü yaşıyoruz. Kadrolaşma düzeyimiz yükseliyor. Bu savunmalarla Önderliğimizin büyüklüğü bir daha görülmüştür. Böyle bir önderlik yaratan Kürt halkı makus talihini kırmış demektir. Artık Kürtsüz dünya olmayacaktır. Kürt, ayaklarını çok derinliklere ve sağlam basmaktadır. Yeni uygarlığın anti tezi olacak ve sentezleri gerçekleştirilecektir.

Daha önce Kürt için olumsuzluk olan parçalanma ve diğer etkenler bugün Kürdün gücü haline gelmiştir. Her Kürt ve Kürt aydını bu savunmaları bilince çıkararak geleceğe güvenle bakabilir.

21. yüzyıl Kürt stratejisiyle, 21. yüzyıl Ortadoğu'da Kürtlerin yüzyılı olacaktır. Bütün veriler Kürtler için tek doğrultunun bu olacağını gösteriyor.

TÜM KADRO VE ÇALIŞANLARA

24. yıl partimiz ve halkımız için en güçlü başlangıç yılı olacaktır

PKK Başkanlık Konseyi

PKK'nin yirmi dördüncü kuruluş yılına girerken başta bize ruh, duygu, bilinç ve yaşam veren, bizi bugünlere getiren büyük insan, 21. yüzyılın insanlık öncüsü Başkan Apo'yu saygıyla selamlıyor, böyle bir Önderlik yaratılışına her şeyini veren; bir ulusu, halkı yeniden dirilten kahraman şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyor, tüm parti yapımızın ve halkımızın yeni parti yılını kutluyoruz.

Tüm partili militanlar Savunma Kuvvetlerimizin değerli komutan ve savaşçıları!

Parti tarihimiz açısından önemli gelişmelerle dolu büyük çabalar harcadığımız bir mücadele yılını geride bırakmış bulunuyoruz. Yirmi üçüncü parti yılında; değil karşıtlarımızın beklentilerinin yerine gelmesi, tersine yepyeni bir mücadele tarzıyla partimizin ve halkımızın güçlü yeni başlangıç adımlarının atılabileceğini en somut pratikle kanıtlamış bulunuyoruz. Yirmi üçüncü yıl, parti ve mücadele tarihimiz açısından stratejik değişim ve yeniden yapılanma temelinde partimizin yeni stratejisini hayata geçirmek için kapsamlı deneme ve sınama adımlarının atıldığı, değişik alanlarda yeni pratik süreçlerin geliştirilmeye başlandığı bir yıl olmuştur. Bu anlamda stratejik değişim ve yeniden yapılanma sürecinin bütün adımlarının atıldığı, artık yeni bir strateji temelinde mücadele etmenin, yeni pratik hamleler geliştirmenin bütün verilerinin ortaya çıkartıldığı bir yıl oluyor.

Yirmi birinci parti yılı, stratejik değişim ve yeniden yapılanmaya karar verme yılıydı. Uluslararası gericiliğin bu kararımızı engellemek, bizi karar veremez hale getirmek, yeni ve güçlü kararlar vermeden boğmak için geliştirdiği saldırılara karşılık Önderlik gerçeğimizin, onunla birlikte partimizin bu güçlü ve köklü kararı verdiğini biliyoruz. Yirmi ikinci yıl, bu temelde partimizin yeni stratejik çizgisinin tanımlanması, onun siyasi programa, stratejik ve taktik hatta kavuşturulması sorunlarının düşüncede çözümlendiği, dolayısıyla bir düşünsel yenilenmenin yapıldığı yıl oldu. Bu yılda büyük tartışmalar yürüttük, kapsamlı bir ideolojik mücadeleyi, yine çok derinlikli ve kapsamlı bir örgütsel mücadeleyi kendi içimizde yaşadık. Dıştan gelen komplocu baskı ve saldırılara karşı, onun içimizdeki her türlü uzantısına, provokasyona, inkarcılığa, tasfiyeciliğe, seyirciliğe, görevlerini layıkıyla yerine getiremeyen zayıflıklara karşı çok güçlü bir örgütsel mücadele içerisinde olduk. Böyle bir mücadeleyle sonuç alamayan uluslararası gericiliğin YNK eliyle yürütmeye çalıştığı saldırılar karşısında büyük bir savunma, partiyi ve Önderlik gerçeğini koruma direnişi yürüttük. Böyle kapsamlı bir mücadele temelinde stratejik değişim ve yeniden yapılanma gerçeğini çözümleyen, formüle eden, bu temelde partinin yeni stratejik yapısını ortaya çıkaran büyük gelişmeler yaşadık.

Bunlar üzerinde yirmi üçüncü yıl; hem partiyi koruma direnişi devam ettirildiği hem de ortaya çıkarılan yeni stratejik bilinç ve örgütlülük temelinde stratejinin pratikleştirilmesi için her alanda taktik uygulamaların, hamlelerin deneme ve sınama kabilinde geliştirildiği, birçok alanda güçlü siyasi mücadele adımlarının atıldığı bir yıl oldu. Önce uluslararası gericiliğin partimizi kuşatma, imha etme ve teslim alma amaçlı saldırılarını tümden kırdık. Bütün gerici güçler, askeri saldırılarla PKK'yi yok etmenin imkansızlığını çok iyi gördüler. Yirmi üçüncü yıla girerken tüm partimizin, onunla birlikte halkımızın ve bütün bunların temel mücadele kuvvetlerinden biri olarak gerillamızın gösterdiği direniş, uluslararası gericiliğe bu inancı verdi. Artık PKK'yi şiddetle dağıtma, imha etme veya teslim alma gibi düşüncelerin bir ham hayal olduğunu dost ve düşman herkes gördü.

Sadece saldırıları kıran, boşa çıkartan bir direnişle kalmadık, onun devamı olarak uluslararası gericiliği, onun komplocu sistemini daha fazla zayıflatmak ve parçalamak üzere 15 Şubat komplosunun yıldönümü sürecinde yeni bir siyasi mücadele hamlesi olan serhildan hamlesini başlattık. İkinci Barış Hamlesi diye tanımladığımız bu serhildan hamlesi, ulusal ve siyasal kimliğe sahip çıkma temelinde başlangıçta yurt dışında, özellikle Avrupa merkez olmak üzere Kürt halkının, Kürt insanının bulunduğu bütün alanlarda geliştirilen, şimdi de giderek Kürdistan'ın en büyük parçası olan Kuzey'e, ona bağlı olarak Türkiye'ye kaydırılan güçlü bir siyasi mücadele süreci olarak gelişti. Böyle bir mücadeleyi geliştirmede eksikliklerimiz ve zayıflıklarımız ortaya çıktı. Dolayısıyla zaten bir deneme-sınama özelliği taşıyordu ve ortaya çıkan pratik durumları kapsamlı parti toplantılarıyla da sürekli olarak değerlendirerek varolan eksikliklerimizi ve zayıflıklarımızı gidermeyi, ortaya çıkan hatalarımızı düzeltmeyi esas aldık. Bir yandan güçlü pratik adımlarla yeni stratejimizin denenme ve sınanmasını geliştirirken, diğer yandan günü gününe ortaya çıkan hata ve eksiklikleri gideren, dolayısıyla başlatılan yeni pratik mücadele sürecini, partimizin üçüncü büyük stratejik hamlesini kesintisiz devam ettirmek için gerekli düzeltmeleri, takviyeleri anı anına yapmayı sürdürdük. Bu anlamda bir yandan pratik adımlar atarken diğer yandan da kendimizi çok daha güçlü pratik mücadele yürütecek bir parti haline getirmek için gerekli hazırlıkları konferanslar düzeyinde, çok kapsamlı toplantılar ve eğitim çalışmalarıyla yaptık.

Yirmi dördüncü yıla, hem yeni stratejimizin uygulanma düzeyini, onun ilk taktik adımlarının neler olacağını pratikte denemiş hem de güçlü pratik mücadele hamleleri yapacak büyük birikimleri kapsamlı örgüt çalışmalarıyla ortaya çıkartmış olarak giriyoruz. Bu açıdan denebilir ki, partimizin yirmi dördüncü yılı; pratiğe en büyük hazırlıklarla girilen en güçlü yıllardan biri oluyor. Kendini yenilemiş, pratik mücadelede denemiş, taktiğini deneyip sınayarak yeterli hale getirmiş, kapsamlı bir ideolojik, örgütsel mücadele ve eğitim çalışmasıyla kadro gücünü yenilemiş ve eğitmiş, halkı bilinçlendirmiş olarak bu mücadele yılına giriyoruz. Bu, asla küçümsenemeyecek, nicelik ve nitelik bakımından pratik mücadeleyi en güçlü bir biçimde yürütmeye aday bir giriştir. Dolayısıyla hem küçümsememeli, anlamını iyi bilmeliyiz hem de böyle bir yıla girişin üzerimize yüklediği büyük görev ve sorumlulukların derin bilincinde olarak hareket etmeliyiz.

Bu temelde son üç yıldır yaşanan stratejik değişim ve yeniden yapılanma sürecinde artık son halkaya gelinmiş bulunuyor. Esas olarak karar verme, düşünce düzeyinde değişim yapma, örgütsel düzeyde kendini yeniden yapılandırma sürecini geliştirip taktik adımları deneyerek yeni sürecin başlatılabileceğini pratikte ortaya çıkarma dönemleri yaşanmıştır. Bunlar temelinde hem yeniden yapılanma, partinin yeniden örgütlenmesini tamamlama, buna bağlı olarak da güçlü bir pratik hamleyi demokratik-siyasal mücadele stratejisi temelinde ve onu hayata geçirecek kapsamlı demokratik halk serhildanı eylemiyle yürütme süreci başlamış oluyor. Kimlik bildirimi temelinde, ulusal kimliğe sahip çıkmak, siyasal gücünü geliştirmek, bunu Önderlikle bütünleştirmek ve Önderlik gerçeğini her zamankinden daha fazla yaşamsallaştırmak için her türlü çabayı harcamak bu sürecin temel adımları durumundadır.

Dolayısıyla bir yandan partimizin yaptığı hazırlıklar, son olarak VI. Ulusal Konferans'la aldığı kapsamlı kararlar, diğer yandan Önderlik mücadelemizin geldiği süreç olan AİHM süreci ve buna Parti Önderliğimizin savunmalarla verdiği kapsamlı cevapla; insanlık tarihiyle birlikte 21. yüzyılda insanlık geleceğinin kapsamlı bir biçimde aydınlatılması temelinde ve tüm bunları güçlü bir biçimde birleştirerek içinden geçtiğimiz sürecin siyasi olgularını, çevremizde ve uluslararası alanda ortaya çıkardığı siyasi gelişmeleri, mücadeleleri doğru değerlendirerek yirmi dördüncü parti yılını halkımız için en güçlü bir başlangıç, mücadele ve hamle yılı haline getireceğiz.

Değerli yoldaşlar

Böyle önemli görevlerle yüklü olan, parti tarihimiz açısından oldukça yenilikler içeren, önem taşıyan bir yıla girerken; içinde bulunduğumuz ortamın siyasi olaylarını, gelişmelerini doğru anlamak ve onlardan yeterli dersleri çıkarıp önümüze kapsamlı siyasi ve örgütsel görevler koymak ve bunların gereklerini yerine getiren bir pratiğin sahibi olmak gerekiyor. Parti olarak kendimizi yeniden yapılandırarak yeni bir stratejik mücadele sürecine girer ve bu siyasal mücadele sürecini demokratik çözümün geliştirileceği bir süreç olarak tanımlarken, dışımızdaki gelişmelerin de buna paralel, bunun bir benzeri biçiminde olduğunu çok açık bir biçimde gördük. Uluslararası alandaki siyasi gelişmeler oldukça boyutlu, kapsamlı ve hızlı hale gelmiştir. VI. Ulusal Konferansımız, Ortadoğu'da yeni bir sürecin gelişeceğini, çatışmaların daha da yoğunlaşacağını, bu temelde siyasi gelişmelerin hızlanacağını değerlendirmiştir. Konferanstan çok kısa bir süre sonra yaşanan süreç, söz konusu gelişmelerin sadece Ortadoğu için değil, Ortadoğu merkez olmak kaydıyla, bütün dünya için yoğun bir siyasi hareketlilik ve gelişmenin yaşandığı bir süreç oldu.

11 Eylül olayları, böyle bir sürecin çok yönlü gelişmesine yol açan pratik adımlar oldu. 11 Eylül saldırıları, kuşkusuz kendiliğinden ortaya çıkmadı ya da bazı fanatiklerin yerlerinde duramayarak yaptıkları işler değil; çok kapsamlı siyasi anlamı olan, uluslararası alanda yürütülen siyasi mücadelenin Ortadoğu'ya yansıması temelinde ortaya çıkan yeni mücadele sürecinin kendisi oluyor. Tamamen siyasi gelişmelere, bölgedeki ve uluslararası alandaki mücadeleye bağlı olan olaylardır. Bunun daha öncesini dikkatle incelediğimiz zaman, bu tür çatışmaları zorlayan bir yığın siyasi adımın olduğu görülecektir. Nitekim VI. Konferansımız, bu süreci kapsamlı olarak değerlendirmiştir. Olayları gören, birbiriyle bağlayabilen, dolayısıyla gelişmeler üzerinde yoğunlaşanlar için giderek bu yönlü siyasi mücadelenin yoğunlaşacağını tespit etmek, elbette zor değildi. Nitekim gerçekleşen de bu oldu ve 11 Eylül saldırıları gibi yeni olan, herkesi dehşete düşüren uluslararası düzeyde bir olay olarak bu yeni siyasi süreç gelişti.

Bunu kimler yaptılar ve nasıl örgütlendiler? Ne tür hazırlıklarla oldu? Ne tür karmaşık ilişkiler bunlara yol açtı? Kuşkusuz bunlar ayrı bir meseledir. Bu tür şeylerin birçoğu bilinmez, gizli kalır. Tarih boyunca böyle olaylar varolmuş ve bu noktalar bilinmemiştir. Zaten önemli olan işin o yanı değil, bu olayların neden ortaya çıktığı ve nelere yol açtığıdır. Önemli olan nedenlerini ve yol açtığı gelişmeleri doğru görmek, yeterince tespit etmek ve onlardan doğru sonuçlar çıkartabilmektir. On yıl önce de Ortadoğu'da Körfez Savaşı patlak vermişti. Bu savaş süreciyle Sovyet sisteminin çöküşü de beraberinde yaşandı. Bu temelde ABD, dünya üzerinde egemenlik geliştirebilmek için YDD adı altında bir siyasal strateji ortaya koymuş; Körfez Savaşı'yla Ortadoğu'da sağladığı denetime ve Sovyet sisteminin çöküşüyle uluslararası alanda sağladığı üstünlüğe dayanarak bu stratejiyi hayata geçirmek istemiştir.

Bu temelde on yıl boyunca dünyanın dört bir yanında; Doğu Avrupa, Balkanlar, Kafkaslar, Afrika'nın çeşitli alanları, Asya ve ABD'de bir yığın irili ufaklı askeri çatışma yaşandı, yoğun bir siyasi mücadele yürütüldü. Birçok yerde siyasi coğrafya değişti, devletler parçalandı, yıkıldı ve yeni devletler kuruldu. Uluslararası alanda devlet sayısı arttı. Bütün bu mücadelelerin sonuç olarak gideceği alanın Ortadoğu olduğu 2000 yılına doğru çok daha net olarak ortaya çıktı. ABD, zorlukla da olsa, istediği gibi yapamasa da birçok alanda kendi etkinlik adımlarını atabildi, ama YDD'yi her alanda istediği gibi tesis edemedi ve birçok alanda uzlaşmak zorunda kaldı. Bazı sahalarda sorunlara çözüm getiremedi, tersine çözümsüzlük devam etti. Çözüm getirilemeyen, etkili olunamayan sahaların başında, kuşkusuz Ortadoğu geldi. 2000 yılına geldiğimizde Ortadoğu'da Körfez Savaşı sonrasında bir milim bile ilerlenemediği ortaya çıktı. ABD yönetimi 2000 yılında Ortadoğu'da sonuç alabilmek için bütün gücüyle bu alana yüklendi. Ortadoğu Barış Planı adı altında Filistin-İsrail çatışmasına çözüm getirmek isteyerek, uluslararası komplo çerçevesinde PKK'yi imha edip Kürt sorununu bir biçimde bastırarak Ortadoğu'da yeni bir statüko yaratmayı öngördü.

11 Eylül saldırıları şiddet ve belirsizliğin tırmandığı bir süreçte gerçekleşti

2000 yılı sonunda partimizin yirmi üçüncü yılına girdiği süreçteki gelişmeler, ABD'nin uyguladığı yöntemlerin çözümleyici olmadığını gösterdi. Dolayısıyla ABD'nin bütün gücünü vererek bu alana yüklenmesine rağmen sonuç alınamamıştır. Bu durum, ABD'de yönetim değişikliğine yol açmıştır. Körfez Savaşı'yla Ortadoğu için planlanan stratejinin başarıya getirmediği, dolayısıyla yeni bir siyasal strateji oluşturmak gerektiği ortaya çıktı. ABD'deki yönetim değişikliği esas olarak böyle bir siyaset değişikliğini içermektedir. Dolayısıyla ABD yönetimi

"**Partimizin yirmi dördüncü yılı, pratiğe en büyük hazırlıklarla girilen en güçlü yıllardan biri oluyor. Kendini yenilemiş, pratik mücadelede denemiş, taktiğini deneyip sınayarak yeterli hale getirmiş, kapsamlı bir ideolojik, örgütsel mücadele ve eğitim çalışmasıyla kadro gücünü yenilemiş ve eğitmiş, halkı bilinçlendirmiş olarak bu mücadele yılına giriyoruz.**"

tarafından 2001 yılının başından itibaren Ortadoğu için yeni bir siyasi egemenlik yaklaşımı geliştirildi. Adına Akıllı Yaptırımlar Projesi denen bu projeyi hayata geçirebilmek için bazı küçük adımlar, arkasından pratikleştirme süreci geliştirilmek istendi. Fakat bu, Rusya, Fransa ve Çin ittifakıyla engellendi. Bu ittifak, bu kararı BM Güvenlik Konseyi'nde veto ederek ABD'nin yeni Ortadoğu stratejisinin siyasi yollarla hayata geçirilmesini durdurdu ve ABD'yi bölgede hareket edemez bir hale getirdi. Bu sonucun, sorunlu olan sahalarda şiddeti daha çok tırmandırdığı da açıkça görüldü. Örneğin İsrail yönetiminin Filistin halkı üzerindeki terörü giderek daha ileri boyutlar kazandı. 2001 yılının temmuz ayından itibaren Kürdistan'da partimize karşı askeri, siyasi, diplomatik ve polisiye olmak üzere çok yönlü saldırılar geliştirilmeye çalışıldı. Siyasi yöntemlerle bu iş yürümezse, askeri yöntemlerle mutlaka yürütülüp uygulanması için şiddet dayatıldı. Bilindiği gibi; Sharon yönetimi '-80'den bu yana içte ve dışta Filistin halkına karşı yoğun şiddet uygulayan bir yönlendirmeye sahiptir. Sharon kişiliği esasta böyle bir kişiliktir ve her türlü yöntemi uygulayarak siyasetini hayata geçirmeyi kendine hak gören bir özelliğe sahiptir.

Dolayısıyla şiddet, çatışma ve belirsizliğin giderek tırmandığı, bölge üzerinde çok yönlü arayışların olduğu bir süreçte 11 Eylül saldırıları gerçekleşti. Hiç kimse 11 Eylül saldırılarının bu süreçten kopuk olduğunu söyleyemez, öyle bir düşünce kesinlikle doğru değildir. Bu saldırı, tamamen yaşanan gelişmelerle bağlantılıdır. Elbette güncel olarak ortaya çıkan bu siyasi gelişmeler de Ortadoğu'nun tarihi gerçeğiyle, uygarlık merkezi olma ve uygarlığın doğuşuna beşiklik etme özelliğiyle bağlantılıdır. 20. yüzyılın başında dünya savaşıyla birlikte Ortadoğu'nun bölünüp parçalanması temelinde oluşturulan siyasi coğrafyayla bağlantılıdır. İlk defa bütün dünyayı içine alan bir uluslararası sistem Avrupa merkezli olarak kurulurken, bunun Ortadoğu'daki şekillenmesiyle bağlantılıdır. Bütün bunlar, 20. yüzyılın sonunda 21. yüzyıla girerken bölgede çok kapsamlı çelişkileri ve bunlardan doğan sorunları gündemleştirmiştir. Bu sorunların yol açtığı mücadeleler ise sorunların çözümünü 21. yüzyılın başında çok kesin bir biçimde bütün dünyaya dayatmıştır. Bu dayatma farklı yollarla çözüm bulamayınca, insanı dehşete düşüren mevcut şiddet olaylarını ortaya çıkartmıştır. Kim yaparsa yapsın, yapanlar ne düşünmüş olurlarsa olsunlar, onların düşünceleri ve istemlerinden bağımsız olarak yaptıkları eylemin böylesi bir siyasi gerçekliği var. Dolayısıyla da olayların hemen akabinde gerekli değerlendirmeler yapılmış ve esas olarak 2001 yılında ABD'nin dünyaya egemen olmak için geliştirmeye çalıştığı yeni siyasi stratejinin taktik uygulama yöntemleri ortaya çıkmıştır. ABD'nin yeni siyasi strateji planlaması bu biçimde tamamlanmış oluyor.

Bu taktik uygulamanın bir dünya savaşı olduğunu açıkça gördük. Olaylar ardından ABD yönetimi, bunun bir savaş olduğunu; dar, bölgesel bir savaş değil, bir III. Dünya Savaşı olduğunu ve bunun başladığını resmen ilan etti. Kuşkusuz savaş, siyasetin en yoğunlaşmış biçimi, şiddet araçlarıyla yürütülmesi olmaktadır. Siyasi yöntemlerle çözülemeyen sorunların şiddetle keskin bir biçimde çözümlenme çabasını ifade ediyor. Dolayısıyla dünya savaşı da dünya ölçüsünde başka yöntemlerle çözülemeyen sorunlara şiddetle çözüm bulma arayışını ortaya koyuyor. Bu anlamda III. Dünya Savaşı ilanını doğru anlamamız gerekiyor, hiçbir biçimde hafife alamaz ve küçümseyemeyiz. Bu, artık eski dünyanın varolmadığı, onun aşıldığı, eski dünyaya yön veren ilkelerin, anlayışların, hukuk kurallarının ve normların artık parçalandığı, aşıldığı ve onların yerine yenilerinin konacağı anlamına geliyor. Bu anlamda açıkça söylenebilir ki, artık 20. yüzyıl dünya sistemi parçalanmıştır. Ölçüleri ve yasaları her ne kadar zayıf bir biçimde de olsa, formalite kabilinde uyuluyor görülse de gerçekte onların yerini şiddet ve savaş almış, artık onlar da aşılmıştır. Nitekim son iki ayı aşan süreçteki gelişmelere bakarsak; uluslararası düzeydeki örgütlerin, yasaların çok fazla işletilmediğini, ABD'nin doğrudan savaş kuralları neyi gerektiriyorsa ona göre hareket edip kendi kararlarını uygulamaya çalıştığını görüyoruz. Bu anlamda uluslararası sistemin yeniden yapılandığı bir süreç, artık başlamıştır. Zaten bu süreç Sovyetlerin çöküşüyle başlamıştı. Körfez Savaşı böyle bir süreçte ortaya çıktı, uluslararası alanda yeniden yapılanma ve değişiklikler yaratmada bir denetim olayı olarak yer aldı.

Dünya yeniden yapılanma ve değişim sürecini yaşıyor

11 Eylül olayları, 20. yüzyıl uluslararası sisteminin daha köklü parçalanmasını sadece Sovyet bloğu çerçevesinde değil, esas olarak adına Batı sistemi denen ve Avrupa merkezli kurulan, 20. yüzyılın ikinci yarısındaysa ABD önderlikli olarak yürütülen sistemin de parçalandığı, değişim sürecine girdiği yeniden bir yapılanmayı her bakımdan yaşamak zorunda olduğu gerçeğini ortaya çıkarıyor. 11 Eylül olaylarıyla birlikte uluslararası sistem, böyle bir değişim ve yeniden yapılanma sürecine girmiş bulunuyor. Nasıl ki Körfez Savaşı'yla Sovyet sistemi çözüldü ve bunun üzerinde çok yoğun olarak yeni gelişmeler yaşandıysa, Batı sistemi de 11 Eylül olaylarıyla kendi karakterine uygun olarak bir çözülüşü yaşıyor. Bu çözülüş derinleşip gelişecek ve uluslararası yeni bir sistem kurulacaktır. Bu anlamda eski sistem, artık parçalanmıştır. Dünya savaşı demek; artık uluslararası alanda varolan ölçü ve yasaların geçersiz hale geldiğinin ilan edilmesi demektir. Dolayısıyla da savaşın sonuçlarına bağlı olarak yeni bir uluslararası sistemin ortaya çıkacağı anlamına gelmektedir. Kuşkusuz uluslararası alanda sistem değişikliği, yeniden yapılanma iyi ve gerekli olandır. İnsanlığın yaşadığı gelişmelere bağlı olarak sistemde de değişiklik yapılması bir zorunluluktur. Bu anlamda böyle bir değişim sürecinin gelişmesi kesinlikle yadırganacak, reddedilecek, basit ele alınacak bir durum değildir.

Sistemin değişmesi, eski sistemin parçalanıp insanlığın yaşadığı ekonomik ve toplumsal gelişmelere uygun olarak yeni bir düşüncenin, siyasetin, hukukun ortaya çıkması, kuşkusuz iyidir ve reddedilmez. Ancak onun iyiliği, geliştiriciliği kadar, yeni sistemin nasıl kurulacağı da önemlidir. Değişim ve yeniden yapılanma nasıl olacak, yeni uluslararası sistem nasıl kurulacaktır? Geçmişi ne kadar ve hangi yönde aşacak? İnsanlığın, halkların, ezilenlerin ne kadar yararına, ne kadar bunun tersinden olacağı hususları önem taşımaktadır.

Kuşkusuz değişim süreci yaşanırken bütün siyasi güçler, kendi çıkarlarını hakim kılmak için ellerinden gelen bütün çabayı harcarlar. Her değişim; anında, hep ileri ve olumlu yönde, halkların çıkarlarını geliştirici yönde olmayabilir. Geçici olarak gerilemeler de ortaya çıkabilir. Değişim sürecinin özellikleri gereği güçler mücadelesi içerisinde bu tür sonuçlar ortaya çıkabilir. Nitekim yeninin nasıl yaratılacağını yürütülecek mücadelede ortaya çıkacak sonuçlar belirleyecektir. Dolayısıyla kim doğru bir çizgi izler, doğru siyaset oluşturur, ittifaklarını buna göre yeterlice kurar, akıllı taktikler izler ve etkili mücadele ederse, elbette sonuçta kazanan, yeninin şekillenmesine yön veren de o olacaktır. Dolayısıyla uluslararası alanda, bir dünya savaşı düzeyinde siyasi ve askeri mücadelenin gündeme gelmiş olması oldukça önemli bir süreç olmaktadır. On yıllarca, belki de yüzyıldan fazla uluslararası alana hükmedecek, insanlık gelişmesine yön verecek bir sistem, içinde bulunduğumuz dönemde yaşanan mücadele sonucunda ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla bu mücadele içinde yaşadığımız dönemin siyasi ve askeri olayları sıradan olaylar, herhangi bir sistemin gelişimi içerisinde yürütülen bir siyasi ve askeri mücadele değildir. Sistem yıkan, yeni bir sistem yaratan, temel ölçüleri ortaya çıkartacak bir mücadele olmaktadır. Artık böyle bir mücadele, yeniden yapılanma, değişim ve yeni bir uluslararası sistemin oluşması sürecine uluslararası alanda da girilmiş olunuyor. Kürt sorununun çözümünü demokratik siyasi yollarla geliştirmeye çalışıp bunu partimizin yeniden yapılanması ve stratejik değişimi temelinde geliştirirken, artık Kürt sorununun kesin çözümü gerekir noktasında bir dayatma durumunu ortaya çıkartmıştır. Uluslararası alanda da böyle bir gelişmenin yaşanması oldukça önemli, anlamlı ve dikkatle ele alınması gereken bir olgu olmaktadır. Bu birbirine paralel bir durumdur. Şunu unutmayalım ki; Kürdistan'daki mevcut statü de I. Dünya Savaşı içerisinde, savaşın sonuçlarına bağlı olarak uluslararası anlaşmalar temelinde ve uluslararası sistemin bir parçası olarak yaratıldı. Dolayısıyla Kürt sorununu çözmek için bu uluslararası sistemin değişimi bir zorunluluk oldu. 21. yüzyıla girerken yeni bir dünya savaşının ilan edilmesini gerektirecek siyasi ve askeri durumun ortaya çıkmasında, Kürdistan'da yürütülen Ulusal demokratik mücadelenin de ciddi bir payı olduğunu da söyleyebiliriz. Kürt sorununun çözümü önünde geliştirilen dayatmalar bunda pay sahibidir, ondan kopuk değildir. Bu temelde; başka türlü zaten çözüm bulunamayan, çözüm arayışının bu düzeyde uluslararası bir yapılanmayı gündemleştirdiği süreçte Kürt sorunu gibi kapsamlı sorunlar da çözüm bulacaktır.

11 Eylül olayları temelinde yaşanan ve geçen iki buçuk aylık süredeki gelişmelerin nasıl olduğu, hangi aşamaya gelindiği noktaları üzerinde de düşünmek gerekmektedir. 11 Eylül'le birlikte, herkes şoke oldu. Yeniden düşünme, düşüncede ve siyasette yeni arayışlar içerisine girme durumu gündeme geldi. Bütün dünya bir yanıyla bunu yaşarken, diğer yandan da ABD'nin 7 Ekim'den itibaren başlattığı, adına da III. Dünya Savaşı dediği Afganistan üzerindeki çatışmalar biçimindeki gelişmeler yaşanmaktadır. Bu çatışmaların belli bir düzeye ulaştığı görülmektedir. Bu savaş çok aşırı bir güç dengesizliği içerisinde yürütülen bir savaştı. I. veya II. Dünya Savaşı'ndaki gibi birbirine yakın güçlerin karşılıklı mevzilenip savaşması değil, bir yanda teknik bakımından çok zayıf ve geri olan, diğer yandaysa çok güçlü, en ileri gelişmeyi yaşayan güçlerin savaşıydı. Burada esas olan siyasi mücadelenin derinliğidir, yoksa askeri boyutlar bakımından dünya savaşı olarak sayılabilecek bir çatışma elbette söz konusu değildir. ABD tarafı daha çok yeni teknik gelişmelerle ortaya çıkardığı savaş araçlarını denediği bir pratiği yaşıyor. Fakat böyle de olsa, mücadelenin siyasi kapsamı, dolayısıyla ortaya çıkaracağı siyasi sonuçlar çok köklü olduğu için savaşı yürütenler bu düzeydeki bir çatışmaya dünya savaşı tanımı getirme gereği duydular.

Bu savaşta bir aşama yaşandı. Afganistan'daki güç, belli ölçüde daraltılarak siyasi etkinliği kırıldı. Dolayısıyla savaşın ilk aşamasının tamamlandığı belirtilebilir. Bu ilk aşama, ABD'nin şiddet kullandığı, karşı tarafınsa kendini korumaya çalıştığı bir süreçti. Karşı taraf kendini daha çok daraltmak ve etkinlik alanlarını terk etmek zorunda kaldı. Böylece Afganistan içerisinde toparlanan, mevzilenen, savaşı orada yürüten bir sürecin sonuna gelindiği görülüyor. Kuşkusuz savaş ve çatışmalar da bitmemiştir. Afganistan'da da çatışmalar bitmiş değil, daha uzun bir süre devam edebilir. Ancak şimdiye kadar olduğu gibi devam etmeyecek, askeri çatışmanın yoğunluğunda, yöntemlerinde ve zemininde değişiklikler olacaktır. Çatışmalı durum iki aya yakın bir süredir Afganistan üzerinde merkezileşti. Bundan sonra şiddet uygulaması Afganistan'da sürse de, onunla birlikte diğer alanlara da taşacaktır. Daha çok genişleyecek, yayılacak ve yöntemlerinde değişiklikler olacaktır. Daha düşük yoğunluklu hale gelecek, daha çok özel kuvvetlerin kullanıldığı, istihbarata dayalı bir şiddet kullanımı düzeyini alacaktır. Esas olan, bütün bunlardan çıkan sonuç ise, daha fazla siyasi mücadele yanı öne çıkacaktır. Askeri şiddet kullanımı daha yaygın olsa ve uzun süreli devam etse de bu ilk aşamadan sonra gelişecek aşamada siyasi mücadele yanı, siyasi arayışlar, dolayısıyla siyasi coğrafyadaki değişiklikler ve sistem değişikliği süreci daha çok öne çıkacak, mevcut çatışmanın sonuçlarına dayalı olarak yeni siyasi sistemler yaratılmaya çalışılacaktır. Afganistan'da zaten böyle bir süreç başlatılmıştır.

Fakat bunun çok kolay olmayacağı, rahat çözüm bulunamayacağı anlaşılıyor. Kısa sürede bir siyasi istikrar ortaya çıkarmak kolay olmayacaktır. Dolayısıyla bir yandan Afganistan'da siyasi süreç devam ederken, daha çok Afganistan'da bu biçimde bir askeri çatışmanın yoğunlaşmasına yol açan temel sahalarda siyasi mücadele ve çözüm arayışları yoğunlaşacaktır. Dikkat edilirse sorunlar esas olarak Ortadoğu'da yoğunlaşmış ve Ortadoğu'nun sorunları çözümü dayatmıştı. Siyasi gerginlik, siyasi mücadele yoğunluğu bu alan üzerindeydi. Bu durum, kısmi olarak Filistin'de, Kürdistan'da çatışmalara yol açıyordu. Bu çatışmanın, şiddet kullanımının daha ileri bir düzeye getirilmesi için Filistin sahası kullanılmak istendi, ancak Filistin halkı bunu kabul etmedi, intifadayı esas alarak şiddeti alt planda tuttu.

Kürt halkı uluslararası komployla dünya ölçüsünde böyle bir şiddet içerisine çekilmek istendi. PKK ile Kürt halkı da böyle bir şiddet düzeyini reddetti. Parti Önderliğimiz, geliştirdiği stratejik değişim ile böyle bir şiddeti, herkesin hizmetinde olan ve büyük güçlerin kendi çıkarları doğrultusunda kullanacağı bir şiddeti üslenmeyi reddetti, istemedi. Dolayısıyla Kürt halkı da böyle bir şiddet içerisine çekilemedi. Sonuçta şiddet, Afganistan'a fatura edildi. Afganistan'daki güçler de, böyle bir şiddet içine çekilmeye uygun yapılara sahiptirler. Demek ki daha çok şiddet ihtiyacı duyan güçler, Afganistan üzerinde daha etkiliydiler, burayı daha çok yönlendirebildiler. İçlerine sızarak veya dıştan dayatıp tepkilendirerek etkilediler ve bu şiddet bir yönlendirmeyle Afganistan'da patlatıldı. Ama esas olarak bu, Ortadoğu'daki sorunlardan kaynaklanan bir şiddet kullanımıydı. Uluslararası sistem yeniden yapılanırken Ortadoğu bunda merkezi bir rol oynamaktadır.

Ortadoğu'da yeni bir siyasi statüko gelişiyor

Afganistan'da iki buçuk aylık bir şiddet süreci yaşandı ve şiddet kullanımında yeni bir düzeye gelindi. Bundan sonrası süreç, siyasi mücadele ağırlıklı olarak sürecektir. Siyasi çözümler aranacak, siyasetin yeniden yapılandırılmasına ve sorunların bu temelde çözülmesine çalışılacaktır. Buradan da mücadelenin yeniden birinci planda Ortadoğu'ya kayacağı sonucu çıkmaktadır. Siyasi mücadelenin, çözüm arayışlarının, siyasetin yeniden yapılanma çabalarının en başta yoğunlaşacağı saha, Ortadoğu sahası olacaktır. Ortadoğu'daki sorunlara çözüm bulunmadan, Afganistan'da çözüm ortaya çıkarılmaz, dünya savaşı son bulmaz ve uluslararası sistemin yeniden yapılanması gerçekleşmez. Çünkü Ortadoğu sorunları sadece bölgesel bir özellik taşımıyor; bu sorunlar uluslararası yeri ve etkisi olan kapsamlı sorunlardır. Bu da Ortadoğu'nun tarihi, uygarlık gelişimi içerisindeki yeri ve rolüyle, Ortadoğu coğrafyasının stratejik değeri, bu alanın zenginlik kaynaklarıyla bağlantılıdır. Nitekim 20. yüzyılın başında bir dünya sistemi kurulurken de bu, Ortadoğu'nun paylaşılması temelinde oldu. Bu paylaşım, I. Dünya Savaşı'nı doğurdu. Esas olarak bu savaşta paylaşılan Ortadoğu'ydu. Ortadoğu'da mevcut siyasi statüko temelinde bir dünya sistemi kuruldu.

Bu statüko artık III. Dünya Savaşı'yla parçalanmış oluyor. I. Dünya Savaşı'nın ortaya çıkardığı siyasi statüko, esas olarak Ortadoğu'da parçalandı. Dolayısıyla savaşın sonuçlarına göre Ortadoğu'da yeni bir siyasi statükonun gelişeceği ve bölgenin siyasi yapılanmasına göre yeni bir uluslararası sistemin ortaya çıkacağı bir aşamaya girilmektedir.

Çeşitli çevreler, yoğun olarak bu düzeyde tartışmalar yürütmektedirler. Birkaç hafta öncesinden ABD ve İngiltere yönetimleri, Filistin sorununu çözmek istediklerini, bir Filistin devletinin kurulmasından yana olduklarını açıkça ilan ettiler. Bunu bu düzeyde BM'ye de taşımaya gidiyorlar. Dikkat edilirse halka karşı şiddet tırmandırılırken dayanılan nokta, Filistin sorununa çözüm olmaktadır. İslami Hareket de Filistin devletini gerekli gördüklerini ilan ederek Filistin mücadelesinin gücünü arkasına almaya çalıştı. Demek ki çözüm için Filistin-İsrail, daha genel planda da Arap-İsrail çatışması, mevcut dünya savaşının çözeceği önemli bir sorun olmaktadır. Eğer bir sorunu çözecekse bunu en başta yapacağı sorunlardan biri Arap-İsrail çatışması olmaktadır. Mevcut savaş bu çatışmanın uluslararası düzeye ulaşması anlamına geliyor. Arap uygarlığı, İslamiyet'le gelişen bir uygarlıktır. Aşırı İslami eğilim de bu savaşın bir tarafıdır. İsrail, II. Dünya Savaşı içerisinde Batı sisteminin bir kolu olarak ortaya çıkartılmış ve kendisini tümüyle oraya dayamaktadır. Dolayısıyla İsrail'in dayandığı Batı sistemi, ABD öncülüğü de savaşın diğer tarafıdır. Askeri çatışma buna göre esas o sorunda çözüme yol açacak.

Arap-İsrail çatışmasına çözüm nasıl getirilecek? Clinton yönetiminin barış planı bu soruna çözüm üretmedi. Bu savaşla çözüm ne kadar gelişebilir? Bunun için Filistin devletinin kuruluşu bir zorunluluk olarak görülürken, İsrail ise böyle bir devlet kuruluşunun, ancak kendi güvenlik sorununun çözümlenmesi ile gerçekleşebileceğini, ancak bu biçimde kabul edebileceğini ifade etmektedir. İsrail'in güvenliğinin sağlanması, dolayısıyla uluslararası sermayenin güvenliğinin sağlanması Batı sisteminin de en çok üzerinde durduğu husustur. Bu güvenliğin sağlanması için, tehdit eden güçler sınırlandırılacaktır. Yani İsrail'in güvenliğini tehdit eden Arap gücü artık İsrail'in güvenliğini tehdit edemez hale getirilecektir.

"İsrail'in güvenliğinin sağlanması, dolayısıyla uluslararası sermayenin güvenliğinin sağlanması Batı sisteminin de en çok üzerinde durduğu husustur. Bu güvenliğin sağlanması için, tehdit eden güçler sınırlandırılacaktır. Yani İsrail'in güvenliğini tehdit eden Arap gücü artık İsrail'in güvenliğini tehdit edemez hale getirilecektir."

"Clinton yönetiminin en büyük hatası sorunları birbirinden kopuk, yalnız başına ele alıp her birine ayrı ayrı çözüm yöntemleri dayatarak çözmek istemesidir. Oysa ki, Ortadoğu'da sorunlar bütündür, birbirine bağlıdır, dolayısıyla çözümleri de bağlı olacaktır. O zaman bütün sorunlara çözüm arayışını birbiriyle bağ içerisinde, ortak bir proje temelinde ele almak gerekmektedir."

En büyük güç olan Mısır, zaten siyaseten denetim altına alınmış durumda, fazla bir tehdit gücü oluşturamamaktadır. Geriye, en büyük Arap gücü olarak Irak kalıyor. Irak'ın düzenlenmesi, İsrail'in güvenliğini tehdit edemez noktaya getirilmesi Arap-İsrail çatışmasında çözüm bulmanın anahtarı durumundadır. Körfez Savaşı bu nedenle gündeme gelmişti. Şimdi ise Körfez Savaşı'nın ortaya çıkardığı sonuçların çözüm için yetmediği bir noktada yeni bir savaş durumu; III. Dünya Savaşı olgusu ile yeni bir siyasi durum yaratılarak, çözümün maddi temeli yaratılmaya çalışılmaktadır. Bu bakımdan çatışmalar giderek Irak üzerinde yoğunlaşacaktır. Bu, şimdiden açıkça ifade edilmektedir. ABD Afganistan'da şiddet uygularken, geniş güçleri etrafında tutabilmek için bir süre şiddeti Afganistan dışına taşırmayacağını ifade etti. Bu, geçici bir olguydu. Afganistan'da giderek bir düzey ortaya çıkarıp belli bir denetim sağladıkça, esas sorunun kaynağı olarak yeni bir durum gündeme geldi denerek siyasi mücadele, gerektiği kadarıyla şiddet de Ortadoğu'ya taşırılacaktır. Irak üzerinde şimdiden böyle yoğun bir siyasi mücadele durumu söz konusudur. Bu, çatışmayı gerektirir mi, gerektirmez mi, hangi düzeylerde gerektirir konularında bir şey söylenemez, ama siyasi yöntemler, Afganistan'daki çatışmanın ortaya çıkardığı sonuçlar bir çözüm üretmezse, çözümü geliştirmek için gerektiği kadar şiddet kullanılacağını da görmek ve kabul etmek gerekir.

Dolayısıyla önümüzdeki süreçte Irak merkezli olarak Ortadoğu'da siyasi ve askeri mücadele giderek yoğunlaşacaktır. Böylesi bir durumun Türkiye'yi etkilemesi, dolayısıyla Türkiye ile AB ilişkileri, Kıbrıs sorunu noktaları bu nedenle günümüzde ileri düzeyde gündeme gelmiş bulunuyor. Bunlar birbirlerine bağlı olgulardır. Bölgede hiçbir sorun kendi başına, birbirinden kopuk değildir, dolayısıyla hiçbir sorunun çözümü de yalnız başına olmayacaktır. Zaten Clinton yönetiminin bir hatası da buradaydı. Sorunları birbirinden kopuk, yalnız başına ele alıp her birine ayrı ayrı çözüm yöntemleri dayatarak çözmek istedi ve bunda başarısız kaldı. Oysa ki, Ortadoğu'da sorunlar bütündür, birbirine bağlıdır, dolayısıyla çözümleri de bağlı olacaktır. O zaman bütün sorunlara çözüm arayışını birbiriyle bağ içerisinde, ortak bir proje temelinde ele almak gerekmektedir. ABD'nin yeni projesi olan Akıllı Yaptırımlar Projesi, Irak merkezli bir Ortadoğu projesidir. Önceki yönetimin pratiğinden çıkarılan derslerle yeni projenin bölgesel bir proje olması, bir zorunluluktur. Zaten bölge sorunlarının çözümü de uluslararası sistemde değişimi gerekli kılmıştır ki, dünya savaşı ölçüsünde bir şiddet kullanımına, değişiklik yaratmaya yol açmıştır. Bu bakımdan bütün bölge sorunları üzerinde mücadele gelişecek, değişik güçler kendi çıkarları doğrultusunda bu sorunları çözmek için siyasi mücadelelerini, gerektiği kadar askeri yöntemlerle yoğunlaştıracaklardır.

Bölge güçleri hala bir çözümsüzlüğü yaşıyor

20. yüzyılın bölgede yarattığı bir sistem, statüko ve bu statükonun ortaya çıkardığı güçler var. Bu güçler, mevcut statükonun değişmemesi için yoğun çaba harcamaktadırlar. Sistemi yaratan bu güçler I. Dünya Savaşı içerisinde ortaya çıktı. Avrupa güçleri esas olarak şimdiye kadar mevcut statükonun devamından yana oldular. Bunun doğu ucu olarak Rusya, sistemin devamından yana oldu. Bölgedeki mevcut devletler, zaten 20. yüzyılın başında I. Dünya Savaşı ardından ortaya çıkan devletler olup tamamen bu statükoya bağlıdırlar. Statüko ve sistemin var ettiği devletler statükonun korunmasını istiyor ve onun politikalarını yürütüyorlar. Devlet olamayan yerel güçler; Kürt ilkel milliyetçiliği KDP, YNK ve mevcut çatışmalara giren birçok örgüt böyle bir sistemin alt ve yerel düzeydeki uzantıları olmaktadırlar. Onlar da mevcut statükonun devamından yana olup şimdiye kadar bu statükoyu ayakta tutmak için yoğun çaba harcadılar. 2001 yaz ayları başında Rusya, Çin ve Fransa ittifakı ABD'nin Akıllı Yaptırımlar Projesi'ni BM'de durdurarak bu statükonun devamını sağlamaya çalıştı. Rusya, Fransa ve Çin ittifakı bu statükoyu koruma ittifakıydı. Ancak mevcut savaş, bu ittifakı parçalamış ve uluslararası alandaki güçleri, artık eski statükoyu koruma politikalarıyla iş yapamayacak bir noktaya getirmiştir. Nitekim ABD ve Rusya ilişkileri bunu açıkça göstermektedir. Yine ABD'nin Çin ile ilişkilerinin böyle bir anlamı var. Kuşkusuz Avrupa da bundan ders çıkartmak zorunda kalıyor, dolayısıyla kendini daha fazla siyasi güç haline getirerek bölgede siyaset yapmaya yöneliyor. Bu da eski statükoyu koruma yaklaşımlarının aşılacağını göstermektedir.

Bu açıdan bölge güçleri hala çözümsüzdür. İran kendisini mevcut gelişmelere biraz uyarlı hale getirmek çabasında gözüküyor. Fakat dar milli ve İslami yaklaşımı bütünüyle aşabilmiş değildir. Bunun için de bir çözüm gücü haline gelemiyor. Mevcut durumda ise Ortadoğu'dan daha çok Güneybatı Asya'ya yöneltilmeye çalışılıyor. Büyük olasılıkla da dikkatleri daha çok Güneybatı Asya'dan yana olacak ve oradaki çözümde belli bir rolü olacaktır. Ortadoğu'da en etkili güç olarak Türkiye'nin kendini yenileme, değiştirme kabiliyetinde olmadığı ortaya çıkıyor; oldukça tutucu, dar milliyetçi yaklaşımla kendini değiştirme, yeniden yapılandırma yeteneği gösteremiyor, bundan ürküyor. Mevcut sistemi değiştirmek için adım atarsa çökeceği kaygısını yaşıyor. Unutmamak gerek ki, sistemin kendisi çözümleyici olamayınca büyük bir korkuyu yaşıyor. I. Dünya Savaşı içerisinde yaşadığı durumlar, Avrupa'yla ilişkileri Türkiye üzerinde böyle bir korku yaratmaktadır. Diğer yandan Sovyet deneyimi de Türkiye'de bir çöküş korkusu uyandırıyor. Bu nedenle Türkiye'nin kendisi çözümsüzdür, bölgede de değişim-dönüşüm noktasında çözümsüzlüğün sürdürüldüğü bir saha ve kaynak oluyor. Siyasi, ekonomik olarak içine düştüğü ağır kriz ve çöküşe rağmen eski statükoyu koruma çabasını sürdürüyor. Değişiklik yapma, kendini yenileme gücünü gösteremiyor. Bu, AB ile ilişkiler içerisinde yaratılmaya çalışılıyor. ABD bu konuda yönlendirmektedir. Türkiye içerisinde bazı güçler mevcut çöküşten ders çıkartarak kurtuluş için değişim ve yeniden yapılanma gereğini ortaya çıkarıyorlar, ancak buna henüz tümüyle hakim değiller.

Arap sahasında da yenilenme gücü zayıftır; Irak kendini yenileme gücünü gösteremedi. Suriye bir değişim sürecinde, ama nereye gideceği tam olarak belli değil, henüz güçlü bir ideolojik ve siyasi inisiyatifin oluşmadığı gözüküyor. Yerel güçler açısından da; sistem içerisinde varolan hareketler kendilerini yenileyemiyorlar. İslami hareketler statükoyu değiştirmek isteyen güçlerin elinde sadece birer vurucu güç olarak kullanılmayı ifade ediyorlar. Kendilerini yenileme ve yeni bir Ortadoğu yaratma gücüne sahip olmayıp çağ dışı yaklaşımı çok daraltılmış bir biçimde sürdürmeyi hedefliyorlar. Dar ilkel milliyetçilik de aynı düzeydedir. KDP ve YNK örneğinde görüldüğü gibi; demokratikleşme, özgürlük, adalet ilkelerini geliştirme, yeni bir yaklaşımla mevcut sorunları çözerek bölgede yeni bir sistemin yaratılmasının bir parçası olma yönünde adımlar atamıyor. Böylesi yetenekleri yoktur. Çağ dışı, feodal, aşiretçi, dar ilkel milliyetçi kalıplar içerisinde çözümsüzlüğü daha da devam ettiren, pragmatik yaklaşımlarla kendi çıkarlarını sağlayacak sonuçlar elde etmeyi öngören yaklaşımla sınırlı kalmaktadırlar.

11 Eylül olaylarıyla birlikte bir savaş durumu ortaya çıktı ve artık eski statükonun yaşatılma gücü kalmadı. Bütün bu güçler için sonun başlangıcının 11 Eylül olduğu belirtilebilir. Bu zamana kadar halkların içten yürüttüğü mücadelelere karşı uluslararası gericilik düzeyinde ittifak yaparak kendilerini koruyorlardı, ama bir dünya savaşı düzeyinde eski sistemin parçalandığı bir ortamda artık eski güçlere dayanarak kendilerini koruma imkanını kaybetmişlerdir. Dolayısıyla ya mevcut değişimi görerek hızla kendilerini değiştirecek ve yeni politikalar edinecekler ya da aşılıp parçalanacaklardır. Bunun dışında, onlar için bir gelecek yoktur. Bunu geciktirmek, ömürlerini uzatmak için ölüm pahasına çalışan, yeni arayışlar içerisinde olan güçler var. Ama tüm bunlara rağmen eski statüko aşılmakta ve yeni bir sistem yaratmak üzere bölge üzerinde mücadele yoğunlaşmaktadır.

Yeni sistem ve değişimin hangi temelde olacağı noktalarında da farklı çizgiler söz konusu olmaktadır. Bu çizgilerden biri; ABD öncülüklü geliştirilen değişiklik çizgisidir. Bu, kendisini belli ölçüde ortaya çıkarmıştır. Gizli kapaklı olmasına rağmen gelişen olaylar çerçevesinde önemli ölçüde bu değişiklik ve özelliklerinin ne olduğu, ne öngörüldüğü, ne yapılmak istendiği görülebilir bir duruma gelmiştir. Buna da Filistin devleti kurarak başlamak istenmektedir. Bu, Filistin-İsrail devletlerinin yan yana varolmasını öngören bir çözümü içermektedir. Filistin devletinin kurulabilmesi için de Araplar karşısında İsrail'in güvenliğinin sağlanması, Araplar içerisinde de Irak'ın, İsrail güvenliğini tehdit edemez duruma çekilmesini gerektirmektedir. Körfez Savaşı ile sağlanan daraltma, bunun için yetmemiştir. Dolayısıyla Irak'ın daha çok daraltılacağı kesinleşmiş olmaktadır. Bu daraltma hem siyasi coğrafya olarak gelişebilecek hem de yönetim değişikliği biçiminde gündeme gelebilecektir. Her iki olasılık da söz konusudur. Coğrafya olarak daraltma kuzeyden, büyük bir ihtimalle 36. paralelin daha güneye çekilerek Musul-Kerkük hattının da Irak bütünlüğünden kopartılmasıyla olacaktır. Böylece Güney Kürdistan Irak'tan daha fazla kopmuş hale gelecektir.

I. Dünya Savaşı ardından yeni uluslararası sistem kurulurken en çok siyasi ve askeri mücadele konusu alan olan Güney Kürdistan, III. Dünya Savaşı içerisinde yeniden en çok üzerinde durulan, üzerinde siyasi ve askeri mücadele yürütülen bir alan haline gelmiştir. Bundan dolayı bu sahayı asla küçümsememek, dikkatle ele almak, bu özelliğini bilerek yaklaşmak gerekiyor. Böylesi bir durum; Güney'in Irak'tan daha çok uzaklaştırılması beraberinde büyük bir boşluk yaratarak Kürt sorununun çözümünü gerektirmekte, bu sorunu daha çok gündemleştirip dayatmaktadır. Bu da İran'ı, daha çok da Türkiye'yi ilgilendirmektedir. Bu noktada Türkiye ile bir çözüme gidilememiştir. Her ne kadar ABD-İsrail-Türkiye stratejik ittifakının varlığından bahsedilse de, bu ittifak Kürtlere, Araplara bir de İran'a karşı bir mücadele ittifakı olmuş, ama kendi aralarında ortak bir anlayış düzeyine varamamıştır. Dikkat edilirse İsrail'in güvenlik çıkarları ile Türkiye'nin bölgedeki çıkarları birbirine taban tabana terstir. Mevcut Türkiye yönetimi, devletin kuruluşu, onun dayandığı politikalar tümüyle Kürtlerin inkarını, Kürdistan üzerindeki egemenliği ve Kürdistan'ın bölünüp parçalanmasını içerirken, İsrail de kendi güvenliğini Irak'ın daha fazla daraltılmasında, dolayısıyla Güney Kürdistan'ın Irak'tan uzaklaştırılmasında görmektedir. Bunlar birbirinden oldukça farklı ve birbirine ters çıkarlardır.

Sorun bunların nasıl uyumlu hale getirileceği noktasında düğümlenmekte ve esas mücadele burada yaşanmaktadır. Türkiye hükümeti, bu mücadelenin gündeme gelmemesi için siyasi ve askeri mücadeleyi daha çok Afganistan'a taşıma yönünde büyük çaba harcadı. Taliban yönetiminin düşürülmesini herkesten önce gündeme getirdi. Hiç kimse istemediği halde Afganistan'a asker göndermek istedi. Afganistan'da sonuç alınmasından yana olmadı. Mümkün olduğu kadar sorunların Afganistan'da derinleşmesi, çözümsüz kalması, dolayısıyla başka alanlara taşmayıp orada kalması yaklaşımı içinde oldu. Ama bunların hiç birinden bir sonuç alamadı. Yani askerini de kimse kabul etmedi, sözünü de kimse dikkate almadı. Fakat biraz müdahaleleri gelişti. Türkiye'nin bütün karşı koymalarına rağmen, mücadele Irak'a ve bölgeye taşınıyor, gittikçe daha fazla taşınacaktır. Bu konuda Türkiye, ABD öncülüğündeki uluslararası sistemi, Irak'a olası müdahaleyle gelişebilecek bir değişikliğin kendisini böleceği uyarısıyla tehdit etmek istedi. Bu uyarının ne kadar geçerli olacağı, Türkiye, ABD ve İsrail arasındaki sorunların nasıl çözüleceğini önümüzdeki süreç gösterecektir.

ABD Türkiye'yi Güney'e çekmeye çalışıyor

Tüm bunlara rağmen Irak'ta bir değişikliğin olacağı, Irak'ın daraltılacağı, Güney Kürdistan'da daha fazla boşluğun oluşacağı kesin gibidir. İlkel milliyetçilik; KDP ve YNK böyle bir boşlukta kendilerini güç yapmak, çıkarlarını sağlayacak sonuçlar almak istemektedir. Onlar Kürt sorununun bütününü buraya bağlamaktadırlar. Burada kendi çıkarlarını sağlayacakları bir sistem yaratılırsa, Kürdistan'ın diğer sahalarından tümden vazgeçtiklerini görmek gerekiyor. Bu noktada kullanılıyorlar. Nasıl ki, bu güçler 17 Eylül 1998'de Washington'a götürülerek uluslararası komplo anlaşması yaptırıldıysa, bu gelişme sürecinde de tekrar Washington'a götürülerek komplonun uzantısı diyebileceğimiz bu tür formüller içerisine yeniden alınmaya çalışılıyorlar. Nitekim ne yaptıklarını açıklamadılar, başka güçleri buna katmıyorlar. Hatta bu konuda iki güç birbiriyle anlaşamamaktadırlar. Herkes kendi başına bir ilişki sürdürüyor. Bir parti ABD ile ne ilişkisi sürdürebilir? Dünyanın en büyük gücü olan ABD'nin bir parti ile böyle bir ilişki içinde olması, oldukça tehlikelidir. Her türlü kullanılmaya, ajanlığa açık bir durumu ifade eder. Bu güçleri, böylesi bir ilişkinin Kürt çıkarlarını satmaya götürebileceği noktasında uyardık ve sonuna kadar bunun karşısında olup bu oyunu bozacağımızı ifade ettik. Bütün bunlara rağmen daha ileri bir durum ortaya çıkmamıştır, ama neredeyse ağızları sulanıyor. "Acaba böyle bir dünya kurulur da nasıl ki Ermenilere Erivan'da biraz pay verildiyse, bütün Kürt çıkarları da burada bizim cebimizi dolduracak bir noktaya getirilemez mi" diye kendilerini pazarlamaya çalışıyorlar. Bu durum ve gerçeklik görülmek zorundadır. '22, '23 ve '24'te de bazı Kürtler böyle yapmak istediler; Kürt halkının geleceğinin karartılmasının piyonu oldular. Yeniden böylesi bazı güçlerin piyon olma tehlikesi söz konusudur. Buna karşı çok duyarlı, dikkatli, tedbirli ve bu oyunları bozacak kabiliyette olmak gerekmektedir.

ABD, esas olarak Türkiye'yi Güney Kürdistan'a çekmek istedi, Türkiye'nin Kürt sorunundaki hassasiyetlerini görerek bu alana davet etti. Esasen '65'ten beri davet ediyorlar. '91'de de davet ettiler. Özal'ın kabul etmesine rağmen ordu kabul etmedi. Nitekim Türkiye'nin Güney'e girişi PKK'ye karşı mücadele etme temelinde oldu, onu aşan bir düzeye ulaşmadı. ABD'nin yeniden böyle bir teklifte bulunduğunu görüyoruz. Ekonomik sorunların Kerkük petrollerine sahip olmasıyla çözebileceği yönünde ABD basını, bir yığın yayın yaptı. ABD, Türkiye'nin Güney'e gelmesini, bu alanı askeri olarak denetlemesini, Güney'de özerk bir saha yaratmasını ve ABD'nin askeri üslenmesine fırsat vermesini kendi çıkarları için uygun görmektedir. ABD, İsrail ve Türkiye'nin çıkarları bu noktada uzlaştırılıyor ve stratejik ittifak böyle yaratılmak isteniyor. Ancak Türkiye henüz bunu kabul etmiş değil, Türkiye'nin mevcut sivil ve askeri yönetimi böyle bir politikaya karşı olup bundan korkmaktadır. Türkiye'nin statükocu kafaları, Güney'e girişi batağa giriş olarak görüyor, *"Kimse bize bedava vermez, karşılığında bizden bir şeyler isteyeceklerdir"* diyorlar. O da *"Kürt sorunu bizim üzerimize ihale edilir"* kaygısı olmaktadır. Dolayısıyla yetmiş-seksen yıldır örgütleyip geliştirdikleri dar çıkarlarını korumak için daha ileri adım atmaktan korkuyor, bundan kaçıyorlar. Yetmiş-seksen yıllık sistem içerisinde bazı çıkar çevreleri oluşmuş ve bu çevreler kendi çıkarlarını kaybetmek istememektedirler.

Türkiye Güney'e girerse, yeni politikalar geliştirmesi bir zorunluluk olacaktır. Geçmişteki gibi faşist ve oligarşik yönetimler, öylesi bir durumda fazla hüküm süremeyecektir. Demokrasi ve paylaşım daha çok gelişecektir. Çeteler, rantçılar yıllardır Türkiye'yi soyup soğana çevirdiler, yağma ve talan ettiler. Her türlü kanun dışı, hayali işlerle vurgun yaptılar. Şimdi de bu düzeni kaybetmekten korkuyorlar. Esas kaygı, bu noktadır. Dolayısıyla kendi çıkar egemenliklerini korumak için mevcut statükoyu sürdürme çabalarını devam ettiriyorlar, henüz o politika aşılmış değil. Fakat Türkiye'nin içi karışıktır; herkes bu politikadan yana değil. Turgut Özal bunu aşmıştı. Mevcut durumda Türkiye'de, daha fazla bu politikayı aşan güçler var. Dolayısıyla Türkiye kendi içinde bir mücadeleyi yaşamaktadır. Bunda ABD'nin etkisi fazla olup, çok fazla Türkiye'nin istemine bırakılmayacağı görülmektedir. Türkiye'nin reddi nedeniyle ABD'nin öngördüğü pratik adımlar atılamadı. Türkiye daha fazla direndikçe ABD, KDP ve YNK ile bir statüko yaratma eğilimine girecektir. Bu güçleri Washington'a bunun için götürdüler. Aslında bu, bir çözüm arayışı olarak görülebileceği gibi, Türkiye'yi kışkırtma olarak da değerlendirilebilir. Nitekim Türkiye de buna

göre hazırlanmaktadır. Çok büyük bir olasılıkla Türkiye'deki siyasetin reddetmesine rağmen Irak üzerinde geliştirilecek yeni politikalar sonucunda Türkiye'nin daha fazla Güney'e girişi gündeme getirilecektir.

Önümüzdeki süreçte böyle bir gelişme ihtimali daha fazladır. Türkiye, KDP ve ABD'nin, Kürdistan'ın Doğu ve Kuzey parçalarındaki hareketleri terörist ilan etme temelinde anlaşarak bir statüko oluşturmaya gitmeleri de bir diğer ihtimaldir. Fakat bunun dayanağı zayıftır, Türkiye'nin bunu kabul etmesi zordur. Kendisi için oyun olarak görecektir. Dolayısıyla ABD, Türkiye'nin isteksizliği karşısında böyle bir çözüm yaratıyor gibi görünerek Türkiye'yi Güney'e girmeye daha fazla mecbur edecek, buna zorlayacaktır. Bu da tümüyle statükonun değişmesi anlamına gelecektir. Türkiye-İran, Türkiye-Arap ilişkileri, Irak'taki durum tümüyle değişecektir. Irak'ın güneyi, Suriye, Ürdün ve Kuveyt'le daha değişik ilişkiler içerisine çekilerek, yeni bir siyasi coğrafya ortaya çıkacaktır. Yani I. Dünya Savaşı'nın yarattığı siyasi coğrafya parçalanacaktır. ABD'nin öngörüsü; Türkiye'ye dayalı, Türkiye'nin Güney'i denetlediği, ama kendi hareketine de izin verdiği, Türkiye'nin AB'ye alındığı, Irak'ın daraltılıp yönetim değişikliğine uğratıldığı, bu temelde Filistin devleti kurularak, Filistin-İsrail çatışmalarına son verildiği bir Ortadoğu sisteminin yaratılmasıdır. ABD, egemenliğini ve kendi çıkarlarını burada görmektedir. Uluslararası sermayenin çıkarları için de bu yararlı görülüyor. Değişik çıkar çevrelerinin, böyle bir sistem içerisinde egemenliklerini sağlamaları, imkan dahilinde kılınmaya çalışılmaktadır.

Sorunların çözümü demokratik uygarlık çizgisindedir

İçine girdiğimiz yeni süreç, bölge üzerinde değişik ihtimalleri içeren, çok yoğun ve çok yönlü bir siyasi mücadelenin ve bu temelde değişimin gelişeceğini içermektedir. Bu, oldukça önemli ve yeni bir durum olmaktadır; bölgedeki sistemin yeniden yapılandırılmasını ve bir değişimi ifade etmektedir. Sınırların değişimini içeriyor, ama siyasi sistemlerde değişikliğe yol açma durumu fazla gözükmüyor. Siyasi sınırlarda değişiklik yaparak çözüm bulamama durumu, siyasi sistemlerdeki değişimi gündeme getiriyor. Fakat bu konuda işi yürüten egemen ve hakim sınıf çevreleri olduğu için kendi çıkarlarını sağlayacak siyasi ve askeri sistemleri öngörmektedirler. Bölgenin sorunları sınırlarda değişiklik yapılarak çözülmeye çalışılıyor. Oysa ki sorunları yaratanlar yalnız başına mevcut sınırlar değildir. Bu sınırlarla ortaya çıkan sistemin kendisi de sorunların yaratılmasının temel nedenlerinden biridir. Kaldı ki, daha fazla bölmek, parçalamak çözüm değildir. Yalnız başına sınırlarda bazı değişiklikler yaparak çözüm üretip istikrar sağlamak, mümkün olmayacaktır. Elbette halklar bölünmüş, Kürdistan, Arabistan, Ortadoğu'nun kendisi bölünmüştür. Bölünmüşlük temel sorunlardan biri olmakta ve çelişki, çatışma yaratmaktadır. Dolayısıyla hem bölge değerlerini heba ediyor hem de bölgeyi istikrarsızlık kaynağı haline getiriyor. Bu bölünme içerisinde, bir siyasi sistem de ortaya çıkartılmıştır. Birçok alanda çağ dışı, feodal düzenler, monarşi ve krallık yönetimleri hüküm sürmektedir. Bazı şahlıklar cumhuriyet adını almış, ama cumhuriyet otokratik nitelikte olup oldukça baskıcıdır. Otoriter veya oligarşik yönetimler hakimdir. Cumhuriyet sistemleri demokratik bir yönetime kavuşmamış durumdadır, dolayısıyla çelişki ve çatışma yaratmaktadırlar. Devletlerin, toplumların kendi içinde çelişki ve çatışmasına yol açmakta ve bölgeyi bir istikrarsızlık kaynağı yapmaktadır. Bölge sorunları sadece sınır sorunları değil, aynı zamanda siyasi anlayış ve sistem sorunudur. Bunun için de hem bölünmüşlüğün ortadan kalkması hem de bu monarşilerin, otoriter oligarşik cumhuriyetlerin aşılması gerekiyor.

"İçine girdiğimiz yeni süreç, bölge üzerinde değişik ihtimalleri içeren, çok yoğun ve çok yönlü bir siyasi mücadelenin ve bu temelde değişimin gelişeceğini içermektedir. Bu, oldukça önemli ve yeni bir durum olmaktadır; bölgedeki sistemin yeniden yapılandırılmasını ve bir değişimi ifade etmektedir. Sınırların değişimini içeriyor, ama siyasi sistemlerde değişikliğe yol açma durumu fazla gözükmüyor."

Bölgenin demokratikleşmeye ihtiyacı var. Demokratik değişim ve dönüşüm, bölge için ekmek ve sudan daha fazla yaşam ihtiyacı haline gelmiş durumdadır. Mevcut sınırları değiştirerek değil, ortadan kaldırarak, birliği yaratarak çözüme gitmek bölgenin karakterine daha uygun olup bölge güçlerini daha fazla birleştirici rol oynayacaktır. Dolayısıyla birliği yaratacak olan demokratik değişimdir. Monarşiler, oligarşiler bölgenin bu biçimde parçalanması temelinde ortaya çıkartılmışlardır. Bölünmüşlükle oligarşi ve monarşi yönetimleri arasında bağ vardır. Dolayısıyla bölünmüşlüğü, monarşiyi, oligarşiyi aşmak, bunu sağlayacak demokratik değişimi ve dönüşümü ortaya çıkartmak, aynı zamanda bölünmüşlük ve parçalanmışlığı ortadan kaldırıp bölgenin demokratik birliğini yaratmak, ulusal, sosyal ve kültürel sorunları böyle bir siyasi reform temelinde çözüme kavuşturmak, kalıcı çözüm için en temel ve zorunlu yöntemdir. ABD öncülüğü bir değişim öngörüyor, ama bu değişim kalıcı olmayacak ve bölge gerçeğine uygun değildir. Çıkar güçlerinin çıkarları arasında uzlaşmayı, böylece yeniden paylaşmayı ifade ediyor, bölge halklarının ihtiyaçlarını geliştirecek bir değişimi ve yeniden yapılanmayı içermiyor. Bölgenin ihtiyacı ise bu temelde bir değişim ve yeniden yapılanmadır. Dolayısıyla demokratik değişim-dönüşüm ve yeniden yapılanma, her toplumda demokratik siyasetin geliştirilmesi, toplum yaşamının demokratikleştirilmesi, böyle bir demokratik yapılanmayı sağlayacak zihniyet devriminin yapılması, bölge düzeyinde bir demokratik değişim ve yeniden yapılanma, bölge halklarının demokratik birliğinin sağlanması, bölgedeki sorunları çözmek, bölgede kalıcı ve istikrarlı gelişme yaratan bir sistemi ortaya çıkartmak açısından tek doğru yoldur. Dolayısıyla bu, değişik güçlerin; Avrupa, Rusya ve ABD'nin öngördüğü çözümden farklı olmaktadır. Onların çözüm önerileri çok ciddi bir uluslararası sistem yenilenmesi ortaya çıkartmayacaktır. Oysa ki bölgede, demokratik değişim-dönüşüm temelinde ortaya çıkartılacak yeni bir sistem uygarlıkta yeni bir aşamanın başlangıcı olacaktır. Bu yeni bir uluslararası sistemi ortaya çıkaracaktır.

Eğer III. Dünya Savaşı uluslararası yeni bir sistem yaratacaksa bu, ABD düzeninin veya Avrupa sisteminin rötuştan geçirilerek, cilalanarak yeniden sunulması değil, gerçekten demokratik değişim ve dönüşüme dayanan, demokratik hukuku esas alan, her türlü özgürlükleri öngören, özgürlük ve adalet ilkelerine dayanan yeni bir uluslararası sistemin yaratılması şeklinde olmalıdır. Ortadoğu sorunlarını çözecek sistem, uluslararası düzeyde böyle bir sistem anlamına gelmektedir. Bunun dışında kendisini kapsamlı bir demokratikleştirmeye uğratmayan sistem anlayışları Ortadoğu sorunlarını çözme kabiliyetinde değildir. Kısmi değişiklikler yapabilmek, çatışmanın yönünü ve alanını biraz değiştirebilir, kısa vadeli olarak çatışma dozajını azaltabilir, ama hiçbir zaman kalıcı ve uzun vadeli, uluslararası boyutları olan bir değişiklik sağlamaz, yeni bir sistemin kuruluşuna yol açmaz. Bunu sağlayacak çizgi, demokratik değişim ve dönüşüm çizgisi, demokratik uygarlık çizgisidir.

Parti Önderliğimizin AİHM için ortaya koyduğu değerlendirmeler, tümüyle böyle bir çizginin çok derinlikli ve kapsamlı çözümlenmesi olmaktadır. Nitekim tartışmalar AİHM sürecinde gelişirken, eş zamanlı olarak uluslararası alanda da böyle bir dünya savaşının gelişmesi, dünyanın böyle bir değişime girmesi, tesadüfi değildir. 11 Eylül'de eski sistemi parçalayan saldırılar oldu. 28 Eylül'de de fiilen AİHM süreci başladı. Sorunları çözecek gerçek bir değişim ve dönüşüm çizgisini ifade eden Önderlik çözümlemeleri, bu süreçte ortaya çıktı ve bütün olup bitenleri aydınlatan en temel belgeler olarak kendini ortaya koydu. Bu nedenle diyoruz ki, Demokratik Uygarlık Manifestosu 21. yüzyılda insanlığa yol gösteren düşünce çizgisidir; uluslararası sistemi, uygarlık sistemini çözümleyen çizgidir. Böyle bir mücadele durumu söz konusudur.

Değişimi isteyen güçler arasında çizgi farklılıkları var. Bazıları değişimi göstermelik veya dar siyasi boyutta yaparak sorunları aşma ve kendi çıkarlarını hakim kılma çabasında olurken, halklar, ezilenler, onların sözcüleri ve öncü güçleri ise halklar, ezilenler yararına değişim ve dönüşümü, demokratikleşmeyi öngörüyorlar. Bunların değişim çizgisini Parti Önderliğimiz ortaya koydu. Önderliğin ***Sümer Rahip Devletinden Halk Cumhuriyetine Doğru*** adı altında iki cilt halinde yayınlanan AİHM değerlendirmeleri, tamamen böyle bir çizgiyi vermektedir. 21. yüzyılın başında insanlık sorunlarının nasıl çözümlenebileceğini, yeni bir uygarlık sisteminin nasıl olacağını ortaya koyuyor. Nasıl ki, köleci çağda bazı düşünceler bunu ortaya koydularsa, feodal çağda Hıristiyanlık, İslamiyet ve onların kutsal kitapları böyle bir çizgiyi ortaya koyduysa, kapitalizmi çözümlemede Marks'ın Kapital'i bir çözüm gücü ortaya koyduysa –ki, o dar kalmıştır– günümüzde ise Önderlik savunmaları 21. yüzyılın başında demokratik uygarlık çizgisini ortaya koymakta, sınıflı toplum uygarlığından sınıfsız topluma geçiş döneminin çizgisini vererek demokratik uygarlık gerçeğini bütün yönleriyle tahlil etmektedir. Onun zihinsel, ideolojik yaklaşımını, psikolojik durumunu, duygusal, ahlaki ölçülerini, siyasi özelliklerini, hukuk düzenini, ekonomik altyapısını, mülkiyet düzenini, yani hangi kesimlerin nasıl öne çıkacağını, demokratik dengelemenin toplum yaşamında nasıl sağlanacağını çözümleyerek en güçlü çözüm yolunu göstermektedir.

Düşünce gücü diğer güçlerin üzerinde olmuştur

Böyle bir siyasi gelişme yoğunluğu içerisinde, önü bu biçimde aydınlanmış ve bilinci açılmış bir şekilde, yeni parti yılına giriyoruz. Mevcut yoğunlaşmış siyasi mücadele ortamını böyle güçlü çözümlemelere ve aydınlanmaya dayalı olarak karşılıyor, donanımız, hazırlığımız başkalarınınki gibi maddi açıdan güçlü olmasa da ideolojik açıdan, düşünsel açıdan herkesten daha güçlü olarak karşılıyoruz. Nihayetinde insanlığın gelişimine düşünceler yön vermiş ve aydınlatmışlardır. Düşünce gücü her zaman diğer güçlerin üzerinde olmuştur. İnsanlık büyük düşünce üreticileri ile anılmaktadır. Peygamberler, filozoflar bugün canlı gerçekler olarak insanlık bilincinde, belleğinde yaşıyor, insan yaşamına yön veriyorlar. Maddi çıkar düzenleri ise hep değişiyor, bazı çevrelerin çıkarlarına hizmet ederek bitip gidiyor. Dolayısıyla bizim donanımımız zayıf değildir ve basit görülmemelidir. Düşünce açıklığı, aydınlanma, büyük düşünce ile donanma, en güçlü donanımdır. Bu anlamda partimiz, Kürt halkı yeni Önderlik çözümlemeleri ile 21. yüzyıla en donanımlı ve güçlü giriş yapan halklardan biri olmuştur. Kürt halkının geleceğinin en iyi planladığı ve görüldüğü bir süreç içinde bulunuyoruz. Her ne kadar tehlikeler olsa da, siyasi ortam çok kaypak, maddi bakımdan zorlayıcı yanlar çok fazla olsa da, düşünce düzeyinde Önderliğin önümüze koyduğu aydınlık, bütün sorunlara çözüm bulacak, bütün güçsüzlükleri aşmamıza yol gösterecek, dolayısıyla bizi 21. yüzyılda başarılı adımlarla güçlü bir biçimde yürütecek büyük bir donanım anlamına geliyor. Eğer iyi anlaşılır, iyi yaşamsallaştırılır, doğru yürütülür ve izlenilirse kesinlikle böyle bir sonuç doğuracaktır.

Çizgi düzeyinde mevcut gelişmeleri böyle bir çözümlemeye dayalı olarak kapsamlı ve derinlikli olarak anlayabilecek durumdayız. Güncel politikalara karşı kendi politikalarımızı da bu çözümlemelere dayalı olarak rahatlıkla oluşturabilir ve pratiğe aktarabiliriz. Mevcut gelişmeleri herkesten daha fazla çözümleme, anlama kabiliyetine ve özelliğine sahibiz. Dolayısıyla gelişmeleri karşılayacak etkili politikaları herkesten çok biz üretebilir ve uygulayabiliriz. Mevcut aydınlanma önümüze hem böyle bir imkan çıkartmış, böyle tarihi görevleri koymuştur. Yaşanan gelişmeler de bizi böyle hareket etmeye zorlamaktadır.

Parti olarak bütün bu gelişmeleri, yaz ayları boyunca gerçekleştirdiğimiz konferans ve örgüt toplantılarıyla anı anına değerlendirip anlamaya çalışarak karşıladık. Önderlik çözümlemeleri geliştikçe düşünce dünyamız daha da derinleşti ve zenginleşti. Dolayısıyla gelişmeleri daha fazla kavrama kabiliyeti kazandık. Bu anlamda güçlü bir düşünsel hazırlık yaptık. Diğer yandan pratik uygulamaları deneme ve sınama kabilinde olsa da geliştirdik. Kimlik bildirimi etrafında yurt dışında çok yönlü bir siyasi eylem kampanyası yürüterek serhildanı geliştirdik. Siyasi eylemin büyük bir eylem biçimi olarak oldukça etkili olduğunu gördük; halkı bilinçlendiriyor, eğitiyor, örgütlüyor, dinamikleştiriyor, güç yapıyor ve sorunların çözümünü güçlü bir biçimde dayatan bir güç haline getiriyor. Yurt dışı ve Avrupa pratiği bile bize bunu gösterdi. En dağınık ve zayıf olduğu halde değişik alanlara dağılmış küçük halk topluluklarının bir araya gelip geliştirdikleri eylemler, Avrupa sistemini teşhir etti. Kürdistan'daki inkar ve imha olgusunu teşhir ettiği gibi parçalayıp sistemi aşan fiili bir durumu ortaya çıkararak çözümü bizzat kendi içinde yarattı. Çözümsüz güçlerin, çözümsüzlük içerisinde kalarak fazla ileri gidemeyeceklerini, onlara açıkça gösterdi.

11 Eylül sürecine böyle, hazırlıklı olarak girdik. En son VI. Ulusal Konferans temelinde hem gelişmeleri iyi değerlendiren hem de kendini yeniden kararlaştırmış ve planlamış olarak girdik. 11 Eylül olayları bizim tasarımızdan daha kapsamlı olarak gelişti. Biz bölgesel düzeyde bir çatışma ve siyasi mücadele yoğunluğunu öngörürken, 11 Eylül'le birlikte uluslararası düzeyde bir çatışma durumu ve siyasi yoğunluk gündeme geldi. Değerlendirmelerimiz yanlış değildi, ancak kapsamı dardı. 11 Eylül olaylarıyla birlikte gelişmelerin daha kapsamlı olduğunu gördük. Bununla, Ortadoğu'nun sorunlarının bölgesel olmadığını, ancak uluslararası bir sistem değişikliği ile çözümlenebilecek sorunlar olduğunu gördük. Ortadoğu, her ne kadar bir bölge dense de dünyanın merkezi diyebileceğimiz bir bölge olarak uluslararası sistemin merkezi olma özelliğini taşımaktadır. Bu olaylar, bize bu gerçeği çok daha açık olarak gösterdi. Bu nedenle gelişmeleri daha iyi anlama ve olayları biraz daha gözleme yaklaşımını 11 Eylül arkasından daha doğru bulduk. Anlamaya çalıştık ve anladığımız kadarıyla değerlendirmelere tabi tuttuk. Bu süreç içinde yoğun bir siyasi tartışma yaşadık ve kendi içimizde siyasi tutumumuzu geliştirdik.

Elbette gelişmeler karşısında tavırsız kalamazdık, çeşitli çevrelerle ilişkilendik. Böylece hem siyasi tutumuzu geliştirdik, süreci anlamaya ve halkı aydınlatmaya çalıştık hem de gelişmeleri daha iyi görüp ona göre daha doğru tutum almayı, olaylardan kopmamayı esas aldık. Mevcut durumda, ortaya çıkan gelişmeler çerçevesinde yeniden durum değerlendirmesi yapıyoruz. Son birkaç haftadır değişik parti örgütlerimiz ve birimlerimiz tartışma halindedirler. Mevcut gelişmeleri daha derinlikli anlamaya, dolayısıyla buna karşı politikalarımızın neler olması gerektiğini tespit etmeye çalıştık. Parça parça değişik alanlarda bir dizi toplantılar yaptık, tartışmalar yürüttük. Bütün bunlarla gelişmeleri karşılayacak politikalar belirlemeyi ve bu temelde yeniden bir pratik hamle geliştirmeyi esas aldık. 15 Kasım'dan itibaren Kuzey Kürdistan ve Türkiye'de ulusal kimliğe sahip çıkma temelinde geliştirilen serhildan kampanyası ve siyasi hamle, mevcut gelişmeleri karşılayacak önemli bir pratik hamle olmaktadır.

Başarının tek şartı serhildanı geliştirmektir

Afganistan üzerindeki çatışmalardan ulaşılan düzey çerçevesinde yaptığımız değerlendirmeler bizi siyasi hamleyi, ulusal kimliğe sahip çıkma temelinde siyasi serhildan kampanyasını, uygun yöntemlerle aktif olarak geliştirme gereğine götürdü ve böyle bir siyasi hamleyi başlattık. Kürt kimliğini sahiplenme, Kürtçe yayın ve eğitim hakkı isteme, "***Başkan Apo'ya özgürlük***" talebinde bulunma temelinde bir demokratik eylem kampanyasını Türkiye'de ve Kuzey'de etkili olarak geliştiriyoruz, geliştireceğiz. Mevcut sürece, içinde bulunduğumuz ve değerlendir-

meye çalıştığımız siyasi gelişmelere cevap olacak en güçlü siyasi tutum bu olacaktır. Bu, Türkiye'yi kendi içinde demokratik değişime götürecek en temel demokrasi dinamiği, demokrasi eylemidir. TC'nin tıkanmış statükocu politikalarını aşmak, parçalamak, ABD'ye alet olan politik tutumların önünü almak, Türkiye'yi kendi içinde çözüme götürmek, demokratik bir Türkiye çözümünü geliştirmek, Türk-Kürt halklarının kardeşliği ve demokratik özgür birliği temelinde bölge halkları ile geliştirecekleri birlikle bölgenin demokratik doğuşunu yaratmak için böyle bir siyasi eylemi en kapsamlı biçimde geliştirmekle başarıya götürmek, en doğru yoldu. Bütün bu gerilikleri, gericiliği parçalayacak temel demokrasi eylemi ve dinamiği de budur.

Bu anlamda yaz ayları boyunca yurt dışında geliştirdiğimiz kimlik kampanyasını eğer doğru yöntemler kullanır ve çok yoğun bir çaba harcarsak Türkiye'de ve Kuzey'de böyle bir serhildan kampanyasıyla geliştirmemiz, bizi başarıya götürecektir. Yurt dışında yaptığımız deneme sınavının sonuçları ülkede böylesi bir eylemlilikle başarı kazanacağımızı göstermiştir. Dolayısıyla mevcut siyasi gelişmelere karşı bizim de etkili siyasi tavrımız Kürt sorununun demokratik çözümü esası üzerinde Türkiye'nin demokratikleşmesini sağlayacak, Türkiye'de bir demokrasi inisiyatifini, bloğunu ortaya çıkartacak demokratik kitle eylemliliği ve mevcut serhildan kampanyasıdır. Bunun da başka güçlerin Afganistan'da yürüttükleri savaş kadar önemli bir işlevi vardır. Değişik güçler kendi siyasetlerini hayata geçirmek için ona uygun taktikler izlerken, bizim de kendi siyasetimizi hayata geçirmemizin temel taktiği mevcut serhildan hamlesi oluyor. Dolayısıyla Afganistan'daki çatışmanın demokratik cevabı Kuzey'de ve Türkiye'deki ulusal kimliğe, barışa sahip çıkma temelinde geliştirilen demokratik kitle eylemliliği, serhildan kampanyasıdır. Bunlar, birbirinden farklı dünyalar kurmak için geliştirilen eylem biçimleri olmaktadır. Bunun başarısı, Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde; Kürtlerde demokratik barışı ve ilişkiyi geliştirme çerçevesinde, başta Türkiye olmak üzere, İran ve Araplarla Kürt sorununun demokratik çözümünü, dolayısıyla yeni bir bölgenin inşasını ortaya çıkartacaktır. O açıdan mevcut kitle eylemliliği sıradan bir eylem olarak görülmemelidir. Sıradan bir serhildan değil, köklü bir siyasi değişime, sistem değişimine yol açacak, yeni bir demokratik özgürlükçü sistemin yaratılmasını ortaya çıkartabilecek güçte bir serhildan kampanyası oluyor. Henüz başlangıç aşamasında ve tam oturmamış durumda, eylem biçimleri sınırlı olup alanları dardır, ama geliştirildiğinde sonuçları bu kadar güçlü olacak, dünya savaşını yeni bir dünya sistemi kurulması temelinde sonuca götürecek, tamamlayacak kapasitede bir eylem biçimidir. Mevcut serhildan kampanyamızı, siyasi eylemliliğimizi böyle ele alıp yürütmemiz ve geliştirmemiz gerekir.

Geçmiş süreçteki değerlendirmelerimizin, 11 Eylül'den sonraki gelişmelerle, çok hatalı olmadığını gördük. Böyle bir süreci yaşamak bir zorunluluktu, dolayısıyla bize gelişmeleri daha iyi değerlendirme gücü verdi. Ama artık bu süreç aşılmıştır. Son birkaç hafta içinde, etkili bir siyasi ve eylemsel çıkış olmadan mevcut gelişmeleri karşılayacak konuma gelemeyeceğimizi hissettik. Bu oldukça sürecin gerisinde kalarak aşılma, tasfiye olma tehlikesi bile söz konusu olabilir. Dolayısıyla mevcut siyasi serhildan kampanyamız tam zamanında, bir gün bile asla ertelemeye tahammülü olmayan, tüm gücümüzü seferber ederek geliştirmemiz gereken bir kampanya olmaktadır. Geçen süreçte propaganda ettik, değerlendirme yaptık, doğru çözüm yollarını ortaya koyduk. Bu anlamda süreci en iyi çözümleyen güç durumdayız. Ama sadece çözümlemek ve doğruları ortaya koymak yetmiyor; onun uygulayıcısı olmak, doğru siyasetleri hayata geçirmek de gerekmektedir. Ancak bu hayata geçirilirse bir değer olur, yaşamsallaşır ve kalıcı olur. Doğru siyasetlerimizi hayata geçirecek eylem biçimi de kimlik bildirimi etrafındaki serhildan kampanyasıdır. Bu serhildan kesinlikle demokratik çözümü, demokratik yeniden yapılanmayı geliştirecek bir kampanyadır. Böyle görmek, bu biçimde değerlendirmek ve buna göre yaklaşmak, bir zorunluluktur. Bütün örgütlerimizin, bu çalışmada olan veya olmayan herkesin böyle anlaması, dikkatini buna göre yoğunlaştırıp elinden gelen katkıyı sunması gerekiyor. Bütün halkın; yediden yetmişe, genç-ihtiyar, kadın-erkek tümüyle bu kampanyaya bir Önderlik çağrısı, parti çağrısı, süreç çağrısı, özgürlük çağrısı olarak tüm gücünü katma temelinde katılım göstermesi gerekmektedir.

"Bölgenin sorunları sınırlarda değişiklik yapılarak çözülmeye çalışılıyor. Oysaki sorunları yaratanlar yalnız başına mevcut sınırlar değildir. Bu sınırlarla ortaya çıkan sistemin kendisi de sorunların yaratılmasının temel nedenlerinden biridir. Kaldı ki, daha fazla bölmek, parçalamak çözüm değildir. Yalnız başına sınırlarda bazı değişiklikler yaparak çözüm üretip istikrar sağlamak mümkün olmayacaktır."

Özellikle gençlerin ve kadınların demokratik özgürlükçü bir geleceğe en çok ihtiyacı olan kesimler olarak yüksek bir kavrayış ve bilinç düzeyiyle, örgütsel düzeylerini de geliştirerek öncü konumda bu serhildan kampanyasını üstlenmeleri, yürütmeleri ve geliştirmeleri, kendi örgütlülüklerini de böyle bir eylemlilik içerisinde sağlamaları gereklidir. Gençlik hareketi öncü bir parti gibi böyle bir eylemlilik içerisinde gelişebilir. Özgür Kadın Hareketi kendisini toplumsal yaşamın her alanına, iradeli ve eşit düzeyde özgürce katacağı bir örgütlülük düzeyini böyle bir demokratik kitle eylemliliği kampanyası içerisinde sağlayabilir, sağlamalıdır. Gençlik hareketinin, kadın hareketinin düşünce, eylem ve örgütlenmede gelişmesi tamamen bu biçimde olacaktır. Bu kesimler daha şimdiden böyle bir dinamizmi gösteriyorlar. Bunu hem temel güç olarak üstlenecekler hem de diğer toplumsal kesimleri böyle bir demokratik eylemliliğe çekmeye öncülük edeceklerdir. İşçi, memur, köylü, esnaf gibi farklı kesimleri çekecek, aydın, sanatçı, yazar ve siyasetçileri etkileyeceklerdir.

Mevcut toplumsal düzey değerlendirilirse, bütün çevreleri böyle bir eylemlilik içerisinde birleştirme kabiliyetinde olan kesim kadın ve gençlik kesimidir. İdeolojik ve siyasi açıdan, eylem potansiyeli olarak da bu böyledir. Serhildan kampanyası, kimlik eylemliliği bir gençlik kampanyasıdır, bir kadın devrimidir. Kadın özgürlük devriminin gelişmesi ve gerçekleşmesidir. Toplumda özgürlüğün ve demokrasinin gelişmesi gençliğin özlemi, yaratacağı bir iş ve kadının da ihtiyaç duyduğu toplumsal yaşam düzeyini sağlaması olmaktadır. Bu temelde mevcut siyasi gelişmelere temel politika ve eylem taktiği olarak Kuzey'de ve Türkiye'de serhildan kampanyamızı dayatmış bulunuyoruz. Bütün kesimleri oldukça meşru olan bu kampanyaya çekme ve onun içinde örgütlenmeyi esas alıyoruz. Elbette bu, politikalarımızın işlerliği ve eylem gücü olan birinci parçasıdır.

Güney'in bir çözüm gücü haline getirilmesi gerekiyor

Ancak, Kuzey'e ve Türkiye'ye bunu dayatırken, Güney'e, esas değişiklik yapılmak istenen Irak sahasına ilişkin de politikalarımızın ve mücadeleci bir duruşumuzun olması gerekiyor. Nereden bakılırsa bakılsın, Güney ve Irak sahasındaki durumun daha fazla çatışmaya yatkın ve askeri yanın daha çok ön planda olduğu görülüyor. Savunma kuvvetlerimizin mevzilendiği alan olarak böyle bir ortama uygun bir mevzilenmeyi sağladığımız açıktır. Dolayısıyla mevcut konumumuzu iyi bir değerlendirme temelinde kendimizi Güney'de daha aktif ve etkili politika yapacak konuma ulaştırmamız gerekiyor. Bir süredir bunları değerlendiriyoruz. Kesinlikle Güney'in bir çözüm gücü haline getirilmesi gerekiyor. Engel olan, köstekleyen, Kürt sorununu çözümsüz bırakan, Kürdistan'ın diğer parçalarını dışlayalan, onlara karşı mevzilenen değil, tam tersine bütün Kürdistan'da Kürt sorununun demokratik çözümünün önemli bir çözüm sahası haline gelen, bütün parçalarla uyumlu bir saha haline getirilmesi gerekiyor.

Güney'deki durum kritik ve tehlikelidir. Eğer burada doğru, etkili ve sonuç alıcı bir politika yürütülmezse '25'lerdeki gibi kötü durumlar ortaya çıkabilir. Çünkü güçler dengesi çok kaygan, alan üzerinde mücadele eden güç yoğunluğu çok fazladır. Dolayısıyla bütün bunları gören, anlayan bir yaklaşımı, pratik politik mücadele gerçeğini bu sahaya dayatmamız gerekiyor. Özellikle ilkel milliyetçiliğin doğru çizgiye çekilmesi önemlidir. İşbirlikçiliğin yaratacağı tehlikeyi mutlaka önlememiz, basit çıkarlar uğruna Kürt değerlerinin satılmasına izin vermememiz gerekiyor. Onun için duyarlı olmak, politikada yaratıcı olmak, askeri bakımdan güçlü, örgütlü ve hazırlıklı olmak, mevzilenmemizi sağlamlaştırmak önem taşımaktadır.

Burada görev daha çok savunma kuvvetlerimiz olan HPG'ye düşmektedir. HPG'nin bu alanı sadece bir mevzilenme ve üslenme alanı olarak görmesi, sadece bir savunma kuvveti olarak durması, elbette yeterli değildir. Şimdiye kadar biraz da savunmacı bir çizgi, savunma psikolojisi her şeye hakim olmuş durumda. Adeta bir siyaset gücü değil, siyasetten kopuk, kitle çalışması ile çok ilgili değil gibi görünüyor. Siyasi gelişmelerin ne tür tehlikeler arz ettiğini, onları önlemek için neler yapılması gerektiğini çok fazla hisseder durumda gözükmüyor. Bunlar yetersiz yaklaşımlardır ve aşılması gerekmektedir. Elbette Savunma Kuvvetleri, meşru savunma çizgisinde Kürt halkının çıkarlarını savunacak, onun temel bir siyasi kuvveti olarak rol oynayacaktır. Şimdi bu rolü oynama düzeyi Güney'de ortaya çıkmış durumda olup bunu her alanda gerektiği gibi yerine getirmekle yükümlüdür. Dolayısıyla Savunma Kuvvetlerimizin örgütlenmesini, mevzilenmesini ve çalışma tarzını buna göre yenilenmesi gerekir. Kendisini Irak'ta ve Güney'de ortaya çıkacak askeri, siyasi hareketliliği –ki bu, gün gün gelişiyor– karşılayacak başarılı bir siyasi aktivite gösterecek bir örgütlülüğe, mevzilenmeye ulaştırmalıdır. Eylem planlarını, eğitim ve örgütlenmesini en erken biçimde bu düzeye getirmeli, geliştirdiği düzeyi daha da ilerletmek için tüm gücüyle çalışmalıdır.

Bununla birlikte yeni, demokratik bir Irak'ın yaratılmasını öngören bir siyasi projemiz gelişmektedir. Bunu, Parti Önderliğimiz de ortaya koydu. Demokratik, federatif bir Irak veya sorunlarını demokratik çözen bir Irak sistemi; Arapların, Türkmenlerin, Asurilerin, bütün azınlık toplulukların demokratik çerçevede katılacağı bir sistem olacaktır. Sınırların daraltılması temelinde bazı çıkar güçlerinin egemenliğini sağlayacak bir değişikliği değil, halkların çıkarlarını sağlayacak bir demokratik değişikliği, demokratik çözümü öngörüyor ve bunun da en doğru yolu olarak demokratik federasyonu görüyoruz. Bunu sağlayacak bir siyasi faaliyet ve örgütlülüğü çok yönlü olarak geliştirmemiz bir zorunluluk olmaktadır. Bir defa halka bu bilinci vermemiz, onu böyle bir örgütlülüğe ve eyleme çekerek halkın siyasi bilincini ve örgütlülüğünü yükseltmemiz gerekmektedir. Değişik çevrelerle işbirliği önem taşımaktadır, buna da demokratik birlik diyoruz. Güney için kesinlikle böyle bir projemizin olması gerekiyor.

Yine Arap demokratik çevreleri ile ilişkilenmek, onlarla işbirliğine girmek, demokratik federatif bir Irak'ı birlikte yaratmak için hareket etmek gerekmektedir. Bu temelde hem örgütsel çalışma yapmamız hem siyasi mücadele yürütmemiz hem de etkili bir diplomasi faaliyeti içinde olmamız zorunlu bir hale gelmiştir. Güney'deki çalışmalarımızın bir de bu yönü söz konusudur. Bunları ikili olarak geliştireceğiz. Fakat güncel olarak en başta gelen savunma çizgimizin geliştirilmesidir. Burada da Savunma Kuvvetlerimize büyük rol düşmektedir. HPG'nin bu gerçeklere göre kendini büyütmesi, örgütlemesi ve eğitmesi önem taşıyor. Kuzey'de ve Türkiye'de siyasi serhildan nasıl yediden yetmişe herkesi içine alacak şekilde geliştirilmek durumundaysa; Güney'de de siyasi ve askeri serhildan birlikte gelişiyor. Burada serhildan kompledir, ortaktır. Savunma Kuvvetlerimiz de önemli bir serhildan ve siyaset gücüdür. Etkili bir role sahip olup, bu rolünü mutlaka oynamak ve yerine getirmek durumundadır.

Bununla birlikte çeşitli alanlarda diplomatik faaliyetlerimizi de geliştiriyoruz. Parti Önderliğimizin ortaya koyduğu çözüm çizgisini genel ulusal çizgi haline getirebilmek için KNK öncülüğünde ulusal barış ve demokrasi konferansı önümüzdeki ay içerisinde toplanacak; Kürt barışını ve demokrasisini, Kürt sorununun demokratik çözüm çizgisini kararlaştıracak önemli bir toplantıdır. Çünkü çözüm önce Kürtlerin kendi içinde olmak durumundadır. Bu konferansla böyle bir çözüm çizgisini yaratıp buna gelmeyen çıkarcı çevreleri daha fazla teşhir etmeyi ve daraltmayı öngörüyoruz. Kuşkusuz bu etkili olacak ve bölge güçlerine Kürtlerin çözüm iradesini gösterecektir. Bu anlamda çağrılar ve ortak çalışma zeminlerini geliştirmeye çalışacağız. Her alanın koşullarına uygun olarak demokratik çözüm sürecinin geliştirilmesi için çaba harcayacağız.

Kuzey ve Türkiye'ye siyasi serhildanı dayatmış durumdayız. Bu önemli bir çözüm gücüdür. Güney'de meşru savunma çizgisinde bir demokratik çözümü yaratacağız. Doğu'da İran, demokratik yasal sistemi daha da geliştirebilir. O çerçevede zorlamak daha uygun olacaktır. Küçük Güney, Suriye hattında, Arap sahasını demokratik yasal çerçevede zorlamak, demokratik siyasetin yasal düzeyde gelişmesi için çaba harcamak önemlidir. Böyle bir kuvvet olarak rol oynanmalı ve böyle bir gelişme sağlanmalıdır. Bunu mevcut konferansla bir ulusal çizgi haline getireceğiz.

Diğer yandan uluslararası güçlerin Kürt sorununa katkılarının ve yaklaşımlarının nasıl olması gerektiğini belirleyeceğiz. Mevcut durumda herkes kendine göre değerlendiriyor; öyle güçler var ki, Kürtlerden daha fazla Kürt sorununun nasıl çözüleceğine karar vermiş durumdalar. Bunu müdahale olarak görüyoruz. Elbette bunu yadırgamamak da gerekiyor. Kürtler kendi çözümlerini üretmez, bölgesel çözümü geliştirmezlerse, elbette ki herkes soruna müdahale eder. Nitekim kendi çıkarları doğrultusunda müdahaleler gelişmektedir. Bunu da doğru bir çizgiye kavuşturmamız gerekmektedir. Yani ilkel milliyetçiliğin, işbirlikçiliğin yaptığı gibi her türlü müdahaleye açık konumda olmamamız gerekir. Gerçek demokratik güçlerin Kürt sorununun demokratik çözümüne nasıl katkı sunacaklarını iyi ortaya koymalıyız. Onlarla ilişki ve ittifaklarımızı dünya barışını korumak, yeni bir uluslararası demokratik sistemi yaratmak için ortak çalışmayı nasıl geliştireceğimizi bu temelde netleştirmemiz gerekiyor ve bunu netleştireceğiz. Bu, bize demokratik güçlerle ilişki, ittifak kurma, etkili diplomasi faaliyeti yürütme imkanı verecektir. İşbirlikçiliğin yarattığı kötü imajı ortadan kaldıracağız. Kürtler artık başkalarının kullandığı bir güç olmaktan çıkacaklardır. Tam tersine özgür ve iradeli bir biçimde yeni demokratik uluslararası sistemin oluşmasına katkı sunan, hatta ona öncülük eden bir konumda olacaklardır. Zaten Parti Önderliğimiz düşünce düzeyinde bir peygamber gibi 21. yüzyılda bu öncülüğü yapmaktadır. Bunu parti olarak kendimizi örgütleyip, halk olarak eyleme geçirerek pratikleştireceğiz. Yoksa işbirlikçiliğin yaptığı gibi sağa-sola kendini yamandıran konumda olmak ne doğrudur ne de yakışandır. Böylesi durumlar artık Kürt gerçeğiyle bağdaşmamaktadır. Eskiden kapitalist sistemin geliştiği dönemde bu oldu. Ama artık demokratik uygarlık gelişmekte ve sosyalizme doğru gidilmektedir. Bu çağın gerekleri farklıdır. İşbirlikçiliği, onun diplomatik alanda yol açtığı tahribatları kesinlikle önlememiz, yeni bir diplomasi anlayışıyla yürüttüğümüz mücadele, oluşturacağımız ulusal çizgiye böyle bir diplomasi faaliyetini etkili olarak geliştirmemiz mümkün olacaktır.

Yirmi dördüncü parti yılı yeni bir atılım yılı olacaktır

Yirmi dördüncü parti yılına girerken görevlerimiz bu kapsamda olup kendimizi bu biçimde örgütlemiş, kararlaştırmış, planlamış olarak böyle bir eylem çizgisini her alanda, adım adım geliştirerek yeni bir yıla giriyoruz. Bunun gerektirdiği propaganda faaliyetlerini yürütüyoruz. Demokratik Aydınlanma Birliği örgütlenmemiz, basın-yayın faaliyetlerini geliştirmede önemli bir düzey kazandı. Demokratik kültür hareketini örgütleme çerçevesinde kültür-sanat faaliyetlerimiz kendini düzeltme, kaynağa dönüştürme, ülkeye taşıma, halkla bütünleştirme, mücadele ile birleşme temelinde gittikçe gelişerek yenilenmektedir. Bütün bunlar Kürt Aydınlanması'nı, Kürt Rönesansı'nı geliştiriyor. Yirmi dördüncü yılda bunlar daha fazla gelişecektir. Yirmi dördüncü parti yılı Kürt Aydınlanması ve Rönesansı yönünde önemli adımların atıldığı bir yıl olacaktır. Bunun hazırlıkları yirmi üçüncü yılda güçlü bir biçimde yapıldı. Kültür-sanat, Basın-yayın Konferansı gibi konferanslara gidildi. Bu süreç içinde çok önemli konferanslar yapıldı. Siyasi planda demokratik çözüm dayatılırken, onun ideolojik, kültürel planında da aydınlanmayı, rönesansı geliştirecek ve dayatacağız. Bunu kendi örgütlülüğümüzle yürüteceğiz. Dolayısıyla yirmi dördüncü parti yılı esas olarak güçlü bir hamle yılı, yeni bir atılım yılı olacaktır.

Yirmi birinci yılda yaptığımız kararlaştırma, yirmi ikinci yılda yaptığımız yeniden kendini tanımlama, çözümleme, yirmi üçüncü yılda yaptığımız deneme-sınama ile yirmi dördüncü yıl; yeni stratejimizin her alanda çok güçlü bir hamle düzeyinde pratiğe geçtiği, halkın bütün alanlarda güçlü bir eylemliliği ve örgütlenmeyi yaşadığı, dolayısıyla Kürt sorununun demokratik çözümü yönünde en güçlü başlangıç adımlarının atıldığı bir yıl olacaktır.

Eğer Kuzey'de ve Türkiye'de serhildan kampanyamız inkar politikasını fiili olarak kırarsa –ki, bu planlandığı gibi yürütülürse kesinlikle kıracaktır– Güney'de meşru savunma çizgisinde mevcut mevzilenmemiz oyunları bozar, tehlikeli gelişmeleri önler, Güney; Kürdistan bütünlüğünde, bölgesel demokratik değişimde bir çözüm alanı haline getirilirse, basın-yayın, kültür-sanat ve diplomasi gibi alanlarda çok örgütlü ve aktif bir faaliyet geliştirirsek bunun sonu-

"Kısmi değişiklikler yapabilmek, çatışmanın yönünü ve alanını biraz değiştirebilir, kısa vadeli olarak çatışma dozajını azaltabilir, ama hiçbir zaman kalıcı ve uzun vadeli, uluslararası boyutları olan bir değişiklik sağlamaz, yeni bir sistemin kuruluşuna yol açmaz. Bunu sağlayacak çizgi, demokratik değişim ve dönüşüm çizgisi, demokratik uygarlık çizgisidir."

cunda yirmi dördüncü yılın Kürt sorununu demokratik çözümünde artık kalıcı adımların atıldığı, çözüm sürecinin başladığı bir yıl olacağını rahatlıkla belirtebiliriz. 24. yılda böyle bir sonuca ulaşarak artık çözümün eşiğine basar hale geleceğiz. Kaldı ki bu, artık bizim için bir zorunluluk olmuştur. AİHM süreci de bu temelde gelişmektedir. Şimdiye kadar sorunu oyalayan, bastırmaya çalışan, karar vermeyenler artık eski durumlarını sürdüremeyecekler. Artık oyalama devri bitecek, kararsızlık aşılacak, belirsizlik ortadan kalkacaktır. Bu temelde herkes zaten kendi durumunu değerlendirmektedir. Son bir kez değerlendirecek ve bir şeye karar verecektir. Böylece yirmi dördüncü yıl uluslararası ve bölgesel güçler açısından, Kürt sorunu ile ilgili olan; başta Türkiye olmak üzere tüm çevreler açısından kesin bir karar yılı olacaktır. Bu da artık kesin bir çözümü, yeni bir sürecin pratik olarak geliştirilmesini ifade etmektedir. Üç-dört yıldır değişim ve dönüşümü parti olarak biz yaşadık, kendimizi yeniden yapılandırmaya çalıştık. Yirmi dördüncü yılda da yeniden yapılanmayı tamamlayacağız. VI. Ulusal Konferansımız bunun kararını aldı, planlarını oluşturdu, bu görevleri parti yönetimimizin önüne koydu.

Bu doğrultuda önemli adımlar da attık; birçok alanda eski örgütsel yapılanmaları değiştirdik, yıktık, parçaladık. Kadro olarak, kurum olarak değiştirdik ve bunu devam ettiriyoruz. Birçok yönden görevlendirmeler yaptık, yeni örgütlenmeler ve örgütsel sistemler ortaya çıkardık. Bunları devam ettiriyoruz ve yirmi dördüncü yılda tamamlayacağız. Bu, değişim ve örgütsel yeniden yapılanma sürecidir. Bizim kendimizi yeniden yapılandırmamız bu biçimde tamamlanmış olacak. Bunun etkileri, başta Türkiye olmak üzere, bölge üzerinde gelişecektir. Parti olarak, halk olarak, ulusal demokratik mücadele olarak, bizim yaptığımız değişim ve yeniden yapılanma karşı tarafı değiştirmeye başlayacak, onları yeniden yapılanma sürecine sokacaktır. En azından bu noktada kesin bir karar vereceklerdir. Şimdiye kadarki gelişmeler, gönülsüz de olsalar, çok dar ve çıkarcı da yaklaşsalar, başkalarına alet de olsalar sonunda demokratik değişime gelecekleri yönündedir. Türkiye'de izlenimler böyle olmaktadır. Elbette birçok engel ve çeşitli karşı güçler var, ama halihazırda demokrasi güçleri de belli bir gelişme yaşadılar. Demokratik değişim ve dönüşüm alternatifi hala çok güçlü bir alternatif olarak gündemde bulunuyor. Eğer biz mevcut politikalarımızı başarıyla pratiğe uygular, politik ortamı bu temelde zorlar, kendi stratejik değişim ve demokratik yeniden yapılanma sürecimizi başarıyla tamamlarsak bunun sonucunda Türkiye'de demokratik değişim ve dönüşümün başlatılması, dolayısıyla Kürt sorununun demokratik çözümü yönünde adımların atılmaya başlanması da mümkün olacaktır.

Zayıf da olsa farklı gelişme ihtimalleri elbette vardır. Tersi gelişmeler de olabilir, rantçı çete çevreler etkili olabilir ve bu gelişmeleri bastırabilirler. Nitekim DYP ve MHP içerisindeki bazı çevreler kendilerini bu yönlü etkili hale getirmeye çalışmaktadırlar. Bu çevrelerin dış bağlantıları ve iç uzantıları var. Bunlar bir güçtürler ve küçümsememek gerekiyor. İkinci plana düşmüş de olsa, o ihtimali görmezden gelmememiz gerekiyor. Zayıf bir ihtimaldir, fakat gerçekleşme durumu da olabilir.

O zaman yirmi dördüncü yıl muğlaklığın, kararsızlığın ve belirsizliğin aşıldığı, artık kesin bir kararın ortaya çıktığı yıl olacaktır. Dolayısıyla yeni kongre yılında, VIII. Kongre gerçeğinde kendimizi bu biçimde yeniden kararlaştıracağız. Parti Önderliğimiz *"VI. Kongre ile başlattık, VII. Olağanüstü Kongre değişim sürecini başlattı, VIII. Olağan Kongre tamamlayacaktır"* demektedir. Dolayısıyla bunu nasıl tamamlayacağımızı henüz kararsızlık içeren ve muğlaklık taşıyan durumun netleşmesi temelinde belirleyecek ve kendimizi yenilemiş, yeniden yapılandırmış olacağız. Kesinlikle o temelde mücadele edeceğiz.

Hangi mücadele biçimlerinin öne çıkacağına, nerede, neleri yapacağımıza sadece bizim tutumuz değil, karşıtlarımızın politikaları, tutumları, kararları dikkate alınarak, bunlar değerlendirilip VIII. Kongre'de yeni stratejik hamlenin güçlü bir biçimde başladığını, geliştiğini ilan edeceğiz. Nasıl ki, III. Parti Kongresi gerilla gelişmesini garantiye aldı, önündeki engelleri aştı, tehlikeleri bertaraf etti ve büyük bir gerilla mücadelesinin temeli olduysa VIII. Kongremiz de demokratik siyasal mücadelenin önündeki bütün engelleri aşan, şimdiye kadar yaptığımız çalışmalarla güçlü bir biçimde pratik, politik başlangıcı gerçekleştiren, onun örgütsel düzeyinin gelişimini sonuca bağlayan, kesinleştiren bir kongre olacaktır.

Değerli yoldaşlar!

Partimizin yirmi dördüncü yılına böyle bir perspektifle yaklaşıyoruz. Yirmi dördüncü yıl aynı zamanda yeni bir kongre yılı oluyor. Parti Önderliğimizin belirlediği gibi başlattığımız değişim ve yeniden yapılanmada sonuca ulaştığımız, bunun başarısını kesinleştirdiğimiz bir yıl olacaktır. Yirmi dördüncü yıla, bu temelde yaklaşıyoruz. VIII. Kongremizi bu biçimde bu zafer kongresi haline getirmeyi daha şimdiden gündemleştirmemiz, bunun bilinci ve ruhuyla hareket etmemiz önem taşımaktadır. Bu bilinci ve ruhu, elbette Parti Önderliğimizin ortaya koyduğu AİHM değerlendirmelerinden, Demokratik Uygarlık Manifestosu dediğimiz kapsamlı çözümlemelerden alacağız. Hem önümüze koyduğumuz görevleri yerine getirmek hem de yeni stratejik uygulamada çok güçlü bir başlangıç yapmak, bu savunmaları derinliğine özümsemekten geçmektedir. Bu özümseme olmadan, onlar üzerine yoğunlaşılmadan, hiçbir şey başarılamaz. Pratikte istediğimiz kadar iş yapmış olalım, kalıcılığı ve sonuç getiriciliği kesinlikle olmaz. O açıdan yirmi dördüncü yıla girdiğimiz sürecin en temel özelliği bir yandan mevcut politik gelişmelere göre politik, pratik mücadeleyi yürütüp onun güçlü çalışmaları içerisinde olurken, diğer yandan Önderlik savunmalarını derinliğine özümsemek için yoğun okuma, tartışma ve eğitim faaliyeti yürütmek, nerede, hangi görevlerle yüklü, hangi çalışma içinde olunursa olunsun Önderlik savunmalarını okuma ve özümseme görevi, herkesin önündedir. Hiçbir pratik görev, kimseyi bunları okuma ve özümseme dışında bırakmamaktadır. Kim böyle davranırsa örgütsel normlarımız açısından kötülük yapmış, suç işlemiş olur. Kendisi açısından ise sürece güçlü bir biçimde hazırlanmamış olur ve kaybeder. Belki mevcut durumda birkaç şeyi kurtarabilir, ama yarını kaybeder, yarın için güçlü bir hazırlık yapmamış olur. Dolayısıyla savunmaları okuma, inceleme ve özümseme tüm yoldaşların hangi görev başında bulunurlarsa bulunsunlar en temel görevi olmaktadır.

Bununla birlikte savunmaları halka taşırmak, halkı o bilinç ve ruhla eğitmek, yenilemek, uluslararası kamuoyuna yeterince taşıyarak demokratik sosyalist çevreleri Önderlik değerlendirmeleri ile etkilemeye ve eğitmeye çalışmak önem taşımaktadır. Bunu da sağlam bir parti örgütlülüğü temelinde yapmamız gerekiyor. Belli ölçüde örgütleyip yürüttüğümüz bu çalışmaları daha da derinleştirme, genişletme, daha yaratıcı ve etkileyici yöntemlerle yürütme gereği vardır. Böyle olursa hem partimiz yenilenmeyi ve yeniden yapılanmayı sağlamış olacak hem de halk ve kamuoyunu yeni bir yaşam sürecine, gelişme sürecine konulmuş ve Önderliğimizin belirttiği zihniyet ile vicdan devrimi bu temelde gerçekleşmiş olacaktır. Parti Önderliğimiz, zihniyet devrimi olmadan artık Kürdistan'da, Ortadoğu'da ve dünyada hiç kimsenin bir şey yapamayacağını çok net ortaya koymaktadır. Sorunlar yetersiz ve hatalı zihniyetler nedeniyle çözüme kavuşturulamıyor. Dolayısıyla çözüm gücü olmak zihniyet devrimini yapmaktan, yeni bir zihniyet edinmekten geçiyor. Gerçekten özgürlükçü, demokrat, adil, insani, ahlaki, paylaşımcı bir zihniyeti, bireyi geliştiren, birey-toplum ilişkisini iyi sağlayan, toplum ile bireyi iyi bütünleştiren bir anlayış ve zihniyeti geliştirmemiz gerekiyor. Dolayısıyla en önemli işlerimizden bir tanesi de bu devrimi gerçekleştirmektir.

Geçmiş mücadelemizde bizi en çok zorlayan noktanın zihniyet geriliğimiz olduğunu rahatlıkla belirtebiliriz. Pratik başarıda sınırlı kalmamıza yol açan bu oldu, başarımızı gölgeledi. Değişim sürecinin en önemli özelliği zihniyet devrimi, zihniyet değişimidir. Yenilenme; –ki buna kadronun yenilenmesi dedik– zihniyetin değişmesi, düşünce ve duygu dünyasındaki değişim olmaktadır. Dünyaya bakış açısında, felsefede, yaşamı ele alıştaki değişimdir. Bu noktada hata ve yetersizliklerimiz var. Tarihin oluşturduğu geri düşüncelerle, yaşam bakışıyla bağlı olma durumumuz söz konusudur. Bu noktada Önderlikle aramızda uçurum var. Önderlik felsefesi farklı, bizim felsefemiz farklı, Önderliğin düşünceyi ele alış tarzı farklı bizim ele alış tarzımız farklı, Önderliğin iş yapma tarzı farklı bizim tarzımız farklıdır. Bu noktada deyim yerindeyse biraz da vicdansızlık var. Önderlik buna *"yetersiz yoldaşlık"* dedi. Şimdi *"vicdan devrimi"* diyor. Madem kendini bu işe veriyorsun, sonuna kadar feda ediyorsun o zaman işin gereklerini yerine getirerek başarıyı sağla, vicdanlı ol demeye getiriyor. Vicdanlı olmak, bu anlama geliyor. Dolayısıyla kendimizi yeni stratejiyi başarıyla uygulayacak, yeni stratejik görevleri başarıyla yerine getirecek bir düşünsel, duygusal formasyona ulaştırmamız ve yeni bir tarz kazanmamız gerekiyor. Yani Önderlik düşüncesini, felsefesini, tarzını edinmemiz gerekiyor. Bu konuda yenilenmeye kesinlikle ihtiyaç vardır. Zaten VIII. Kongre yılı köklü bir iç sorgulama ve özeleştiri yapma yılı oluyor. Önderlik, savunmalarda çok açık belirtiyor ve kendi özeleştirisini yapıyor. Fakat, *"En çok özeleştiri yapması gereken partinin diğer kademesidir, kadrolarıdır, yönetimidir"* demekte, *"Benimki de özeleştiridir, ama daha fazla onlar özeleştiri yapmalı"* şeklinde değerlendirmektedir. Gerçekten özeleştiri yapmalı, yeni süreci anlayabilmeliyiz. Sürecin gerektirdiği zihni, tarzı edinebilmeliyiz. O tarzı edinebilmek için zihniyet değişimine ihtiyacımız var, yani felsefimizi değiştirmek zorundayız. Bu dünyayı anlayacağız; dünyanın nasıl döndüğünü, toplum yaşamının nasıl olduğunu, hangi yasalar üzerine kurulduğunu iyi anlayacağız.

Az emekle çok sonuç alan bir tarzın sahibi olmalıyız

Öyle durumlarla karşılaşıyoruz ki, son derece dogmatik, kalıpçılıktan da öteye çocuk gibi hiçbir şeyi anlamayan, her şeyin kendi istediğine göre olacağını sanan tutumlar içimizde çok fazla. Arkadaşlarımız birçok yerde öyle yapıyorlar ki, nesnel olguları hiç görmüyorlar, doğanın ve toplumun yasalarından bihaberdirler. Sadece kendileri için istiyor, "benim için iyi şudur" diyorlar ve öyle hareket ediyorlar. İstemek ayrı, onun gerçekleşmesi ayrıdır. Nitekim gerçekleşmiyor. Herhangi bir plan, program veya proje ortaya çıkmıyor. Son derece dağınık, düzensiz, sonu belli olmayan bir çalışma ortaya çıkıyor. Öyle bir tarz gelişiyor ki, herkes hamal gibi çalışıyor, fakat sonuçta sıfıra yakın bir durum ortaya çıkıyor. Bu kötü bir tarz olup mutlaka terk etmemiz gerekmektedir. Buna layık değiliz. Emeğimiz boşa gidiyor.

Dolayısıyla doğru bir tarz; az emekle çok sonuç alan, başarı sağlayan, harcadığı emeğin sonucunu alan bir tarz kazanmalıyız. Bu tarzı edinmek de nesnel gerçekliği iyi anlamaktan, çözümlemekten geçmektedir. Bunun için de yaşam gerçekliğini iyi anlayacağız. Metafizik yaklaşımı aşarak diyalektik yaklaşımı ve yöntemi iyi özümseyeceğiz. Doğanın, toplumun işleyişinde diyalektik yasaları iyi bilecek, iyi kavrayacağız. Kendimizi yaşamın diyalektik çözümlemesini yapar düzeye ulaştıracağız. Bu da bize yaşamı doğru anlama, dolayısıyla etkili sonuç alan, başarı kazanan tarzı edinme gücü verecek ve oraya getirecektir. Parti Önderliğimiz bunları birbirine bağlı olarak savunmalarında ortaya koymuştur. Dolayısıyla bunları iyi özümseyerek kendimizi yenilememiz, yeni insan olarak şekillendirmemiz gerekmektedir. Bu noktada eski durumları aşmak gerekiyor.

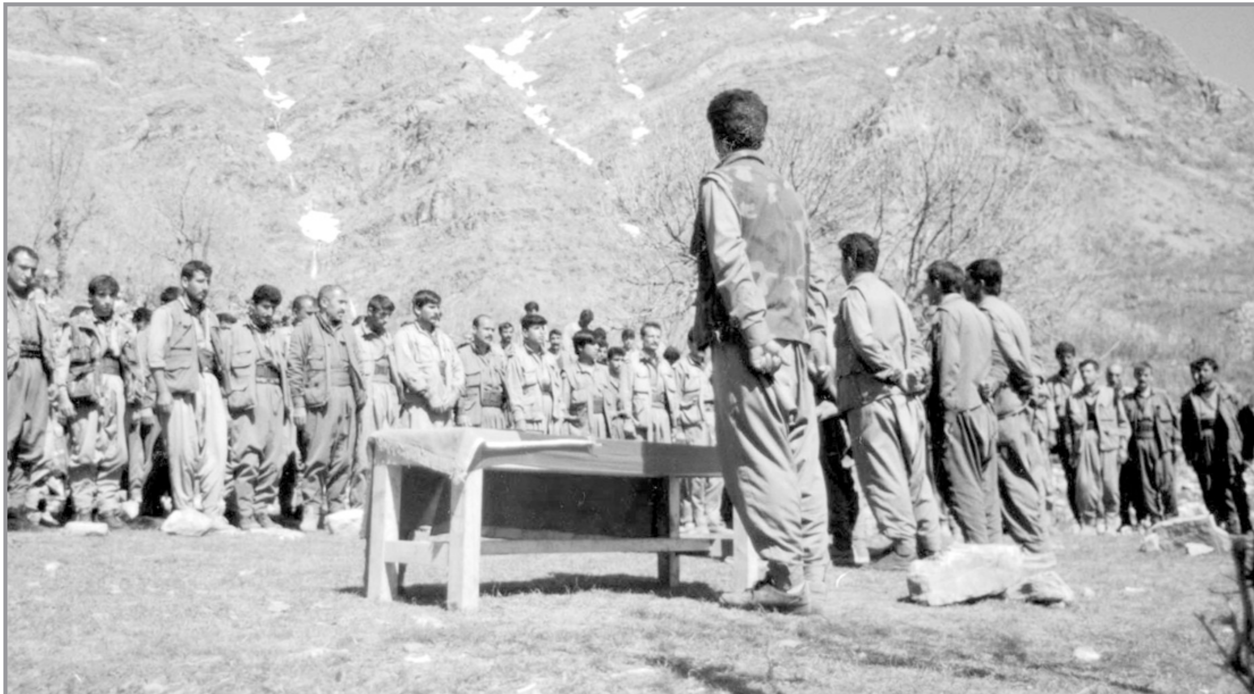
Eleştirilecek çok yön var. İmkanlara sahip olduğu halde sorunları, görevleri hep yukarıya havale eden veya hamal gibi çalışan, hiçbir planı olmayan, dolayısıyla sonuç alamayan tarzlar çoktur. Oysaki kadro; imkanları tüketen, sorunları yukarıya havale eden değil, partiye imkan yaratan, parti görev ve sorunlarını omuzlayıp çözen, görevleri yerine getirendir. Hepimizin böyle bir anlayışla yaklaşması gerekiyor. Mevcut görevleri çok güçlü bir biçimde yapacak nitel ve nicel birikime sahibiz, ama bunun için zihniyet değişimi yapmamız, yeni bir felsefe edinmemiz gerekiyor. Dolayısıyla ütopyamızı yeniden düzenlememiz, yeni bir tarz edinmemiz gerekmektedir. Her bakımdan kendimizi yenilememiz ve bu noktada da vicdanlı olmamız gerekiyor. Hep küçük hesaplarla, işi sağasola yıkan, çalışmanın kenarından-köşesinden giren, biraz zorlanınca yüz üstü işleri bırakan, istifa edip sağa-sola çekilen, bildiği gibi yapan, ufak bir iş yaparken birkaç işi yıkıp döken konumda olmamalıyız. Artık bunların köklü bir biçimde aşılması gerekiyor. Bu durumlar basit gibi geliyor, ama çok fazla zarar vericidir.

Bu bakımdan değerlerimiz gerçekten iyi korunmuyor. Parti değerlerimiz heder ediliyor, çarçur ediliyor. Çok aşırı masraf, tüketim var. Bu noktada herkesin elini vicdanına koyup biraz düşünmesi gerekir. Bu değerler nereden üretildi, nasıl yaratıldı? Altında ne kadar emek var, ne kadar kan ve can var? Dolayısıyla bunları nasıl kullanmalı, nasıl korumalı, üzerinde nasıl titremeliyiz? Bir küçük aracı kullanırken nasıl dikkatli olmalıyız, bir lokmayı yerken neyi hissetmeliyiz? Bu konular, önemli hususlardır.

Vicdan ve zihniyet devrimi budur. Vicdanla zihniyet bir arada yürür. Vicdanlı olmayan, doğru bir zihniyet edinemez. Doğru bir zihniyet edinemeyen de kendini yaşam karşısında güçlü kılamaz, planlı ve örgütlü hale getiremez. Dolayısıyla bu konularda kendimizi eğitmemiz ve yenilememiz gerekiyor. En başta yönetimlerimizin bu konuları geliştiren, kendi tarzını düzelten, gerçek parti yönetimleri haline gelen bir konumu tutturması gerekiyor. Yönetimler eski düzeyi fazla aşmıyorlar, biraz da zorlanıyorlar. "Bizden niye şu isteniliyor, bu isteniliyor" deniliyor. Oysaki sürecin gereği budur. Eski komuta ve yönetim tarzı mutlaka aşılmak zorundadır. Onun nasıl bir çetecilik olduğu, nasıl güç ve imkan tükettiği, düşmana vurmaktan çok nasıl partiye ve mücadeleye vurup zarar verdiği, şimdi çok iyi açığa çıkmıştır. Onu sürdürmek değil, özeleştiriyle, iç sorgulamayla bilincimizi geliştirip vicdanımızı temizleyerek aşmamız gerekiyor. Doğru ve gerekli olan budur. Bunların nasıl yapılacağını, neden yapmaya mecbur olduğumuzu, yapma gücümüzün nerede bulunduğunu Parti Önderliğimiz savunmalarda çok iyi ortaya koymuştur. Arkadaşlarımız üzerinde iyi dururlar, iyi yoğunlaşırlarsa kesinlikle kendilerini yeniler, güçlendirirler. Çünkü çözümleri en çok biz ortaya çıkardık. Önderlik gerçeğimiz, çözümleri ortaya çıkarıyor. Bunları özümsemek için bize güç veren temel kuvvetlerimiz; şehitlerimiz ve halkımızın büyük katılımı, yılların mücadelesi içerisinde zengin tecrübe kazanmış olma durumumuz var. Kendimizi gerçekten doğru verip biraz vicdanlı yaklaşır, çaba harcarsak değiştirip yenileyebiliriz. Psikolojik olarak, zihniyet, duygu, davranış olarak, tarz olarak kendimizi geliştirebilir, yeniden yaratabiliriz. Tempomuzu yükseltip üslubumuzu düzeltebiliriz. Dolayısıyla güçlü bir insan, yepyeni bir halk ve başarılı bir mücadeleyi rahatlıkla ortaya çıkarabiliriz. Yeni dönemin PKK'si bu temelde şekillenmektedir.

Devamı 39'da

"Yeni stratejinin başarısı Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde; Kürtlerde demokratik barışı ve ilişkiyi geliştirme çerçevesinde, başta Türkiye olmak üzere, İran ve Araplarla Kürt sorununun demokratik çözümünü, dolayısıyla yeni bir bölgenin inşasını ortaya çıkartacaktır. O açıdan mevcut kitle eylemliliği sıradan bir eylem olarak görülmemelidir."

Yurtsever Kürdistan Halkına ve Demokratik Kamuoyuna

● PKK Parti Meclisi

Özü itibariyle bir insanlık iddiası olan, gerçek kutsallık hareketi PKK'nin 23. kuruluş yıldönümü kahraman halkımıza, tüm Ortadoğu halklarına ve ilerici insanlığa kutlu olsun!

Bugün vesilesiyle bir kez daha 23 yıl boyunca amansız koşullar altında yürütülen diriliş mücadelesinin yaratıcısı, halkımızı özgür düşünce, irade ve kimliğe kavuşturarak bugünlere taşıyan Yüce İnsan Başkan APO'yu saygıyla selamlıyor, Parti Önderliğimize sarsılmaz bağlılığımızı bir kez daha yineliyoruz.

Mücadele tarihimize büyük kahramanlıklarıyla damgasını vuran, yol göstericilerimiz olan şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz.

Partimiz PKK, 23 yıl önce dünya çapında ezilen halk ve sınıfların özgürlük mücadelelerinin doruğa çıktığı yıllarda çıkış yapmıştır. Bu anlamda PKK, '70'li yılların sosyalizm ve özgürlük rüzgarlarından etkilenerek çağdaş ilericiliğin ilkeleri ve ölçülerini Kürt toplumuna uygulama amacında olan Başkan APO'nun yaratıcılığında Kürt halkının öz iradesine dayalı ilk örgütlenme gerçekleşmesidir. İlk çıkış yıllarında özellikle dönemin Türkiye'sinin kahraman kişilik ve örgütlemelerinden etkilenilir. PKK adıyla partileşme, bir Türk olan Haki Karer yoldaşın şehadeti ardından henüz belirginleşmemiş ilk gruplaşmanın dağılması beklentisini taşıyan düşmana karşı, devrimci gerekliliklere ulaşma ve eyleme geçme yaklaşımıyla gerçekleşti. PKK içten ve dıştan dayatılanlar karşısında hep doğru ve yükümlülükler temelinde belirlenen yaklaşımlarla gelişti ve Kürt halkını örgütlü bir güç olarak 21. yüzyıla taşıdı. Mazlum, Kemal ve Hayriler'in şehadetleri ülkeye inançlı ve başarılı bir yürüyüşün emri olarak değerlendirildi ve bilindiği gibi 15 Ağustos Atılımı bu yaklaşım sonucu yaratıldı. PKK'ye karşı saldırılar kapsamlılaştıkça, PKK kendi devrimci sorumluluğu ve gücünü buna denk bir biçimde yeniden örgütledi. Bu diyalektiksel gelişim seyri en çarpıcı şekilde uluslararası komplo sürecinde ifadesini buldu. Beş bin yıllık Sümer Rahip Devlet zihniyetinin yapılandırdığı sahte ve yalancı tanrılar insanlık özünü taşıyan Başkan APO şahsında PKK'ye saldırınca, Parti Önderliğimiz öncülüğünde halk ve parti olarak ideolojik, örgütsel yapılanmamız bu yönelimi karşılayacak kapsama ulaştı.

PKK oluşurken, uygarlığın doğuşuna kaynaklık etmiş, insanlığa beşiklik etmiş topraklarda; insanlık aleminde sıfır noktasından kurtulamamış bir halk gerçekliğinin tarih boyunca yaşadığı olayları ilişki ve çelişkileriyle kendi şahsında somutlaştırmak ve çözmek iddiasındaydı. Bu iddiası gereği ve yine diyalektiksel gelişim gücü sonucunda kendisini süreklileştirmiş ve her dönemin ihtiyaçları ve gerekliliklerinin emrine hazır etmiştir. PKK bu gerçekliğiyle ulusal, sınıfsal, kültürel, ideolojik ve siyasal özellikler başta olmak üzere tarihsel ve çağdaş özellikleri bir arada yoğurarak bir kez daha güçlü özgür düşünceyle yeniden doğuşun adı olabilmiştir.

Parti Önderliğimizin "destansı çalışma" olarak nitelediği kadın özgürlük çalışması yeniden doğuşun temel dayanağı olmuştur. Tarih boyunca sosyal ve siyasal egemenliğin ilk kurbanı olan kadınlar insanlığa dayatılan her türlü eşitsizliğin ve köleleştirmenin ilk sınıfı olmuştur. Bu gerçeklik Kürt toplumu açısından da geçerlidir ve PKK öncülüğünde reddi geliştirilen her türlü gericilik ve kölelik ilk önce kadında yıkılmıştır. Kadın sistemin en çok yaşandığı zemin olmaktan kurtarılmış, özgürlüğün ve geleceğin temel dinamiği olarak siyaset ve örgüt çalışmalarında yerini almıştır. Kürdistan'da PKK öncülüğünde kadın devrimi başarılmıştır.

1970'li yıllarda ulus ve sınıf çelişkilerinin şekillendirdiği PKK, 21. yüzyıla tüm dünyamızın ve insanlığın yaşadığı kültürler ve uygarlıklar arası çelişkilerin çözüm anahtarını elinde taşıyarak girmiştir. Binlerce yıl insanlığın özgürlük, demokrasi ve adalet uğruna verdiği mücadele karşısında günümüz egemenleri tüm bu kavramları salt kendilerine ait kılarak, kendi varlıklarını ilkçağlardan kalma putlar misali insanlığın önüne tek yaşam kaynağı olarak koyarken, PKK bugün geldiği düzey itibariyle düşünceyi ve gözleri perdelemek isteyen bu yalana karşı putları kırma mücadelesine girişmiştir. Bu nedenle PKK'yi sadece 20. yüzyılın sınıf ve ulus çelişkilerinin bir yansıması olarak ele almak PKK gerçeğini yadsımak olduğu kadar, bugün itibariyle ulaştığı kapsamı anlamamak demektir. Anadolu ve Mezopotamya topraklarından Ortadoğu'nun kutsal diyarlarına PKK öncülüğünde geliştirilen doğru devrimci çıkış, tarihsel deneyimleri çağrıştıracak kapsamdadır. Bugün gerçekleştirilen çıkış salt etnik kökenli değildir; çağın devrimci ideolojisi olduğuna inanılan bir yönelimle kendini yeniden yaşamsallaştırma hamlesidir. Köleliğin, putların her biçiminin hangi kutsal kılıf altında gizlenirse gizlensin reddi ve özgürlüğe doğru alabildiğine engelli maraton koşusudur. Bu koşu insanlığın koşusudur.

PKK bu güce en başta Kürt halkında yarattığı siyasi ve toplumsal düzeye dayanarak ulaşmıştır. Tarihimiz boyunca Kürdistan'ın değişik parçalarında yurtsever, devrimci ve demokrat çıkışlar kendine gelememiş, ya sindirilmiş ya işbirlikçiliğe sürüklenmiş ya da tasfiye olmuşlardır. Bu gerçeklik karşısında ilk defa PKK bağımsız ve kararlı bir karşı duruşu geliştirmiştir. Emperyalizm ve yerel ilkel milliyetçi güçlerin kurmak istedikleri düzen parçalanmış, yurtsever, devrimci, demokrat doğrultuda ideolojik, politik ve eylemsel örgütlenme ortaya çıkmıştır. PKK Kürt halkı açısından yeni bir deneyim yaratmıştır. PKK'nin ilanı tarihimizde ilk defa halk adına yurtsever, devrimci bir çizgide yürüme kararlılığının somut ifadesi olmuştur. Kürt halkı PKK öncülüğünde ilk defa sistemli ve kapsamlı biçimde Kürt işbirlikçilerinden kaynaklı her tür köleleştirici, gerici ve aydınlanmaya fırsat vermeyen ideoloji ve siyaseti parçalamıştır. Kendi öz savaşımını geliştirdikçe onurlu ve özgür bir halk haline gelmiştir. Bu savaşın acıları büyük olsa da, inkar ve imhaya kadar yönelmiş bir baskı ve asimilasyon sistemini parçalamış ve reddetmiştir. Ve PKK savaşan halk gerçeğini yaratmıştır. Kürt halkı ilk defa PKK öncülüğünde öz iradesi ve çıkarları tarafından belirlenen yolda özgür yaşam hakkını elde etmek için önünde engel olan ne varsa üzerine yürüme ve savaşma kararına ulaşmış ve pratiğine girişmiştir.

23 yıllık mücadele ardından içten komplo, tasfiye ve dış destekli baskı ve imha politikalarına rağmen PKK'nin özgür iradesi bastırılamamıştır. Çok büyük acı, kayıp ve diğer bedellere mal olan bu özgür irade en yüce kazanım olarak bu dönemde tarihteki yerini bulmuştur. Tüm iç ve dış dayatmalara rağmen PKK öncülüğünde Kürt halkının özgür iradesinde ısrarı mücadeleyi daha da şiddetlendirmiştir. Bu şiddet kapsamında Parti Önderliğimiz, PKK ve Kürt halkına yönelik geliştirilen topyekün komplo, 20. yüzyılın son ve en büyük komplosu olmuştur. Dünya çapında düzenlenmiştir. Bunun karşısında halkların özgürlüğü ve kardeşliğini temel yaklaşım olarak benimseyen partimiz, kendisini bu komplonun malzemesi olarak kullandırtmamış, tüm oyunları bozmuştur. Parti olarak komplocuların emellerine fırsat tanımamak, siyaseti kan ve savaş üzerinde yürüten rantçı-şoven kesimlere fırsat vermemek için tüm bölge halklarının yararına olan barış ve özgür birliktelik stratejisinde yürümeye kararlıyız.

2000 yılı sonrasında özellikle dayatılan uluslararası komplo karşısında Kürt halkı ve özgür düşüncenin bilinçli ve örgütlü ifadesi olarak PKK, her bakımdan yenilenmesi gereken bir döneme girmiştir. Bu dönemi başarıyla tamamlamak tepeden tırnağa bilinçli ve örgütlü bir yeniden yapılanmayla sağlanacaktır. Bunun için geçmişin kapsamlı ve eleştirel bir biçimde değerlendirilmesine dayanan ve pratikte yeterli bir ifadesini bulması gereken ideolojik, teorik, programatik, stratejik ve taktik bir örgütsel ve eylemsel çizgiyle somutlaştırılması gerekmektedir. Tüm bu yeniden yapılanmanın manifestosu ise Parti Genel Başkanımız tarafından tüm dünyaya sunulmuştur. Bu temelde 2000'lerde tarihi bir misyonla yükümlü olmakla birlikte, önemli dönüşümleri gerçekleştirmeyle de karşı karşıyayız.

Partimiz PKK meşru savunma çizgisine hem teorik hem pratik olarak dönüşüm sağlamıştır. Hukuk ve özgür birliktelik sağlanıncaya kadar meşru savunma hakkı, tüm bölge halkları için gerekli olduğu kadar PKK için de bir zorunluluktur. Varlığımızın inkarına ve kültürümüzden yoksun bırakılmaya karşı sessiz kalınmayacaktır. Halkımızın çıkarı onurlu bir barış ve demokratik sistemin işletilmesinden geçmektedir. Ancak varlığımız inkar edildikçe, kültürümüzü özgür ifade hakkı ve olanakları tanınmadıkça meşru savunma devam edecektir.

24. mücadele yılına girerken, savaşımımız tüm bölge halklarını onurlandıran ve zenginleştiren özgür birliktelik ve demokrasi savaşımı olmuştur. Demokratik Uygarlık Manifestosu ışığında yürütülecek olan mücadele insanlığın binlerce yıldır kültür ve uygarlık adına yarattığı tüm değerlerle, yüzyılların tüm çirkinliklerinden arınarak gerçek kaynağa dönüşü sağlayacaktır. Parti Önderliğimizin İmralı koşullarında geliştirdiği Demokratik Uygarlık Manifestosu yeni dönem PKK'sinin ideolojik-örgütsel yapılanmasını, amaç ve hedeflerini ortaya koymaktadır. Ayrıca yeni manifestomuz 21. yüzyılın perspektifini oluşturmaktadır. Bu perspektif sadece Kürt halkının özgürlük umudu değil, tüm insanlığın ve özgürlüğün kazanma umududur.

Yurtsever halkımız!

Kürt halkı 21. yüzyılda, tarihi boyunca karşı karşıya kalmadığı bir misyonla karşı karşıyadır. Kültürler arası diyalog, uygarlıklar arası bütünleşme siz halkımızın Demokratik Uygarlık Manifestosu ışığında yaratacağı başarılara kilitlenmiştir. 24. mücadele yılı bu kapsamda karşılanırsa anlamlı olacaktır. Bu yıl, inkar ve imha siyasetinin kırıldığı ve halkımızın kimliğini kültürü ve ana diliyle ifadeye kavuşturacağı yıl olacaktır. Siz halkımız Başkan APO öncülüğünde demokratik özgür birlik çözümünün Kürt ayağını büyük bedeller ödeyerek başarıyla yarattınız. Gelinen aşamada ise yakaladığınız düzey, bulunulan her zeminde kendisini gerçekleştirmelidir. Sizler demokrasi ve barışın dili olmak kadar militanlarısınız da. Bu temelde her alanda zengin yöntem ve biçimlerle örgütlenmelisiniz. Özellikle kadın ve gençlerimiz yeni dönemin aktif eylem gücüdürler. Gerçekleştirilen zihniyet ve vicdan devriminin ifadesi kadın ve gençliğin örgütlenme gücü olacaktır. Parti Önderliğimizin savunmaları özellikle kadına öncülük misyonu biçmektedir. Mücadele tarihimiz boyunca kendisini amansız ve hesapsız katmış kadının özellikle bu yeni süreçte mücadelenin her alanında öncülük yapacağına inancımız tamdır.

Türkiye ve Ortadoğu halklarına!

Tüm ulusal, bölgesel ve uluslararası koşullar, 2000'lerde gündemimizi tam demokratikleşme olarak belirlemektedir. Ve PKK öncülüğünde Kürt halkının yürüttüğü mücadele her zamankinden daha fazla bugün tüm bölge halklarının temel barış ve demokrasi dayanağı olduğunu ispatlamıştır. Bu gerçeklik siz bölge halklarıyla bütünleştiği oranda zafere yakınlaşacaktır. Bin yılların sorunlarıyla gericiliğe ve karanlığa hapsedilmek istenen bölgemiz bugün tüm kötülüklerin, uluslararası terörizmin kaynağı olarak ele alınıyor. Bu toprakların özüne ve tarihsel gerçeğine ters bir sosyal **örüntü** bölgeye dayatılmak istenmektedir. Bunun karşısında Kürt halkıyla demokratik özgür birlik yaratıldığında tüm sorunların çözümünü yaratmak mümkün olacaktır. Bu temelde Parti Önderliğimizin geliştirdiği manifesto tüm bölge halklarının mücadele manifestosudur ve Kürt halkıyla demokratik ittifak temelinde eylemsellik geliştirme tarihsel bir görev olarak karşımızda durmaktadır.

Uluslararası demokratik güçlere!

Büyük iddialarla karşılanan 21. yüzyılda Kürt halkı, üzerinde estirilen inkar ve imha siyasetine karşı mücadele vermektedir. Bugün ısrarla yürütülen bu siyaset Ortadoğu orijinli değildir. Tam tersine Ortadoğu'nun tarihsel gerçeğine ve sosyal dokusuna aykırı ve Batı orijinli bir yaklaşımdır. Kürt halkının bugün özgürlük ve kültürel anlamda yaşadığı zorluk ve kısıtlamalar Batı'nın ayıbıdır. Kürt sorunu ve bölgede demokratikleşememenin kaynağında Avrupa'nın sömürgecilik dönemindeki politikalarının yoğun etkisi vardır. Bu etki hala hükmünü icra etmektedir. Özgürlükler ve demokrasi yüzyılı olarak karşıladığımız yeni milenyumda siyasi ve vicdani olarak bu etkinin bertaraf edilmesi şarttır. Parti Genel Başkanımızın geliştirdiği son manifesto sadece Kürtler ve Ortadoğu açısından değil; Avrupa uygarlığının da, demokratik ölçütler temelinde Ortadoğu ile sentezli özgürlükçü, barışçıl ve adil çözümlere ulaşması mümkün ve en gerçekçi olanıdır.

Tüm bu belirlemeler ışığında partimiz PKK'nin 24. mücadele yılına büyük bir gururla girerken, 23. kuruluş yıldönümü Kürt halkına, tüm bölge halklarına ve ilerici insanlığa kutlu olsun diyoruz.

– Yaşasın özgür insan yaratıcısı Başkan APO!
– Yaşasın tüm insanlığın özgür iradesi PKK!
– Yaşasın özgürlük ve adalet mücadelemiz!
– Kahrolsun her türden yalan ve zorbalığa dayalı sistem!

● PJA Parti Meclisi

İnsanlığın doğduğu topraklarda gerçek insanı, aşkı, güzelliği ve insanlığı aramanın ve yeniden yaratmanın mücadelesinin adı olan partimiz PKK'nin 24. Kuruluş yıldönümü halkımıza ve tüm insanlığa kutlu olsun. Önderliğimizin savunmaları ışığında büyük bir heyecanla karşıladığımız bu yıldönümünde; bizlere özgür ve onurlu insan olmanın, yeni şanslarını ve ufuklarını yaratan Başkan APO'yu büyük bir minnettarlık ve saygıyla selamlıyoruz. İnsanlığın, uygarlığın temellerini yaratan halkımızın karşı karşıya kaldığı büyük vicdansızlığa ve haksızlığa karşı başarıyla yürüttüğü mücadelesini saygıyla selamlıyor ve layık olma sözümüzü yineliyoruz.

27 Kasım tarihin en eski süreçlerinden beri yaşayan halkımızın yeryüzünden silinmesi tehlikesine karşı, haklı ve anlamlı meşru müdafaa hakkını örgütlü, iradi bir güç olarak kullanma hakkına kavuşmasının sembolüdür. 27 Kasım Kürt halkı için yeniden doğmaktır, büyük aşklar, büyük insanlar, kahramanlar yarattığı tarih sahnesine yeniden çıkıştır. Binlerce yıllık sömürü sistemi ile iradesizleştirilen ve çağla, bilimle, düşünce ile bağı koparılan halkımız için "çağdaş Kürdistan yılları"nın başlangıcıdır. Bir halk olarak dilini, tarihini, kültürünü bir bütün kimliğini; çok kanlı, sancılı ve acılı geçen bir doğum süreciyle kazanmanın başlangıcıdır. Kürt halkı bu doğumla büyüdü, yeniden yapılanmasını başlattı, kurtuluşa yaklaştı. Tanımsızlık, gerilik, kimliksizlik kısacası insanlıktan çıkarma süreci 27 Kasım'da kurulan partimiz PKK'nin yürüttüğü mücadele ile aşıldı ve yeni Kürt doğdu.

Ve 25 yıllık bu mücadeleyle Kürt sorunu, hep üstü kapatılan, inkar edilen, herkesin istediği gibi istismar ettiği ve bu nedenle de çözümü sürekli engellediği bir sorun olmaktan çıkmıştır. Partimiz PKK öncülüğünde halkımız; tüm dünyaya çözümü dayatan bir düzeyi kazanmıştır. Halkımız nasıl ki bir ölüm kalım sürecinde 27 Kasım gibi bir kararlılaşmayı ve tercihi yaşadıysa, buna inandı ve varını yokunu ortaya koyduysa bu gün de demokratik mücadeleyle insanca ve özgür yaşamı daha da derinleştirip teminat altına alma görevi temelinde kararlaşmaktadır.

Eğer Kürt halkı yüzlerce yıllık baskı, işgal gerçeğine karşı ayakta kalma ve 20. yüzyılın son çeyreğinde PKK ile yeniden dirilme gücünü yaratabildiyse; bunda binlerce yıllık halk değerlerini yaşatan kadının sürekli yeşerttiği zeminin büyük bir rolü vardır. Kürt kadını üzerindeki sınırsız baskıya rağmen, "neolitik devrimin anaları" olma gücünün son kırıntıları ile de olsa ulusal kimliğin en güçlü koruyucusu, yaşatanı, üreteni ve sürdüreni olma konumunda oldu hep. İşte 27 Kasım kadındaki bu zemini görmek kadar kadın kurtuluşunun insanlığın kurtuluşu olduğuna duyulan sonsuz inançtır. Bu temelde 27 Kasım, Kürt kadınının mahkum edildiği ölümden beter "Yaşam" la büyük bir mücadeleyi başlattığı için aynı zamanda kadının da doğum günüdür. Kadın için insan olmanın ve yücelmenin imkanları doğdu. Kürt kadını, tarihin başlangıcında yaşamı yarattığı öz gücüyle, kadının öz kimliğiyle tanıştı. Kadının binlerce yıllık bastırılmış enerjisi, yeni toplumu, özgür yaşamı ve özgür kadını yaratma savaşımına sınırsız aktı. Demokrasi ve barış sürecinde yaşayacağımız rönesans, yani yeni doğuş sürecinde de kadının kendi kişiliğini özgürce yaratması derinleşerek devam edecektir. Kadın tarihin başlangıcında olduğu gibi kadın doğasında var olan hesapsız, çıkarsız, emekçi, yaratıcı ve barışçıl özelliklerini ayaklandırıp, hem kendi yeni doğuşunu hem de özgür toplumun yaratılmasını sağlayacaktır. PJA olarak Parti Önderliğimizin son savunmalarının ebeliğinde bu zor ama en onurlu doğuşu gerçekleştirmeyi, 27 Kasım'ın anlamına, mücadelede verdiğimiz tüm şehitlerimize verebileceğimiz en anlamlı yanıt olarak değerlendiriyoruz. İnanıyoruz ki bu temelde bilinçlenmiş ve örgütlenmiş kadın potansiyeli toplumu, siyaseti ve devleti demokratikleştirmenin en aktif temel dinamiği olacaktır. Kadının yeniden doğuşu, rönesansı toplumu da aydınlatacak ve halkın kendi iradesini ortaya koyacağı, demokratik değerlerini aktarabileceği bir siyaset modeline öncülük edecektir. Yani Demokratik Uygarlığın gerçekleşmesinde, kadının misyonu öncülüktür. Ve 'Demokratik Uygarlık Manifestosu' kendisiyle birlikte mutlaka büyük bir doğuşu, değişimi ve demokratik uygarlığı getirecektir. Bunu en güçlü bir biçimde toplumdaki kadınlara aktarmak en temel bir hedefimizdir. Özellikle Partimizin ulusal kimlik bildirimi eylemini Türkiye zemininde de geliştirme çağrısına paralel olarak yükselecek demokratik mücadelede Kürt kadınlarının rolü giderek belirginleşecektir.

'Demokratik Uygarlık Çağında' yeniden doğmanın heyecanını dorukta yaşıyoruz. Demokratik Uygarlığın gelişiminde öncülük misyonumuzu halkımızla, Kürt kadınlarıyla birlikte başarılı ve kararlı bir biçimde yürüteceğiz. Bunun için gerekli olan gücümüzü manifestomuzun belirlediği doğrultuda bir aydınlanmayı yaşayarak, geçmiş süreç açısından gerekli olduğu kadar özeleştiriyi geliştirerek ve 30 yıllık mücadelemizde ortaya çıkan en temel değerlerimize sımsıkı sarılarak yaratacağız. Bu temelde halkımız binlerce yıl öncesinde olduğu gibi yine insanlık için bir çok ilke damgasını vuracaktır.

Tarihin her döneminde insanlık için umut, irade, çözüm ve yeni düşünce ufukları yaratarak, tüm insanlık dışı, gerici rejimlerin, onların hiçbir baskı aracının insanlığın özünü, vicdanını yenemeyeceğini ispatlayan ve Ortadoğu topraklarını kutsayan bir gelenek süregelmiştir. İşte bu geleneğin zirvesel ifadesi Başkan APO ve O'nun Özgür İnsan Savunmasıdır. Yaklaşık üç yıldır mahkum edildiği ve insanlık dışı koşullarda tutulduğu daracık hücreden tüm insanlığı aydınlatacak, insanlık onurunu, değerlerini yüceltecek evrenselliği yakalaması bu geleneğin devamı ve zirvesidir. Ve tarihin ispatladığı gibi, kazanacak olan bu evrensel insan özüdür. Bu öz 27 Kasım'la birlikte başlayan bir özgürlük türküsü oldu. Bu türküyü kesintisiz ama savunma aydınlığında yeniden yorumlayarak, daha güçlü bir sesle söylemeye devam edeceğiz

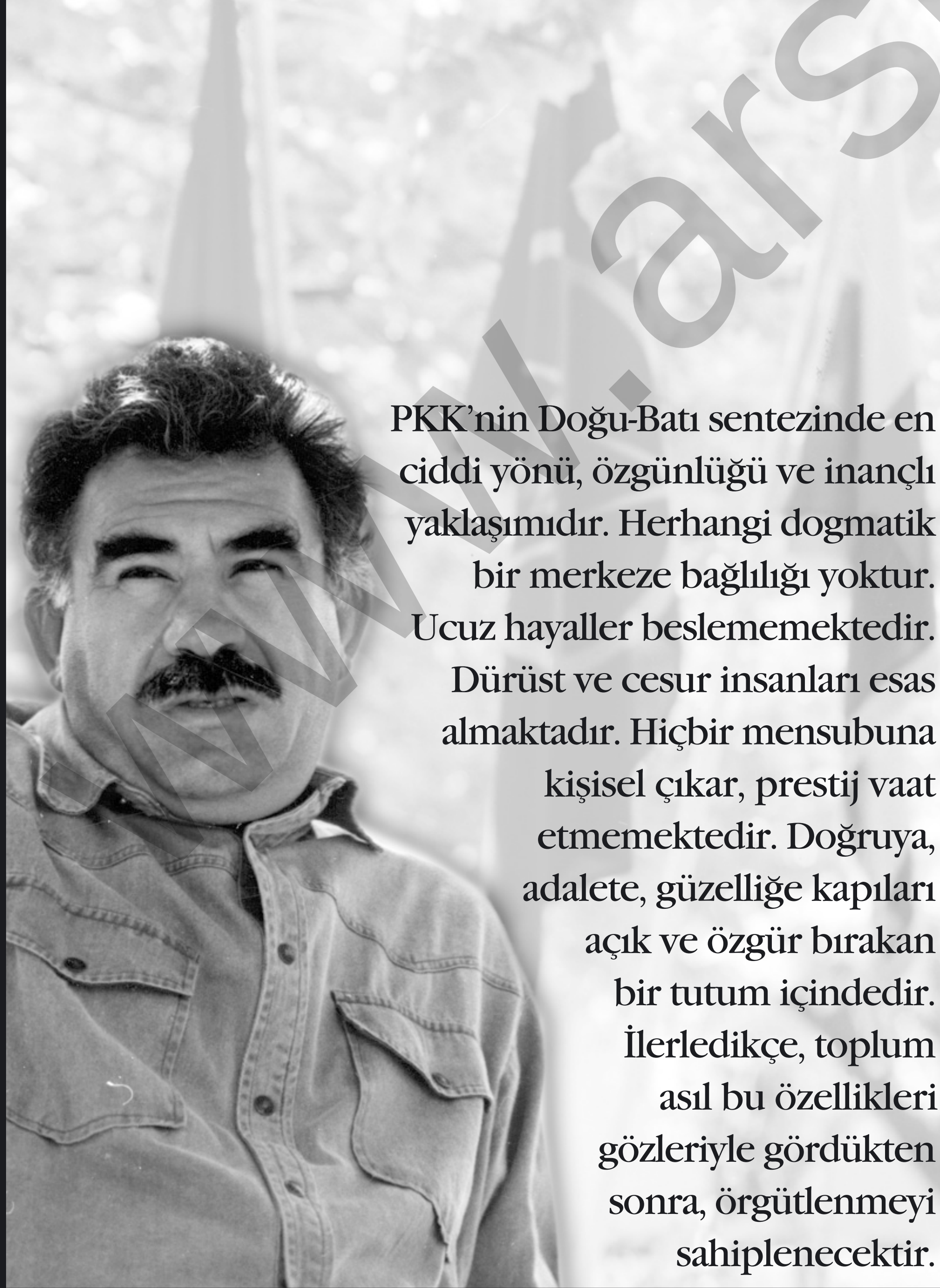
Partimizin 24. Kuruluş yıldönümünde bu insanlık özüne bağlı kalmanın gereği olarak tüm halkımızı demokrasi ve özgürlük, barış mücadelesinde her zamankinden daha güçlü ve örgütlü bir duruş sergilemeye çağırıyoruz! Ortadoğu'da yeni gelişmelerin gündemde olduğu ve Kürtlerin kaderlerinin de yeniden belirlendiği şu günlerde, 20. yüzyılın başında olduğu gibi bize biçilen kaderin katliam, inkar, imha ve insanlıktan çıkarılma olmasına asla izin vermeyelim! Kürt halkı olarak bu tehlike karşısında dikkatli, bilinçli ve son derece örgütlü bir tarzda ulusal birliğimizi sağlayalım! Yiğit Kürt kadınları, Kürdistan'ın her parçasında kendimizi, birliğin, örgütlülüğün ve bu temelde özgürlük, demokrasi ve barış mücadelesinin öncüsü kılalım! Önümüzdeki günlerde gerçekleşecek olan Ulusal Konferansa ve alacağı kararlara Kürt kadınları olarak her alanda en güçlü sahiplenmeyi yaşayalım! "Ulusal kimliğimiz, insanlığımızdır, onurumuzdur" şiarı ile bütün Kürt kadınları tarihin her aşamasında olduğu gibi ulusal kültürümüzün temsil gücü olmalıdır.

Kürt kadınları manifestonun aydınlığında yücelecek ve Ortadoğu kadınları ile birlikte Demokratik Uygarlığın öncülüğünü başarıyla gerçekleştirecektir. Partimizin 24. Kuruluş yıldönümünü özgür ve barış dolu günlerin özlemi ve inancıyla tekrar kutluyor, halkımızı, bütün kadınları ve demokratik-ilerici güçleri tarihi görevlerine başarıyla sahip çıkmaya çağırıyoruz!.

-Yaşasın Başkan APO
-Yaşasın 27 Kasım!
-Yaşasın Partimiz PKK ve PJA Öncülüğündeki Demokrasi ve Barış Mücadelemiz!
-Kahrolsun Her Türden Egemenlik ve Gericilik!

Sümer Rahip Devletinden
HALK CUMHURİYETİNE DOĞRU

PKK doğuşu gelişimi ve geleceği

PKK'nin Doğu-Batı sentezinde en ciddi yönü, özgünlüğü ve inançlı yaklaşımıdır. Herhangi dogmatik bir merkeze bağlılığı yoktur. Ucuz hayaller beslememektedir. Dürüst ve cesur insanları esas almaktadır. Hiçbir mensubuna kişisel çıkar, prestij vaat etmemektedir. Doğruya, adalete, güzelliğe kapıları açık ve özgür bırakan bir tutum içindedir. İlerledikçe, toplum asıl bu özellikleri gözleriyle gördükten sonra, örgütlenmeyi sahiplenecektir.

PKK 20. yüzyıla damgasını vuran çağın temel özellikleriyle, Kürdistan'daki somut durumun bilimsel sosyalizme dayalı çözümlenmesinin pratik-politik akımı olarak değerlendirilebilir. Şüphesiz PKK'nin yol açtığı gelişmelerin daha sağlıklı yorumu, 20. yüzyıl gerçeğinin doğru değerlendirilmesiyle de yakından ilintilidir; yine Kürt olgusu ve sorunu etrafındaki kara deliğin niteliğiyle bağlantılıdır. Kendi başına, soyut olarak ve bazı ölçütleri, örneğin şiddet ve ayrılıkçı şemaları temel alıp değerlendirme yapmak, tek yanlılığa ve sübjektif yorumlara konu teşkil edecektir. Bu değerlendirmemizde PKK'ye ağırlıklı bir yer vermemiz, savunmanın temel konusunu teşkil etmesi nedeniyledir. Ondan da önemlisi, sadece yakın geçmişi değil, günümüzü ve yakın geleceği önemli oranda etkileme potansiyeli ve gelişmelerin olumlu yönde olması için taşıdığı rolden ötürüdür. PKK'yi ideolojik, politik, askeri ve demokratik yönden tanımlamak, pratikte başlangıç çizgisiyle ne kadar uyumlu geliştiğini ve ne kadar saptığını ortaya koymak, eleştiri ve dönüşüm yeteneğini gerçekçi olarak değerlendirmek, en çok aydınlatılması gereken hususlardır.

TC savcılık iddianamelerinde ve AİHM'in aldığı bazı kararlarda, objektif gerçeklerden çok uzak kalındığı görülmektedir. Dar ve sübjektif hukuki yorum ağırlık kazanmaktadır. Hem hakkımda en abartılı değerlendirmeler yapmak, binlerce davaya bakmak, hem de temsil edilen konunun Kürt olgusu ve sorunuyla sanki ilişkisi yokmuş gibi bir yönteme başvurmak, hukuk adına girişilen çok tehlikeli bir sapmadır. Değerlendirmemiz, toplumsal sorunların en adil çözüm aracı olarak yorumlanması gereken hukukun bu olumsuz yaklaşıma alet olmaması için üzerine düşen rolü oynamak savındadır. Gerçek bir savunmanın asıl gücü de, dayandığı soruna ilişkin geliştirdiği çözümlerin pratikte yol açtığı gelişmelerle ölçülür. Mahkemelerin kararları da bu anlamda olumlu veya olumsuz yönde büyük rol oynar.

Savunmamda sonuca gitmek açısından, uzun bir uygarlıklar ve Ortadoğu değerlendirmesini birinci kitapta yapmıştım. İkinci kitap ise, daha çok Kürt olgusu ve sorunun somut durumunu, olası çözümlerde genelde evrensel hukuk ve özelde Avrupa'nın demokratik hukuk değerleri açısından anlamını ve şahsıma ilişkin olayların bilimsel ve hukuki analizini içermektedir.

Bu kayıtlamalar altında PKK tanımlamasını açtığımızda, gerçeklerin bütün yönleriyle daha çok açıklığa kavuştuğu görülecektir.

PKK'yi doğru çözümlemek için bilimsel sosyalizmin ideolojik olarak neyi ifade ettiğini ve pratikte nasıl sonuçlara yol açtığını doğruya yakın biçimde ortaya koymak önem taşır. Eğer bir devlet kurma ideolojisi olarak ele alınır ve bu yolda temel eylem kılavuzu bellenerek bir rol verilirse, devlet sosyalizminin Sümer rahip ideolojisinin çağdaş bir biçimi olarak anlam kazanması olası bir sonuçtur. Sümer rahip devleti yakından incelendiğinde, reel sosyalizmin başardığının çok üstünde bir devlet sosyalizmini, hatta komünizmini üstün bir başarıyla yarattığı görülecektir. Amaç devlet kurma olunca, fark sadece birisinin bilimsel temelinin daha gelişkin olmasıdır. Öz aynıdır. Devlet kurunca, onun üst yönetimi kaçınılmaz olarak ya Sümer örneğinde görüldüğü gibi rahipler grubu, ya da Eflatun'un devlet anlayışında görüldüğü gibi filozoflar yönetimi olacaktır. Çağımızda kurulan devletlerin felsefesinde de bu eğilimler her zaman hakim yanlar olmuştur. Monarşi, aristokrasi ve oligarşi bu genel anlam içinde kendilerine yer bulurlar.

Unutmamak gerekir ki, Sümer rahip devleti, yani ilk devlet; neolitik toplumun, yani en uzun süreli eşitçi ve özgür toplumun inkarı temelinde vücut bulmuştur. Bu gelişme, tüm devlet kuruluşları açısından belirleyicidir ve genel bir durumdur. Devlet kurulduğunda, toplumun eşitlik ve özgürlük ana eğilimi yerine, eşitsizlik ve hakimiyet ağırlık kazanacaktır. Devletin köleci, feodal ve kapitalist topluma dayanması, özünde bir farklılık getirmemektedir. Biçimde farklar oluşmaktadır. Hukuka veya keyfiliğe dayanması da temel farklara yol açmamaktadır. Hukuk, kurallı devleti oluştururken; keyfi devlet, günlük yönetici yorumuna dayanacaktır. Yönetene göre çok kötü rol oynadığı gibi, yönetici olumluysa daha üstün bir rol de oynayabilir.

Şüphesiz bu değerlendirmenin anarşist bir yorum olarak değerlendirilme tehlikesi vardır. Fakat bu görünüşte böyledir. Anarşizm bir kapitalist eğilimdir; aşırı bireyciliğin devlet tanımaz düzeye varan biçimidir. Bu tür bireyciliğin komünal özgürlük ve eşitlikle pek ilişkisi yoktur.

Bilimsel-teknik devrim devlet ihtiyacını ortadan kaldırmıştır

Diğer önemli bir sorun, tarih boyunca devletin, dolayısıyla dayandığı sınıflı toplumun oynadığı ilerici roldür. Bilim ve tekniğin sınırlı bir düzeyinde sınıflaşma ve devlet aracı, belli ölçüler altında kaçınılmaz olmuş ve ilerici rol oynamıştır. Ama çoğunlukla toplumun sırtında bir kanser uru gibi büyüyüp canlılığı yok ettiği de, tarih boyunca görülen ve günümüzde de bilimsel olarak kanıtlanan temel bir husustur. Sınıflaşmanın ve devletleşmenin yüzde beşi anlamlıysa, yüzde doksan beşinin anlamsız ve kanser uru niteliğinde olduğunu çok iyi görmek gerekir.

Sınıflaşma ve devletleşmeye dayalı tüm mitolojik, dinsel, felsefi ve bilimsel düşünce biçimlerinin aralarında ne kadar fark olursa olsun, bunların yüzde doksan beşi, genel olarak gereksiz ve dolayısıyla anlamsız olan devlet erkine karşı çıkmadıkça, cenneti de yaratsalar, eşitsizliğin ve tahakkümün aracı olmaktan kurtulamazlar. Bir bölüm, çok küçük azınlık, en akıllıları ve olanaklı kesimi oluşturacak; diğer ezici halk kesimleri, en aptalları ve mahkumları teşkil edecektir. Bu ayırım her tür sınıflaşma ve devletin özünde yatmaktadır. Devletin ve sınıflaşmanın meşruiyetini, gereğini zorunlu kılan yüzde beş genel pay, teknik ve bilimsel düzeyle anlamlandırılmaktadır. Bilimsel ve teknik devrimin 20. yüzyılın sonlarında varılan düzeyinde, bu yüzde beş devlet olma ve sınıflar biçiminde yaşama zorunluluğunun ortadan kalktığına inanılmaktadır. En azından yeni bir sosyalizm anlayışına ihtiyaç duyanların temel varsayımı, artık bilimsel-teknik devrimler çağından sonra eski devlet ve sınıflı toplum yapısının gerekli olmadığı ve zorunlu olmaktan çıktığıdır.

Bu anlayış marksizmden uzak değildir. Fakat proletarya diktatörlüğü gibi soyut ve her anlama çekilebilecek bir devlet modeli kabul edilince, marksizm kendini eski toplum ve devletin batağında bulmaktan ve boğulmaktan kurtaramadı. Hatta reel sosyalizm deneyimlerinde bolca görüldüğü gibi, en aşırı sınıflaşma ve devletleşme bu proleter model adı altında şekillendi. Devletler tarihinde en otoriter, en totaliter devlet biçimlerine bu modeli uygulayan ülkelerde rastlandı. Öyle bir duruma gelindi ki, yaratılan canavar sahiplerini yemeye başladı. Ne acıdır ki, bu canavardan kaynaklanan telaşla kendilerini eski toplumun ve devletin kucağına attılar. Reel sosyalizmin öğrettiği en temel ders, proletarya diktatörlüğünün hangi yorumu olursa olsun, zorunlu olan ve artık aşılması gereken devlet aracına son vermedikçe, kurulan sosyalist toplumun bir sapmadan öteye rol ve anlam ifade edemeyeceği, ya da birçok kapitalist devletin sosyalizm cilası vurulmuş biçimi olmaktan öteye gidemeyeceğidir. Bu örnek, aynı zamanda ortaya koymaya çalıştığımız devlet değerlendirmemizi haklı çıkarmaktadır.

Bilimsel sosyalizm eğer gerçekten amaçladığı eşitlikçi ve özgürlükçü, çevreye dost ve uyumlu sistem olarak tanımlanmak istiyorsa, proletarya diktatörlüğü biçimleri de dahil, tüm devlet biçimlerini dağarcığından çıkarmak zorundadır. Şüphesiz toplumlar yönetimsiz, koordinesiz yaşamaz; ama illa bunu devlet aracıyla tanımlamak mevcut bilimsel-teknik çağda anlamını yitirmiştir diyoruz. Demokratik kriterlerin daha net ve uygulanabilir ölçüleri, daha iyisi ortaya çıkana kadar, tam devlet diyemeyeceğimiz bir model olarak, en ideali olmasa da en uygun yönetim modeli rolünü oynayabilir. Bilim ve tekniğin açtığı olanaklar temelinde demokratik toplumun daha eşit, özgür ve çevreyle uyumlu yönetim biçimlerine ulaşacağı dönemlere kadar, demokratik yönetim (ve toplumların ifadesi olarak demokratik uygarlık) çağımızın ilerici dönemi olarak kavramlaştırılmayı hak etmektedir.

PKK'nin doğuşu çıkış koşullarının izlerini taşır

Bilimsel-sosyalist ideolojinin yapısına ilişkin eleştiriler daha kapsamlı yapılabilir. Örgüt, eylem, ulus, din, sanat, kadın, felsefe, ulusal sorun, alt ve üstyapı ilişkileri, tarih anlayışı, tek ülkede sosyalizm ve enternasyonalizm konularında ciltler dolusu eleştiri yapmak mümkündür. Ama biz değerlendirmemiz kapsamında, o da tanımlama düzeyinde, en temel konuda devlete ilişkin eleştiriyi yeterli buluyoruz.

PKK'nin doğuşunda, bu devlet anlayışına bağlı sosyalizmin esas alındığı bir gerçektir. Burjuva milliyetçi etkiler ve feodal yaşam kalıntıları da varlığını sürdürmekle birlikte, doğuşuna damgasını vuran; Türkiye'nin 1970'ler döneminde özü tam konulanamış, sınırlı klasik kitaplarda anlatılan ve ilk kurucu grubun sempatizanlığı düzeyinde kavranmış bir sosyalizm anlayışıdır. Bu kadar sığ bir ideolojik donanımın ilerde önemli sorunlar doğuracağı açıktır.

Bununla bağlantılı diğer bir sorun, sosyalizm ışığında girişilen tarih ve somut durum değerlendirmeleridir. Bir bütün olarak kapitalizmin sınırlı bir eleştirisi, o da daha çok ekonomik yapısına yönelik olanları, bütüncül bir ideoloji için ciddi bir yetersizliktir. Tercüme sorunları, kültürel zayıflıklar ve dogmatik-ütopist zihniyet yapısı nedeniyle bu dar sosyalizm birikimi temelinde çok karmaşık olan ve ancak günümüze doğru belgeleri nispeten ortaya çıkan Ortadoğu uygarlıklarını, özellikle Sümer toplumunu incelemek mümkün olamazdı. Dolayısıyla sağlıklı bir Ortadoğu ve bu bağlamda Kürt ve Kürdistan tarihini çözümlemenin çok sığ ve yanlışlıklarla dolu olması kaçınılmazdı. Milliyetçi ve reel sosyalist tezlerle eklektik bir tarih, toplum ve ulus anlayışına yol açılması da bu nedenlerle doğaldır.

Tarih, toplum ve ulus anlayışının soyut ve şematik düzeyde ele alınışı, program ve örgüt yapısına da olduğu gibi yansımak durumundaydı. Başlangıçtaki katılımın gelişmiş bir ulus ve sınıf kişiliğinden yoksunluğu, yoksul köylü kökenliği, pratik-politik deneyimden geçmemiş olması, kadro olarak da cılız bir bileşimi kaçınılmaz kılmaktaydı. Türkiye soluna hakim olan sosyal şovenizmin Kürt sorununda hakim oluşu, bunun ters ucu olan Kürt ilkel ve burjuva milliyetçiliğinin güçlü etkileri, çıkış koşullarını daha da zorlaştırmaktaydı. Bütün bu ideolojik ve pratik koşulların yanlışlıklarına ve yetersizliğine rağmen, Kürt olgusu ve sorununun yaşadığı büyük boşluk, sınırlı bazı çabalarla güçlü bir doğuş ve gelişmenin yaşanmasına yol açtı. Doğuşu ve gelişiminin gücü ustalıktan ve gelişkin bir örgütsel yapıdan ileri gelmiyordu. Sorunun sahibi yoktu. Sahip çıkış, sınırlı ve özlü çaba, gerekli patlamayı yapabilmiştir. Bu yönüyle peygamber hareketlerine daha çok benzemektedir. İsa'nın on iki havarisinin zorbela bir araya getirildiği bilinmektedir. Çevrede mucize bekleyen yoksullar bulunmaktadır. Buna rağmen tarihin en büyük inanç ve irade hareketi gerçekleşmiştir. PKK'nin en çok bu havariler hareketine benzemesi, biraz da Ortadoğu'nun genel mistik yapısından ötürüdür. Batı'nın çağdaş örgüt yapıları Ortadoğu için model olamaz. Tarih ve kültürel kimliğin oldukça farklı olması, örgüt ve eylem yapısına da yansıyacaktır. Türkiye'de tarikatçılığın hızlı gelişmesinin bir nedeni de bu özelliklerde gizlidir.

Denilebilir ki, PKK bu anlamda yarı modern bir sosyalist yapılanma ile yarı klasik bir Ortadoğu kimlik sentezi olarak vücut bulur. Bir nevi Doğu-Batı sentezinin sembolik ifadesidir. Gücünü de, güçsüzlüğünü de bu sentezden almaktadır.

PKK'nin Doğu-Batı sentezinde en ciddi yönü, özgünlüğü ve inançlı yaklaşımıdır. Herhangi dogmatik bir merkeze bağlılığı yoktur. Ucuz hayaller beslememektedir. Dürüst ve cesur insanları esas almaktadır. Hiçbir mensubuna kişisel çıkar, prestij vaat etmemektedir. Doğruya, adalete, güzelliğe kapıları açık ve özgür bırakan bir tutum içindedir. Yaşamda eşitliği ve emeğe saygıyı esas almaktadır. İlerledikçe, toplum asıl bu özellikleri gözleriyle gördükten sonra, örgütlenmeyi sahiplenecektir. Ne dediklerinden çok, nasıl yaşadıkları çok çekici bulunacaktır. İlk gelişme hızını ve karakterini veren bu özelliklerdir. Fakat esas zayıf yönleri de, bu özelliklerin kendi başına yetmediği ortaya çıktığında kendini gösterecektir.

Hareket büyüyüp dar bir grup hareketi olmaktan çıkınca, ciddi yönetim sorunlarıyla pratik sorunların baş göstermesi, yetersizlikleri hızla açığa çıkarıyordu. Tam bu sırada düzen güçlerinin yüklenmesi, bir bakıma çeliğe su verme rolünü oynadı. Bilinen dışarıya çıkış, hem Türkiye-Anadolu, hem de Kürdistan ve Ortadoğu tarihinde önemli bir aşamayı beraberinde getirdi. Dünya dengelerinin şiddetli bir çatışma içinde olduğu bir dönemde Suriye, Filistin, İsrail ve Lübnan'ın koşulları gelişme için fırsat sunuyordu. Ardından patlayan İran Devrimi ve İran-Irak Savaşı ortamı daha da elverişli hale getiriyordu. Türkiye'deki 12 Eylül darbesine varış koşulları ve darbeyi dışarıda karşılayış, avantaj oluşturuyordu. Doğuşun erken ölümle sonuçlanması veya çok farklı koşullarda başka tür sınırlı bir örgüt gibi kalınması beklenirken, bilinen 15 Ağustos süreci başladı. Bu süreç de başlangıçta sanıldığı gibi çok planlı olmayan, kendiliğinden yönü ağır basan bir atılımdı. Buna rağmen sonuçları büyük oldu. PKK Önderliği ve mensupları başta olmak üzere, kimsenin tahmin etmediği yeni bir gelişim süreci ortaya çıktı.

b- Kürtler ve Kürdistan genelinde yeni bir tarihi dönem anlamına gelen bu yılların PKK'sini daha somut olarak değerlendirmek, hatta tanımlamak, doğruyu yakalamamız açısından büyük önem taşımaktadır. Başta ideolojik doğuşta taşınan reel sosyalizm ve düzen alışkanlıkları, bu yeni gelişme döneminde adeta maskesini atarak gerçek yüzüyle kendini göstermeye başladı. Sınırlı özümsenen ideoloji bir tarafa bırakıldı. Geleneksel kimlik, ele geçirdiği silah ve yetki fırsatçılığıyla adeta Nemrut türü bir kişiliğe büründü. Pusuda yatan feodal yanı ağır basan kişilikler, hareket alanında etkili olan ilkel milliyetçi eğilimden de güç alarak, kendilerini alabildiğine hakim kılma sevdasına kapıldılar. Hareketin başlangıçtaki dürüst, sınırlı donanımlı yoksul köylü kadroları gerekli atılımları yapamadıkları için, arkasına ilkel milliyetçiliği alarak yükselen feodal kişilik daha da cüret kazanıyordu. Hareketin Önderlik çalışmaları ve kazanılması güç bir emeğin ürünü olan kazanımları üzerine tam bir feodal gaspçı gibi yükleniyorlardı. Yüzyıllarca yetkiye dair yaşadıkları susuzluk ve sahte komutanlık, biraz olsun varolan akıl düzeyini de ellerinden alıyordu.

Bunların harekete özde ve dürüstçe bağlı olan sınırlı kadro yapısının geri kalanlarını da feodal komploculukla ortadan kaldırmayı planlı bir eylem haline getirdikleri çok geç anlaşılacaktı. Dörtlü çete diye tabir edilen eğilimin, hareketin dürüst kadro sembolü olan ***Agit***'in (Mahsum Korkmaz) şehit olmasından beri, henüz tam aydınlatılamayan karanlık çabalar içinde oldukları anlaşılıyordu. 1987-88 yılları arasında bu çetenin pratiğe damgasını vurduğu bir dönemin yaşandığı doğruluk kazanmıştır.

1987-97 dönemi PKK'nin özüne karşı bir saldırı dönemidir

Başlangıçta inanılması bile güç ve 'ancak çeteler yapabilir' denilen bir eylemcilik anlayışı çizgi haline geliyordu. Hareketin ideolojik, moral, kural, sorumluluk ve dürüstlük ölçüleri tamamen bir tarafa bırakılarak, hiçbir savaş kuralında olmayan, kimin yaptığı belirsiz olan bir tutum, bir hastalık gibi gerilla gücüne bulaştırılıyordu. Açığa çıkmasın diye, çatışma süsü verilerek dürüst kadroların öldürülmesine kadar gidilebiliyordu.

Şehit Hasan Bindal olayının 1990 başlarında gerçekleşmesi ve çok açık olan komplo yönü, aklın başa alınması gereğini ortaya koyuyordu. Bu sadece bir işaretti. Bu anlayış, zorunlu olmadığı halde, daha önceleri birçok çocuk ve kadının ölümünün de bilinçli ve açık sorumlusuydu. Kendi önünde engel olarak gördüğü en değerli yoldaşları bile gözünü kırpmadan öldürtmeye yatkın bir kadro, bir eğilim çılgınca bir gelişmeydi, ama gerçekti. Bunlar epey mesafe almışlardı. Yapı büyük oranda suç ortağı haline getirilmişti. Sorumlu olması gereken eski merkezi kadroların varolanları üç maymunları oynuyorlar; "duymadım, görmedim, bilmiyorum" diyorlardı. Önderlik olarak ne kadar tarihi hamle yapılsa ve destek sunulsa da, bu anlayışın sahipleri çok alçakça ve fazla değeri de olmayan keyfi tutumları için boşa çıkarmayı zevk haline getirmişlerdi. Ana kuzularını, bin bir emeğin ürünü gençleri grup grup, hiç gerekmeyen ve planlı olmayan eylemler için, belki de bir paket sigara veya fazladan bir kutu yiyecek için ölüme gönderiyorlardı. Adam yeme makinesi haline gelmişlerdi. Bir çiçek gibi karşılanması gereken genç kızlar bir yük gibi hor görülüyor, şahıslarında özgürlük tutkularının canına okunuyordu. Fırsat bulduklarında ilkelliği dayatmaktan geri kalmıyorlardı. Çok sıkıştıklarında ya devlete ya ilkel milliyetçi karargaha kapağı atıyorlardı; hatta kaçışlarıyla Avrupa'yı da yol geçen hanına çevirmişlerdi. Kendini eğitmek şurada kalsın, bin bir emekle geliştirilen eğitim malzemelerini taşların altına doldurmuşlardı. Örgüt disiplini, ilk yıkmaları gereken işlerdendi. Başına buyrukluk, kendine hizmet ettirme, o lanetli bin yılların egemen sınıf güdüleri, en ilkel halleriyle saflarda egemen oluyordu. Bu anlamda tüm tedbirlere rağmen, PKK 1987-97 döneminde aslında özünü de, biçimini de önemli oranda yitirmişti. Doğrudur, PKK'nin bir kitle temeli vardır. Büyük kahramanlıkları olmuştur. İlk ölüm oruçları şehitlerini vermişlerdir. En zor koşullarda onurlarını korumuşlardır. Ama hem cezaevinde hem dağda hem de Avrupa'da farklı, o çok aşağılık egemen sınıf güdülerinin tatmini için büyük atağa kalkmışlardı. Her tür oyun ve cinayet onlar için ustalık sanılıyordu.

Dökümü tam yapılmamakla beraber, bilinçli olarak yanlışın dayatılmasıyla, gerçek partili kadro ve örgüt üyesi olabilecek gücün yüzde doksanının bu anlayışın kurbanı olduğu rahatlıkla ileri sürülebilir. Ayrıntılı araştırmalar gerçeği daha çok ortaya çıkaracaktır. PKK'nin her düzeyde itibar kaybı, Önderlik komplosunun gelişimi ve yaşadığı ezici kadro, savaşçı ve sempatizan kayıpları kadar; sınırsız araç gereç, lojistik ve kitle kaybı da büyük oranda bu anlayışla bağlantılıdır. 1998'e gelindiğinde, Şemdin'in kaçırılması ve sonra yakalanması da, PKK'nin sözde kalan merkezinin ne durumda olduğunun önemli bir göstergesiydi. Savaş da olsa, bu tür ihanetlere hala ortam ve koşul sunan bir yönetim, aklını ve kişiliklerine saygıyı ne kadar başına ve vicdanına topladığını iddia edebilir?

Daha kapsamlı bir eleştiri sözde askeri çizgi için yapılabilir. Hiç de az olmayan askeri olanaklara, muazzam elverişlilik arz eden ortama, lojistik ve kitlesel desteğe rağmen, en basit bir meşru savunma hattını tutturamayan bir gerilla gerçeğine, özellikle önderlik ve komutanlık konumuna ne denilebilir? Ufuklu bir çizgi ve askeri anlamı olan bir eğitim ve örgütlenmeden kaçış, geniş olanaklar ortamında bazen turist yaşamını bile geriden izleyen bir tembellik, hazırı bile bir hiç uğruna kaybettiren özden yoksun komutanlık, kendine ne kadar askeri kişiliği yakıştırabilir? Bir meşru savunma savaşı için ideal tüm özellikler ve koşullar bir arada toplandığı halde, en elverişli bir dağda öz savunmayı bile bilmek istemeyen ve baştan savan bir komutanlık ne kadar ciddiye alınabilir? En cesur insanları bile yük gibi değerlendiren bir komutanlık, pratik merkez ne kadar iddialı olabilir? Açık ki, ucu ister devletlere, ister Avrupa'ya, ister ilkel burjuva milliyetçiliğine dayansın; çeteci eğilim, örgüt, komutanlık, eylem çizgisi ve yaşam tarzına damgasını vurmuştur. Önderliği asıl boğuntuya götüren, örgütün bu duruma sokulmasıydı.

"PKK için ivedilikle gerekli olan, bu dünya çapındaki dönüşüm sürecinde kendi ideolojik ve pratik rotasını yeniden belirlemedir; bunun için yaşadığı eleştiri-özeleştiri sürecini derinliğine ve sağlam yeniden yapılandırmaya kadar başarıyla sürdürmedir. Bu süreci yenilgiye veya üstün başarılara bağlamak doğru değildir. Bu yönlü yaklaşımlar yüzeyseldir. Tam başarı sağlansa da, bu gerekli bir süreçtir. Çok güçlü bir devlet kurumu haline gelinse, Sovyet modelinde olduğu gibi durum belki daha da zora girer. Diğer yanda tam yenilgi vardır. Dolayısıyla her şeyi değiştirelim demek de en az birinci yaklaşım kadar hatalıdır."

Kürt gericiliği bizden intikam almak istedi

Kendim dışarıdayken, 1998 sonlarında VI. Kongre sürecine yakın şu konuşmaları yaptığımı çok iyi hatırlıyorum: *"On sefer kazanılabilecek bir meşru savunma savaşını bu hale getiren lağım farelerinin ve yarasaların zihniyetine karşı ben ne yapayım?"* Örgüte karşı yenilmiştim. Çete eğilimi, yapıda o kadar duyarsız, sonuç almaktan uzak bir durum yaratmıştı ki, yenilgi asit gibi içimi eritiyordu. Bir İtalyan gazetesine gayri ihtiyari *"Artık örgütten istifa ediyorum"* diyecek noktaya gelmiştim. Daha sonraki itiraflarında, Şemdin Sakık, *"Bu süreci ben yarattım"* diyecek kadar iddialı ve belgeli konuşacak, hatta mahkemeden gizli oturum talep edecekti. Sürecin içyüzü bilinmiyor. Kürt halkının başına tarih boyunca gelen felaketlerin bir benzeri daha kendini gösteriyordu. Kürt gericiliği intikamını alıyordu. Yıllarca dışarıdan, devletlerle anlaşarak yapamadığını, içerden, hem de PKK'nin altın değerinde olanaklarını yok ederek, adeta PKK'yi kör taşa vurarak kendini tatmin ediyordu.

Devlet daha sonra PKK'nin rahat kazanabileceği bir savaşı neden kaybettiğine bir türlü akıl erdiremedi. Bunun kendi tedbirleriyle olmadığını görecek, Kürt iç ve dış gericiliğinin gücünün katkısını takdir edecekti. Fakat çeteleşen devlet de değerinden çok şey yitirecekti. 28 Şubat uyarılarından ders çıkarmamız olumluydu. 1998'e gelindiğinde, varolan tıkanmayı onurlu bir barış ve demokratik çözüm yoluyla aşma, tüm taraflar için en uygun yol olarak görünüyordu. Daha Ortadoğu'dayken bu kararlılık oluşuyordu. Dolaylı mesajların yolu açılmıştı. Fakat Ortadoğu'nun basit ve güncel politik çıkarcılığı ile emperyalizmin onurlu çözüme imkan vermeyen, uşaklaştırıcı ve çıkarlarına uygun hale getirmek için kendine uygun yöntemleri devreye sokması; buna tepki verilince, hiçbir demokratik hukuk geleneğine saygı duymadan, tüm Doğusu ve Batısı'yla insanlık dışı bir komployu kararlaştırıp uygulaması karşısında yapılacak işler çok sınırlı ve zordu. En kolayı hemen ölüme yatmaktı. Komplocuların planı, bu yönlü beklentiydi. Buna fırsat verilmeyen yol ise, çarmıha gerili bir tabutluk sisteminde yaşamayı denemekti. Her şey bir dönemin sonunu, yeni bir dönemin başlangıcını zorluyor ve gösteriyordu.

PKK'nin doğuş ve gelişme dönemlerinde, ideoloji ve eylem yapısında ortaya çıkan yetersizlik ve sapmaların temel kaynağı, esas olarak devlet anlayışı ve şiddet tarzıyla bağlantılıdır. Sosyalizmin proletarya diktatörlüğü ve zora dayalı devrim anlayışı arasındaki ilişki açıktır. Devrimci zor ve onun başarısı halinde, bunun kurumsal ifadesi olarak proletarya diktatörlüğü, reel sosyalizmde çelişkili karakterini ortaya koyup kapitalizmin zor aracına dönüşmekten kendini alıkoyamamıştır. Sovyetlerde sancılı yaşanan bu süreç, içinde milli kapitalizmin çıkarlarıyla uyumlu, geleneksel imparatorluk kültürünün bir biçimi halinde, aynı rolü, yani çoğulcu olmayan ve diktatörlük yönü hakim kapitalist devlet olarak varlığını sürdürmektedir. Dönüşümü emekçi halk aleyhine adım adım sağlamaktadır. Sonuç olarak, proletarya diktatörlüğünün sosyalist toplumun aracı olarak başarıyla kullanılamayacağı kanıtlanmıştır. Aslında 20. yüzyılın ideolojik ve politik anlamda en önemli bir sonucu bu gerçekliktir.

Dolayısıyla sosyalist ideolojinin devrim ve devlet anlayışını yenilemesi tüm sorunlarının temelinde yatmaktadır. Bazı devletler ve sosyalist partiler, kapitalizmi esas alan eski sosyal demokrat modelde yenilenmelerini gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Doğu Avrupa ve Rusya bu süreci yoğun yaşamaktadır. Bazıları çevre-yeşil hareketi temelinde yeni hareket olarak şekillenmeye yöneliyorlar. Bir kısmı da sivil toplum kuruluşlarında kendini sürdürmeye çalışırken, eskide ısrarlı sınırlı kesimler birer tarikat gibi ayakta kalma çabası içinde bulunuyor. Bir geçiş sürecinin yaşandığı açıktır. Gerekli olan, halklar adına yetkin ideolojik şekillenme ve bunun tutarlı pratikleşmesidir. Başarılı sonuçlarını pratikle kanıtlayıncaya kadar bu yönlü tartışmaların süreceği tabiidir.

PKK için ivedilikle gerekli olan, bu dünya çapındaki dönüşüm sürecinde kendi ideolojik ve pratik rotasını yeniden belirlemedir; bunun için yaşadığı eleştiri-özeleştiri sürecini derinliğine ve sağlam yeniden yapılandırmaya kadar başarıyla sürdürmedir. Bu süreci yenilgiye veya üstün başarılara bağlamak doğru değildir. Bu yönlü yaklaşımlar yüzeyseldir. Tam başarı sağlansa da, bu gerekli bir süreçtir. Çok güçlü bir devlet kurumu haline gelinse, Sovyet modelinde olduğu gibi durum belki daha da zora girer. Diğer yanda tam yenilgi vardır. Dolayısıyla her şeyi değiştirelim demek de en az birinci yaklaşım kadar hatalıdır. Yenilginin de, başarının da nedenleri aynı oldukça ve bu nedenlere dokunulmadıkça, yapılacak dönüşümlere yenilik değil, ancak revizyon veya restorasyon denilebilir. Bu anlamda yeniden yapılanma da fazla bir yenilik ifade etmez. İhtiyaç duyulan, temel ideolojik biçimlenme ve tutarlı pratik düzeyidir.

Sosyalizm anlayışını Sümer rahip devleti veya onun günümüzdeki somut biçimi olan kapitalist devlet eleştirisine dayandırarak geliştirmemizin ciddi yanlışlıklar ve eksiklikler içereceği kaygısını taşıyorum. Marksizmin temel eksiğinin ve hatalarının bu tarz bir sosyalizm modelinden kaynaklandığı kanısındayım. Engels'in son dönemlerde Morgan'ın "Eski Toplum" kitabı üzerinde durmasını, Marks'ın bunu önemsemesini, eksikliklerini görme biçiminde yorumlamak gerekir. Kapitalizmin sahasından çıkamamaları, hiç istemedikleri halde kendilerini sistemin sol ucu haline getirmiştir. Bu bir nevi Fransız Devrimi'ndeki sağ-sol ayırımının daha geliştirilmiş bir biçimi olmaktadır. Kapitalizme alternatif veya onu aşan bir sistemin bu eleştiriyle yetkince kurulamayacağının görülmemesi, en temel eksiklik ve yanılgı noktaları olsa gerekir. Tabii bununla bağlantılı olarak ekonomik yaklaşım, ideolojinin rolünü tam değerlendirememe, devlet çözümlemesinde egemen sınıf bakışının proletarya adına tekrarlanması, dine çok geri yaklaşım, bir bütün olarak üstyapı kurumlarının rolünü gerçekte oldukları gibi belirleyememe, moral etkeni adeta es geçme öteki temel eksikliklerdendir.

Sonuç olarak, devleti yaratan Sümer rahiplerinin çok çok gerisinde bir moral ve inanç düzeyiyle emekçilerin dünyasının kurulamayacağını büyük bir derinlik ve duru bir teorik anlayışla görmeleri, daha da önemlisi kaya gibi özgün bir pratik yaşam

ve çalışma tarzıyla ancak tarihsel toplum biçimlerinin doğurtulabileceğini daha güçlü vurgulamaları gerekirdi. Ayrıca demokrasiyi çözümlememeleri büyük bir eksikliktir.

Benim kişisel görüş olarak belirtmek istediğim; adı ne konulursa konulsun, sadece kapitalizme karşı değil, tüm klasik devletçi sınıflı toplum varoluşlarına karşı, neolitik toplumu çözümlemeyi esas almanın daha doğru ve emekçilerin dünyasına götürecek bir ideolojik sistemi doğurabileceği hususudur; Sümer sınıflı toplumuna ve ardından gelen tüm sınıflı toplumlara dayalı uygarlık sistemine karşı, neolitik toplumda tüm çağlardan daha derinliğine yaşanan eşitçi ve özgürlükçü toplum yapısının gelişen bilimsel-teknik temelde ekonomik, sosyal, demokratik ve ideolojik olarak yeniden biçimlendirilmesidir.

Bu ana tanımlama çerçevesinde sosyalist toplumun özelliklerini sıraladığımızda, şöyle bir sıralama kaçınılmazdır:

Sosyalist toplum, ideolojik olarak bilimsel gelişmeyi esas alır. Tekniğin toplumun eşitlikçi, özgürlükçü ve doğayla uyumlu kullanımı hem temel moral ilkedir hem de hukuk kurallarıyla tam denetim altına alınmasını şart kılar. Tekniğe karşı ekonomik ilke değil, moral ilke ve hukuk düzenlemesi öncelik taşır. Hiçbir ekonomik çıkar, toplumun eşitlik, özgürlük ve doğayla uyumlu dengesini zorla bozmayan ilkesinden daha öncelikli ve değerli olamaz. Önemli olan, bilim ve tekniği toplumun hayati çıkarları altında bulunduracak biçimin kesintisiz kılavuzluğudur. Bu amaca yanıt veren ideolojik biçimin, en yüce organ olarak zihniyet ve ruh dünyasına gönülden ve kutsalca yol göstermesi esastır. Yeni ahlakın, dinin rolü bu çerçevede oynanacaktır. Bu amaca bağlı olunduğu oranda, tüm düşünce ve inanç değerlerine saygıyla davranılacaktır. Bu ideolojik biçim, bilimsel düşünceyle özgür ahlakı birlikte temsil eden bir önceliğe ve değere sahiptir. Bireysel özgürlükle toplumsal esenlik en uygun optimalını bu ideolojik çerçevede bulur. Diğer bir deyişle toplumun özgürlük düzeyiyle bireysel özgürleşme, en başarılı sentezini bu ideolojik biçim altında gerçekleştirebilir.

Reel sosyalizm ve komünal küçük topluluklar da dahil, biri lehine diğerini feda eden tüm toplum sistemlerinin eleştirisi temelinde, doğru olanın optimal birlik veya sentezi yakalanmalıdır.

Sosyalist toplum, eski toplumu ve devleti aşma sorununu zora dayalı ve emekçi diktatörlükleri biçiminde ortaya koyamaz. Saldırgan sömürüyü ve güç kazanmayı esas alan her tür zor, emekçilerin ideolojik bakış açılarında yer alamaz. Karşıdaki en kaba zora dayalı bir devlet de olsa, onu zorla yıkmayı esas alma bu ideolojik sistemle çelişir. Bu temel ilke, 'mevcut devleti esas alalım, ona teslim olalım' anlamına gelmez. Tersine onu aşmayı temel ilke olarak kabul eder. Bu devletin tüm anlayış ve uygulamalarına karşı mücadele ilkesini de esas alır. Fakat yöntemi zorla, zor örgütüyle yıkma değil, meşru savunma duruşu ve hareketliliğiyle boşa çıkarma biçiminde karşı koymayı temel strateji olarak benimser. Meşru savunmayı evrensel hukukun bir gereği, temel ilkesi sayar.

Meşru savunma terörist devlet modeliyle uzlaşmaz

Eğer baskıları cana kastetme düzeyine varmışsa, en doğal insan haklarını tanımıyorsa, halkın kültürel haklarını zorla bastırıyor ve inkar ediyorsa, bu haklarını kullanmakta kararlı olan toplumsal güçleri bastırıp mahkum ediyorsa; evrensel hukukun gereklerine uymayan hukuk dışı devlete ve onun zor uygulamalarına karşı, silahlı biçimi de dahil, halk savunma birlikleri ve savaş sanatının tüm inceliklerine göre içte ve dışta geniş bir meşru savunma düzeni uygulamaya geçirilir. Bunu bir anayasal hak olarak görmek; eğer mevcut anayasada bu hak yoksa, bu eksikliği anayasaya yerleştirmeyi başarıncaya kadar savaşımı sürdürmek, meşru savunma anlayışının zorunlu bir gereğidir. Eğer mevcut devlet hukuk devletini, temel insan haklarını ve demokratik siyaset ölçülerini esas alıyorsa, tabii ki meşru savunma silahlı şiddet biçimini alamaz; alırsa, bu gayri meşru olur ve ideolojik değerini kaybeder. Birçok devrim örgütü ve reel sosyalist devlet, her ne kadar anavatanı savunma ve devrimi koruma adı altında meşru savunma anlayışına atıf yapıyorsa da, işlettikleri zor sisteminin bu anlayışla ilgisi olmadığı, hatta en terörize edilmiş sistem olduğu kanıtlanmıştır. Meşru savunmanın vazgeçilmez bir ilkesi de, terörist devlet modeliyle uzlaşmamasıdır. Terörist devletle belki taktik gereği her koşulda silahlı olarak savaşılmaz. Ama uzlaşma veya ona teslimiyetin de ilkesel olarak reddedilmesi şarttır. Dolayısıyla siyasal alana ilişkin ilke, demokratik toplum, siyaset ve devlettir. Buradaki devletin klasik devletten farkı açıktır. Demokratik devlet; evrensel hukuk çerçevesine bağlı, demokratik siyaset kanalları sürekli mevcut olan, demokratik toplumun kuruluşuna ve her türlü sivil toplum kuruluşlarına imkan veren devlettir. Bu ölçülere uymadığında veya zorladığında, bu ölçüleri tutturuncaya kadar meşru savunma stratejisine bağlı halk savunma birliklerinin ve savaş taktiklerinin rollerini oynaması gerektiği açıktır ve vazgeçilmez ilke değerindedir. Dikkat edilirse, bu siyasi anlayış içinde devleti yıkma veya ayrı bir devlet yaratma esas alınmıyor. Varolan devletin demokratik hukuk devletine özde ve biçimde ulaştırılması hedefleniyor. Siyasi sınırları değil, içini dönüştürmeyi hedef alıyor. Eğer meşru savunma durumu yoksa, siyasete demokratik kurallar içinde belirlenecektir. Haklar demokratik mücadeleyle kazanılacaktır. Hakların inkarı ve demokratik kuralların engellemesi halinde, meşru savunmanın silahlı olanı dahil her biçimiyle sonuç alınmaya çalışılacaktır.

Burada önem taşıyan, ihtiyaç duyulan her konu ve alanda o ihtiyacı gidermeye yönelik bilinçli ve örgütlü toplum birimlerinin ortaya çıkarılması, klasik toplumu ve devleti aşmak için üçüncü alanın yaratılmasıdır. Üçüncü alan ile; eski toplum ve devletin ne karşısında ne yanında yer alan ya da sürekli çatışarak çıkmazı derinleştiren bir konuma düşmeye fırsat vermeyen, yetersizliklerinden ötürü yapamadıkları dönüşümleri ikisinin bağrında gerçekleştirecek bilinç ve örgütlülük düzeyiyle çelişkiyi çözen temel anlayış ve pratik kastedilmektedir. Eskiden ya eski toplumu yıkan devletin resmi görüş ve uygulamalarıyla dönüşüm sağlanırdı, ya da devleti yıkan teori ve pratiklerle yeni toplum oluşturulmaya çalışılırdı. Üçüncü alan teori ve pratiğinde ise, mevcut dünya dengesi ve demokratik asgari koşullar altında, yeni toplumun yaratıcılıkla, kendi kendini gerekli bilinç ve örgütlere kavuşturarak oluşumu esas alınmaktadır. Çatışma ve yıkmaya değil, eskinin bağrında alternatifleri yaratarak, dönüşümün evrimci ve barış içinde sağlanmasına çalışılmaktadır. Bunun yolu kilitlendiğinde ise, aynı sonuca meşru savunma yöntemleriyle, bu hakkın kullanılmasıyla gidilmektedir.

Ekonomik ve sosyal düzenin programlanmasında bireysellikle toplumsallık arasındaki optimal denge esas alınmaktadır. Ne birey için toplumdan ne de toplum için özgür bireyden vazgeçilmektedir. Bireysel ve topluluk halinde üretimi belirleyen, bu ana ölçüttür. Tabii çevreye uyum her şart altında öncelik taşır. Birey ve topluluk mülkiyeti de bu ana çerçeve içinde mümkündür. Yaratıcı emeğin diğerlerine nazaran yarattığı oranda payını alması adaletin gereğidir. Hiç kimsenin işsiz bırakılmaması genel kamu görevidir. Sağlık, eğitim, spor ve sanat için de geçerli politikalar ile herkesin emeğine ve ihtiyacına göre katılımı esastır.

Böyle biçimlenecek yeni toplumun, klasik anlamda bir devlet yönetimini aştığından bahsetmek gerekir. Mevcut bilim ve tekniğin böylesi bir topluma imkan verdiğini, gerekli olanın bu imkanın organizasyonu ve yönetimi olduğunu bilmek gerekir. Bu durumda ortaya çıkacak yönetime iş ve rol koordinasyonu demek daha uygun olacaktır. Bu, toplumun işleyişinin kontrol komisyonu gibi bir işlevdir. Zor uygulama, dağıtma, müdahale, rant dağıtma, güç elde etme, ayrıcalıklı zümreler

"Demokratik devlet; evrensel hukuk çerçevesine bağlı, demokratik siyaset kanalları sürekli mevcut olan, demokratik toplumun kuruluşuna ve her türlü sivil toplum kuruluşlarına imkan veren devlettir. Bu ölçülere uymadığında veya zorladığında, bu ölçüleri tutturuncaya kadar meşru savunma stratejisine bağlı halk savunma birliklerinin ve savaş taktiklerinin rollerini oynaması gerektiği açıktır ve vazgeçilmez ilke değerindedir."

yaratma bu yönetimin işlevi olamaz. Bunu bir nevi teknik düzenleme olarak da tanımlayabiliriz. Toplumun bu biçimine sosyalist, demokratik demek ayrıntıdır. Mühim olan özün hakim olmasıdır. Bunun bir süreç işi olduğu da açıktır. Sosyal eşitsizliklerin ve baskıların uzun süreli demokrasi mücadelesiyle aşılması da tabiidir. Batı toplumlarının bu yönde hızlı ilerlemeleri, üstünlüklerinin gerçek nedenidir. Batı uygarlığı 19. ve 20. yüzyıldaki çatışmalardan çıkardığı derslerle demokratik toplumu ileri düzeye yaratmış ve üstünlüğünü dünyaya kabul ettirmiştir. Eksiklikleri vardır. NATO'nun aşılması ve AB savunma ordusunun kurulması, 'meşru savunma aracı' olarak daha da yetkinleşmesini sağlayacaktır. İdeolojik biçimlenmenin, programa yansıması gereken ulus, yurtseverlik, vatandaşlık ve enternasyonalizm konularının bu ana çerçeveyle uyumluluk içinde çözümlenmesi hedeflenir. Teknik devletin ortak yönetimi altında bir veya çok uluslu, çok kültürlü, çok kimlikli olmak sorun teşkil etmez. Demokratik hukuk devletinin kuralları uygulandığında, aralarında sorun teşkil eden hususlar barış içinde çözümlenir. İnkarcılık ve baskı esas alınmadıktan sonra, gerisini demokrasi mücadelesi belirleyecektir. Eşitlik ve özgürlük ancak bu mücadeleyle kazanılacak, halklar ve kimlikler arası gerçek kardeşliği ve dostluğu tesis edecektir.

Her halkın, her kültürün yaşadığı alana, bir birikimin ifadesi olarak özgün yurdu, bölgesi demek bölücülük olamaz. Hatta aynı ulusun farklı birçok alanda yurtlaştığı, aynı yönetim altında da bu durumların her ülke ve ulus sınırlarında yaşandığı çağdaş bir gerçekliktir. Ülkenin bütünlüğü ancak halkların yurtlarında özgür yaşamasıyla güçlü bir güvenceye kavuşur. Tüm toplulukların üst kimliği olarak ülke ve yurtseverlik kavramı, ancak küçük grupların, kültürlerin ve halkların anayurt ve manevi birikim alanlarında yaşam kavramlarıyla zenginlik kazanır. Vatandaşlık, teknik devletle olan bağı ifade eder. Zorla kimlik değiştirilmesini içermez. Her inançtan, ırktan, cinsten, ulustan insan, aynı teknik devletin üyesi olarak vatandaşı olabilir, ama bir ulusun zorunlu üyesi kılınamaz. Enternasyonalizm, ulusal ve kültürel kimliklerin ortak paylaşımı olarak, her çağda gelişim kaydetmiştir. Çağımızda küreselleşmenin olumlu bir yanı olarak, en yaygın ve yoğun bir dönemini yaşaması kaçınılmazdır. Dünya köyünde tüm sorunlar ve gelişmeler ortaktır. Dolayısıyla çözümleri de ortak çabayı gerektirir ve olumlu gelişmeleri de tüm insanlık birlikte paylaşır.

PKK'nin can alıcı dönüşümleri mutlaka gerçekleştirmesi gerekir

c- Ana hatlarıyla açımlamaya çalıştığımız yeni dönemin ideolojik biçimlenmesi ve bunun program, örgüt ve çalışma esaslarına bu ilkeler etrafında yansıtılması, yeni dönem PKK'si açısından da geçerlidir ve büyük anlam ifade etmektedir. PKK'nin yaşadığı eleştiri-özeleştiri ve yenilenme çabaları bu ilkelerle vücut bulacaktır. Eskinin tümüyle inkarı söz konusu edilemez. Ama can alıcı dönüşümleri sağlaması gerektiği de açıktır. Gözden geçirmenin kapsamlı ve yenilemenin derinlikli ve pratikle iç içe anlam kazanmasını gerektirmektedir. Önümüzdeki dönem PKK'sinin ideolojik biçimlenme ve program sorunlarının çözümü birinci önceliği teşkil etmektedir. İdeolojik biçimlenme, bağlı olunan dünya bakış açısı ve temel teorik varsayımları içermektedir.

Birinci kitapta mitolojik, dinsel, felsefi ve bilimsel zihniyetin doğuşu ve anlamları çözümlenmeye çalışılmıştı. Tekrarlamak yerine, bağlantı kurmakla yetineceğiz. Dört kategorik düşünce biçiminin diyalektik gelişmesini esas almak ve anlamak öncelikle gerekli olandır. Bilimsel zihniyete ulaşmak; enerji-madde dönüşümünden en küçük parçacık-evren ilişkisine, doğadan canlılığa, bitki, hayvan ve insan türünden toplumsal olguya kadar değişime damgasını vuran yasaları özümleyerek bakış açısını kazanmak, tüm olup bitenlere bu açıdan bakma ve yorumlamayı esas almak anlamına gelmektedir. Diyalektik ve tarihsel materyalizm, bu bakış açısının formülasyonu olmaktadır. Bunun doğru özümsenmesi, sağlam ideolojik biçimlenme açısından kaçınılmazdır. Bu bakış açısına sahip olamayanların toplumsal dönüşümlere önderlik etmeleri büyük sakıncalar taşıyacaktır. Dolayısıyla toplumu dönüştürme iddiası olan ve bilimi esas alan örgütler ve partilerin teorik çerçevesini bu ideolojik biçimlenme teşkil etmek durumundadır. Dönüşümü yaşayan PKK'nin ideolojik biçimlenmesini bu düzeyde kazanması, öncelikli bir koşul ve gereksinimdir. Bu çerçevede kadro yapısına ve yaşam tarzına hakim olan tüm zihniyet durumlarının eleştiri ve özeleştirisini yaparak, yetkin ideolojik biçimlenmeyi ve duru teorik bakış açısını özümsemeyi başarmak, bu öncelikli yaklaşımın temel görevi olarak görülmelidir. İdeolojik biçimlenme ne kadar yetkinse, program ve pratiğin de o denli doğru ve başarılı gelişim sağlayacağı açıktır.

Feodal köylü ve küçük burjuva zihniyet yapısının yol açtığı tahribat küçümsenemez. Çeteleşmenin ve yozlaşmanın, giderek her tür kaçış ve ihanetin temelinde bu zihniyet ve karakter yapısı yatmaktadır. Tutarlı bir parti, kadro yapısına ve üyelerine yetkin ideolojik biçimlenmesini özümsetmeyi esas aldığı ve bunu başardığı oranda program ve pratiğini doğru yürütmeyi garantiye almış olacaktır. Bunu sağlamadan, ikincil düzeyde alınacak diğer tedbirler kalıcı sonucu vermezler. Dolayısıyla amaç için ideolojik eğitim büyük bir susuzluğu giderircesine gerektiği kadar özümsetilmeli, özellikle merkezi kadronun derinliğine özümsemesi sağlanmalıdır. İyi niyet, dürüstlük, cesaret, fedakarlık kendi başına yeterli olamaz ve toplumsal dönüşüm gibi büyük zihniyet, karakter ve kişilik isteyen misyonlarda başarılı olamaz. Bu değerli meziyetler, ancak güçlü ve yetkin ideolojik biçimlenmeyle hak ettikleri başarılı sonuçlara ulaşabilirler.

Yeni dönem programı somut ve uygulanabilir olmalıdır

Program ve pratik, daha yakıcı sorunlar arz etmektedir. PKK'nin kuruluş dönemi programı, adeta ortalama bir dünya kopyalaması olarak oluşturuldu. Bu programın uygulanabilir politikayla, somut tarih ve çağ özellikleriyle, güncellikle yaratıcı ve gerçeğe yakın bağ kurmayı hakkıyla yerine getirdiğini söyleyemeyiz; soyut ve genelleme düzeyinde kalındığı açıktır. Kaldı ki, 1970'ler dünyası büyük oranda değişmiştir. Reel sosyalizm çözülmüştür. Demokratik uygarlık anlayışı üstünlük kazanmıştır. Bu tarihi değişimleri göz önüne almadan herhangi siyasi bir program çizmek mümkün olamaz. Olsa bile, içi boş hayallerden öteye gidemez. Yeni dönem programı geçmiş-

tekinin özeleştirisi kadar ideolojik biçimlenmeyi esas almalı; daha da önemlisi somut, uygulanabilir ve gerçekleştirilebilir hedeflerin belirlenmesine ağırlık vermelidir. Bunun için Kürdistan'ı bir ülke olarak belirlese de, siyasal sınırları birlik önünde bir engel olarak değil, bir geçiş köprüsü olarak değerlendirmesi ve her parçanın bulunduğu ülkeyle demokratik birlik temelinde bir bütünlük araması stratejik tercih olarak vurgulanmalıdır. Her ülkeyle demokratik birlik, ülkeler arası birliğin en sağlam, dostça ve kardeşçe yolu olarak görülmelidir. Ayrı, kendi içinde izole edilmiş bir Kürdistan ideolojik olarak doğru olmadığı gibi, pratik olarak da gerçekçi değildir.

Gelişmeler ve mevcut durum, hem ideolojik hem de pratik olarak Kürdistan'ın demokratik birlikler yoluyla Ortadoğu'nun demokratikleşmesine ve birliğine büyük katkılarda bulunabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla temel slogan, *"Komşu Ülkelerle Demokratik Birlik, Demokratik Ortadoğu'dur. Demokratik Ortadoğu, Demokratik Kürdistan Birliğidir"* biçiminde formüle edilebilir. Ağırlık her ülkeyle demokratik birlikteliğin geliştirilmesine verilmelidir. Yüzlerce yıldır uğruna kan dökülen ayrılıkçılık, Avrupa örneğinde de görüldüğü gibi, sonunda gönüllü bir federal birliği getiriyor. Yani ayrılmalar gerçekleşse bile, ardından çeşitli birlik anlayışları yine gündeme geliyor. Kaldı ki, çok sayıda nedenden ötürü, Kürdistan realitesi demokratik birlik tutumunu tercih etmek durumundadır. Sınırlı bir demokratik birliğin getireceği yarar ve olumluluk, izole edilmiş bir Kürdistan'a nazaran kat be kat üstün bir değer taşır; siyasi, stratejik, ekonomik, diplomatik ve kültürel alanlarda bölgede, tüm Ortadoğu'da demokratikleşmenin, dostluğun katalizörü rolünü oynar.

Diğer önemli bir husus, programın demokratik toplumu esas almasıdır. Devlete ve eski topluma yaklaşımında çatışmacı ve zorla çözücü değil, alternatiflerini inşa ederek, üçüncü alanın teori ve pratiğini esas alarak çözüm getirmelidir.

Ekonomik ve sosyal alanda, ilgili bölümlerde yapılan belirlemeler dikkatte alınmalıdır. Kültürel ifade özgürlüğü ve Kürtçe eğitim en temel bir konu olarak yer bulmalıdır. Anadilde basın-yayın, sanat vazgeçilmez taleplerdir.

Parçalar arası demokratik dayanışma esası konmalıdır. Tüm komşu ülkelerle demokratik birlik ruhu içinde, dostça yaklaşım esas alınmalıdır.

Örgütlenme meselesine şematik, bürokratik yaklaşılmamalıdır. İhtiyaca ve işleve göre örgütlenme politikası esas alınmalıdır. Göstermelik örgütlenme anlayışı bürokrasinin temelidir; kesin klasik sınıf toplumu ve devlet anlayışının bir kalıntısıdır. Fonksiyonel olmayan, rolü, süresi ve kapsamı açık olmayan genel örgütlenme anlayış ve uygulamalarından uzak durulmalıdır. 'Ne kadar rol ve işlev, o kadar örgüt' anlayışı daha geliştiricidir. Genel bürokratik örgüt anlayışı, çoğulcu örgüt anlayışını ve verimliliğini durdurur. Tam bir demokratik çoğulculuk anlayışı geçerli kılınmalıdır. Bu konuda önem taşıyan diğer bir husus, bu tür örgütler için gerekli olan yetkin kadro ve yönetici yetiştirme görevidir. Çağdaş yönetim esaslarına bağlı kadrolar politikası şarttır. Aksi halde bunlar yetki hastalığına yol açıp, bürokratik hastalığı daha da yaygınlaştırırlar. Yetki hastalığı, bir sınıflı toplum hastalığıdır ve aşılması şarttır. Örgüt yönetimleri yetkiye göre değil, yeteneğe ve başarıya göre belirlenir. İhtiyacı kadar eleman verilir.

Bu alanda en tehlikeli hastalık, sivil toplum örgütlenmelerini emperyalizmin işi gibi görüp, kendisini sözde kutsal sosyalist ve devrimci kadro olarak görmekten başka hiçbir çalışmayı beğenmeyen klasik solcu anlayıştır. Tamamen iflas etmiş ve sırası geldiğinde kendini kapitalizme en iyi biçimde satan bu zihniyetten kurtulmak gerekir. Bu tiplere ortam sunulmamalıdır. En değerli sosyalist emeğin ölçütü; geliştirdiği demokratik toplum çalışması, bunun örgütlenmesi ve pratiğidir. Herkesi kendisini ve çevresini geliştirebilecek ve verimli kılabilecek bir örgütlenme içinde çalıştırmak, örgüt yönetiminin öz görevi olarak anlaşılmalıdır. Basit bir ekonomik örgütlenmeden en üst bir ideolojik örgütlenmeye kadar, hepsinin yüce bir anlam ifade ettiği, bir örgüt ahlakı olarak benimsenmelidir.

Eylem çizgisi yeniden belirlenmeye çalışılırken, geçmişin özeleştirisi sağlam yapılmadan ve gerekli dersler çıkarılmadan ilerlemenin sağlanamayacağı bilinmelidir.

1970'lerin ulusal kurtuluş savaşı anlayışı, o dönem için bir anlam ifade edebilirdi. Reel sosyalizmin ve milliyetçiliğin egemen olduğu dönemde bu yöntemi savunmamak ihanetle eş tutulurdu. PKK'nin başvurduğu bu yöntem, içinde çeteleştirilerek boşa çıkartılmasına rağmen olumlu bir rol oynamıştır. Çete eğilimi hakim olmasaydı, başarı olanakları daha da artabilirdi. Fakat özde bir demokratik veya sosyalist topluma götüremeyeceği, tam başarılı olmuş örneklerinden de bellidir. Aslında PKK'nin daha baştan beri kabul etmesi gereken şiddet anlayışı, meşru savunma anlayışının dışına taşmamalıydı. Özünde bu olmasına rağmen, doğru formüle edemediğimizi samimi bir özeleştiri konusu olarak görmeliyiz. Dikkat edilirse, dağa çıkma, silaha sarılma, hatta faşistlerin ve ağaların saldırılarına karşı kendini koruma, hep öz savunma veya meşru savunma anlayışı içine girer. Bu hakkı can havliyle saldırıya veya isyana dönüştürme, sonunda kendini vuran bir silah rolünü oynayacaktı. Nitekim öyle oldu. Yapılacak kapsamlı özeleştirisel değerlendirmeler şunu gösterecektir: Eğer PKK tüm eylem güçlerini uygun coğrafya, lojistik ve kitlesel koşullara göre değerlendirse; özellikle devletin de 1990'ın başında belli bir hazırlıkla Kürt realitesini kabul etmesini esas alsa ve güvenilmez bulsa bile, yine bir şans vermek için güven verici bir ateşkes konumuna geçseydi, çözüm olanaklarının daha da artacağı reddedilemeyecek bir gerçektir. Zamanında uzlaşma gereğini görmemek, belki keskin devrimcilik için bir erdemdir; ama gerçeklerle karşılaştırıldığında, kof ve kendi önünü göremeyen bir tutum olduğu da açıktır. Bu hataların çokça işlendiğini görebilmeliyiz.

İlkel milliyetçiler ve burjuva milliyetçileriyle, Avrupa ve Ortadoğu devlet yetkilileriyle ilişkilerde de aynı hatalı tutuma çokça girildiği görülmelidir. Mütevazı davranarak ve gerçekleri görerek uzlaşma sanatı uygulanmalıydı. Bunun teslimiyetle karıştırılmaması gerektiği çok iyi bilinmelidir. Kürt tipi veya genelde devrimci geçinen tip, ya sonuna kadar direniş ya da teslimiyet ikileminden kendini kurtaramamaktadır. Halbuki hayatın kendisinin ak ve karadan ibaret olmadığını görerek, çeşitli renklerden çok daha güzel ve uygun olanlarını gönlümüzce, gönüllerce seçmek gerekiyordu. Bu yetenek gösterilemedi. Yüzyılların dogmatik kişiliği hayatın çok renkliliğini görmeye fırsat vermedi. Siyah-beyaz film aşamasını geçemedi.

Fakat PKK pratiğinin savaş-eylem çizgisinde asıl hatası veya yanlışlığı; meşru savunma çizgisini derinliğine teorikleştirememek kadar, bunun pratik uygulamasını da akıl almaz bir sorumsuzlukla çeteleşme anlayışına ve insafsızlığına terk etmesidir. Şehit Agit'in dikkat çektiği hususlar az çok ciddiye alınsaydı, çete anlayışına fırsat verilmeyebilir, hiçbir savaş anlayışına benzemeyen yozlaşma önlenebilirdi. Ama sorumluluk üstlenilmeyince, bilinen ve hiç de hak edilmeyen kabuslu süreç kendini dayattıkça sonuç alıyor, sonuç aldıkça kendini daha çok dayatıyordu. Dayatmayı öyle bir noktaya taşıdı ki, en değerli yoldaşları katletmeyi bir önderlik anlayışı haline getirdi. Aslında binlerce yıllık üst tabakanın ihanet oyunu uygulanıyordu. Herhalde kendini vurmakta bundan daha tehlikeli başka bir yol bulunamazdı. İlkel güdülerini bile ölümle ve öldürmeyle çözümleyen bu anlayışın bulunduğu yerde, özgürlük ve başarı beklemeyi bir yana bırakalım, insanlığın bile geçerli yol bulamayacağı açıktır. Belki arada provokatörler vardı. Ama ağır basan yanın yarı feodal küçük burjuva kişiliğinden, köylü aptallığından ve bunu denetime alamayan örgüt ve komuta yönetiminin sorumsuzluğundan kaynaklandığı açıktı.

Bu durum, devletin ve hatta dünyanın ilgili çevrelerinin kabul ettiği tüm başarı olanaklarını yerle bir etti. İsim düzeyinde kimler sorumlu tutulmalı meselesi pratik anlamını yitirmiştir. Ama alınması gereken derslerin asla unutulamayacak cinsten ve yürekleri sürekli dağlayacak nitelikte olduğu açıktır; bu dersler bir dakika bile unutulamaz trajedi düzeyindedir. Eğer bu belanın önüne geçilip zamanın Cumhurbaşkanı Özal'ın da önünü açtığı ateşkes başarıyla uygulansaydı, en acılı sürece girilmeyebilir ve belki de uzlaşma süreci hayat bulabilirdi. Fakat şahsi hırs ve rant ekonomisinin şahlandırdığı menfaatler üstün geldi. Meşru savunma fırsatı bu durumda yine değerlendirilemedi. Sonuna kadar şiddet, her iki tarafta en acı boyutlara taşındı. Savaş normları bile anlamını yitirmişti. En basit bir fırsat ölümle ödettiriliyordu.

Çatışmaların çığrından çıkmasında devletin de payı var

Şahsen Önderlik olarak, bu süreçle birlikte ayakta kalmak için çılgınca çalışmaktan başka bir yol bulamıyordum. 28 Şubat sürecinin normalleştirme çabaları yankısını bulmakla birlikte gecikmişti. Birçok iç ve dış güç kendi çıkarlarını kör şiddet ortamına bağlamıştı. Umut edilmesine rağmen, PKK'nin içinde pratikte bu süreci aşabilecek yetenek boy vermiyordu. Özellikle grup grup genç kız ve erkeğin bile bile imhaya gönderilmeleri ve ölüme terk edilmeleri en affedilmez tutum olarak kendini dayatıyordu. Buna rağmen gerekli hesap sorulamıyor ve önü alınamıyordu. Meşru savunma anlamında en az kayıpla içine girilebilecek bir uzlaşma, aslında başlangıçtan beri sabote edilmişti. Önderliğin sonunu getiren içteki temel neden buydu. Dağa çıkmak benim için kırk yıllık bir rüyaydı. Ama bu da hiç hakkımız olmayan binlerce gencin ölümü demekti. Bu hakkı ahlaken kendimde göremiyor ve tarihi rüyamı gerçekleştiremiyordum. Çetecilik çoktan beri bu yolda önümü kesmiş bulunuyordu. Müraice bana sırıtıyorlardı. Bir nevi intikam aldığını hissettiriyorlardı. Şemdin bunu açık ve gizli mahkeme oturumlarında açıklarken, bir diğeri en kalbi çocukluk arkadaşımı katlediyor, bir başkası *"Önderliği nezaketen öldürüyoruz"* diyor, öbürü dağ gibi gençleri çatır çatır kurşuna diziyordu.

Bu pratiğin dökümü herkes açısından ne kadar detaylı yapılırsa, o kadar doğrular görülecektir. Tüm örgüt yapısı objektif olarak bu suça bulaştığı için sorumluluktan kurtulamaz ve en basitinden samimi bir özeleştiri gerektirir.

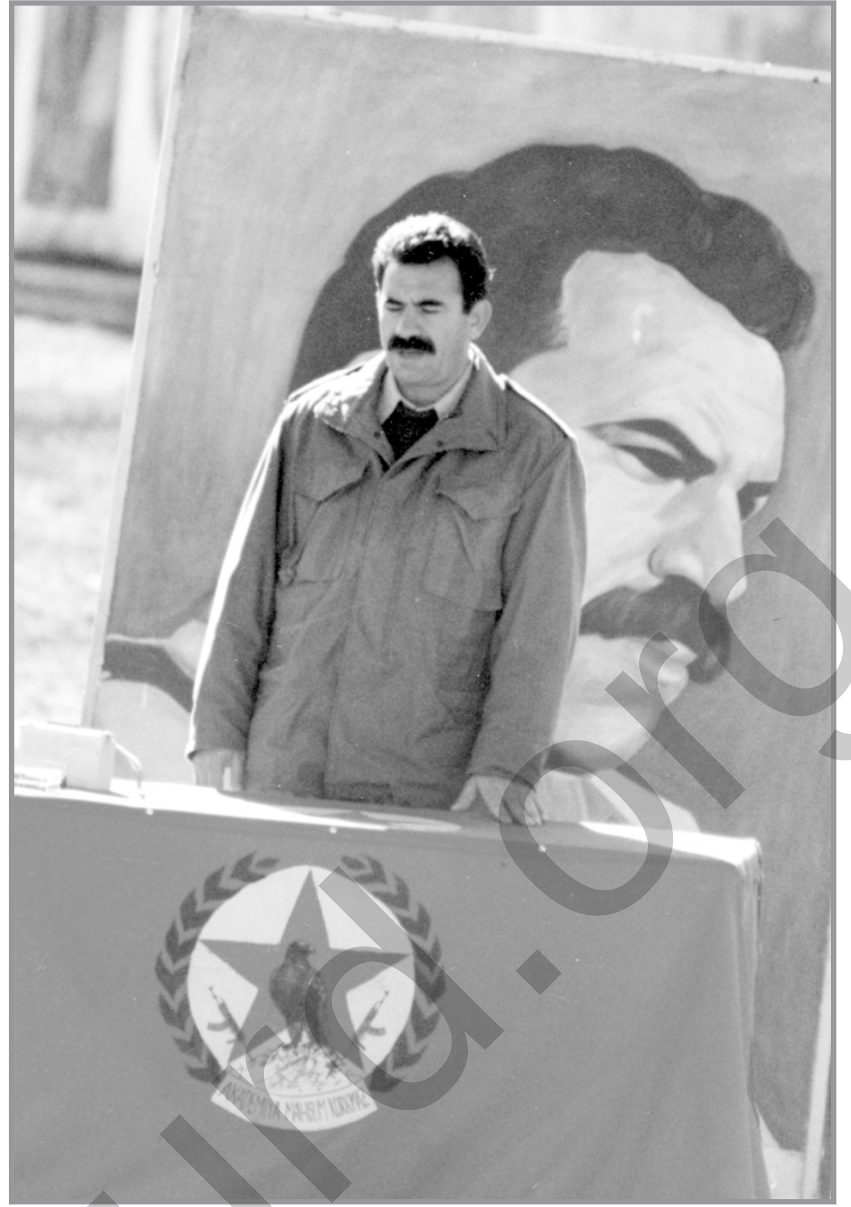
Şüphesiz gelişmelerin bu yönlü çığrından çıkmasında, 1993-96 yıllarında devlete hakim olan zihniyetin de belirleyici payı vardı. Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis ve Özal'ın halen kuşku çeken ölümleri ile Hizbullah'ın devreye sokulması daha derinden çözümlenseydi, tedbirler daha iyi alınabilirdi. Dönemin Başbakanı'nın *"Liste cebimde, gerekenler yapılacaktır"* demesi, DEP milletvekillerinin tutuklanması, 4000'e varan köy ve mezranın boşaltılması; binlerce suçsuz, silahsız, örgütle hiçbir ilişkisi olmayan, dürüst, evinde rahat kalmak isteyen demokrat insanın katledilmesi, ekonomik ambargolar, boydan boya her tarafı kaplayan operasyonlar devlet düzeyinde de işlerin çığrından çıktığını gösteriyordu. Tarihin en karanlık ve acımasız bir dönemi böyle yürütülüyordu. 1996'dan sonra Susurluk ve Hizbullah operasyonları çok yüzeysel kalmıştır. Ağır hukuki suçlar işleyen kesimler açığa çıkıp yargılanmadıkça, devletin kendini aklaması mümkün değildir. Bu dönemin kapsamlı biçimde mutlaka yargıdan geçirilmesi gerekir. Batı, Miloseviç için gösterdiği duyarlılığı bu dönem Türk devlet yetkilileri için göstermedikçe, ikiyüzlü davranmaktan ve suç ortaklığından asla kurtulamayacaktır.

Devlet katında 28 Şubat süreci, bu çılgınlığı durdurmak açısından, sınırlı da olsa bir olumluluk arz ediyordu. Dolaylı yoldan gelen bilgilendirmeler gerçekçi ve sorumluluk taşıyan düzeydeydi. Fazla güvencesi olmasa da, mevcut çılgınlığı durdurmak açısından tek taraflı ateşkes denemesi doğru bir tedbirdi. Fakat bunun karşılıklı ve yaratıcı adımlarla desteklenmesi gerekiyordu. Bunda da pek başarılı olunamadı. Bilinen 15 Şubat komplosunun devreye girmesi durumları tamamen değiştirmişti. Artık komplonun dolaylı-direkt iç ve dış nedenlerini, nereden ve nasıl geliştiğini, amaç ve sonuçlarını ortaya koymak, buna göre yeniden düzenlemelere gitmek kaçınılmazdı. İmralı süreci bu gerçekleri, yani komployu bütün yönleriyle açığa çıkarıp etkisizleştirmeyi hedeflemek durumundaydı. Kısır bir intikamcılık ve intihar eylemliliği komplocuların beklediği bir tavırdı ve doğru olamazdı. Fakat bunun için devletin tavrı belirleyici olacaktı. Bilinen süreç ne kadar belirsizlikle dolu da geçse ve sonucun nasıl geleceği tam kestirilemese de, gelinen noktanın daha doğru olduğuna inanıyorum. PKK'nin ve halkın ezici bir kesimi, Önderliğin içine girdiği tavrı desteklemiştir. Bu tavır cinayetleri durdurmuş, dağdaki cinayetvari eylem anlayışlarına son vermenin önünü açmış, hukuk devletine adım atılması için fırsat yaratmış, çok sınırlı da olsa demokratik faaliyetlere ortam açmıştı. Dolayısıyla küçümsenmemesi gerekiyordu.

Az da olsa, PKK'nin ve halkın sırtında ucuzca beslenmiş, sırtını Avrupa'ya ve ilkel burjuva milliyetçiliğine dayamış, tüm amaçları susamış oldukları bireysel güdülerine çılgınca ortam açmak olan bir kesim bu tavra karşı tavır almış ve bazı kaçışları planlayıp yürütmüş; özellikle Almanya'nın himayesinde ve onun tarihi amaçlarına bağlı olarak, Türkiye'de ve Kürtler arasında siyasi bir kol biçiminde örgütlenmeye çalışmıştır. Benzer birçok kişilik ve grupla daha örgütlü bir provokasyon grubu ve partisi olarak şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Para, rahat yaşam ilişkileri, medya ve istihbarat destekleri nedeniyle bu tehlikenin küçümsenmemesi gerekir. Komplonun önemli bir parçası da, birçok devletin buna benzer kendi sahte PKK'lerini yaratma ve devreye sokma çabalarıdır.

Konu dışına taşsa da, sonraki bölümlerde daha genişçe izah edilecek bu durumlar, PKK'nin ideolojik, program, örgüt ve eylem çizgisinde köklü dönüşümler yapma gereğini daha da hızlandırmayı zorunlu kılıyordu. Çok yönlü dönüşüm çabaları içinde şüphesiz en önemlisi, PKK'nin meşru savunma çizgisine çekilmeyi oldukça derinliğine gerçekleştirmesini, öz savunma düzenini oturtmasını ve diğer dönüşümlere derinlik kazandırmasını gerektirmekteydi.

PKK'nin Önderlik çağrısına bağlı olarak 2 Eylül 1999'da uyguladığı geri çekilme ve meşru savunma tutumu içine girmesi, sıradan taktik bir değişiklik olarak görülmemelidir. Bu son derece stratejik bir anlamı olan, geçirilen ideolojik, programatik ve taktik dönüşümün bir gereğidir. Türk solunun ve kaçan hain kesimlerle ilkel milliyetçi ve küçük burjuva Kürt grupçukların iddia ettikleri gibi, bu ne bir teslimiyet ne de Genelkurmay anlaşmalı bir tavırdır. Defalarca vurguladığım gibi, anlaşma olsaydı, bunu ilan etmeyi tarihi bir sorumluluk bilir ve şerefle yapardım. Hiç kimse umudunu bu olumlu veya olumsuz iddialara dayandırmamalıdır. Böyle bir yaklaşım tehlikeli sonuçlara götürür. Fakat 1998'den beri daha Ortadoğu'dayken geliştirmeye çalıştığımız ateşkes konumunu daha da sağlamlaştırmak istediği-

"PKK pratiğinin savaş-eylem çizgisinde asıl hatası veya yanlışlığı; meşru savunma çizgisini derinliğine teorikleştirememek kadar, bunun pratik uygulamasını da akıl almaz bir sorumsuzlukla çeteleşme anlayışına ve insafsızlığına terk etmesidir. Şehit Agit'in dikkat çektiği hususlar az çok ciddiye alınsaydı, çete anlayışına fırsat verilmeyebilir, hiçbir savaş anlayışına benzemeyen yozlaşma önlenebilirdi."

mizi ve Türk ordusunun da anlayışlı davranması gerektiğini sıkça vurgulamaktan geri durmadım. Gereğini ne kadar yapacakları kendilerinin bileceği bir iştir. Yoğun spekülasyonlara konu olduğu için, bu yönlü bir açıklamayı gerekli buldum.

Meşru savunma barış ve demokratik çözüm amacına bağlıdır

Yeni meşru savunma düzeni; Botan, Behdinan ve Zagros'un her iki yanındaki sahayı bir bütün olarak kapsayan, çok zorunlu olmadıkça diğer sahalara yayılmamayı esas alan, bu alanda her tür meşru öz savunma tedbirlerini düzenleyen, birlik ve eylem anlayışını bu çerçevede oturtan derinliğine bir planlama ve çalışma düzenine dayanmaktadır. Bu düzenleme ***"barış ve demokratik çözüm"*** amacına bağlılığı esas almaktadır. Sahada hükümran olan dört devletten, yani Türkiye, Irak, İran ve Suriye'den de barış ve demokratik çözüm adına diyaloğu esas almayı ve geliştirmeyi; varolan görüşmeler düzeyini bu yönlü ilkeli ve çözümü amaçlayan kapsama kavuşturmayı beklemektedir. Bu stratejik tavrın daha geniş açılımını sonraya bırakarak böyle tanımlamak, ideolojik çizgi, yeni program ve örgüt çalışmaları açısından önem taşımaktadır. Ayrıca geçirilen özeleştiri sürecine pratik bir işlerlik kazandırmak için, bu stratejik düzenleme hayati bir anlama sahiptir. Bu düzenleme, PKK'nin dönüşümde ne kadar tutarlı, gerçekçi ve başarılı olması gerektiğini ortaya koyduğu için de hayati önem taşımaktadır.

Yine bu yeni düzenleme tüm komşu devletlerin, Kürt sorununun çözümünde sınırlara dokunmadan, demokratik birlik ruhu ve ölçüleriyle ne kadar iyi niyetli olduklarını kanıtlamaları için en uygun ortamı hazırlamaktadır. Sadece Türkiye'ye değil, dört devlete de sınırlara dokunmaksızın, ülkelerinin ve devletlerinin bütünlük ve birliğini zorlamadan, hatta gönüllüce birlik temelinde bunu daha da güçlendirerek, kendi Kürt sorunlarını çözmeye ne kadar içten ve istekli olduklarını göstermeleri için gereken fırsat ve açıklığı sunmaktadır. Dolayısıyla yeni savunma düzeni; tarihi anlamı büyük olan, şimdiye kadar uygulanan boğma çemberleri kurarak Kürtleri imha etmek yerine, dostluk ve kardeşlik köprülerini kurarak tüm taraflara kazandıran en onurlu barışı gerçekleştirme şansını vermektedir.

Tüm Kürtleri, Arapları, Acemleri ve Türkleri bu kardeşçe çözüme çağıran en sorumlu bir tutum olarak değerlendirilmeyi beklemektedir. Çözüme yanaşan taraflara silahları her an bırakma ve silahları tek taraflı olarak kullanmama güvencesini vermektedir. Böylelikle Ortadoğu'da anlamsız ve büyük acılara yol açan yeni İsrail-Arap çatışması türü kanlı süreçlere fırsat vermeme üstün sorumluluğunu göstermeye çalışmaktadır.

Tüm bu nedenlerle komşu devletlerin bu meşru savunma düzenini bir tehdit kaynağı olarak görmemelerini, çok acılı ve tarihi derinliği olan bir sorunun kardeşçe çözümü için en uygun düzenleme olarak değerlendirmelerini büyük bir içtenlikle beklemektedir.

Barış ve demokratik çözüm ilgili devletlerce kabul edilinceye kadar, çok üstün bir sorumlulukla ve bunun için ciddiye alınabilecek bir güç konumuna ulaşmak için her türlü katılım, eğitim, özeleştiri, lojistik, yeraltı ve üstü mevzilenmeleri, en uygun birlik ve öz savunma eylemlilikleri için planlama ve uygulamalar büyük bir özveri ve başarıyla yürütülmek durumundadır.

Meşru savunma düzeni barışı ve demokratik çözümü doğuracak kadar bir nicelik ve nitelikli gücü gerekli kılmaktadır. Hiçbir barış ve demokratik çözüm arkasında bir halk ve güç durmadıkça başarıya ulaşamaz, hatta ciddiye alınmaz. Gerçek bir barış ve çözüm ancak bunu sağlayacak güce, disipline ve yönetime sahipse mümkün olabilir. Bu duruma ulaşmak için alan çalışmaları, birlik düzenlemeleri, mevzilenmeler, olası saldırılara karşı en aktif ve sonuç alıcı eylem planları, lojistik ve her türlü gizli çalışma düzenleri, doğru ve yeterli bir komuta düzenlemesi, tüm bu çalışmaların başarısı için güçlü bir eğitim, yoldaşlar arası saygı ve sevgi yüklü bir yaşam ortamı, özgür yaşamı yaratmak ve barışı gerçekleştirmek için önce kişiliklerde yaratıcı bir rekabet seferberliği; tutarlı ve kabul edilebilecek samimi bir özeleştiri için yerine başarıyla getirilmesi gereken en temel görevlerdir. Ancak bu görevlerin başarısı kişiyi yaşadığı olumsuzluklar, suçlar ve hataları karşısında affettirebilecek bir düzeye taşırabilir. Bunun dışında hiç kimse için affedici bir durumun olamayacağı, devletten tutalım insanın kendi öz vicdanına kadar her kurum ve kişiden sonuna kadar hesap sorulacağı bilinerek ve yüce değerlerin anısına birazcık içten bağlılıkla gereklerini yerine getirmenin son ve en önemli şans olduğu kabul edilerek hakkı verilmeli ve bu görev başarılmalıdır.

Daha kapsamlı olarak açılması gereken bu konuyu bütünselliği açısından bu biçimde özetlemeyi yeterli buluyorum. PKK'nin temel eylem duruşu olarak meşru savunma dışında diğer önemli bir yenilenme; dönüşüm konusu, ideolojik biçimlenmesi ve programının başarısı açısından ilgili her ülkenin yasal ortamında hangi tür çalışmaları esas alması gerektiğine ilişkin hususlardır. Bu konu dar bir taktik yaklaşım biçiminde değil, temel bir dönüşüm ve stratejik çizgi belirleme konusu olarak ele alınmalı ve hayat bulması için elden gelen çaba ustaca ve yaratıcı bir biçimde sergilenmelidir.

Yeni dönem PKK'sinin, içinde geniş etkiye sahip bulunduğu dört ülkede de, yeni program çalışmaları gereğince yasal ve demokratik çerçevede hareket etmesi, daha doğrusu kendi etkinliğini yasal ve demokratik biçimler altında oluşturup yürütmesi gereği en az meşru savunma konusu kadar önemlidir. Hatta meşru savunma konumunun başarısı açısından, bu ülkelerin demokratik hukuk devletlerine dönüşümü için gerekli çabaların özenle ve başarıyla yerine getirilmesini zorunlu kılmaktadır. Her ülkenin somut tarihi, toplumsal, kültürel, siyasal ve yasal konumuna uygun örgütlenme ve eylemliliklere katkıda bulunmasını, destek sunmasını ve bu hususları temel bir çalışma olarak değerlendirmesini gerektirmektedir.

Her ülkeyi bundan sonraki kısımda ele almayı umarak, ana çizgilere ilişkin yaklaşımla bu konuyu tamamlamaya çalışalım. PKK'nin kendi adı ve özgün programıyla bu ülkelerde yasal faaliyetleri sürdürmesi zayıf bir ihtimaldir. Belki Irak için bu mümkün olabilir. PKK kendi adıyla ancak dışta dar bir merkez olarak varlık sürdürebilir. Zaten Güney PKK'si diye bir çalışma vardı. Burası için de koşullar belirleyicidir. Ama diğer tüm ülkelerde, hatta Avrupa ve benzeri ülkelerde koşullar, PKK yerine uygun örgütlenmelerin ya yeniden oluşturulmasını veya uygun bulduklarını desteklemesini zorunlu kılmaktadır. Bu örgütlenmelerin PKK'nin kılıf değiştirmiş biçimleri veya yan kuruluşları olarak görülmemesi gerektiği, çok önemli ve açık bir konu olarak anlaşılmalıdır. Bunlar bağımsız, yasal; programları, örgüt ve çalışma düzenleri olan partiler ve her tür sivil toplum kuruluşları olarak görülmelidir. PKK, kitlesini ve sempatizanlarını en uygun biçimde bu kuruluşlarda görev almaları konusunda teşvik edebilmelidir. Yan örgüt veya kılıf değiştirmiş biçim olarak kullanma, provokasyonlara açık bir ortam yaratır ve fayda yerine demokratik çözümlere zarar getirir. Bu ana tutuma bağlı olarak, benzer demokratik hedefleri olan tüm parti ve sivil toplum kuruluşlarının ortak cephe ve ittifaklarını desteklemeye özen gösterilmelidir. 'PKK'den emir alıyorlar' biçimindeki iddialara kanıt olabilecek yanlış tutumlara girmemeyi ve böyle davrananları uyarmayı esas almalıdır. Bu konuları kapsamlı tartışarak ayrıntılı bir çalışma planına bağlamak ve yürütmek, hem anlamlı bir özeleştiri hem de dönüşümün pratikte anlam ifade etmesi için en doğru bir yol ve yöntem olarak görülmeli ve başarılmalıdır. Avrupa için buna benzer en uygun bir çalışma, örgütlenme ve eylem biçimi de büyük önem taşımaktadır.

Halkın demokratik kültürel anlamda eğitimi çok önemlidir

Ancak yeni dönemin yoldaşlık ruhu, kişilik dönüşümü ve yaşam ahlakı şekillendiğinde ve farkını ortaya koyduğunda, özeleştirinin samimice yapıldığına ve pratikte gereklerinin yerine getirildiğine hükmedilecektir. Dolayısıyla şimdiye kadar çerçevesi çizilmeye çalışılan ideolojik ve pratik çizgi ancak yoldaşların kişiliklerinde, ruh ve zihniyet dünyalarında, ortak yaşam ve özgür irade ahlakını sergilemelerinde, yüce değerlere bağlılıklarında, sevgi ve saygı tutumlarında anlam bulabildiğinde başarısından bahsedilebilecektir.

Temel dönüşüm konularının son bir parçası olarak sanat, spor, teknik ve sağlık konularında eğitim ve kurumlaşmaları ihmal etmemek önemlidir. Vücut, ruh ve zihin eğitimleri birlikte yürütüldüğünde, ideal olan yakalanmış olacaktır.

Eğitim çalışmalarında akademi düzeni geliştirilmelidir. Sanat, dil, tarih, felsefe ve ilahiyat, kadın özgürlüğü ve basın-yayın konuları başta olmak üzere, akademi düzenlemeleri yeni dönemin ideolojik ve program esaslarına güç katacak biçimde yeniden düzenlenmelidir. Yine temel politik ve askeri eğitime de, benzer bir akademik dönüşüm perspektifiyle yaklaşılmalıdır.

Diplomasi ve enternasyonalizm konularında dünya gerçekleri dikkate alınarak kadro yaratma ve üslup tutturulması önemini korumaktadır.

Daha temel bir konu olarak; halkın demokratik kültürel alanda eğitimi için, varolan basın-yayın kuruluşlarının çizgiye uygun olarak yeniden düzenlenip ihtiyaçlara cevap verecek düzeye getirilmesi önemini her geçen gün artıran bir husustur. Halk demokratik siyaseti esas olarak bu kurumlardan öğrenmektedir. Yine kıt olan sanat, haber ve yorum ihtiyaçlarının da tek aracı durumunda olan bu kurumlardır. Dolayısıyla yeterli kadro donanımı ve denetimi en ileri düzeyde sağlanmalıdır. Bu tür hususları daha fazla uzatmayı bu çalışma için gerekli görmemekle birlikte, hayatın büyük bir çeşitlilik ve zenginlik arz ettiğini bilerek sınır getirilemeyeceğinin de farkındayım.

Son olarak eklemek istediğim hususlardan biri de, gerek içimizde gerek dışımızda, yaşama tehdit teşkil etmedikçe, her görüş ve tutum sahibine sevgi ve hoşgörüyle yaklaşmak, farklılıkları bir zenginlik ve dönüşüm kaynağı olarak görmek, bastırmacı davranma ve yetkiyle hareketi değil, özgürce çıkışa ortam vaat eden ve doğal yetenekle hareket eden bir yaşam ve yönetim anlayışını sergilemek gerektiğidir. Düşmanca duruşları bile yok ederek değil, meşru ve zorunlu savunma dışında, dostluğa dönüştürerek ortadan kaldırmayı esas almalı, bu gücü ve yeteneği gösterebilmelisiniz. Fakat haince, can alıcı yerlerden haksızca ve arkadan vurmaya çalışanlara bu fırsat verilmemeli; ısrar ettikçe, hak ettikleri yanıt anında veya er geç mutlaka verilmelidir. Islah olmayan, sürekli kötülük, bozgunculuk ve zorbalık yapan, düşmanlık üreten tutum, davranış, kaynak ve kişiliklere bu özgürlük tanınamaz. Tanınırsa, özgürlüğe ihanet edilmiş olur. Unutmayalım ki, en amansız düşmanlıklar bile, anlam buldukça giderilebilmektedir. Ama anlamı olmadığı halde ve sürekli işi gücü yıkım, bozgunculuk, maddi ve manevi öldürme olanları ve bu işi zevkle yürütenleri aşmayı bir insanlık görevi olarak görmek ve başarmak, insanın ve toplumun özgürce yaşama hakkının vazgeçilmez bir gereğidir.

PKK'nin VIII. Olağan Kongresi'ne giderken, bir savunma çerçevesinde de olsa, tarihi öneminden ötürü bu ana konularda katkıda bulunmaya çalıştım. Görüş ve önerilerimi sonuna kadar tartışabilir ve eleştirebilirsiniz. Hatta anlamlı ve başarılı alternatifleri olanların yerinde ve sonuç alıcı eleştirileri beni üzmez, tersine memnun eder. Her söz ve davranışımın eğitici olmasına her zaman öncelik gösterdim. Kendimi keyfi dayattım ve yaşatmak istedim desem, kendime en büyük iftirayı etmiş olurum. Gençlere, çocuklara, kadınlara ve ihtiyarlara daha çok vakit ayırabilmeli, özgünlüklerine göre kendilerine yaklaşabilmeliydim. Bu konuda kendimi borçlu ve ezik hissediyorum.

Kadınlara yaklaşımda biraz ilerlemek istedim. Tarih boyunca kemikleşmiş iki hususu yıkıp bir özelliği açığa çıkarmak istedim. En eski ve derinlikli sınıflaşmanın ezilen cinsi olarak, kader belledikleri ve aslında pek de farkında olmadıkları cins ve cinsiyet gerçekliklerini hiçbir ahlaki ve dini örtüye saygı duymadan açığa çıkarıp, cinslerinin özgünlük ve özgürlük kazanmasından çekinmemelerini, bunun tersi olarak da cinsiyetlerini meta gibi kullanmamalarını bir özgürlük ahlakı olarak açığa çıkarmak istedim. Ama bu büyük fedakarlığımız birçok kadınca ve erkekçe içimizde ve dışımızda aleyhime kullanılmak istendi. Bundan korkacak değildim. Özgür kadının ve özgür yaşamın kazanmamasını hep büyük eksiklik olarak gördüm ve tepki duydum. Fakat bu yaşıma kadar bu konuda yenilmemeyi de sizlerin, özellikle özgürlük iddiası samimi ve güçlü olan kadınların büyük bir miras ve birikim olarak değerlendirmelerini büyük bir olanak saydım. Hıristiyanlığın büyük yayıcısı Aziz Paul'un bir önerisi (tercihim olarak belirtmiyorum) bazen aklıma geliyor: *"Benim gibi ayrı, kadınsız yaşamanız zor; çalışmalara zarar değil, yarar getirebilecek eşler olarak bir arada yaşamanız uygun olabilir"* sözünün bu içerikte olduğu kanısındayım. Bu sadece bir hatırlatmadır. Ama soylu bir kişilik olduğu bu sözünden de anlaşılmaktadır. Fakat ilişkilerde yetkiye, güce ve olanaklara dayanarak zorlamada bulunmanın kölelik ahlakıyla bağlantısı unutulmamalıdır. Günümüzün moda deyimi olan 'cinsel tercihler tartışılamaz' ilkesi her ne kadar özgürlüğe yakın bir duruşu ifade ediyorsa da; konunun tarihsel, sosyal, siyasal, kültürel, dini ve ahlaki boyutunun çok kapsamlı olduğu ve köklü çözümü gerekli kıldığı açıktır.

PJA'nın kuruluşunu saygıyla karşıladım. Bu, kendi kaderlerini özgürce belirlemede tarihi bir adım, çelişkileri açığa çıkarıp çözmede temel bir araç rolünü oynayabilir. Fakat kapsamlı bir mitolojik, dini, felsefi ve bilimsel bakış açısıyla konuyu tüm tarihsel ve güncel boyutları içinde çözmeleri, bu temelde ideolojik biçim, programatik, örgütsel ve eylemsel bir hat çizip pratikleşmeleri önem taşımaktadır. Bir ***Özgürlük Akademisi*** oluşturmaları gerekli ve yerindedir. Özgür vakıf çalışmaları ve her tür sivil toplum kuruluşlarında pratikleşmeleri, özgür kimliği ve yaşamı gerçekleştirmede büyük rol oynayabilir. Genelde demokratik toplumun oluşumunda öncü rol oynamaları, somut yapılarının bir gereği ve dönüşümlerinin kanıtıdır. İlerde edebi ve felsefi boyutlarda yaklaşımlarla katkıda bulunmaya çalışacağım. Ama öz sunulmuştur. Yoldaşlıkta, özgür yaşamda, tanrıça dininde ve aşka saygısı olanlarda, değerli şehitlerinde de kanıtlandığı gibi bu özün ölümsüzlük kazandığına; kölelikten, aşağılık kokan kadın ve kirli egemen erkekten intikamını aldığına ve zafere dek daha da almaya devam edeceğine ve başarılı olacaklarına dair umut ve dileklerimi de bu vesileyle belirtmeliyim.

Kongre tartışmalarının ve ondan önce size ulaşabilirse konferans çalışmalarının bu değerlendirmelerle güç kazanacağına inanıyorum. Adınızdan özünüze kadar, doğanın renklerinin ahengine uygun olarak, her konuyu en yaratıcı biçimde tartışıp, en uygulanabilir ve kalıcı değeri olan kararlar ve oluşumlara yol açabileceğinize dair umut ve inancımı da belirtirim.

Son söz olarak, özgürlüğünüz ve onurunuz neyi gerekli kılıyorsa, o kararı almakta özgür olduğunuzu belirtmek isterim. Bu amansız bir savaş kararı olacağı gibi, barış kararı da olabilir. Ama en doğru olanı yapacağınıza, tüm insanlığa ve halklarımızın mutlak çıkarına olanı gerçekleştireceğinize; özgür ve onurlu barış kararlılığınızla birlikte, nereden ve hangi güçle gelirlerse gelsinler, imha güçlerine karşı son derece hazırlıklı olacağınıza ve gelenleri pişman edecek bir savaş kararlılığına sahip güçte bulunduğunuza dair inancımı da belirtirim. Her şeyi bundan sonra o çokça söylediğiniz *"sözümüz pratiğimiz olacaktır"* tavrınız belirleyecektir. Yine her şeyin sizleri bu sözün anlam bulması ve pratikleşmesi için zorladığını, kararlılığınızın gereği olarak her türlü hazırlığı yapmanızın şart olduğunu, gaflete düşmemenizi ve yerinde olmayan ölümleri kader olmaktan çıkarmanız gerektirdiğini de belirmeliyim.

Bir konuda ricada bulunuyorum: Tüm örgütsel ve eylemsel çabalarınızı bana göre, özellikle esaret koşullarıma göre ayarlamamanız gerekir. Esas geçerli olan sizlerin sağlık, onur ve başarı durumunuz ve bunu temel almanızdır. Komplocular yaşamımı sizlere karşı kullanmak istediler. Kahramanca bir ölüm imkanı çoktan elimden alınmıştı. En kahredici bir yaşam içine düşürülmüştüm. Tarihin bütün lanetlileri beni çarmıha germişlerdi. Esenliğiniz için, en zor biçimde de olsa, bugüne kadar yaşamam önemliydi. Gerçekler büyük oranda ortaya çıktığı gibi, doğru karar ve eylem pozisyonuna da geldiğinize inanıyorum. Çocuk değilsiniz; doğru olanı ve başarıyı sağlayabilecek gücünüzü sadece kendiniz ve halk için kullanın. İnsanlık adına da mümkünse bir şeyler yapın. Ama sağlığınız, onurunuz ve zaferiniz öncelikle kendiniz için gereklidir. Sizler ve halk benim için büyük fedakarlık yaptınız. Bunun yeterli olduğuna inanıyorum. Ben de artık endişelerimden kurtulup biraz kendimi dinlemek isterim.

Fakat şu hususun da tamamen farkındayım ve dikkat etmek durumundayım: Komplonun mantığı, esas olarak yaşatılmamam veya yaşatılsam bile tüm dürüst halkımızı, dostlarını, en başta sizlerin sonuna kadar bağlı olanlarını imha etmek, kalanları da bölüp birbirlerine bırakmak, böylelikle fiziki ve manevi imha biçiminde örgütsel varlığınızın sonunu getirmekti. Aslında şu yüzkarası rantçı düzenin krize sokulmasından da netçe anlaşıldığı gibi, Türk halkı üzerinde de benzer bir uğursuzluk amaçlanmaktaydı. Tüm hesap, kof bir direnme biçiminde halk çocuklarını ve halkları birbirine kırdırmaya yönelikti. Tarihin intikam peşinde olan bazı Yunan lanetlilerinden tutun kimi Türk 'asalım'cılarına kadar Türkiye'yi daha çok kendilerine bağlamak isteyen güçlerin hepsi, bana dayalı bir kargaşadan çıkar umuyorlardı. Ölümüne direnseniz, dört dörtlük oyunları tutacak; yaşamaya çalışsam, 'teslim oldu' denilecekti. Kahredici ikilem buydu. Hırsımın pek kaba olmaması ve sağduyum, daha uçaktayken kardeşlik savunmasını ortaya çıkardı. Bu tavır benden çok sizler için büyük şanstır. Ama sonun nasıl biteceğini kestiremiyorum.

Ölümümün yalnız benimle sınırlı olması için çok çaba harcadım. Fakat beklenmedik bir ölümüm veya kendilerine göre ayarlanan bir sonuç, hala halkla birlikte imhanızı gündemde tutmaktadır. Bunun böyle olmaması için yine çaba harcayacağım. Ama yine de bu tür ölümüm yarın olabilecekmiş gibi her tür hazırlık içinde olmanız, sadece sizler için değil, tüm yurtsever halkımız ve dostlarımız için de gerekli olmaktadır. Bunun için *"Paketlenmem Hiroşima'dan daha tehlikeli bir bombalamadır"* demiştim. Yarın en felaketli gün gelecekmiş gibi, hepinizin, herkesin hazırlık içinde olması, sağlığı, onuru ve başarısı için şarttır. Yine de barış, kardeşlik ve demokratik çözümün başarılı olacağına dair umudumu belirtir, bunu pratiğinizle kanıtlayacağınıza dair inancımla birlikte, her şeyden önce gelen yoldaşlık sevgisi ve saygısıyla hepinizi selamlar, daimi başarılarınızı dilerim.

Türkiye’de barış ve demokrasinin dinamik gücü KADINLARDIR

Barış ve demokrasi mücadelesini özüne denk bir şekilde tüm insanlığın gündemine getiren bir halk olarak bu mücadeleyi yükselttiğimiz temel alanlardan biri olan Türkiye zemininde barış ve demokrasinin en dinamik gücü kadınlardır. Dünyamızı değiştirecek kapsamda olay ve gelişmelerin yaşandığı bir dönemde ilk insanlaşmayı, ilk toplumsallaşmayı ve daha pek çok ilki yaratan kadınların; yaşananları en güçlü tahlil edebilmesi ve özgür yaşamı yaratma hedefiyle güçlü örgütlenmesi gereği yadsınamaz. Bu temelde Türkiye zemininde yürütülen çalışmaya büyük anlam biçiyoruz.

Çeşitli senaryolar altında dünyamızın yeniden şekillendirilmek istendiği yoğun bir süreçten geçiyoruz. Dünyamızın adil, eşitlikçi ve özgürlükçü bir düzen ekseninde yeniden şekillenme zorunluluğu bir gerçek, ancak mevcut uygulanan politikalar ve kullanılan dil özgürlük ve demokrasi adına ciddi endişeler yaratmaktadır. Egemen güçler ekonomik çıkarlar ekseninde, egolarına dayalı dünyaya “çekidüzen” vermeye çalışırken, vitrinlik kelimeler ve sanal düşmanlar kılıfıyla gerçekler örtülmeye çalışılıyor. Özgürlükler ve demokrasi çağı olarak karşılanan 21. yüzyılda insanlığın temel sorunu özgürlük ve demokrasi olarak ortaya çıkıyor. Savaş; bilim ve teknoloji çağında insanlığın “mecburi” temel gündemi yapılmak isteniyor. Halklar 21. yüzyıla demokrasi ve barış atfederken, “sınırsız özgürlük” adıyla III. Dünya Savaşı naraları atılıyor. 11 Eylül 2001 tarihinden itibaren yaşadıklarımız her geçen gün bize bu gerçeği daha yakıcı bir şekilde hissettiriyor.

20. yüzyılın son çeyreğinden günümüze kadar dünyada bir sistem sorunu yaşandığı biliniyor. Ancak özünde yaşanan sorun bir siyasi sistem arayışından çok dünyamızı oluşturan tüm kültürler ve halklar arasında uyum, barış ve hoşgörüyü yakalamaktır. Yeni bir sistem oturtma mücadelesi yürütülürken iktidar, güç ve siyaset mantığından hareketle kapsamlı bir savaşın galibi olarak yeni sistemin öncüleri belirlenmek isteniyor. Geçtiğimiz yüzyıl, savaşın hiçbir sorunun çözümünü getirmediğini ispatlamıştır. Balkanlar, Kafkaslar, Afrika ve hatta Avrupa’nın bazı ülkelerinde halkların özgürlük, eşitlik ve kimlik talepleri karşısında geliştirilen inkar ve şiddet politikalarının sorunları çözmediğini bugün yaşadıklarımız kanıtlamaktadır. Yaşanan çözümsüzlük ve çözümsüz politikalarda ısrar tıkanma ve çözülüşü hızlandırmaktadır. Çöken bir sistem olarak adlandırılsa da esasında karşımızda iflas eden politikalar, daha doğrusu bir zihniyet gerçeği var. Ve bu zihniyet kendisini yenilemekten, değiştirmekten, dönüştürmekten aciz bir konumda. Daha doğrusu değişim yetisine sahip değil. Bu nedenle kendisini yeniden restore etme çabasındadır. Restorasyon, biçim değiştirmektir. Biçim değiştirilerek çağdaş ve yeni görünme çabaları sergileniyor. Bunu yaparken mevcut siyasi anlayış kendisini yeniden kurumlaştırma ve tüm yüzyıla hakim kılma girişimindedir. Sadece bu da değil, 20. yüzyılı sosyalizmin yenilgisi olarak ilan eden zihniyet bu yüzyıla insanlık açısından daha tehlikeli bir mantıkla giriyor. Bugün yaşanan politikalar egemen sistemin hedefini İslamiyet ve Ortadoğu olarak şekillendiriyor. Sistem sadece siyaset üstünlüğünü idame ettirmek, sadece bu dünyada patron, süper güç veya kovboy olmak istemiyor, aynı zamanda tüm dünyayı kendisinin kılmak istiyor. Yaşam, kültür, düşünce, inanç vb. her yönden kendisini tek varlık kılma çabasıdır yaşadıklarımız. İdeolojik yanıltma ve kaba baskı yöntemleri iç içe uygulanıyor. İnsanlığa, kültürlere, dünyamızın üç büyük dinine analık etmiş, beşiklik etmiş topraklar terörün, şiddetin, insanlığı tehdit edecek saldırıların ana kaynağı olarak ilan ediliyor. Asya da, Ortadoğu da tarih boyunca insanlığın, kültürlerin yeşerdiği ilk alanlardır. Bugün bu coğrafyaya saldırılıyor ve insanlığa büyük kötülüklerin kaynağı olarak bu topraklar tanımlanıyor.

Halbuki bugün birilerinin tekelinde olan demokrasi ve özgürlükler karşısında büyük düşman olarak gösterilen Usame bin Ladin ve Saddam Hüseyin de mevcut sistemin yarattıklarıdır. Usame bin Ladin, Saddam Hüseyin ve daha benzer birçokları bu topraklarda yaşayanların yarattıkları değil, bugün bunları bahane ederek savaş ilan edenlerin yarattıklarıdır.

Tarih boyunca kahramanlıklar hep amansız kötü ve kötülüklere karşı savaşlarda ortaya çıkarılmıştır. Bir kahramandan bahsedilince onun karşısında bir canavarın varlığından bahsedilir. Kötüyü yenen kahraman olur. Tarih boyunca bu hep yapıldı. Tüm efsanelerde, hikayelerde, siyasi tarihte kahramanlar böyle oluşturuldu. Bugün ise kendisini kahraman ve ilahi tanrı ilan etmek isteyenler kendi yarattıkları kötülere karşı savaşa duruyorlar. Son derece pervasız, sorumsuz ve kayıtsızca hareket ediliyor. Kendi gölgelerine karşı savaş ilan eden bu güçler savaşın galibi olacaklar, dolayısıyla adına “uluslararası terörizm” dedikleri bu düşman karşısında yeni yüzyılın kahramanları yaratılacak. Sistem zihniyet değişimine, demokrasi ve özgürlük taleplerine karşı direniyor. Kendi istem ve amaçlarına “sonsuz özgürlük” tanıyarak insanlık tarihinde yeni trajedilere yol açacak politikalar güdülüyor. Sermayenin tekelleştirilmesinin yanı sıra demokrasi, özgürlük ve bir bütün yaşam tekelleştirilmek isteniyor. Bugün Afganistan’a karşı savaş senaryolarının ardında uzun vadede farklı alanları da içine alacak yönelim olduğunu tüm ilgili çevreler belirtiyor. Bu politikanın en azılı teşvikçilerinden biri de Türkiye devlet yetkilileri olmaktadır. Türkiye mevcut gelişmeler karşısında ABD’den daha büyük bir heyecan duymaktadır. Rantçı siyaset intikam alırcasına yeniden hortlatılmaya çalışılıyor. Bu yüzyılda III. Dünya Savaşı kapsamında ele alınan bir savaşımın sonuçlarını hesaplamak oldukça güç. Ancak tüm insanlık tarihi boyunca yaşanan deneyimlere baktığımızda, yukarıda dile getirmeye çalıştığımız zihniyetten hareketle yürütülecek bir savaşımı kim kazanıp kim kaybedecek sorusundan çok, insanlığın kazanç ve kayıpları ne olacak sorusunu sormaktan kendimizi alıkoyamıyoruz. İslamiyet ile Hıristiyanlık, Doğu ile Batı savaşımı kültürler, uygarlıklar sorunudur. Yani kısacası insanlığı bağlayan sorunlardır.

O halde bu kadar çözümsüzlüğü ve çözülüşü yaşayan, son bir çırpınışla kendisini ezeli ve ebedi kılmak isteyen gerçeği akıl, mantık ve vicdan nasıl izah edebilir? Ya da gerçekten izah mümkün mü? İhtiyaç duyulan sadece izah da değil; güçlü tahlil, çözümleme ve doğrunun mücadelesini yürütüp demokrasi ve özgürlüğü kurumlaştırmaktır. Vicdan ve mantığın kabul edemeyeceği günümüz gerçeğinin arkasındaki cevap son derece anlaşılmaz ve çok denklemli bir bilmece gibi görünse de aslında son derece yalın: Erkek egemenlikli zihniyet ve erkek egemenlikli sistem.

Günümüzün çözülen gerçeği erkeğe aittir

Dünyamız ilk sınıflı toplum aşamasından bugüne değin –bazı bilimcilere göre bu süre beş bin yıl– erkek egemen mantık tarafından şekillendiriliyor. Anaerkil süreçten günümüze kadar ilkleri yaratan kadın bugün toplumsal yaşamdan dıştalanmış ve silikleşmiştir. Bugünün dünyası, bugünün siyaseti erkek tarafından belirlenmiş ve oluşturulmuştur.

Bugünün çözülen ve çözümsüz kalan gerçeği de erkeğe ait olandır. Tüm yaşadıklarımıza kadın olarak, kadınca bakacaksak işin esasında bu gerçeği görmek ve hissetmek zorundayız. Günümüz siyasetinin, demokrasi ve özgürlük söylemlerinin sahteliği ve anlamsızlığı ardında yatan gerçek de budur. Yalan, sahtelik, çifte standart ve kaba baskı hepsi erkek egemen mantığa ait gerçeklerdir. Demokrasi, barış ve özgürlükler için mücadele vermek isteyen herkes, tüm kadın ve erkekler bunu benimsemeyi reddetmek zorundadır. Bu ideolojik bir meseledir ve mücadelenin özünü belirleyecektir.

Günümüz dünyasında demokrasi ve özgürlük dahi komplocu zihniyetin dar çıkarlarına feda edilir olmuştur. Bu kadar kritik bir aşamada son derece klasik siyasi değerlendirmeler yapmaktan, olasılıklar üzerine tartışmaktan ziyade –ki bu da yapılabilir– esaslar ve yaşananların kaynağını iyi tanımak zorundayız. Bunu büyük bir inanç, güven ve ısrarla geliştirmek büyük önem taşımaktadır.

“Bugün kendisini kahraman ve ilahi tanrı ilan etmek isteyenler kendi yarattıkları kötülere karşı savaşa duruyorlar. Son derece pervasız, sorumsuz ve kayıtsızca hareket ediliyor. Kendi gölgelerine karşı savaş ilan eden bu güçler savaşın galibi olacaklar, dolayısıyla adına ‘uluslararası terörizm’ dedikleri bu düşman karşısında yeni yüzyılın kahramanları yaratılacak.”

Bundan hareketle geliştirilmesi gereken, mevcut sistemin karakter yapısını teşhir ve mahkum etmek, bunun yanı sıra çözüm alternatifini örgütleyip yaşamsal kılmaktır. Bu argümanları geliştirirken sınıf mücadelesini; ırk, cins, inanç ayrımına düşmeden bir eşitlik anlayışını esas alıyoruz. Erkek egemen gerçeği karşısında ne kaba ret ne de onun bağımlısı olmak yerine, bunun karşısında alternatif kadın gücünü ve özünü ortaya çıkarmak gerekiyor. Bu temelde kadının bilinçlenmesi ve örgütlenmesi en temel siyasi eylem olmak zorundadır.

Uluslararası gelişmeler Ortadoğu üzerinde odaklanırken Kürt ve Türk kadınları olarak yapılması gerekenler var. Ortadoğu sorunlarını çözebilmek dünyamızın kilitlenmiş denklemlerine çözüm geliştirecektir. Ortadoğu sorunlarının çözümü ise tarihsel kültürel dokuyu çağa dönük yeniden yaratabilmekle mümkündür. İnsanlığın doğuşuna, Ortadoğu’da yaşama ve insanlaşmaya beşiklik etmiş, analık etmiş olan ise kadındır. Saldırıların odaklandığı bölgemiz Ortadoğu’da bir kültürel uyanış temelinde mücadele verilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Bu ancak kadın öncülüğünde yaratılabilir. Dönemin mücadele anlayışı devrim ve karşı-devrim cephelerine dayandırılarak geliştirilemez. Karşı karşıya olunan sorunlar karşısında ne ulus çelişkisi ne de sınıf anlayışına dayalı mücadele çözüm getirebilir. Her ikisini de içine alan, kapsayan nitelikte demokrasi ve özgürlük mücadelesi verilmesi gerekiyor. Bu özün güçlendirilmesi için ise yürütülecek mücadelede kadın öz ve renginin hakim kılınması zorunludur. Sorun sadece kadının ne kadar aktifleşebilir veya daha hangi sahalarda yer alabilir sorunu değildir. Esas sorun siyasetin, toplumsal yapılanmanın, ekonomik yapılanmanın zihniyetini, mantığını değiştirmektir. Bunu gerçekleştirebilmek ise mevcut erkek zihniyetinin aşılmasına bağlıdır. İşte kadının bilinç, öz, duygu ve rengine dayalı gelişecek siyaset ve toplumsal yapılanma bu nedenle hayatidir. İnsanlığın, dünyamızın geleceği gelinen aşamada buna kilitlenmiştir. Kısacası kadın öncülüğünde aydınlanma Ortadoğu’nun özgür geleceği yaratma umududur.

Dünyamız yeniden şekillenecekse bunun ruhta, özde, duyguda ve zihniyette yaşanması gerekiyor. Bu niteliğe bürünmedikçe yenilik adına yapılacak her şey bir biçimsel değişim, yani restorasyondan öte bir şey olmayacaktır.

Bunun en somut örneği Türkiye’de yaşanıyor. Son derece modern restorasyon çalışmaları yenilenme adına, AB’ye (Avrupa Birliği) adaylık adına yapılıyor. Ancak mantık aynı. 11 Eylül 2001 tarihinde ABD’de yaşananlara Türkiye’den gelen tepkiler bize mantığın değişmediğini son derece çarpıcı bir şekilde gösterdi. Uzun yıllar savaş yüzünden binlerce insanın yaşamının yanı sıra temel güç kaynaklarında büyük bir kayıp yaşayan Türkiye bir kez daha savaşa girmeye hazırlanıyor. Kötü yönetimlerden nefes alamaz hale gelen halklarımız sonu belli olmayan bir “maceraya” sürüklenmek isteniyor. Kürt ve Türk kadınları savaşın acılarını en iyi bilenlerdir. Savaşa karşı en güçlü örgütlenmeyi yaratabilecek potansiyel Türk ve Kürt kadınında mevcuttur. Yeter ki kadın-

lar olarak, ortak acılar etrafında ortak mutluluklar hedefiyle bir araya gelme gücünü gösterebilelim. Bu kolay olmayacak. Savaşın beyinlerde, ruhlarda ve duygularda yarattığı önyargılar, öfkeler ve yaralar o kadar derin ki, bu ancak barış ve demokrasiye olan ihtiyaç etrafında yeşerecek olan inançla aşılabilir.

Ana Tanrıça kültürü insanlığın gelecek umududur

Savaşa karşı duruş kadar ülkemizi yeniden yapılandırmada siyasetin, sosyal yapılanmanın, ekonominin temel harcı kadın olmak durumunda. Klasik devlet ve toplumsal yapılanma, değişim zorunluluğu önündeki en temel engeldir. Mevcut devlet aygıtı veya sosyal doku üzerinden mücadeleyi yükseltmek mümkün görünmemektedir. Bu konuda 20. yüzyıl büyük deneyimlere sahiptir. Hem devlet hem toplumsal yapılanmada özgürlük ve demokrasiyi geliştirme amaçlı yepyeni bir kimlikle mücadele geliştirmek gerekiyor. Bu çok daha farklı bir alan olmak zorunda. İhtiyaçların emrinde, kendini gereklilikler temelinde yeniden yeniden örgütleyebilecek bir yapılanmayla sivil karakterli bir toplumsal hareketliliği kadın öncülüğünde geliştirmek şart. Kadın demokratik siyasetin ve demokratik toplumsal yapılanmanın teminatıdır. Bu anlamda kendisini buna denk bir örgütlülüğe ve ifade gücüne, yani siyasi aktiviteye ulaştırmalıdır. Günümüzün egemenleri tarafından dayatılan sahte ve yalan düzeni karşısında eşitliğe ve özgürlüğe dayalı Ana Tanrıça kültürünü geliştirmek insanlığın gelecek umududur.

Ortadoğu zemininde kendi ebedi ilahi gücünü ilan etmek isteyen savaş tanrıları karşısında kadına bu kadar tarihi bir misyon biçilirken, kadının örgütsel ve siyasi duruşunu özgürlük çizgisi karşısında ele almak en az siyasi değerlendirme yapmak kadar önemlidir. Ulaştığımız çözümleme düzeyi ekseninde başarıların yaratılması kadının ideolojik ve örgütsel donanımına bağlı olmaktadır. Çünkü kadının, tarih boyunca kendisini mücadele gücü olarak ispatlama sorunu yoktur. Ya da yaşamın kadın açısından işkence haline getirilen her sahasına baktığımızda –ki böyle olmayan saha yoktur– kadının çok büyük zorluklara uzun süreçler katlanabildiğini, direnebildiğini, çok büyük bir emek gücü ortaya koyduğunu görebiliyoruz. Bu anlamda Kürt sorununun çözümü ekseni demokratikleşme projesinin pratikleşme sahası olan alan açısından da, esas sorunun belirttiğimiz noktalarda olmadığı çok açık. Birçok yansımadan, duyumdan, izlenim ve gözlemden bunu çok net biliyoruz. Tam tersine kadının her kesiminden daha fazla bir fedakarlık, emek, mücadele ve moral gücü olduğundan da eminiz. Yine sürecin ağır temposunu, çözümsüzlükte tıkanmasını, gereken çalışma tarzının yakalanmaması gerçeğini değiştirme istem ve çabasına en fazla kadının sahip olduğunun da farkındayız. Ancak burada sorulması ve cevaplandırılması gereken yakıcı sorular vardır: "Gerçekten tüm bunlar, hem kadının hem toplumun özgürlüğünü, barışı ve demokrasiyi yaratmak için yeterli midir? Kadın, harcadığı emek ve çabayı kendi öz kimliği ile sahiplenebiliyor mu? Bununla özgün örgütlenme düzeyini yaratabiliyor ve emeği oranında değişim ve dönüşümde belirleyici olan karar mekanizmasında yer alıyor mu? Kadınlarımızın bugün içinde bulunduğu çok acılı, yoksul, bilinçsiz, her türlü eziyetle yüzyüze yaşam tarzında değişiklik yaratacak plan-proje ve uygulamaları yaratıp hayata geçirebiliyor mu?

Hepimiz mücadele sürecinin tarihsel dönemecindeyiz. Bu dönem mücadelesi demokratik siyasetle yürütülecek. Bunun anlamı şudur: Demokrasi ve barışın kaderi, kazanıp kaybetmesi bir bakıma kadının elindedir. Yani Türkiye zemininde özellikle legal kurumlarda yer alan kadınlar, demokrasinin kilit noktasında kilit bir role sahiptir. Ve bu rolü başarmanın hayati olduğu, halkların kaderlerini belirleyeceği bir süreçten geçiyoruz. Onun için yukarıdaki yakıcı soruları çok gerçekçi cevaplamak zorundayız. Bunun da mümkün olması için kadının her şeyden önce, belirttiğimiz tarihi dönemecin, tarihi rolün farkında olması gerekiyor. Bu rolün ağırlığını hücrelerine kadar hissetmek, bu rolü başarmama durumunda halk ve tarih karşısındaki hesabımızdan korkmak gerekir. İçinden geçilen sürecin, onun yüklediği görevlerin, bu görevleri yerine getirmenin halkların kaderindeki belirleyici rolünün farkına varılmadan, demokrasi ve barış militanlığı yapılamaz. Ne kadar yapılmak istenirse istensin başarılamaz. Tarihin her önemli dönemecinde destan yazanlar, kahramanlaşanlar ve halklarının gözünde ölümsüzleşenler, en yalın ifadeyle gerçek insanlar; tarihin kendilerine yüklediği misyonu anlayanlar ve daha da önemlisi bu misyonun gerektirdiği sorumluluktan kaçmayanlardır.

Şimdi tarihin biz kadınların ayaklarına da böylesi büyük bir şansı getirdiği günleri yaşıyoruz. Özellikle de neolitik dönemin ana tanrıça kültürünü hala güçlü yaşayan Kürt kadınları için bu şans çok daha büyük. Tarihin başlangıcında kadının yarattığı değerler, güzellikler hep "Kurnaz Tanrılar" tarafından çalındı. Aslında kadın da çalındı; bir mal gibi alınmaya, satılmaya başlandı. Yaşamın her sahasından çıkarılmaya, atılmaya çalışıldı. Yaşam dışı bırakıldı. Eşitliğe, özgürlüğe, barışa dayalı olan ve bugün yaşadığımız bu kutsal Ortadoğu toprağında yaratılan cennet yıkıldı, yakıldı. İnsanlık için lanetliliğin, kaybedişin, düşürülmüşlüğün tarihi başlatıldı. Bu kadından başlatıldı, önce kadına kaybettirildi. Önce kadının kimliği, özgürlüğü, güzelliği, yaşam gücü çalındı, pazarlandı, özünden boşaltıldı. Çok yücelerde olan kadın ayaklar altına alındı. Bugün halkların boğazını sıkan, yaşamını zindan eden erkek egemen karakterli sistem önce böyle gelişti, boy verdi. Kadın güzelliğini, cennetini çiğnedikçe, onu paramparça ettikçe güç oldu, gücünü böylesi aşağılık bir katliamın üzerine oturttu. Önce kadının eşitliğe, güzelliğe, barışa, aşka kilitli ve hep bunları üreten, insana en yakın, yalın, temiz dünyası işgal edildi, hoyratça ezildi; sonra komşu topraklar, sonra uzak topraklar ve tüm halkların yaşamları, umutları ve gelecekleri. Önce kadın ruhu teslim alındı, sonra tüm insanlık. Önce insanların eşit ve ortak paylaşımına dayalı sistemin kendisi, sonra onun hafızalarda kalan en ufak izleri, hayalleri yok edildi. Ve bu, insanlığın en trajik kaybediş öyküsünün başlangıcı oldu. İnsanlığın binlerce yıldır ve günümüzde de çok canlı yaşadığı tüm trajedilerin ana kaynağı bu trajedi oldu. Ve insanlığın hafızasında, yüreğinde derin izler bırakan yaralar açtı. İnsanlığı önce kadın-erkek diye, sonra özgür-köle diye, siyah-beyaz diye, yoksul-zengin diye ve günümüzde Doğulu-Batılı, Hıristiyan-Müslüman diye böldü bu başlangıç. Hem zihinde hem de yaşamda derin parçalanmalara yol açtı. Hala sürüp giden birçok kavga bu parçalanmışlığın ürünüdür.

> "Kadının ideolojik eğitiminin, bilincinin yetersiz olması, yaşanan birçok zorlanmanın temel kaynağıdır. Kadın, önce düşüncede kendini yaratacaktır. Önce zihniyetini değiştirecektir. Ve özgürlüğü sınırlayan her engeli önce anlayışta, düşüncede, yani ideolojide yenecektir."

Kadın demokratik uygarlık değerlerini doğuracak güçtedir

İşte şimdi tarih biz kadınların ayaklarına, binlerce yıldır hiçbir büyük savaşta, yıkımda, katliamda, yakmada, öldürmede payı olmayan, tarihin yakılmış-yıkılmış kalıntıları altında binlerce yıldır dirilmeyi bekleyen biz kadınların tüm bu parçalanmışlıkları, acıları, trajedileri ortadan kaldırma, insanlığı yeniden kardeşçe birleştirme, özgürce yaşama şansını getiriyor. 'Bu haksızlık. Bu kadar yıkımı-kıyımı bizim onarmaya gücümüz yok' denilebilir. 'Hem bu kadar güçsüzlük hem bu kadar ağır görev olmaz' diyebiliriz. Bunu gerçekleştirecek bilince, maddi manevi güce sahip olmadığımızı belirtebiliriz. Hatta bu görevin karşısında sızlanabilir, haykırabiliriz; kolay olanı, bize hiç bu kadar ağır yük yüklemeyen kendi halinde yaşamı, yani köleliği de seçebiliriz. Veya bu gerçeği ağzımızla kabul ediyor görünüp, yürekten reddedebiliriz. Ya da tüm iyi niyetimizle, istemimizle kabul ediyoruz da diyebiliriz. Fakat tarihin işleyen diyalektik yasası bize bu misyonu layık gördü, bunu kimse değiştiremez. Nasıl ki İsa kendi yazgısından –ki o yazgıyı hiç istememişti– kaçamadıysa, kadın da 21. yüzyılda bu tarihsel misyonundan kaçamaz. Niye mi? Çünkü tüm güçsüzlüğüne, tarih boyunca erkek egemenliğinin tüm saldırılarına; bitirilmek, çirkinleştirilmek, bireyciliğin girdabında boğdurulmak istenmesine rağmen kadın yüreği, kadın dünyası, bilinci, vicdanı, sevgisi yenilgiyi hiçbir zaman tam kabul etmedi ve teslim olmadı.

Bu nedenle de bugün her açıdan kirletilmiş dünyamızda insanlığın kaderine, halkların kardeşliğine ve tüm insanlar için özgür yaşama en duyarlı akla, yüreğe ve vicdana kadın sahiptir. Bu gerçeğiyle de demokratik uygarlıksal değerleri doğuracak güçtedir. Beş bin yıllık erkek egemenlikli sistemin tümden yok edemediği, bir bütün kirletemediği ve mevcut gerçekliğe göre daha temiz kalan nefes kadındır. Bu nefes tüm insanlığı bugün hapsedilmek istendiği atmosferden kurtarabilecek kadar temizdir. Bunu bilmek, görmek ve yürekten inanmak başarının anahtarıdır ve her şeyden önce gereklidir.

Bunu böyle geniş izah etmemizi, ifadelendirmemizi hiçbir kadın ne gereksiz görmeli, ne de söylenmiş güzel ama imkansız sözler gibi ele almalı. Bu kadar izah etmemizin önemli bir nedeni var. Kadının karşı karşıya kaldığı bu tarihsel misyon gereken ciddiyet, ağırlık ve sorumlulukla ele alınmıyor. Sorunun önemini hisseden, buna denk yaklaşan bir pratik duruş sergilenmiyor. Bu misyona inançlı, güvenli ve ısrarlı, iddialı yaklaşımı fazla göremiyoruz. Bu bir anlamda kadının misyonuna, yüklendiği sorumluluklara duyulan ilgiyi, iddiayı ortaya koyar. Bu nedenle ya bu misyonu hikaye gibi algılayan, inançsız, ciddiyetsiz bir yaklaşım sergileniyor, ya anlamak için hiç kendini yormayan yüzeysel bir yaklaşım hakim oluyor, ya da bu misyona sözde inanan, ama gerekleri konusunda kendisini örgütleyemeyen, planlayamayan, disipline etmeyen, en önemlisi de bilinçlendirmeyen ve objektif olarak boşa çıkaran sorumsuz yaklaşımlar yansıyor. Belki birçoğu kendine göre iyi niyetle yapılıyor, özgürlük istemi ve arayışı adına yaşanıyor. Bu yanılgıların ve yaşanan yetersizliklerin temel kaynağı, kadının tarihsel misyonunu görmemek ve içselleştirememekten kaynaklıdır. Bunun da altında yatan neden; ideolojik olarak kendini donatmamak, eğitmemek ve bilinçlendirmemektir. Oysa çağımız dünyası bilimle, iletişimle yönetiliyor. Savaşlar her şeyden önce ideolojik yaşanıyor, geliştiriliyor. Böyle bir dünyada ideolojisiz, bilinçsiz kadın; binlerce yılın bilinç karartmasının da ağır etkisiyle ne kendisini ne dünyayı ne de özgürlük-kimlik sorununu doğru çözebilir. Ne istediğini, ne yaptığını, ne için yaşadığını, neye-kime hizmet ettiğini bilemez. Kendimiz için gerçekleştirmeyi bilmediğimiz bir durumda da; erkek egemenlikli sistem bizi kendisi için yapar, kendisi için şekillendirir, yönlendirir. Bu nedenle ideolojisiz, bilinçsiz kadından daha tehlikeli bir kadın yoktur.

Kadının ideolojik eğitiminin, bilincinin yetersiz olması, yaşanan birçok zorlanmanın temel kaynağıdır. Bu böyle ele alınmadan, anlaşılmadan yaşanan sorunları doğru tespit etmek, çözüm üretmek ve gelişmek imkansızdır. Kadın, önce düşüncede kendini yaratacaktır. Önce zihniyetini değiştirecektir. Ve özgürlüğü sınırlayan her engeli önce anlayışta, düşüncede, yani ideolojide yenecektir. Çünkü erkek egemenlikli sistem kadını her şeyden önce düşüncede parçalamıştır. Bu düşünsel parçalılığı yenmenin, yaşamın her sahasını, her sorunu sağlam bir bakış açısı ile değerlendirmenin ve çözmenin kilidi ideolojik güçlenmedir. Sorunlar ideolojik olarak doğru ele alınırsa, çözümler de doğru ve yerinde, zamanında ortaya çıkar. Bu anlamda yaşanan birçok zorlanma ortadan kalkar. Kadın yapısı içinde hala kendi özgürlük sorunlarına ilgili, coşkulu bir yaklaşım ortaya çıkamıyorsa, bu ideolojik gerilikle bağlantılıdır. Çünkü kendisi için ekmek ve sudan daha değerli olan, hastalığının dermanı olan bir şeye ilgisiz kalmak, ancak onun hayati önemini kavramamakla mümkündür.

Verili kadının güce yaklaşımı erkek bakış açısına göredir

En fazla yaşanan bir gerçeklik de, kadının güç olgusuna yaklaşımıdır. Güce yaklaşım sakattır. Güç ve güçsüzlük kavramları erkeğin bize kazandırdığı bakış açısına göredir. Yani en yalın anlamda erkeğe göre ne güçlüyse ya da kim güçlüyse, kadına göre aşağı yukarı öyle oluyor. Güç erkek olarak algılandığı için, kendini köklü tanıma, kendisi olma, kimliği ile varolma değil, kendini erkeğe, yani güç olarak kabul ettiği olguya göre ayarlama ortaya çıkıyor. Bunun sonucu olarak kendi cinsini küçük gören, cinsinin başarısına inanmayan, en ufak bir kusurunu çok büyüten, başarısını ise hiç görmeyen, zaman zaman güvensiz, kuşkulu yaklaşan bir cins yaklaşımı gelişiyor. Oysaki erkeğe yaklaşımda tersi bir durum ortaya çıkabiliyor. Yani ne kadar hata, yetersizlik yapsa da, kadına ne kadar eşitsiz, haksız muamele gösterse de yine erkekten kopmayan, ufacık bir başarısını abartan, kimi zaman sığınan, kimi zaman da beklentisi yerine gelmediği için tepkilenen, son tahlilde erkeğe sığınan gerçeklikten kendisini kurtaramayan bir yaklaşım sergileniyor. Bu kez de kadın cinsine yaklaşımı bilimsel olmadığı için, duygusal bir bağlılıkla kadının her türlü köleci, geri gerçeğine tavırsız kalan, erkekten kopma adına cinse körü körüne bağlı olan, erkeği kaba reddeden, birçok örgüt dışı anlayışı 'cins sevgisi' adına yaşatan bir katılım biçimi açığa çıkabiliyor. Kadın olarak birbirini dinleme, anlama, birbirine emek harcama da zayıf olduğu için; ortak yoğunlaşmalar, tartışmalar da zayıf kalıyor ve yaşanan yanılgılı anlayışlar uzun süre farkına varılmadan yaşatılabiliyor. Böyle olunca da birbirini dinlemeden, anlamadan birbirine karşı ön yargılı, kuşkucu, güvensiz yaklaşımlar gelişiyor; birçok gruplaşmanın, bireyciliğin zemini haline geliyor. Bunlar da birçok anlamsız, gereksiz tepkileri, birbirini boşa çıkarmayı, geliştirici olmaktan çok birbirinin gelişiminden rahatsız olmayı doğuruyor. Yani herkesin biraz kendi doğruları, anlayışlarını dayattığı, objektif olarak herkesin biraz kendi başına kaldığı, bunun sonucu olarak çalışmaların erkek egemenlikli anlayış ve yaklaşımların denetiminde, sınırlamasında ve müdahaleciliğinde yürütüldüğü bir durum ortaya çıkıyor.

Tüm bunlar ideolojide kendini geliştirmeyen, özgün yoğunlaşmadan ciddi bir kaçışı yaşayan ve son tahlilde de ideolojik-siyasi bir sistem olan erkek egemenlikli sistem karşısında yenilen tarzın yansımaları, sonuçları olmaktadır. Düşüncede yaşanan gerilik, dağınıklık, ideolojiden uzaklık örgütlenme düzeyine, yaşam tarzına yansımaktadır. Sonuçta ilkeli, ölçülü ve bu temelde örgütlü bir kadın duruşunu yaratmada zayıf kalınmaktadır.

Düşüncede, duyguda, yaşamda ideolojik amaç merkeze oturtulmadığı için, örgütsel açıdan da merkezileşme yakalanmamaktadır. Yani bir örgütün ideolojik bir bakış açısı ve ona göre bir yaşamı olur. Ancak bu yaşanmayabiliyor. Bünyesinde özgürlük istemi olan ve değerli arayışlara sahip, bunda samimi olan kadınla, özgürlüğü küçük burjuva sınırlarda tanımlayan, öyle yaşamak isteyen kadın, yine durumundan hiç rahatsız olmayan köle kadın birlikte yaşıyor. Bu demektir ki, üç ideoloji birlikte yaşıyor. Yani *özgürlük ideolojisi, küçük burjuva ideolojisi* ve *kölelik ideolojisi*. Bu da eşittir üç örgüt-üç yaşam anlayışı. Özgür, küçük burjuva ve köle yaşam tarzı. Bunun da ortaya çıkardığı net sonuç; üç karşıt ideoloji birlikte yaşayamayacağı için ortak bir örgütü ve yaşam tarzını yaratamayacağıdır. Yani kimliksizliktir, örgütsüzlüktür, parçalılıktır. Yani bir siyasal sistem olan ve ciddi bir örgütlülüğü, ideolojik-politik yoğunluğu gerekli kılan erkek egemenlikli sistem karşısında yenilgidir. Bu açıdan öncelikle ciddi olmak ve ne istediğimizi bilmek oldukça önemlidir. Eğer küçük burjuva ve köle bir yaşamsa aradığımız, bu kolaydır. Bunun için demokrasi ve barış militanlığına, kendini ve ortamı zorlamaya gerek yok. Fa-

> "Tarihin her önemli dönemecinde destan yazanlar, kahramanlaşanlar ve halklarının gözünde ölümsüzleşenler, en yalın ifadeyle gerçek insanlar; tarihin kendilerine yüklediği misyonu anlayanlar ve daha da önemlisi bu misyonun gerektirdiği sorumluluktan kaçmayanlardır."

> "Kadın örgütlülüğü, kendisini sadece genel planlamaları uygulamadan sorumlu görmemelidir. Ya da onların belirlediği çerçevelerle sınırlı kalmamalıdır. Sürekli özgün, değişik planlamalara sahip olmalıdır. Halkın içinde bulunduğu sorunları iyi tespit etmeli, hangisi esas, hangisi tali, hangisinin çözülmesi örgüt ve bilinç düzeyini, bağlılığını daha fazla geliştirir, sorularına cevap olacak planlamaları yaşama geçirmelidir."

kat amaç özgürlükse, istenen demokrasi militanlığı yapılacaksa, en başta bunun zor olduğunu bilmek gerekiyor. Öncelikle düşüncede bu zorluğu kabul edeceğiz. Bir zihniyet savaşımını yaşayacağız. Yani özgürlüğün ideolojisini düşüncede hakim kılacağız. Düşüncede hakim kıldıkça örgütte ve yaşamda hakim kılacağız.

Bu anlamda öncelikle kadın birbirinin köle, geri yanlarını, klasik kadın özelliklerini, küçük burjuva veya farklı yaşam anlayışlarını doğru ele alıp mücadele etmeli. Kadın, yaşamak istediği ideolojinin ne olması gerektiğine karar vermeli. Özgürlük mü kölelik mi, yücelme mi küçülme mi? Erkekten medet uman, bu temelde kendi cinsini sevmeyen, küçük gören, güvenmeyen kadının yaşadığı gerçeği görmek için topluma bakmamız yeterlidir. Bilinçsiz, örgütsüz, bireyci, köle kadın gerçeğinin maruz kaldığı sonu görmek için toplumdaki kadının trajedisine, düşürülmüşlüğüne bir kez bakmak yeterlidir. Bu nedenle her kadının kendisini ciddi gözden geçirerek, birey olarak kendisinde ne kadar özgürlük iddiasını, duygularını, arayışlarını, ne kadar köleliğin iddiasızlığını, tembelliğini, vasatlığını yaşattığını netleştirmesi gerekiyor. Bu netleşmeden sonra her birey önce kendi şahsında, sonra da ortamda doğru düşünce, yaşam, ilişki, ölçü ve paylaşım savaşımını yürütebilmelidir. Bu, kadını örgüt ve güç yapar. Tarihsel misyonu karşısında başarılı kılar. Erkek karşısında ciddiye alınan, örgütlü-bilinçli bir güç olarak etkileyen, değiştiren ve erkeği de yücelten bir konum kazandırır. Öncelikle kendi zeminindeki birliği, eşitliği ve demokrasiyi yarattığı için genel demokrasi ve barış mücadelesini ilerletebilir.

Demokrasinin gelişimini engelleyen temel bir neden, partiler içinde demokrasinin gelişmeyişidir. Bunun da altındaki esas neden, kadının partiler içindeki konumudur. DSP'den Sema Pişkinsüt'ün durumu buna iyi bir örnektir. Partisinde kadına öyle bir yaklaşım sergileyen bir mantığın ülkeyi demokrasi esaslarına göre ne kadar yürütüp yürütemediği ortadadır. Yani bir parti içinde, genel bir kurum içinde kadının rolü, konumu oldukça belirleyicidir. Kadının genel karşısındaki sorumlulukları oldukça önemli ve eğer doğru anlaşılır ve yerine getirilirse demokrasi ve barış mücadelesine büyük bir ivme kazandıracaktır. Ancak bunu başarmak için, öncelikle kadının kendisini, kendi cinsini, kendi örgütlü gücünü ve kendi emeğini ciddiye alması, saygılı olması gerekir. Kendi emeğini, kendi örgütünü ciddiye almayanı hiç kimse ciddiye almaz; böyle bir güçten, hareketten kimse etkilenmez. Eğer yeterince değiştirememekten, etkileyememekten ve iç demokrasiyi, eşitliği hakim kılamamaktan söz edilecekse bu noktada kadının duruşu belirleyicidir. Erkek egemen mantık, kendisinden daha güçsüz bir güçle değiştirilemez. Ya da ruh hali, düşünce, duygu, hatta hal hareket olarak kendisine benzeşen bir güçle de değiştirilemez. Bu sistemi, mantığı değiştirmek için düşüncede, duyguda, ruhta güç ve alternatif olmak gerekiyor. Eminiz ki birçok genç, değerli, çalışkan ve fedakar kadın ruhlarını, duygu ve düşüncelerini birazcık olsun erkek egemenlikli yaşamın, düzenin belirlediği sınırların dışına çekse, sandığından daha becerikli, yetenekli, coşkulu, güçlü, iradeli oluğunu görecektir. Ama hep çizilen sınırlara göre kendini ele alış, kadının enerjisini açığa çıkarmasını engelliyor. Kadını erkeğin gözüyle görmek önyargılılıktır ve her önyargı zaman ve enerji kaybıdır, paylaşılacak güzellikleri kaybetmektir. Bu nedenle kadını, kadın dünyasını, güzelliklerini bir kadın gözüyle, yüreğiyle hissetmek önemlidir. Çalıştığı ortamdaki kadını küçümseyen, erkek diliyle, üslubuyla, kısaca erkekleşen mantıkla kadını ele alan, destek sunmayan bir kadın, otuz yıllık savaşın acılarında yanmış bir ana yüreğini nasıl okuyabilir ki? Kocasından, babasından eziyet, işkence gören bir kadının içinde yanıp tutuşan, ama bir türlü açığa çıkaramadığı özgürlük arayışının hassas teline nasıl dokunur, onu nasıl keşfedebilir ki? Özgürlük bilincinden uzak olan kadınları nasıl bilinçlendirip, kölelikten, ezilmişlikten kurtulabileceklerine onları inandırabilir ki? Kadınları nasıl demokratik eylemlere kaldırabilir ki? Küçümsenecek, hor görülecek, kaçılacak ve lanetlenecek bir gerçeklik varsa o da kadını bu kadar düşüren, küçülten ve bitirmek isteyen zihniyetin, sistemin ta kendisidir. Kadın cinsi güzeldir, yücedir ve değerlidir. Binlerce yıllık egemenlik sisteminin bu gerçekliği bitirmek istemesine rağmen bu böyledir. Kadın cinsinin özüne, güzelliğine ve gücüne inanmayan, kadında kurtarılması gereken, özgürleştirilmesi gereken güzellikler olduğuna inanmayan ve bu temelde binlerce yıllık köle tarihinden, yaşamın her alanına bu köleliğin yansımasından intikam almak için kendisini ayaklandırmayan bir kadın, kadın özgürlüğü için savaşamaz, mücadele edemez. Milyonlarca kadını özgürlük, demokrasi ve barış için ayağa kaldıramaz, sokaklara dökemez. Bu nedenle kadın değişimin ve başarının ölçüsünü böyle ele almalı. İnanç, bilinç, iddia, ısrar ve karar ne kadar büyürse o kadar örgüt düzeyi gelişir. Örgütlülük düzeyi ne kadar gelişirse eylemsellik, hareketlilik o kadar gelişir. Toplumu değişime, demokratikleşmeye uğratacak olan yeni hareketlenmeler o kadar hızlı ve köklü gelişir.

Bunlar temelinde kadın yaşanılan sorunların birçoğunun kaynağını daha köklü ve derinlikli değerlendirebilir ve çözüm üretebilir. Ancak bunun için özgürlük inancı sürekli olmalıdır. Kadının yeni yaşamı yaratacağına, kadının özgürlük temelinde yeniden doğuşuna inanmalıyız. Zorlukları olsa da değişmekten, dönüşmekten heyecan ve coşku duymalıyız. Özgünlük ve özgürlük yaratmanın kolay olmadığını, bedel istediğini bilmeliyiz. Dayatmalar, zorlamalar ne olursa olsun sistemin bize dayattığı gibi cinsiyetimizi bir meta gibi kullanmak değil, yücelmenin ve yüceltmenin aracı haline getirmeliyiz.

> "Küçük küçük adımlar büyük adımları mutlaka yaratacaktır. Yeter ki birbirinden kopuk olmasın. Israrcı, takipçi ve iddialı olunmalı. Kadın toplantılarını sürekli daha da geliştirerek yapmalı. Giderek güçlenmeyi, güçlendirmeyi esas almalı, tartışma gücü olduğu kadar karar ve planlama gücü olmalı. Bunları uygulamanın zeminlerini güçlü hazırlamalı."

Cins sevgisini ne kadar zor olursa olsun geliştirmeliyiz. Bu büyük bir emek olayıdır. İnsanın asla vazgeçmeyeceği onurlu bir davranıştır. Binlerce yıldır erkeğin yarattığı gözlüklerle birbirimize bakmak daha kolay, ama böyle olursa sevgi gelişmez, birlik gelişmez. Erkeğin bizi koyduğu ölçülerde, mantıkta rekabet değil, ama gelişmede, özgürleşmede, bilinçlenmede rekabet olmalıdır.

Örgütlenmeyi yaratan ortak ruhtur

Özgün örgütlenme çok değişik ve zengin yöntemlerle geliştirilmelidir. Örgütlenmeyi yaratan ortak ruhtur, kadının bunu yaratması şarttır; bu nedenle belli aralıklarla özgün toplantıların, tartışmaların dışında değişik özgün kültürel-sanatsal, sosyal etkinlikler düzenlenebilir. Belli kadın eğitim kampları açılabilir. Kadın özgürlük perspektifini içeren değişik ideolojik, edebi yazılar okunup yorumlanabilir. Bu etkinlikleri küçümsememek önemlidir. İlk ve küçük adımlar olabilir, ancak egemenlikli sistemin kadına bir karış temiz toprak, bir soluk temiz hava bırakmadığı bir zeminde eğer kadın kendi özgün dünyasını yaratamazsa, erkeğin belirlediği sınırlara, yani köleliğe ve kaybetmeye mahkumdur. Bu yüzden kadın kendi özgün dünyasını mutlaka yaratmalıdır. Özgün toplantılar ilk başta anlamsız, formalite gelebilir. Tartışmalar, gereken çözüm düzeyini her zaman istenilen düzeyde ortaya çıkarmayabilir. Mücadelenin zorluklarını, sorunlarını kısa vadede çözemeyebilir. Bir araya gelen kadınların hepsini birden aynı düzeyde etkilemeyebilir, değiştirmeyebilir. Ancak ne olursa olsun asla vazgeçmemek, sabırla, inançla inat etmek ve küçük adımlarla da olsa yürüyüşü sürdürmek gerekir. Kadının yaşadığı ağır kölelik kalıntıları var. Bunlardan kurtulmak öyle sanıldığı kadar kolay değil. Uzun, yorucu, engelli bir maraton gibi, ama vazgeçmezsen mutlaka kazanacağın bir maraton.

Türkiye, erkek egemenlikli sistemin kendisini uyguladığı bir zemini teşkil ediyor. Siyasi, hukuki, sosyal, toplumsal, kültürel, ekonomik her açıdan kadının sömürüldüğü, ezildiği bir sistem var. Ve bu sistem günlük olarak –yaşam tarzı, alışkanlıkları, kültürü vb. ile– kadınla mücadele halinde. Ve kadın onu dönüştürme amacında. Bunun ne kadar büyük bir direniş, sabır ve yaratıcılık istediği çok açık. Kadının da günlük, anlık olarak bu mücadeleye karşılık yaratması ve yenilmemesi gerekir. Ruhsal, duygusal, düşünsel, siyasi, kültürel olarak kadının kendisini özgürlük amacı temelinde yaratması güçlü olursa bu mücadeleyi kazanır. İşte bunun için kadın attığı küçük, ama anlamlı, ilerde büyük adımları yaratacak olan adımları, çalışmaları küçümsememeli. Bir iki adım atıp, onun sınırlı etkilerine göre değerlendirip, "olmuyor, değişmiyor, çok güçlü yapılmıyor" denilmemeli. Küçük küçük adımlar büyük adımları mutlaka yaratacaktır. Yeter ki birbirinden kopuk olmasın. Israrcı, takipçi ve iddialı olunmalı. Kadın toplantılarını sürekli daha da geliştirerek yapmalı. Giderek güçlenmeyi, güçlendirmeyi esas almalı, tartışma gücü olduğu kadar karar ve planlama gücü olmalı. Bunları uygulamanın zeminlerini güçlü hazırlamalı. Bu toplantı ve tartışmaların başarıyı getireceğine önce kadın inanmalı. Gelişmelerin ortaya çıkması için de biraz sabırlı olunmalı, küçük burjuva sabırsızlığına, aceleciliğine düşülmemeli. Erkek egemenlikli mantık, anlayış kadının her yeni adımından, gelişmesinden ürker, kaygı duyar ve değişik biçimlerde engellemeye çalışır. Bunu en başta ideolojik olarak yapar. Kadını kadının güçsüz olduğuna, yapamayacağına, erkek olmadan adım atamayacağına inandırır ve kadını bağımsız bir tek adım atamaz hale getirmeye çalışır. Onun denetiminde, bilgisi dahilinde her şeyi yapabilir, inisiyatifli, pratikçi, güçlü olabilirsin; ancak onun sınırlarını zorladığın, himayesini, korumacılığını reddedip bağımsız olmak istediğin an bu inisiyatif tanımanın, hoşgörünün sınırları bir anda daralır; kadının örgütü parçaladığı, kendisini kaybettiği, başaramayacağı vb. dillendirilmeye başlar. Bunların hepsi cins mücadelesinin ortaya çıkaracağı doğal zorluklardır. Bir yerde cins mücadelesi noktasında zorlanmalar yaşanıyorsa, demek ki orada adımlar atılıyordur. Ancak bu zorlanmanın kendimize göre değil, çizgi noktasında ele alınması gerekiyor. Erkeği de değiştirme ve dönüştürme amacı güçlü algılanır ve yansıtılırsa, bu kavratılırsa –en başta kadına doğru kavratmak lazım bu zorunluluğu– ilişkiler ve yaşam daha güçlü gelişir. Ancak kadın kendi örgütüne, cinsine, onun çalışmalarına ciddi ve inançlı, saygılı bir yaklaşım sergilemezse, giderek bir kopuşu yaşarsa, o zaman doğal olarak erkeğin zemininde düşünmeye, yaşamaya başlar. Belki de birçok kadın farkına varmadan bu zemine kaymıştır. Bu zamanında anlaşılmaz, önlenmezse, kadını objektif olarak geri erkek anlayışları ile işbirliğine götürebilir. Böylece kendi cinsinin örgütlülüğünün, çalışmalarının sürekli parçalı, örgütsüz ve başarısız olmasında en tehlikeli zemin haline gelebilir. Bu durum hiçbir kadına onur, saygı ve güç kazandırmaz. Erkeğin gözünde bile giderek kendi cinsine bağlı olmayan kadının bir değeri, saygısı olmuyor. Belki bir süreç kendine göre faydalanma, cinse karşı kullanma gerçekleşiyor, bu temelde sahte, ikiyüzlü bir saygı gelişebiliyor, ancak bu samimi değildir ve geçicidir. Çünkü kimliksiz, ilkesiz ve bilinçsiz bir kadın tehlikelidir, böyle bir kadını itirazsız kabul eden erkek de mücadele açısından en az onun kadar tehlikelidir. Bu tehlikeyi ortadan kaldıracak temel olgu ise kadının özgün örgütlenmede katedeceği gelişmedir, başarıdır. Bu sağlanırsa, kadın mücadelede çok daha aktif ve geneli sürükleyen güç haline gelebilir.

Sonuç almada ısrar kadını aktifleştirir

Kadın mücadelesinin ideolojik, örgütsel yetkinlik kadar, siyaseti de kadın bakış açısı ile ele alması oldukça önemlidir. Yani mevcut gelişmelere göre kadın nasıl aktifleşmeli, rolünü hangi örgütlenme ve eylemlerle nasıl oynamalı soruları temelinde sürece cevap olacak özgün tarz mutlaka yakalanmalıdır. Örneğin kadının son süreçteki bazı girişimleri, etkinlikleri önemliydi. Ancak süreklilik kazan-

> “İçine girdiğimiz süreç bir aydınlanma sürecidir. Bu konuda en duyarlı ve sorumlu yaklaşması gereken kadındır. Kadın kendi eğitimini çok planlı ve ciddi yürütmeli, aynı zamanda erkeği de güçlü eğitmelidir. Bunun için çok zengin yöntemler geliştirilmelidir. Halkın eğitiminde basın-yayın, kültür-sanat çok yönlü kullanılmalıdır.”

dırmak ve daha uzun vadeli hedeflere kilitlenmek gerekir. Örneğin toplumdaki kadınların ihtiyaçları özgün tespit edilmeli ve bunların hepsini karşılamaya dönük projeler daha da geliştirilmeli. Kadın örgütlülüğü, kendini sadece genel planlamaları uygulamadan sorumlu görmemelidir. Ya da onların belirlediği çerçevelerle sınırlı kalmamalıdır. Sürekli özgün, değişik planlamalara sahip olmalıdır. Halkın içinde bulunduğu sorunları iyi tespit etmeli, hangisi esas, hangisi tali, hangisinin çözülmesi örgüt ve bilinç düzeyini, bağlılığını daha fazla geliştirir, sorularına cevap olacak planlamaları yaşama geçirmelidir. Sadece genel bir demokrasi ve barış anlayışı ile değil, kadının bunları nasıl gerçekleştirebileceği noktasında pratik adımlar atabilmelidir. Genelin örgütlenmesinde, pratik planlamasında boşluklar, yetersizlikler varsa, ihtiyaçlara tam cevap verilemiyorsa kadın dogmatik yaklaşıp, bu çerçeveyle enerjisini atıl bırakmamalıdır. Yaşamın ihtiyaçları, kadının özgürlüğü neyi gerektiriyorsa o kadar aktif, canlı ve pratikçi olmak gerekir. Sürekli proje, plan üretmek, bunlara uygulama zemini yaratmak ve sonuç almada ısrar kadını aktifleştirir. Birçok konuda genelden bekleyen, genelin bakış açısına saplanıp kalan, dogmatizmi aşmayan yaklaşımlar aşılmalıdır. Kadın birçok sorunun çözümüne dair genele görüş, düşünce, alternatif pratiği geliştirmeli, hem özgün hem genel eylem planlaması, örgütlenme modeli sunmalıdır. Varolan atıllığı, darlığı kadın aştırmalıdır. Bunun için de kadın beynini çalıştırmalı, kendisini yormalıdır. Düşüncede aktif olamayan, üretici olmayan kadın, pratikte de canlı olamaz. Bu anlamda kadın düşünsel üretkenliğini geliştirmeli ve yaşama yansıtmalıdır. Kadın düşüncesinin aktifleşmesi için; erkek egemenlikli düşünce, kültür ve yaşamın kadına çizdiği sınırların, beklentili ruh halinin, güvensiz psikolojinin, kompleksli ve şüpheci bakış açısının yıkılması gerekir. Bu olmadan düşünce ve eylem gücü kadında hep zayıf kalır. Kadın düşünce gücünü geliştirmeli ve birleştirmeli, bu kendisi ile birlikte birçok yaratıcı plan, proje ve pratik uygulamayı mutlaka doğurur. Savaşın gündeme gelmesini kadın kendi dili ve eylemi ile daha aktif protesto edebilir, karşıt örgütlenmeler, ittifaklar geliştirebilir, eylemlere kendi rengini katabilir. Kültürel kimlik haklarını, dillerini kadınlar daha gür sesle, süreklileşen eylemlerle, tüm halk kesimlerini kapsayacak tarzda geliştirmelidir. Bu genel boyutlarda güçlü katılım kadar, Türkiye'de kadın cinsinin yaşadığı problemleri gündemine alan, çözüm projeleri hazırlayan, tartışma, panel, seminer vb. etkinliklerle hem Kürt kadınına inen hem Türkiyeli kadınlarla buluşan çeşitli çalışmalar her zaman yapılabilir. Yani kadın özgürlük mücadelesinde de giderek aktifleşen, öncülük yapan, birçok kesime örgütlenme, eylem açısından model olabilen bir duruş yakalanmalıdır. Pratikleşmek ve aktifleşmek için temel espri; kadını beklentili, pasif kılan tüm düşünceleri ve anlayışları, psikolojik ruh hallerini yıkmak olmalıdır. İkinci olarak, küçük-büyük demeden süreklileşen, gittikçe kapsamlılaşan, oturan bir eylem çizgisine kendini ulaştırmak mutlaka başarılmalıdır. Amaca göre bir eylem çizgisi, anlayışı oturmalıdır. Üçüncü olarak, özgün plan, proje ve eylem belirleme, genelin planlamasına paralel, onu güçlendirecek, kapsamlılaştıracak, başarıya götürecek özgün eylemler mutlaka olmalıdır. Dördüncü olarak da, kadın hareketinin başarısı için olmazsa olmaz koşul kitleselleşmeyi başarmaktır. Bütün toplum ve halk kesimlerinden kadınlara ulaşacak, onlarla tanışacak, kucaklaşacak çok geniş ufuklu bir örgütlenme şarttır. Bunlar başarıldığında kadın sadece potansiyel olarak en güçlü demokratik öğe olarak kalmayacak, pratik olarak da demokratik toplumun en canlı ve eylemli gücü olacaktır. Bu noktada kadının gençlikle bağı, ilişkisi oldukça önemlidir. Çünkü diğer güçlü demokratik öğe gençliktir. Kadın gençlikle doğru bir ilişkilenmeyi yakalamalı, gençliğin potansiyelini demokrasiye doğru kanalize etmelidir. Bu temelde zaman zaman gençlikle ortak bazı etkinlikler, tartışmalar, toplantılar olmalı, pratikte ortaya çıkan birçok engele ortak çözümler aranmalıdır. Birbirinden kopuk, ilişkisiz, önyargılı, uzak bir durum her iki kesimin de gücünü sınırlandırır, birbirini zayıf kılar. Bu nedenle bu konuda da daha güçlü adımlar atılmalıdır. Örneğin savaşın tekrar tüm halkların yaşamına zorla dayatıldığı bu günlerde kadın ve gençlik ortak, çok güçlü savaş karşıtı eylemleri yapabilirler. Savaşta ölen gençler, ağlayan, zorlanan, acı çeken analar, kadınlar... O zaman tüm Türkiyeli anaları ve gençleri, birçok savaş karşıtı güçleri çekebilecek bir eylem çizgisinin yakalanması kadın ve gençliğin rolü olmalıdır. Bunun gibi sistemin kadın ve gençliği sömürdüğü, ezdiği birçok noktaya karşı ortak hareket edilebilir.

Ayrıca kadın özgün olarak da çok zengin eylemler yaratabilir, aktif siyaset yürütebilir. Hukuksal, sosyal olarak kadını sınırlandıran birçok yasa, örf, gelenek var. Kadınların hepsi nerede olursa olsun bunlardan dolayı çok büyük zorluklar yaşıyor. İşte bu, ortak bir zemin ve harekete geçmek, aktifleşmek için iyi bir neden. Böyle birçok olgu var. Kadın günlük olarak olayların içinde; üzerinden eylemlerin geliştirilebileceği zeminleri daha doğru, objektif tespit edebilir. Bu da tabii ki halkla iç içe yaşayan, onun acılarının, sorunlarının çözüm gücü olan kadro ile mümkündür. Özellikle kadın bu konuda daha güçlü olmalıdır. Çünkü kadın ve halk birbirine benzer. Acıları, zorlukları, özlemleri, güzellikleri birbirine benzer. Halkı en iyi kadının anlaması, yaşaması gerekir. Toplumun, halkın demokratikleştirilmesi kadının öncülüğünde gerçekleşecektir. Kadın halkı demokratikleştirdikçe, halk da devleti demokratikleştirecek bir iradi güç haline gelecektir, bu da genel bir demokratikleşmeyi ve toplumsal barışı yaratacaktır. Bunun için de kadının önce kendi cinsiyle, sonra halkla barışık olması, bunu genele taşırması hayati önemdedir. Bu konuda yaşanan eksiklikler de hızla giderilmelidir. Halkı küçük, geri gören, halkın değişimi-eğitimi için kendini yormayan, emeksiz, yaranmacı yaklaşımlar kesinlikle terk edilmelidir. Halkta demokratik bilinci, iradeyi ve eylem gücünü açığa çıkarma en temel amaçlardan biri olmalıdır. Bu aynı zamanda sivil toplum projesinin, üçüncü alanın yaratılması ve harekete geçirilmesi anlamına da gelmektedir.

İçine girdiğimiz süreç bir aydınlama sürecidir

Üçüncü alan çok geniş halk kesimleridir. Kendisini ifade imkanı bulamayan, mevcut siyasi mekanizmalar arasında sıkışıp kalmış kesimlerin kendisini ifade edecek tarzda örgütlenmesi, aktifleştirilmesidir. Bu, halkın ihtiyaçları, talepleri anlaşılmadan uygulanamaz. Bu alanın harekete geçirilmesine de kadın öncülük edecektir. Bu kapsamda kadın, bu projeyi tüm kesimlerle ilişkilenmede güçlü değerlendirebilir. Birçok sivil toplum örgütüyle ilişkilenip, geniş bir demokrasi cephesi oluşturabilir. Çevreciler, savaş karşıtları, kadın örgütleri vb. Bu anlamda kadın Türkiyelileşmenin başarılmasında da en temel güç konumuna gelebilir. Şu ana kadar bu konudaki adımlar oldukça ürkek, milliyetçiliğin etkisindedir. Halbuki kadın olmak tüm milliyetçi, dini, sınıfsal sınırları ortadan kaldırır, hangi halktan olursa olsun kadınları bir araya getirebilir. Bu genel doğrunun en fazla hayat bulacağı alan da legal alanlardır. Çünkü 15 yıllık savaşın acılarını en çok Türk ve Kürt kadınları yaşadı. En fazla onların yüreği yandı. Şimdi bu acıları telafi etmenin, savaşın acıları üzerinde zor da olsa barışın mutluluklarını inşa etmenin önünde ciddi bir engel yok. Varolan engelleri de en iyi kadın yüreği aşar. Kürt kadını bu konuda daha fazla bilince, deneyime sahip. Türk kadınları kadar yürekleri, beyinleri milliyetçilikle yıkanmış değil. Bu yüzden de girişim, ilk adımlar Kürt kadınlarından gelişmelidir. Özellikle Ege ve Karadeniz bölgelerinde yaşam, ağırlıklı kadın emeği üzerinde yürüyor. Çok emekçi, yoksul, temiz bir kadın potansiyeli var. Her kadın mutlaka oğlunun askere gitmesiyle bir biçimde savaşın acılarını yaşamış durumda. Kesinlikle bu alandaki kadınların yüreği büyük bir barış özlemi ile doludur. Yeter ki ona ulaşacak el, yürek, düşünce, örgüt olsun. Ege ve Karadeniz bölgelerine Kürt kadını tanışma gezileri, ziyaretler, değişik sosyal etkinlikler düzenleyebilir. Bu konuda imkanlar değerlendirilemiyor. Varolan imkanları görememek, değerlendirememek de, özgürlük yaklaşımımızdaki yüzeyselliğin sonucu olmaktadır. O zaman hızla aşmak, bu konuda da varolan tüm imkanları seferber etmek lazım. Yerinde durarak, bekleyerek, sadece iyi niyetli ve umutlu olunarak hiçbir iş yapılamaz, pratik geliştirilemez. Oturarak ancak ne kadar başaramadığımızı konuşabiliriz. Bu nedenle Türk kadınları ile ilişkilenme konusunda da adım atmak, başlangıç yapmak önemlidir. Anadolu ve Mezopotamya barışını yaratacaksak, Anadolu'nun ve Mezopotamya'nın zeminine ulaşmak zorundayız. Emekçi Türk kadınlarına ulaşmak zorundayız.

Türkiyeli kadınların büyük çoğunluğu, siyasi bilinçten oldukça uzak ve geri bir konumda yaşıyorlar. Bu onların suçu değil. Yürütülen savaşın yarattığı bir sonuç. Barışı yaratmak bir anlamda savaşın açtığı acıları iyileştirmektir. O zaman Kürt kadını bu kesimdeki Türk kadınına ulaşmayı başarabilmeli. Bu genel açısından da Türkiyelileşme hedefinin zeminini yaratır. Halklar arasındaki önyargıların kırılmasını sağlar. Kadın özgürlük mücadelesi açısından örgütlenmenin büyümesini getirir. Aslında şu ana kadar bu girişimler olsaydı, savaşın gündeme getirildiği bu günlerde o zeminde kadınların oluşturacağı çok güçlü bir savaş karşıtı cephe yaratılmış olurdu. Geç kalınmış sayılmaz. Bu konuda atılacak adımlar Kürt kadınını kendi içinde daralmaktan, marjinalleşmekten ve yedek bir güç konumunda olmaktan çıkarır. Büyümeyi, genişlemeyi ve başarmayı getirir. Kadın özgürlük mücadelesi yeni yeni gelişen, ilk adımlarını atan bir hareket olduğu için, ittifak güçlerini doğru seçmesi ve bu temelde pratik yürütmesi oldukça önemlidir. Bu temelde de Türkiyeli kadınlar demokrasi, barış ve kadın özgürlüğü mücadelesine daha aktif çekilmelidir. Bunu sağlayacak değişik örgütlenme ve planlamalar hazırlanmalıdır. Türkiye'de üçüncü alan teorisinin yaşamsal kılınmasında bu adımlar oldukça tarihi anlama sahiptir; bu sorumlulukla ele alınıp geliştirilmelidir.

Ayrıca içine girdiğimiz süreç bir aydınlanma sürecidir. Bu konuda en duyarlı ve sorumlu yaklaşması gereken kadındır. Kadın kendi eğitimini çok planlı ve ciddi yürütmeli, aynı zamanda erkeği de güçlü eğitmelidir. Bunun için çok zengin yöntemler geliştirilmelidir. Halkın eğitiminde basın-yayın, kültür-sanat çok yönlü kullanılmalıdır. Eğitmeye, örgütlemeye çalıştığımız halkımızın, özellikle kadınlarımızın yaşadığı sorunları basın-yayına, kültürsanat alanına daha güçlü yansıtmalıyız; bu konularda da daha güçlü bir iletişim, paylaşım, birbirini destekleme, çalışmaları karşılıklı besleme yaklaşımını esas almalıyız. Halk her türlü üretimin, çalışmanın kaynağıdır. Bu anlamda daha güçlü değerlendirerek hem halkımızı yansıtmalıyız hem de demokrasi ve barışı geliştirecek farklı çalışmalarla bağlantılı olmalıyız.

Dünyanın her yerinde, özellikle Türkiye zemininde savaş seslerinin yükseldiği böylesi kritik günlerde Kürt kadınının mücadelesi inanıyoruz ki kadının barış sesini daha da gürleştirecek, güçlendirecektir. Tüm dünyada kadınlar 21. yüzyılla birlikte bir hareketliliği yaşamaya başladı. Ve kadın özgürlüğü, diğer tüm özgürlüklerin, toplumsal özgürlüğün bir ölçüsü olarak ilk adımlarını atıyor; binlerce yılın ağırlığı, kalıntıları altında yavaş da olsa doğruluyor ve ayağa kalkıyor. Bu kalkışın görkemli olacağını hem yaşanan birçok kahramanlık, hem tüm dünya kadınlarının içinde olduğu durum ve hem 21. yüzyıla kadının yaptığı giriş daha şimdiden ispatlamıştır. Demokratik uygarlığın başlangıcında, kadın insanlığın kurtuluşunda belirleyici rol oynayacaktır. Parti Önderliğimizin *“Demokratik Uygarlık Çağı kadının çağıdır. Kadının yükseldiği ve kazandığı bir çağ olacaktır”* tespiti, hepimizin yüreklerini heyecana ve coşkuya boğmaktadır. Bu elbette boş, yüzeysel, sıradan bir coşku olarak kalmayacaktır. Kadını eyleme kaldıran, güzelleştiren, güçlendiren ve yaratıcı kılacak olan bir duygu gücüdür. Yaşamın her sahasından atıldık. Yaşam dışı bırakıldık. Bilinçsiz, örgütsüz, sevgisiz, aslında “yaşam”sız bırakıldık. En büyük hakaretler, düşürülmüşlükler, çirkinlikler cinsimize reva görüldü, hala da görülüyor. Bu anlamda yaşamın her sahasından alacağımız tarihi bir intikamımız var. Nedir bu ve nasıl alacağız? Cins olarak ne kadar düşürüldüysek o kadar yükseleceğiz. Ne kadar örgütsüz kılındıysak o kadar örgütleneceğiz. Ne kadar derin, kör, karanlık bir cehalet kuyusuna atıldıysak o kadar aydınlanmayı, bilinçlenmeyi yaşayacağız. Kadın rönesansını yaşayacağız, yaşatacağız. Ne kadar kendi cinsimizden, onun onurundan, güzelliklerinden, gücünden uzaklaştırıldıysak yeniden doğuşu sağlayarak, cins onurumuzu, kimliğimizi, güzelliğimizi kazanacağız. Küçültülmüştük, sınırsız büyüyeceğiz. Bedenlerimizi, ruhlarımızı, duygularımızı sömüren erkek egemenliğini yıkarak; tarihin başlangıcında, insanlığın şafak vaktinde olduğu gibi yeniden halkın, özgürlüğün kadınları olacağız. Adaletin, eşitliğin, barışın ve güzelliğin, yaratıcılığın sembolü olacağız. Böylesi bir aydınlanma, özgürlük çağının şafağındayken ve özgür kadının doğuşuna bu kadar yakınlaşmışken bir daha asla küçüklüğü, düşürülmüşlüğü, çirkinliği, bilinçsizliği kendimize layık görmeyeceğiz, yaklaştırmayacağız. Bizi böyle ele almak isteyen kim olursa olsun mücadele edeceğiz. Özgür kadın doğuş günlerindedir; bunu hızlandıracak olan bizim kadınlar olarak tarihi intikamımızı güçlü almamızdır. Tarihte kadın ideolojisini, iradesini ve inancını kaybettiğinde büyük kaybetti. Kadın şimdi yeniden ideolojisini, iradesini, inancını kazanacak, demokratik uygarlığın şafağında tıpkı neolitik analar gibi özgürlüğü, barışı, güzelliği ve sevgiyi doğuracaktır.

PKK TARİHİ zorluklarla mücadele tarihidir

Baştarafı 40'ta

12 Eylül karanlığı zindan direnişçiliğiyle aşılmıştır

12 Eylül faşizminin büyük zulüm, işkence, baskı ve katliam uygulamaları altında ezilmemek, devrimci direnişi sürdürmenin yeni imkanlarını yaratmak, hayati önem taşıyordu. Devrimci uyanış ve aydınlanma, 12 Eylül karanlığına yenilmemeliydi. Bu dönem, PKK Önderliği'nin Ortadoğu yürüyüşü ve büyük zindan direnişçiliği temelinde ve esas olarak da tarihi 15 Ağustos Hamlesi ile aşılmıştır. Bilindiği üzere, 12 Eylül süreci binlerce kadro ve sempatizanın tutuklandığı, işkence ve zulüm altında teslim alınmaya çalışıldığı bir dönemdir. Partimizin birçok önder kadrosu da tutuklanmıştır. Mazlum, Hayri ve Kemaller, 12 Eylül'ün vahşi uygulamalarına karşı Diyarbakır zindan direnişçiliğine önderlik etmektedirler. PKK'nin esas kadro gücü zindanlardadır. Yurt dışında yoğun hazırlıkların yapıldığı bu dönemde, PKK direnişçiliği esas olarak zindanlarda temsil edilmektedir. Yeni direniş hamlesi ise Ortadoğu'da Başkan Apo'nun yoğun çabalarıyla hazırlanmaktadır.

Yurt dışına çıkış, hazırlık ve yeniden ülkeye dönüş süreci, PKK tarihinin en zorlu evrelerinden biri olarak görülmek durumundadır. Parti Önderliği'nin 1979 sonlarında Ortadoğu'ya yaptığı bu çıkış, tehlike ve belirsizliklerle dolu koşullarda gerçekleşmiştir. Özellikle Lübnan zemini ve Filistin Direniş Hareketi'nin ulusal kurtuluş hareketlerine imkan ve destek sunan yaklaşımının PKK'yi ne kadar kucaklayacağı belli değildir. Dayanılacak ciddi hiçbir siyasi-diplomatik mevzi ve dost yoktur. Tüm bunların yaratılması gerekmektedir. Ortadoğu imkanlarından partimizin yararlandırılmasını bu yaklaşım temelinde ve adım adım gerçekleştirdik. '79 sonu ile '82 yıllarını kapsayan bu hazırlık dönemi, partimiz ve Ulusal kurtuluş hareketi açısından oldukça zorlu bir süreç olmuştur. Zindanda PKK'ye dayatılan imha ve teslim alma siyaseti, Mazlum Doğan'ın 21 Mart Newroz direnişi, Dörtler'in 17 Mayıs eylemi, 14 Temmuz'da Kemal ve Hayrilerin büyük ölüm orucu direnişiyle boşa çıkarılmıştır. Devrimci ulusal onur korunmuş, özgürlük umudu yaşatılmıştır. Bunu devam ettirmek, dağlara taşırmak ve süreklileştirmek mutlaka başarılması gereken bir görevdir.

Zindan direnişçiliği, yurt dışı çalışmalarını daha da yoğunlaştırmış ve yeniden ülkeye dönüş kararlılığını kesinleştirmiştir. Ancak aşılması gereken ciddi zorluklar ve engeller vardır. Her şeyden önce, 12 Eylül faşizminin dayattığı imha çabaları içerde ikircikli, kararsız bir ruh hali yaratmış ve bu yurt dışı koşullarında mültecileşme eğilimi olarak kendini dayatmıştır. Devrimci hareket için en ciddi bir tehlikeyi bu oluşturmaktadır. Türk sol grupları ve yine birçok Kürt grubu dönemin bu eğilimine takılarak bir çürüme ve yozlaşma sürecine girmiştir. PKK'ye de dayatılan budur.

Partimiz büyük zindan direnişçilerinin anısına ve halkın özlemlerine cevap olabilmenin sorumluluğu ve bilinciyle hareket ederek, iç ve dış zorlukları mücadele temelinde aşmayı başarmıştır. I. Parti Konferansı ve II. Olağan Kongre ile mültecileşme ve çürüme eğilimi mahkum edilerek, yeniden yurda dönüş ve silahlı direnişi geliştirme kararlılığına ulaşılmıştır. Semir, Baki gibi provokatörlerin temsil ettiği ve *"Hakkari'ye sokmayacağız"* iddiasıyla yürüttükleri karşı-devrimci çabalar, öncü militan grupların dağlara ulaşması ve gerçekleştirilen 15 Ağustos devrimci hamlesiyle etkisizleştirilmiştir.

Yeniden ülkeye dönüş hareketi kolay olmamıştır. Türkiye'de sol tam bir suskunluğu ve mültecileşerek marjinalleşmeyi yaşıyor. Halk kitleleri 12 Eylül'ün sindirici uygulamaları altında korku ve umutsuzluk içinde. Ortama tam bir dağınıklık hakim. Bu koşullar altında Kürdistan dağlarına yürümek, yeniden milyonların umut ve güven kaynağı olmak büyük bir cesaret, azim, kararlılık ve kendini her şeyiyle feda etmeyi istiyordu. Tehlikelerle dolu ve hiçbir yolun, dağın, köy ve aşiretin tanınmadığı koşullarda direniş yolculuğu başlamış, adeta Kürdistan yeniden keşfedilmiş, umut dağlara taşınmış ve zindanlarda yükselen çığlıklar halka ulaştırılmıştır.

Tarihi 15 Ağustos Atılımı, Kürdistan'da yeni bir dönemin, 15 yıllık silahlı mücadele sürecinin başlangıcı oldu. Yeni gelişme evresi zorlukları da beraberinde getirdi. Savaşı başlatmak önemliydi, ama onu devam ettirmek daha da önemliydi. Hamlenin hemen ardından "72 saat" ömür biçenler, olanca güçleriyle saldırıya geçtiler. Dağ-taş on binlerce asker ve tank-topla kuşatıldı. Kendilerince alışılmış Kürt isyanlarından birini daha imha edeceklerdi. Fakat büyük direnildi, sonuçları da büyük oldu. Sonraki süreçte, '85'lerden itibaren TC'nin başlattığı Olağanüstü Hal uygulamaları vardır. Özel savaş tüm vahşi ve kirli uygulamalarıyla devreye sokuldu. İç ihanet teşvik edilerek koruculuk uygulaması başlatıldı. Köy yakmalar, boşaltmalar, katletme, tutuklama ve işkence giderek yaygınlık kazandı. 15 Ağustos Hamlesi'nin pratik önderi Agit yoldaşın 1986 28 Mart'ında katledilmesi, durumu daha da ağırlaştırdı. Bu olay, savaş tarihimizde ***'Dörtlü Çete'*** çizgisi olarak ifade edilen halk düşmanlığının savaş cephesinde başını uzattığı sürecin başlangıcı oldu. Türk egemen güçlerinin yoğunlaşan imha çabalarına Avrupa'da gelişen provokasyon, zindanda geliştirilen Şener tasfiyeciliği, savaş cephesinde de çeteci anlayış güç veriyordu. Silahlı mücadelenin devam ettirilip ettirilemeyeceği yoğun tartışılmaya başlanmıştı. Parti Önderliğimizin politik öngörüsü ve yoğun çabalarıyla direniş birçok cepheden yürütüldü. İdeolojik-politik, örgütsel ve askeri alandaki amansız mücadeleyle 1987-88-89 süreçleri başarıyla atlatıldı. Parti III. Kongresi bu sürecin başarılmasında temel bir rol oynadı. Darboğazların aşılması, gelişmenin sürekli kılınması, halkın partiye ve silahlı gerilla kuvvetlerine olan güven ve desteğini arttırdı. '90'ların başındaki serhildan sürecine böylesine zorlu bir mücadele ile ulaşıldı.

Başkan Apo bir ulusu yeniden yaratmıştır

Partimizin Olağan IV. Kongresi ile savaş çizgimize ve halka dayatılan çeteci, tasfiyeci, provokatif anlayış açığa çıkarılarak mahkum edilmiş, sağlanan çizgi netliği ve mücadele kararlılığı temelinde mücadele yeni bir hamle sürecine sokulmuştur. '90'lı yılların başında ortaya çıkan halk serhildanı, tüm Kürdistan'ı sarmış ve ilk defa yoğunlaşan gerilla ile yükselen halk hareketinin güçlü buluşması sağlanmıştır. Mücadele iki temel ayağına kavuşmuştur. Zor olan başarılmıştır. Kürt halkı, ulusal-demokratik haklarına kavuşmak için ayağa kalkmıştır. Türk devletinin bu kalkışa topyekün bir imha savaşıyla karşılık verdiği biliniyor. Kitle katliamları, köy boşaltmalar, yaygınlaşan faili meçhul cinayetler, gerillaya yönelik imha operasyonları ve ağır bombardımanların alabildiğine geliştiği bir sürece girilmiştir. Özellikle '94'-ten itibaren Çiller-Güreş ikilisinin yürüttüğü acımasız kirli savaş, büyük acılara yol açmıştır. Binlerce köy yakılıp yıkılmış, on binlerce Kürt göçe zorlanmış, binlerce kişi faili meçhul cinayetlerle kaybedilmiş, zindanlar doldurulmuştur. ABD ve NATO tüm gücüyle ve açıktan devreye girmiştir. Şiddetlenen savaş, sadece TC ile PKK güçleri arasında yaşanmıyor; NATO'yla bir savaş söz konusudur. Oldukça dengesiz güç ortamında, PKK bir yandan kesintisiz bir direnişi sürdürürken, diğer yandan bilinen ateşkes çağrılarıyla siyasi diyalog ve çözümün kapısını aralamaya çalışmıştır. Bu acımasız, kirli savaşın önünü almak, daha fazla tahribata yol vermemek için PKK sorumlu davranmıştır. Ancak hem devlet cephesinde hem de PKK'deki çeteci anlayışın provokatif çabaları, ateşkes süreçlerinin bir siyasi çözüme varmasını engellemiştir. Tasfiye çabalarının başarısız kalması, ardından Parti Önderliğimize yönelik komploları yoğunlaştırmıştır. '96'da Önderliğimizi hedefleyen bombalama olayı, imha savaşının düzeyini ve çılgınlığını ortaya koydu. Partimiz buna Zilan eylemliliğiyle karşılık vermiştir. Zilan yoldaşın büyük fedai eylemliliği, gerekirse tüm partinin ve halkımızın fedaileşerek, Önderliği'ne ve özgür geleceğine sahiplik edeceğini ortaya koymuştur. Kazananı, kaybedeni belli olmayan amansız direnişi bir çözüme kavuşturmak için, Önderliğimizin 1998 1 Eylül barış çağrısı gerçekleşmiştir. İnkar-imha siyasetinde ısrar eden güçler, buna uluslararası komplo ile cevap vermişlerdir.

Bilindiği üzere, parti ve mücadelemizi tüm çabalarına rağmen tasfiye etmeyi başaramayan uluslararası gerici güçler, 9 Ekim'de Parti Önderliğimize yönelik kapsamlı bir komplo planını devreye koymuşlardır. 15 Şubat'ta Önderliğimizin yakalanıp Türkiye'ye teslim edilmesiyle yeni bir aşamaya varılan bu komplonun, Başkan Apo şahsında partimizi ve halkımızın özgürlük umutlarını yok etmeyi amaçladığı çok açıktır. ABD ve İngiltere başta olmak üzere, Yunanistan, Rusya, İsrail, Türkiye ve birçok Avrupa ülkesinin değişik biçimlerde bu komploda rol oynadıklarını biliyoruz. Uluslararası hukuk ve siyaset ahlakı çiğnenerek, mazlum halkımıza karşı aşağılık bir suç işlenmiştir. İki yönlü beklentileri vardı: Ya Önderliğimiz şahsında tüm parti ve halkımız teslim alınacak, ya da kör bir şiddet temelinde bir Kürt-Türk çatışması yaratılarak, halkımız ve Türkiye halkı tüketilecekti. Her iki biçimde de varılmak istenen sonuç tasfiyeydi. Denilebilir ki, mücadele tarihimiz boyunca partimize yöneltilen saldırı ve komploların bir toplamı ve en kapsamlısı olan bu uluslararası komploya karşı halk olarak sergilediğimiz duruş ve geliştirdiğimiz mücadele son derece önemlidir ve büyük sonuçlar yaratacağı daha şimdiden açığa çıkmıştır.

Yaklaşık üç yılı aşkın bir süredir Önderliğimiz, ağır esaret koşullarında bulunmasına rağmen, öngörülü, sorumlu ve çözümleyici yaklaşımlarıyla uluslararası komployu önemli oranda boşa çıkarmayı başarmıştır. Partimiz ve halkımız Önderliğimiz etrafında kenetlenerek, komplocuların dağılma, parçalanma beklentilerinin aksine, daha sağlam bir mücadele birliği yaratmıştır. Komplo sürecinde halkımızın sergilediği kahramanca direniş, onlarca militanın fedai eylemliliği, tasfiye çabalarında ısrar ederlerse kendilerinin nasıl bir felaketle karşılaşacağını ortaya koymuştur. Önderliğimizin İmralı'da geliştirdiği ve daha önceki siyasi çözüm yaklaşımlarının en kapsamlı, derin ve rafine olmuş formülasyonu olan barış ve özgür demokratik birlik stratejisi, hem bu yeni kanlı çatışma sürecinin önünü almış, hem komplocuları boşluğa düşürmüş, hem de siyasi çözüm ve demokratik özgür birlik koşullarını olgunlaştırmıştır. PKK Olağanüstü VII. Kongresi, bu yaklaşımı yeni bir strateji düzeyinde kabul ederek kararlaştırmıştır. Halen çeşitli biçimlerde devam ettirilmek istenen uluslararası komplo koşullarında yaşanan bu üç yıllık süreçte ortaya çıkan gelişmeler, komplocuların iki yönlü beklentisini boşa çıkarmış ve siyasal-demokratik mücadele temelinde halkımızın kararlı iradesini ortaya koymuştur. PKK savaşa da, barışa da hazır, güçlü bir duruşun sahibidir.

Ana hatlarıyla ortaya koymaya çalıştığımız bu anlatımdan da anlaşılacağı gibi, gerçekten büyük zorluklarla, tehlikelerle, acı ve kayıplarla dolu bir mücadele süreci yaşanmıştır. Partimiz hemen her dönem karşılaştığı tüm zorlukları mücadele temelinde, çizgisinden ödün vermeden ve kararlı bir duruşla aşmıştır. Zorlukların büyüklüğü, düşmanın güçlülüğü, imkanların azlığı geri adım atmanın ya da mücadeleden vazgeçmenin gerekçesi olmamıştır.

Bu, PKK'deki mücadele felsefesidir, zorlukları aşma tarzıdır. Kuşkusuz bunun temelinde çizgiye inanç ve bağlılık vardır. Her şart altında büyük bir özgürlük tutkusuyla direnmeye ant içmiş bir militan gerçeklik ve halk yaratılmadan bu kadar zorluğu göğüslemek ve gelişmeye yol açmak asla düşünülemez. Binlerce şehit verilmiş, büyük acılar çekilmiş, ama büyük değerlere ve kazanımlara ulaşılmıştır.

Kuşkusuz tüm bu gelişmelerin gerçek sahibi ve yaratıcısı Başkan Apo'dur. Kürdistan'da yaratılan hiçbir gelişme Başkan Apo'suz ele alınamaz. İlk sözcüklerin oluşturulmasından günümüze kadar ortaya çıkan gelişmelerde Başkan Apo'nun ideolojik-politik, örgütsel önderliği ve pratik çabaları belirleyicidir. Her halkın tarihinde önderliklerin büyük rolü vardır, ama denilebilir ki hiçbir önderlik Başkan Apo'nun Kürt halkının dirilişi ve kurtuluşunda oynadığı rolü oynamamıştır.

Kuşkusuz savaşan bir parti ve halk vardır. Kürdistan'da mücadeleye katılan her bi-

"Kürt tarihi incelendiğinde görülecektir ki, direnişle, komplo ve ihanet hep iç içe yaşanmıştır. Ve Kürt isyanlarının ortak akıbeti olan yenilgi, katliam, sürgün ve idam sehpaları, esas olarak komplo ve ihanetlerle yaratılmıştır. İlk defa PKK önderlikli isyan sürecinde komploların dağıtıcı, tasfiyeci rolü etkisiz kılınarak, ulusal birliğin ve direnişin güçlendirilmesine hizmet edilmiştir."

rey, çeşitli düzeylerde çalıştığını, savaştığını, direndiğini söyleyebilir. Yine partimizde her kadro nasıl bir çaba ve direnişin sahibi olduğunu söyleyebilir. Bunlar reddedilmez, ancak unutulmamalıdır ki, hiçbir birey kendiliğinden bilinç, örgüt ve eylem gücü kazanmadı. Her şart altında direnme ve savaşma kararlılığına kendiliğinden ulaşmadı. Tüm bunların temelinde şehitlerimizin ve birikmiş değerlerimizin yoğunlaşmış ifadesi olan Başkan Apo'nun yol gösterici, güven ve cesaret verici, direngen, çözümleyici ve başaran tarzı vardır. Kürdistan gibi bir ülkede her şeyi elinden alınmış, oynanmış, komplo ve oyunlara kurban gitmiş, kendisi olmaktan çıkmış, dolayısıyla kolay güven duymayan, her şeye kuşkuyla bakan Kürt halkına büyük değerler verilmeden, hizmetler sunulmadan önder olunamaz. Başkan Apo bir ulusu yeniden yaratmıştır. Ona ruh, bilinç ve özgür irade kazandırmıştır.

Eğer bugün tüm halkımız ve partimiz ölümüne bir bağlılık sergiliyorsa, bunun altında böylesi bir gerçek vardır. Kaldı ki Başkan Apo'nun uluslararası komplonun hedefi haline getirilmesi ve esaret altına alınması bile tek başına Kürt halkının diriliş ve kurtuluş mücadelesindeki belirleyici rolünü ortaya koymaya yetmektedir.

Kürt isyanları komplo ve ihanetlerle yenilmiştir

– PKK, doğuşundan günümüze kadar hep komplolarla karşılaşmış bir harekettir. Siz bunu neye bağlıyorsunuz? Bu durum PKK'nin hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

PKK'nin sürekli dış kaynaklı komplolarla karşılaştığı doğrudur. Birinci soruya verdiğimiz yanıtta da ana hatlarıyla bu komplolara dikkat çekmeye çalıştık. Bu noktada bir husus üzerinde durmayı önemli görüyorum.

Kürt tarihi incelendiğinde görülecektir ki, direnişle, komplo ve ihanet hep iç içe yaşanmıştır. Ve Kürt isyanlarının ortak akıbeti olan yenilgi, katliam, sürgün ve idam sehpaları, esas olarak komplo ve ihanetlerle yaratılmıştır. Geçmiş isyanlarda, Şex Sait'in bir provokasyonla erken isyana sürüklenmesi, Seyit Rıza'nın uğradığı son buna örnektir. Kürt isyanlarını bastırmada temel bir tarz, yöntem haline gelen komplo ve ihanet, PKK isyanına karşı daha kapsamlı ve yaygın kullanılmıştır. Bir gerçeğin altını önemle çizmek gerekir ki, Kürt isyanlar tarihinde komplolar genellikle dağıtıcı rol oynamıştır. İlk defa PKK önderlikli isyan sürecinde komploların dağıtıcı, tasfiyeci rolü etkisiz kılınarak, ulusal birliğin ve direnişin güçlendirilmesine hizmet edilmiştir. Haki yoldaşın katledilmesi olayında olduğu gibi, en son uluslararası komplo gerçeğinde bunu görebiliriz.

Kuşkusuz tüm bunların PKK'nin oluşum gerçeği, yaşam ve mücadele çizgisi, politika yapma ve örgütlenme tarzıyla bağlantısı vardır. Her şeyden önce, PKK Kürdü doğru tanımlamıştır. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, egemen sistem ve güçlerin hepsi Kürdü kendine göre tanımlamış ve kullanmıştır. Bu durum Kürdistan'da ortaya çıkan işbirlikçi önderlikler açısından da böyledir. PKK, Kürdü dışlayan sistemin eleştirisi temelinde demokrasi, insan hakları ve özgürlükleri savunmak ve kazanmak için mücadeleye başlamıştır. Tarihin en eski ve mazlum halkının, uygarlığın beşiğinde, uygarlığa ilk sahipliği yapan bu halkın mahkum edildiği statüyü kabul etmemiştir. Kürdün de demokratik, özgür ve adil bir yaşam dünyası olsun demiştir. "Ya demokratik ve özgür bir yaşam ya da hiç yaşamamak" diyerek direnmiştir. Yeni Kürt bu temelde şekillenmiştir. Kuşkusuz Kürt halkının oldukça özgür ve iradeli duruşu egemen güçlerin ve gerici emperyalist odakların Kürt tanımını ve buna göre şekillenen politikaları alt üst etmektedir. Kürdü istediği gibi yönlendirmemekte, kullanamamaktadırlar. Bunun önündeki en büyük engel olarak da PKK'yi ve Önderliği'ni görmektedirler. Kürt işbirlikçileri için de bunu söylemek gerekiyor. PKK'nin ulusal-demokratik ve özgürlükçü mücadelesi onların dar aşiret ve sınıf çıkarlarını tehdit etmiştir. Kürdün kanı üzerinde siyaset yaparak nasıl palazlandıklarını açığa çıkarmıştır. Onların büyük öfkesi de bundandır. Dikkat edilirse, komploların Kürt işbirlikçileriyle işbirliği içerisinde geliştirilmesinin bir ayağının hep Kürt ihaneti olmasının böyle bir çıkar buluşmasıyla ilişkisi vardır. Son uluslararası komploda bu işbirliğini daha açıkça ortaya koymuşlardır. Ancak PKK komplocuların amaçlarına ulaşmalarına fırsat vermeyecektir. Uluslararası komploda bu güçler nereden bakılırsa bakılsın, Önderliğimizin şahsında partimize ve halkımıza karşı suç işlemişlerdir. Yürüttükleri komplo ve saldırıların insanlıkla, temel insan hakları ve evrensel hukuk kurallarıyla, adaletle ve siyaset ahlakıyla hiçbir alakası yoktur. Hiçbir biçimde meşru ve haklı bir temele dayanmamaktadır. Buna rağmen Önderliğimizi, partimizi ve halkımızı terörist ilan ederek alçakça bir komployla tasfiye etmek istemeleri, sadece gerici, insanlık dışı, sömürgeci-emperyalist çıkarlarından dolayıdır.

Ancak partimiz en meşru, insani, çağımızın kabul edilen evrensel hukuk ve insan haklarının tanıdığı hakları halkımız adına kullanmak istemektedir. İnkar edilmeyecek kadar eski bir tarihi, kültürü, dili, yaşadığı toprakları ve milyonlarla ifade edilen nüfusu olan, son derece mazlum bu halkın özgür demokratik ve adil yaşama hakkına sahip olamayacağını kim savunabilir? Savunulsa bile bunun meşru ve haklı görülür bir yönü olabilir mi? Neden PKK'ye karşı uluslararası bir ittifak kurularak bu insanlık dışı saldırı başlatılmıştır? PKK ve Kürt halkı, hangi Amerikalıyı, İngilizi, Yunanlıyı, Rusu, İsrailli ya da Avrupalıyı öldürmüştür? Onların hangi kurumlarını, fabrika ya da siyasi-askeri yapılarını hedef almıştır? Eğer bir halkın vazgeçilmez özgür ve demokratik yaşam hakkını suç olarak kabul ediyorlarsa, PKK bu suçu işlemeye devam edecektir.

Şunu bir kez daha önemle belirtelim ki; Önderliğimize ve partimize karşı uygulanan bu komplo siyasetine artık son verilmelidir. Orta yerde çözüm bekleyen bir Kürt sorunu vardır. Bu sorun özgür demokratik birlik çerçevesinde ya çözülecek, ya çözülecek bir noktadır. Çözümsüzlük, başta egemen ülkeler olmak üzere, tüm taraflara daha fazla zarar verecektir. Belki Kürt halkını ve partimizi, güç ve imkanlarına dayanarak imha edeceklerine inanabilirler. Ancak ne Kürdü eski statüde tutarak yaşamaya, ne de özgür yaşam tutkusundan vazgeçirmeye güçleri yetmeyecektir. Kürt halkı barış ve kardeşliğe "evet" dediği kadar, teslimiyete de "hayır" demiştir. Bunun iyi görülmesi ve çözümleyici değerinin anlaşılması gerekir.

Kürdün özgürlük bilinci kompolaya boyun eğmeyecektir

– En son gelişen uluslararası komploya karşı nasıl cevap olundu, parti kendi içinde komploya zemin olan anlayışlara karşı nasıl bir savaş yürüttü?

Uluslararası komploya nasıl cevap olunduğu sorusuna yanıt vermeden önce, komplonun amacı ve komplocu güçlerin komplonun başarıya ulaşması halinde, PKK ve Kürt cephesinde nasıl bir tablo görmek istediklerini biraz daha açmayı gerekli görüyorum.

Başkan Apo, başta ABD ve İngiltere olmak üzere, Yunanistan, İsrail, Rusya ve bazı Avrupa devletlerinin ortak çabasıyla ve çok alçakça bir komplo temelinde yakalanarak Türk devletine teslim edilmiştir. Yapılan pazarlıklar temelinde her güç kendi çıkarına uygun hareket etmiştir. Bunu yaparlarken amaç, çokça söylendiği gibi şiddeti durdurmak, müttefikleri olan Türkiye'yi rahatlatmak değil, tam tersine çözümsüzlüğü derinleştirip sürekliliğini sağlamak, kör şiddeti tırmandırarak yıllara yayılacak bir Kürt-Türk çatışmasına yol açmaktı. Önderliğimizin yakalanması ardından, kendilerince doğacak önderlik boşluğu nedeniyle PKK örgütsel varlığını devam ettiremeyecek, bir dağılma ve parçalanmayı yaşayarak devre dışı kalacaktı.

Kürt halkı ise, başlangıçta bazı tepkiler gösterse de Önderliği'nden ve partisinden yoksun, umutsuzluk ortamında ideallerinden vazgeçecek ve kendisine dayatılan her şeyi kabul etmek durumunda kalacaktı. Komplocu güçlerin Önderliğimizin Türkiye'ye teslim edilmesi ardından ortaya çıkmasını bekledikleri manzara buydu. Bir halkın bu kadar insanlık dışı, ahlaksız ve vahşi bir biçimde komploya kurban edilmek istenmesinden daha ağır ve çirkin bir suç olamaz. İşte uluslararası terörizm budur ve halkımız bunun hedefi olmuştur.

Yaşanan süreç komplocu güçlerin beklentilerinin aksine bir gelişme seyri izlemiştir. Her şeyden önce Başkan Apo şahsında onurunun çiğnendiğini, özgür geleceğinin karartılmak istendiğini, tüm ulusal ve insani değerlerinin ayaklar altına alındığını gören Kürt halkı, büyük bir öfke ve kararlılıkla bu komploya karşı durmuş ve sonuna kadar ne pahasına olursa olsun direneceğini, Önderliği'ne ve geleceğine sahip çıkacağını ortaya koymuştur.

Dünyanın değişik alanlarında birçok Kürt yurtseverinin, parti militanının bu alçakça komploya karşı kendini yakarak Önderliği'ne bağlılığını ortaya koyması, başta komplocu güçler olmak üzere, her kesime şu mesajı vermiştir: *"Kendini cayır cayır yakacak kadar Önderliği'ne ve ulusal özgürlüğüne sahiplik eden bir halk, komplocu egemen güçleri de yakacaktır."* Bu süreçte parti militanlarının fedai tarzında kendini nasıl ortaya koydukları biliniyor. Kürdün özgürlük bilinci ve tutkusunun komploya boyun eğmeyeceği, teslim olmayacağı bir kez daha kendini açığa vurmuştur.

Başkan Apo'nun İmralı'da yaşadığı esaret koşullarında geliştirdiği öngörülü, sorumlu ve çözümleyici yaklaşım sürecin yönünü ve gidişatını belirlemiştir. Komplocuların, özellikle dostluk adı altında haince hesap yapanların varmak istedikleri hedefi çok iyi gören Başkan Apo, savaşı durdurma çağrısı yaparak, çözümün barış ve demokratik özgür birlik temelinde geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Partimiz Önderlik çizgisini esas alarak, 2 Ağustos'ta savaşı durdurduğunu, güçlerini sınır dışına çekeceğini, barış ve demokratik siyasal çözüme hazır olduğunu ilan etmiş, Olağanüstü VII. Kongresi ile bu yaklaşımı *'demokratik özgür birlik'* stratejisi olarak kararlaştırmıştır. Bu tarihi bir adımdır. Ve uluslararası komployu esas olarak boşa çıkaran, başarısızlığa uğratan bu yaklaşım olmuştur. Halkımız, partimizin yeni çizgisini sahiplenerek bunun etkin mücadelesini yürütmüştür ve yürütüyor. Yaklaşık üç yılı aşkın bir süredir parti ve halk olarak tüm kışkırtmalara, provokasyonlara ve haksız suçlamalara rağmen, barış ve demokratik özgür birlik temelinde büyük fedakarlıklar gösterdik, tarihi adımlar attık ve mücadele yürütüyoruz. Başta Türk devleti olmak üzere, ilgili tüm güçler ve çevreler attığımız bu adımların ve yürüttüğümüz bu çalışmaların değerini takdir etmemiş ve henüz gereken olumlu karşılığı vermemiş olsalar da, bu, attığımız barışçıl ve çözümleyici adımların doğruluğunu gölgelemez. Attığımız adımlar komplocuların lanetli oyununu bozmuştur. Partimiz ve halkımız daha güçlü bir biçimde Önderliğin etrafında kenetlenmiş, etkin bir demokratik mücadele gücü haline gelmiştir. Hiç şüphesiz tüm bunları belirtirken, sürecin sorunsuz ve sancısız yaşandığını, tehlikelerin artık bitmiş olduğunu söylemiyoruz. Oldukça sancılı ve zorlu bir süreç yaşadık.

Birçok güç Önderliğimizin esaretinin hemen ardından, hayalini kurdukları bölünmüş, parçalanmış bir PKK'nin mirasına nasıl konacaklarının hesabını yapıyordu. Özellikle Kürt cephesinden birçok rantçı-işbirlikçi çevrenin bu temelde hesap yaptıklarını, oyun oynadıklarını ve somut dayatmalarda bulunduklarını iyi biliyoruz. "Önderliğinizden vazgeçin" dayatmalarından tutalım partiyi dağıtma çabalarına kadar, birçok çirkin dayatma ve oyunları boşa çıkarmak önemliydi. Özellikle YNK ve Celal Talabani'nin silahlı saldırı noktasına kadar vardırdığı bu yaklaşımları, uluslararası komploda rol oynayan Kürt ayağının da iyi izah etmektedir. Tüm bunlara karşı anlamlı bir direniş sergilenmiş, ideolojik-politik, örgütsel ve askeri alanda mücadele edilmiştir. Parti yönetimimiz ve kadro yapımız, sergilediği sağlam duruş ve birliğiyle bu tip hesapların ne kadar beyhude ve anlamsız olduğunu, sonuç alamayacağını kanıtlamıştır.

"Partimiz Önderlik çizgisini esas alarak, 2 Ağustos'ta savaşı durdurduğunu, güçlerini sınır dışına çekeceğini, barış ve demokratik siyasal çözüme hazır olduğunu ilan etmiş, Olağanüstü VII. Kongresi ile bu yaklaşımı 'demokratik özgür birlik' stratejisi olarak kararlaştırmıştır. Bu tarihi bir adımdır. Ve uluslararası komployu esas olarak boşa çıkaran, başarısızlığa uğratan bu yaklaşım olmuştur."

Uluslararası komplonun içimizdeki olumsuz yansımalarını bertaraf etmek, bu sürecin başarıyla atlatılmasının en temel koşuluydu. Partinin ideolojik-politik, örgütsel ve ruhsal birliği korunup sağlamlaştırılmadan, bu kadar tehlikeli bir komplo sürecini başarı temelinde yaşamak mümkün değildi. Parti içinde de çok önemli bir mücadelenin yaşandığını belirtmek durumundayız.

Uluslararası komplonun en temel amacı, Önderliğimizin esaretiyle birlikte parti saflarında moralsizlik, güvensizlik, yılgınlık ve kararsızlık yaratarak, parti yapımızı dağıtmaktı. En azından mücadele edemez, tepki veremez bir noktada tutmak istiyordu. Bu noktada birçok değerlendirme ve analiz yapıldığını da biliyoruz. Kuşkusuz bunların tümüyle boş beklentiler olduğunu söyleyemeyiz. PKK, Önderliğe dayalı olarak gelişen bir harekettir. Partimizin esas yönlendirici, yürütücü gücü Başkan Apo'dur. Önderliğimizin esareti, büyük bir acıya neden olmuş ve şok etkisi yaratmıştır. Ancak bu beklendiği gibi bir duruma yol açmamıştır. Tam tersine parti yapımızın ezici bir çoğunluğu, komploculara karşı büyük bir intikam ruhuyla, Önderliğe ve çizgisine parti yönetimi altında daha sıkı kenetlenmiştir. Süreci belirleyen bu tutum olmuştur. Ezici gerçek bu olmasına rağmen, Önderliğimizin esaretini ve stratejik değişim sürecinin hassasiyetlerini fırsat bilerek parti karşıtı eğilimlerini etkin kılmak isteyen, bozguncu, provokatif tutum sahipleri de bu süreçte ses vermek istemişlerdir.

Cezaevinde M. Can Yüce'nin temsil ettiği bu provokatif eğilimi, gerilla saflarında Dr. Süleyman, K. Zeki gibi çete artıkları sürdürmek istemişlerdir. Özellikle Olağanüstü VII. Kongremizin güçlü iradesi ve zaferi karşısında çizgilerini devam ettiremeyeceklerini anlayan bu hainler, kaçış tarzında kendilerini ortaya koyarak, esasta ait oldukları yere dönmüşlerdir. Parti yönetimimizin, militan yapımızın ve halkımızın çizgiye kararlıca sahip çıkması, bu tehlikeli anlayış sahiplerini tercih yapmakla karşı karşıya getirmiştir. Ya yıllardır parti ve mücadele çizgimize musallat olmuş ve PKK'ye ilişkin dışarıda hiç de hak etmediği bir imaj yaratan ilkel-milliyetçi çete anlayışından vazgeçerek partiye yeniden ve doğru bir katılımı gerçekleştirecekler; ya da artık bir hain, bozguncu olarak saflarımızda kalamayacaklardı. Her iki tarzda ortaya çıkacak sonuç partimiz için hayırlı olacaktı. Kaçışa yönelmeleri partimiz açısından bir kayıp değildir. Ancak bu durum, provokatif-tasfiyeci anlayış sahiplerinin halkımıza ve partimize karşı bugün de işlemeye devam ettikleri suçu hafifletmiyor. Önderliğimizi, partimizi ve halkımızı tasfiye etmek isteyen güçlere sığınarak yürüttükleri ol-

dukça çirkin ve haince çabaları halkımızın unutması düşünülemez. PKK'yi içerden parçalayıp mümkünse ele geçirme çabalarında başarısız kalan bu çete artıkları, sığındıkları güçlere de *"saldırırsanız PKK savaşamaz, dağılır"* biçiminde oldukça umut vermiş ve partimize saldırmalarında rol oynamışlardır. Birçok yoldaşımızın şehadetine yol açmışlardır. Halkımız bunlara gereken cevabı vermiştir.

Halkımız siyasal serhildanla komploya karşı durmuştur

Açık ki uluslararası komplocu güçlerin ve onların içimizdeki yansıması ve uzantıları durumunda olan provokatif, ilkel milliyetçi çete artıklarının partimize yönelik saldırılarının boşa çıkarılması, yeni mücadele stratejimizin pratikleştirilmesi anlamında önemli gelişmelere yol açmıştır.

Uzun bir süre, örgütsel birliği koruma, parti yapısını ideolojik-politik eğitim temelinde değişim ve dönüşüme uğratarak örgütü yeniden yapılandırma ve mevcut değerleri, mücadele mevzilerini koruma tarzında yaşanan savunma sürecinden açılım ve yayılma sürecine girilmiştir. Halkımızın siyasi serhildanı gelişmiştir. Kürt halkı kimliğine ve partisine daha açık sahip çıkarak, etkili bir siyasal ve hukuksal mücadele yürütmüştür. Halk Savunma Kuvvetlerimiz yoğun bir eğitim ve hazırlık süreci yaşayarak, kendini yeniden örgütlendirip mevzilendirmiştir. Oldukça zor koşullarda ve yoğun saldırılar altında parti ve ulus olarak gösterilen bu direniş, komployu esas olarak başarısızlığa uğratmıştır. Komplonun bugün hala devam ettirilmek istenmesi bu gerçeği değiştirmez. Partimiz ve halkımız bugün her bakımdan kendine daha çok güvenebileceği bir noktadadır. Savaş da, barış da güç ve irade ister. Halkımız "barışa da, savaşa da hazırım" diyecek bir güç ve iradeye kavuşmuştur. Ancak en çok arzuladığı, başarılması için de mücadele ettiği barıştır, demokratik özgür birliktir. Bunda samimi ve ısrarlıdır. Bugüne kadar Türk halkının da ezici bir çoğunluğunun talebi olan barış ve demokratik çözüm doğrultusunda arzulanan gelişmeler yaşanmamışsa, bunun sorumlusu Türk devleti ve uluslararası komplocu güçlerdir.

– 23 yıllık mücadele sonrasında PKK Demokratik kurtuluş anlamında ne kadar mesafe kaydetti?

– Oldukça zorlu, ama kazanımları büyük olan 23 yıllık mücadele dönemini geride bıraktık. Parti ve halk olarak çok büyük acılara katlanmak, tahammül etmek zorunda kaldık. Binlerce şehit verdik, binlerce köyümüz yakılıp yıkıldı, talan edildi. Faili meçhul cinayetlerde binlerle ifade edilecek sayıda Kürt yurtseveri katledildi. Birçoğunun hala cenazelerine bile ulaşılmış değildir. Halkımız yerinden, yurdundan sürüldü. Büyük yoksulluklar ve acılar içerisinde yaşama kavgası verdi. En büyük acıyı Önderliğimizin esaretiyle yaşadık. Ama yaşadığımız tüm bu acı ve zorluklardan ötürü pişman değiliz. Başkan Apo'nun *"ya özgürlüğümü verin, ya öldürün"* tarzında ortaya koyduğu özgür yaşam tutkusu, partimizin ve halkımızın özgürlüğe biçtiği değeri ve bağlılığını da ortaya koymaktadır. Ulusal-demokratik haklarımıza ve özgürlüğümüze kavuşmak için şimdiye kadar ödediğimiz bedelden daha da ağırını bugün de ödemek gerekirse bunu ödemeye hazır olduğumuzu söylemeliyim. Pişman değiliz, çünkü bu bedel boşuna ödenmedi.

Çok büyük değerler yaratıldı. Yeni bir ulus doğdu. Ulusal-demokratik bilinç kazanmış, irade sahibi, özgürlüğü uğruna her türlü fedakarlığı yapmaya ve bedeli ödemeye hazır, fedaileşmiş ve kaderini eline almış bir halk durumuna gelmek en değerli kazanımdır. Kürt halkı bugün böyle bir konumu yakalamıştır. Her Kürt geçmişin lanetli konumunu düşünerek bugün ulaştığı düzeye anlam ve değer biçmelidir. Özgürlüğünden, temel insani ve ulusal haklarından yoksun, dilsiz, iradesiz, kölelik koşullarında yaşamanın büyük acısını Kürt halkı kadar yaşayan çok az halk vardır. Özgür yaşam tutkusunun bu kadar güçlü olmasının altında böyle bir gerçek yatmaktadır. Bir halk düşünün ki, binlerce yıldır yaşadığı topraklarına "benim vatanımdır" diyemeyecek. Bülbülü serçe gibi ötmeye zorlamak ne kadar haksız ve gerçeği zorlamak ise, bir halkın kendi ana dilini yasaklayıp başka dillerle konuşmaya zorlamak da vahşi ve insanlık dışı bir yaklaşımdır. Kürde bu zulüm yapılmış, dilsiz bırakılmıştır. Bir halk ana diline sahip olarak gönüllülük temelinde birçok dil öğrenebilir. Ancak ana dili yasaklanmış, buna rağmen daha değişik dilleri öğrenmeye zorlanmışsa bunun kabul edilecek hiçbir yanı olamaz. Bu halk ki, kendi ulusal kimliğini haykırmaktan büyük korku ve utanç duyuyor. Temel hak ve özgürlüklerinden yoksun. Kendini ifade edemiyor, eğitemiyor, örgütlenip siyaset yapamıyor. Kendisi olmak dışında, başkası olmaya zorlanıyor. İnsan soyu için, bir halk için içine düşürülecek bundan daha kötü bir durum olabilir mi? İşte bu konumu yaşayan, daha doğrusu yaşamak zorunda bırakılan Kürt halkından, bugünün onurlu ve başı dik olarak kimliğini savunan, özgür demokratik düşünceye sahip, bilinçli ve örgütlü Kürt gerçeğine ulaşılmıştır.

Toplumsal açıdan geri aşiretçi-feodal yapı içinde tutulan, dini gericiliğin yoğun etkisi altında bilimsel-teknik gelişmeye ve aydınlanmaya kapalı hale getirilen yapı önemli oranda parçalanmış ve aşılmıştır. Aile, kabile, aşiret bağları yerine Kürt toplumunda ulusal-demokratik ilişkilenme, örgütlenme ve yaşam tarzı egemen duruma gelmiştir. Bunun en temel göstergesi, Kürt kadınının yaşadığı özgürlük düzeyidir. Katı feodal-aşiretçi yapı, gelenek ve görenekleri içinde en ağır kölelik koşullarını yaşayan Kürt kadını, özgürlük düşüncesiyle buluşmuş, örgütlenme ve mücadele etme gücü ve iradesini kazanmıştır. Etkin bir değişim-dönüşüm gücü haline gelmiştir. Kadının aileye ve erkek egemenliğine hapsedilmiş gücü, enerjisi, iradesi ve yeteneği açığa çıkarılmıştır. Bu çok büyük bir devrimsel gelişmedir.

Daha somut olarak bazı kazanımları sıralamak mümkündür. Kürt halkı gerçekten örgütlü, bilinçli ve mücadeleci bir halk durumuna gelmiştir. Bu bakımdan kendisi için karar alacak, doğruyu ve yanlışı ayırt edecek, dost ve düşmanı tanıyacak ve bu temelde siyaset yapacak bir güç ve iradeye kavuşmuştur.

Başta parti ve Savunma Kuvvetleri olmak üzere, sayısız ulusal örgütlenmeye, öz kurumlarına sahiptir. Dil-kültür alanında kendini geliştirecek imkan ve olanakları yaratmıştır. Ölüm sessizliği içinde tükenişe terk edilen bir halk konumundan çıkış yaparak bu noktaya gelmek çok büyük bir kazanımdır. Bunun değerini çok iyi bilmek durumundayız. Büyük bir inatla, kararlılıkla sahiplenerek koruyup geliştirmeliyiz. Bir devlet kurmadık, ama yarattıklarımız bir devlet kurmaktan az değerli değildir. Devleti olduğu halde, özgürlükten, demokrasiden, adaletten yoksun olan birçok halkın varoldluğunu biliyoruz. Yine Kürt sorunu henüz çözüme kavuşmamıştır. Mücadele hala devam ediyor ve edecektir. Dolayısıyla mevcut kazanımlarımızı küçümsemek ne kadar yanlış ve tehlikeli ise, yeterli görmek daha da tehlikelidir. Bugüne kadar her şeyi öz emek ve çabamızla büyük bir direniş temelinde kazandık. Kürt sorununun demokratik özgür birlik temelinde çözümü de tamamen mücadele temelinde gerçekleşecektir ve bu kolay olmayacaktır. Son üç yıldır halkımızın gösterdiği büyük bağlılık, çaba ve mücadele azmi değerlidir, esas güç ve güven kaynağımızdır. Buna dayanarak demokratik mücadeleyi daha da geliştirmek hedefimizdir. Barışı ve demokratik siyasal çözümü, kardeşçe ve özgür birlik temelinde yaşamayı tercih ediyoruz. Ama halkımızın temel ulusal-demokratik haklarını ve özgürlüğünü savunmak ve kazanmak savaşmayı gerektirirse bundan da asla sakınmayacağız.

VIII. Kongre'yle daha rafine bir parti gerçekliği yaratılacaktır

– Ortadoğu özelinde ve dünyada insanlığın yaşadığı sorunlara köklü çözümler getirmesi açısından derin tartışmalara ve hareketlenmelere yol açması beklenen Parti Önderliğimizin savunmaları, partide ne gibi tartışmalara ve etkiye yol açtı, bunun sonuçları partimize nasıl yansıyacaktır?

Ortadoğu ve dünyada insanlığın yaşadığı ve çözüm bekleyen birçok ulusal-toplumsal, siyasal, kültürel, etnik ve dini problem vardır. Geride bıraktığımız 20. yüzyılda şiddet, bu sorunların temel çözüm yöntemi ve dili olarak kullanıldı. Güç odakları, sistemler, taraflar açısından kazananlar ve kaybedenler oldu, ama insanlık kaybetti. Büyük acılar yaşandı, yeni yaralar oluştu. Ve sorunlar çözümlenemedi. Gerek bu yüzyılın ortaya çıkardığı öğretici sonuçlar, gerekse bilimsel-teknik ve düşünsel alanda insanlığın yaşadığı devrimsel gelişme düzeyi, demokrasi, özgürlük, adalet ve insan haklarını yeni değerler olarak öne çıkardı. Şiddetin sorunları çözemediği ve insanlığın uygar gelişme düzeyine denk düşmediği daha iyi görüldü.

Egemen-emperyalist güçler hala bu yöntemde ısrar etseler de, insanlık bu düzeyi yakalamıştır. Gerçek bu olmasına ve yeni girdiğimiz yüzyılda sorunların bu temelde çözümleneceğine dair büyük umutlar beslenmesine rağmen, yaşananlar henüz bundan uzaktır. Hiç şüphesiz böyle söylerken, bundan umutsuz olduğumuz sonucu çıkarılmamalıdır. Tam tersine bunun için daha etkili ve sonuç alıcı bir mücadele yürütülmesi gerektiğini söylemek istiyoruz. Gerçi henüz yüzyılın başındayız, dolayısıyla yüzyılın gidişatına ilişkin umutlarımızı ifade etmenin ötesinde, kesin bir değerlendirme yapmak için zamana ihtiyaç vardır. Sorunları çözmek için doğru bir yaklaşım geliştirmek, yöntem belirlemek ve çaba harcamak gerekiyor.

Parti Önderliğimizin AİHM savunmaları, dar anlamda bir mahkemeye sunulmuş ve salt hukuki çerçevede yapılmış bir savunma olarak ele alınamayacağı gibi, temel konusu Kürtler ve Kürt sorunu da olsa, salt Kürtlerin savunulması da değildir. Bunları içeriyor, ama bunlarla sınırlı değildir. İnsanlığın savunulmasıdır, demokratik uygarlık çözümlemesidir.

AİHM savunmalarında insanlığın gelişim tarihinin oldukça bilimsel bir yaklaşımla yeniden ele alınıp doğru yorumlandığını görüyoruz. Uygarlığın ilk oluşumundan günümüz Avrupa uygarlığına varışı arasındaki gelişimi çözümlenmiştir. Sosyalizmin yeni yorumu yapılmıştır. Reel sosyalizm doğruları ve yanlışlarıyla değerlendirilmiş ve çarpıcı sonuçlara varılmıştır. Ortadoğu halkları, Kürtler ve PKK, demokratik çözüm ve meşru savunma konularına kadar, gerçekten günümüz Ortadoğu ve dünya problemlerinin çözümüne ışık tutan ve yol gösteren zengin bir içeriğe sahiptir. Büyük bir düşünce patlamasına, zihinsel devrime yol açacağı tartışmasızdır. Henüz tüm kesimlere ulaşmamıştır. Bu nedenle hangi düzeyde ve nasıl bir etkiye yol açtığını gözlemleme ve değerlendirme imkanı doğmamıştır. Partimiz büyük bir merakla savunmaların ulaşmasını bekliyordu. Savunmaların parti yapımızın gündemine girmesi daha başından beri büyük bir heyecan yaratmıştı. Halihazırda tüm kadro yapımız, savunmalar temelinde bir eğitim ve tartışma sürecini yaşıyor. Şunu hemen belirtebiliriz ki; Önderlik savunmaları temelinde parti ve kadro yapımız, her bakımdan rafine bir düzey yakalayacaktır. Çok güçlü bir ideolojik-teorik donanım kazanarak, bu temelde düşünce ve kişilik yapılanmasında geçmişe ve günümüze ilişkin kendini yeniden sorgulamayı yaşayacaktır. Tarih ve çağ bilinci, demokrasi ve sosyalizm anlayışı, Ortadoğu realitesi ve halk tarihimiz konusundaki dogmatik ve yanlış düşüncelerden arınarak, daha bilimsel ve yaratıcı perspektife ulaşacaktır. Partimiz, Önderliğin AİHM savunmalarını VI. Ulusal Konferansı'yla kısmen partiye yansıtmıştır. VIII. Kongresi'yle kapsamlı ve derinlikli bir çalışma ile bunu tamamlayacaktır. Geçmiş savaş pratiği birçok bakımdan yeniden değerlendirilmeye tabi tutulacak, özellikle faili meçhul cinayetler ve haksız cezalandırmaların yeniden bir araştırılması ve dökümü yapılarak sorumluları tespit edilecek ve yeniden doğru bir yargılamaya tabi tutulacaktır. Meşru savunma çizgimiz daha da netleştirilerek özellikle barış ve demokrasi sürecini sabote etmek isteyen çeteci-rantçı unsurlara karşı meşru savunma çerçevesinde gerekenler yapılacaktır. Kısacası, her bakımdan rafine olmuş ve yeniden yapılandırılmış bir parti ve mücadele gerçeği yaratılacaktır. Bu şu anlama geliyor: PKK, bu güçlü ideolojik-teorik ve politik donanımıyla çok güçlü bir bilinç, moral ve mücadele kararlılığına ulaşacaktır. Daha çok kendisine güvenecektir. Bunun pratik yansıması ister barış, ister savaş temelinde olsun mutlaka başarıyı hedefleyen ve yaratan bir çabadır, mücadeledir. Daha şimdiden bu düzeyde bir etkilenmenin ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Süreç ilerledikçe partimizdeki yeni gelişme ve güçlenme her düzeyde kendini daha fazla ortaya koyacaktır.

İmralı savunmaları bir ana çerçeveydi ve yeni çizgiyi şekillendirdi. AİHM savunması, onun derin ideolojik-teorik içeriğini, özünü oluşturmaktadır. Partimiz, AİHM savunmaları temelinde gerçek anlamda bir değişimi-dönüşümü ve yeniden yapılanmayı gerçekleştirecektir. Şimdiye kadar atılan adımlar önemli, ancak başlangıç kabilindedir. Daha etkili ve sonuç alıcı bir mücadele süreci gelişecektir.

– PKK, mücadele tarihinde "3. Doğuş" olarak tanımlanan savunmalar ışığında bundan sonra nasıl bir ideolojik ve siyasi mücadele yürütecek?

– Yeni mücadele çizgimiz ve temel taktiğimiz belirlenmiştir. Parti olarak sadece Kürt sorunu açısından değil, bölgemizde ve dünyada yaşanan tüm ulusal-toplumsal, siyasal, dini, etnik problemlerin barış içinde ve demokratik-siyasal yöntemlerle çözülmesi gerektiğine inanıyoruz ve bunun mücadelesi içerisindeyiz.

Kürt sorununun çözümünde olmazsa olmaz bir noktaya gelinmiştir. İnkar-imha siyasetinin, bastırma ve ezme tarzının sonuç alamayacağı ortaya çıktığı gibi, sahiplerini yeni ve daha ağır sorunlarla, bunalımlarla yüz yüze getirdiği anlaşılmıştır. Bu bakımdan çözümsüzlükte ısrar etmenin anlamı ve yararı yoktur. Daha fazla güç ve zaman kaybına, acı ve kayba yol açmadan Kürt sorununun demokratik özgür birlik çerçevesinde ve siyasal diyalog temelinde halledilmesi yoluna girilmelidir. Partimizin bunun için sunduğu barış ve siyasi çözüm fırsatı iyi değerlendirilmelidir. Özellikle Parti Önderliğimizin AİHM savunmalarının yüksek çözümleyici değeri anlaşılarak ve bunun, sorunları aklın ve bilimin yoluyla çözmeye bir çağrı olduğunu görerek gerekli adımlar atılmalıdır.

Partimiz çizgisinde samimi ve ısrarlıdır. Demokratik özgür birlik temelinde ve siyasal mücadele yöntemiyle Kürt sorununun çözümü için mücadeleyi daha da yoğunlaştıracağız. Özellikle halkımızın siyasal serhildanı, dönemin temel taktiği olarak daha kapsamlı bir gelişmeyi yaşayacaktır. Şimdiye kadar yürüttüğümüz çabalar küçümsenemez ve önemli gelişmeler yaratmıştır. Ama hala ciddi yetersizlikler ve boşluklar vardır. Özellikle 3. Alan olarak belirlediğimiz sivil toplum örgütlenmesi, yasal ve legal örgütlenmelerin gelişimi zayıftır. Bu alanda etkili ve sonuç alıcı bir çalışmaya ağırlık vereceğiz. Demokrasi ve çözümden yana tüm kişi, kurum ve örgütlerle daha yakın bir ilişki, diyalog ve ittifak geliştirerek yeni demokratik mevziler ve değerler yaratmak durumundayız. Oligarşik cumhuriyetin demokratikleştirilmesi, tüm Türkiye'nin temel bir sorunudur. Dolayısıyla tüm Türkiyelilerin demokratik mücadele birliğini yaratmak temel bir görev durumundadır.

> *"İmralı Savunmaları bir ana çerçeveydi ve yeni çizgiyi şekillendirdi. AİHM Savunması, onun derin ideolojik-teorik içeriğini, özünü oluşturmaktadır. Partimiz, AİHM Savunmaları temelinde gerçek anlamda bir değişimi-dönüşümü ve yeniden yapılanmayı gerçekleştirecektir. Şimdiye kadar atılan adımlar önemli, ancak başlangıç kabilindedir. Daha etkili ve sonuç alıcı bir mücadele süreci gelişecektir."*

AİHM savunmaları, daha güçlü ve etkili bir ideolojik mücadele yürütme imkanı vermektedir. Bunu etkin araçlarla ve yoğun bir tempoyla sürdüreceğiz. AİHM savunmalarını tüm kesimlere ulaştırmak, taşırmak, etkili bir ideolojik çalışmayı ve propaganda-ajitasyon faaliyetini gerekli kılmaktadır. Burada yeri gelmişken bir hususa dikkat çekmek istiyorum: Elbette sorun sadece doğruları tartışmak, anlamak ve kabul etmek değildir. Daha da önemlisi onu pratik çözüm gücüne kavuşturmak ve egemen kılmaktır. Aksi halde gerçekleşen demokrasi değil, demagoji olur. Böyle bir tehlikenin özellikle Türkiye cephesinde yaşanmaya devam edildiğini söylememiz gerekiyor. Tam bir ideolojik karmaşa vardır. Herkes bir şeyler yaptığını sanıyor, demokrasiyi savunduğunu söylüyor. Ancak ortada ciddi bir demokratik örgütlü muhalefet ve mücadele yoktur. Bunun aşılması bakımından ideolojik netlik son derece önemlidir. AİHM savunmalarının Türkiye devrimci-demokratik güçleri açısından da büyük bir ideolojik güçlenme ve netleşme sağlayacağı kesindir. Bunun iyi görülmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Buradan şu sonucu çıkarıyoruz: Özellikle AİHM savunmaları temelinde Türkiye cephesine yönelik ideolojik çalışmalara daha fazla ağırlık vermeliyiz. Tüm kesimlerle tartışmaya, konuşmaya, kendimizi anlatmaya ve onları dinlemeye hazırız. Çözüm yaklaşımımızı ve projelerimizi ısrarla savunacak ve herkesin de katkılarını sunmalarını isteyeceğiz. İdeolojik mücadeleyi daha etkili araç ve yöntemlerle yürütmeye ihtiyaç vardır. Yurt içinde ve dışında yaygın toplantı, konferans, panel ve seminerler düzenlemek gereklidir. Yine yazılı ve görsel basın-yayını daha etkili kullanarak, AİHM savunmalarının tüm kesimlerce doğru tartışılmasını ve anlaşılmasını sağlamak durumundayız. Şüphesiz bu kısa vadeli ele alınmamalıdır. Uzun zamanı alacak bir çalışmadır. Demokrasinin pratiğini geliştirme ile yoğun ideolojik mücadeleyi birlikte ele almak ve birbirini besleyecek tarzda yürütmek gerekiyor.

Umut ediyoruz ki, Türkiye'nin sağduyulu ve sorumluluk sahibi güçleri, partimizin sunduğu barış ve demokratik çözüm şansını, şimdiye kadar olmadıysa da bundan sonra doğru değerlendirirler. Kimsenin hayrına olmayacak yeni bir çatışma sürecinin doğmasına yol vermezler. Israrla ve bıkmadan söylüyoruz ve söylemeye de devam edeceğiz; Türkiye ve tüm bölge devletlerinin, egemen ülke halklarının ve Kürt halkının ortak çıkarı, Kürt sorununun barışçıl, demokratik özgür birlik temelinde çözümündedir. Kürt halkının eşit ve özgür bir ortamda ve kardeşçe bölge halklarıyla bir arada yaşaması önünde ciddi hiçbir engel görmüyoruz. Ve diyoruz ki; gelin hep birlikte barış, demokrasi, özgürlük ve adaletin hakim olduğu bir Ortadoğu yaratalım.

AYDINLANMA PKK ÖNCÜLÜĞÜNDE BİR ELEŞTİRİ HAREKETİYLE GELİŞECEKTİR

Reel sosyalizm, bir sentez yaratamayarak tarih sahnesinden çekilmek zorunda kaldı. Şüphesiz dünyamız gerçekliğinde klasik kapitalizm, kendisini küresel bir imparatorluk olarak geliştirmek istiyor. Avrupa uygarlığı veya onun bir uzantısı olan küresel imparatorluklarla, klasik kapitalizme dayalı ulus-devlet çatışması güncel boyutta sürmektedir. Dünyanın önemli bir çoğunluğu –ki bunlar geri kalmış ülkelerdir– küresel imparatorluk yaratma gerçeğine karşı kendisini koruyacak durumda değil. Ulusal egemenlik veya dinsel örtü ile veya başka bir sahte kimlikle gizlenmeye çalışılsa da, ulus-devlet ya da kavimsel birliğe dayalı sistem, bir alternatif ve sentez olmaktan uzaktır. Çağımızın çelişkileri yoğun olarak kendisini dayatmakla birlikte, küresel imparatorluk yeni bir aşamaya geçtiğini izah etse de dünyamızın sorunlarını çoğaltmaktan, uçurumları artırmaktan, sosyal adalet dengesini daha da bozmaktan öte bir katkı sunmamakta; demokratik uygarlığın sosyal adalet ve hukuk ölçüleriyle, adil bir dağıtımla çeşitli bölgelerde gelişmesi önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. Şüphesiz bu durumdan yeni bir sentez ya da iddia ettikleri gibi bir doğuş ortaya çıkmamaktadır. Kimisi bunu "tarihin sonu" olarak tanımlamaktadır. Bu durum, birçok ülke ve halk açısından büyük bir tehlikeyi ifade etmektedir.

Kürtler, bunun içinde en yoğun çelişkileri yaşayan, hatta hiçbir statüsü olmayan, bu tür gelişmeler içinde hala kendisine yer bulamayan bir halk gerçekliğini ifade etmektedir. Dolayısıyla dünyada bir zihniyet devriminin gerçekleşmesi, demokratik uygarlığın birçok alanda gelişmesi bir gereklilik iken, Kürtler açısından zihniyet değişimi hem daha acil, hem de Ortadoğu bağlamında gerçekleştirilmesi gereken bir olay durumundadır. Şüphesiz küresel imparatorluk, bir başka ifadeyle ulus-devlet, kavimcilik ve dine dayalı örtüler çağımızın gerçek ideolojik kimliğini temsil etmekten uzaktırlar. Dolayısıyla ideolojik kimlik edinmek mevcut dünya gerçekliği içinde doğru bir mücadele yürütmek, demokratik uygarlığı gerçekleştirmek, Kürtlerin ve Ortadoğu'nun sorunlarını çözmek aydınlanma sorununa dayanmakta ve oradan çıkış yapılmasını gerekli kılmaktadır.

"Demokratik dönüşümün ya da birliğin Ortadoğu düzeyinde gerçekleştirilmesini hedeflemekteyiz. Ortadoğu rönesansını gerçekleştirmede Kürt rönesansı belirleyicidir. Başkan Apo'nun ortaya koyduğu savunmaları Demokratik Uygarlık Manifestosu olarak tanımlamak, buna göre davranış ve tutum belirlemek önem kazanmaktadır."

PKK'nin, çıkışından itibaren Kürt Rönesansı, yeniden doğuşu olduğu yönünde Başkan Apo tarafından birçok değerlendirme yapılmış ve bunun pratiği sergilenmeye çalışılmıştır. Şüphesiz Kürt Aydınlanması'nın da yeniden gözden geçirilerek doğru temellere kavuşturulmasına yoğun ihtiyaç vardır. Başkan Apo'nun AİHM değerlendirmeleri de zihniyet devriminin yapılmasını, Ortadoğu'nun antitez olarak gelişmesini, bunun için rönesansın, dinde reformun yapılmasını önemli bir etken olarak ortaya koymaktadır. Kürt Aydınlanması, yakın süreçte yoğunca tartışıldı. Partimiz tarafından da aydınlanmanın geliştirilmesi, teorisi ve pratiğiyle Kürt toplumunun ve Ortadoğu'nun gündemine yoğunca konuldu. Başkan Apo, hem doğuş itibariyle Kürt uyanışını ve dirilişini sağlamış hem de bunun giderek demokratik uygarlığa taşırılması açısından Kürt Aydınlanması'nın pratiğini yeniden gözden geçirip yeni boyutlar kazanması, daha ileri çıkışlar yapması için, taşıdığı yanlış, dogmatik ya da ütopik eğilimleri eleştirerek, gerçek bir zihniyet devrimine götürülmesi için temel belirlemeleri ve ön çıkışları yapmış durumdadır.

Dolayısıyla Kürt Aydınlanması zihniyet devrimi olarak tanımlanabilir. Ortadoğu'nun geçmiş kültürel tarihi, on beş bin yıllık uygarlığa beşiklik etmesi, uygarlaşmanın öncülüğünü yapması dikkate alınarak, Ortadoğu kültürüyle zihniyet devriminin buluşturulması temelinde Ortadoğu'nun bir antitez olarak tarih sahnesine çıkması önem kazanmaktadır. Doğal olarak Kürtlerin zihniyet devrimi; Kürt Rönesansı'nı yeniden biçimlendirmek, daha doğru bir öze kavuşturmakla mümkündür. Dinde reformlara giderek Türkiye veya Suriye'de tanımlandığı gibi sahte laiklik biçimlerine, İran'da ortaya konulduğu gibi uygarlıkla birleşmeyen, ütopik ve dogmatik yanları içinde taşıyan, yeni bir biçimlenmeye yol açmayan İslami biçimlere veya Ortadoğu'da gelişen çeşitli biçimlere karşı durmak ve onları aşmak, Kürt toplumu açısından bir zorunluluktur. O açıdan Kürt Aydınlanması derken; bir Kürt Rönesansı'nın, reformunun ve aydınlanmasının yapılması, zihniyet devriminin de bu olduğunun daha açık görülmesi gerekiyor.

Zihniyet devrimi gerçekleri ortaya çıkarma hareketidir

İşin bu yanı üzerinde durmak ve zihniyetlerde açılım yapmak gerekmektedir. Burada şu nokta önem taşımaktadır: Devletin ve toplumun demokratikleştirilmesi, demokratik uygarlık tezinin bunlara uygulanmasıyla Kürt aydınlanma hareketini aynı boyutta ele almak doğru olamaz. Demokratikleşme ya da demokratik uygarlığın gelişmesi, mevcut devletlerin ve toplumların aşılması olarak algılanması gereken bir olgu iken, zihniyet devrimi devlet ve toplumdan ayrışmış olarak özgür bireyin, özgür iradenin ortaya çıkarılması ve bunun geliştirilmesi temelinde gerçekleşir. Demokratik dönüşümün ya da birliğin Ortadoğu düzeyinde gerçekleştirilmesini bu temelde hedeflemekteyiz. Yanlış anlamaları önlemek açısından bu noktaya vurgu yapmak önemlidir. Zihniyet devrimi, büyük bir eleştirel hareket, gerçekleri ortaya çıkarma hareketidir. Zihniyetlerin dogmatizmden, boş ütopyacılıktan tümden kurtulması; töre olarak tanımlanan geçmiş alışkanlıkların, kavmiyetçilik, ilkel milliyetçilik ve ulus-devlet milliyetçiliğine dayanan, kaderciliği yayan ve böylece Ortadoğu toplumlarını son beş yüz yıldır ideolojik kimlik itibariyle mahkumiyete, betonlaşmaya iten durumun ortadan kaldırılması gerekmektedir. Ortadoğu Rönesansı'nı gerçekleştirmede Kürt Rönesansı belirleyicidir. Başkan Apo'nun ortaya koyduğu savunmaları, Ortadoğu aydınlanmasını ve nasıl gerçekleştirileceğini ortaya koyması yönüyle Demokratik Uygarlık Manifestosu olarak tanımlamak, buna göre davranış ve tutum belirlemek önem kazanmaktadır.

Kürt Aydınlanması nasıl gerçekleştirilecektir? Kürtler yakın süreçte belli bir aydınlanma yaşadılar. Bunların önemli bir dönüşüme uğratılarak çıkış yapılması, daha ileri boyutlara taşınması gerektiği çok açıktır. Bu yönüyle sorunları derinliğine ele almak ve birçok yönüyle aydınlığa kavuşturmak gerekmektedir. Kürt Aydınlanması çok zorlu koşullarda ortaya çıkarak belli bir dirilişi, uyanışı yaratmıştır; artık çözüme ulaşılması gereken noktalar ön plana çıkmaktadır. Tarihte, Ortadoğu uygarlığının gelişiminde Kürtlerin önemli bir rol oynadığı kesindir. Aryen gruplarının, bunlar içinde de Kürtlerin öncülüğüyle köy ve tarım devrimi denilen neolitik devrim olmasaydı, şüphesiz Sümer uygarlığının ortaya çıkması düşünülemezdi. Sümer uygarlığının neolitik toplumun gelişmesi sonucu Aşağı Mezopotamya'da vücut bulduğu ve bu uygarlığın gelişmesinde Verimli Hilal'in önemli rol oynadığı Başkan Apo'nun değerlendirmelerinde yoğun olarak ifade edilmektedir. Birçok tarihi kaynak da bunun böyle olduğunu kanıtlamakta ve doğrulamaktadır. Dolayısıyla neolitik eşitliğin bozulması, giderek köleci uygarlıkların yaratılması, dinlerin ve siyaset bilimlerinin ortaya çıkmasında Ortadoğu önemli bir yer teşkil etmiştir. Zihniyetin daha ileri boyutlara taşınmasında Zerdüştlüğün, Hz. İbrahim geleneğinin, Hz. Musa'nın, Hz. İsa'nın ve Hz. Muhammed'in önemli rol oynadığı birçok yönüyle tespit edilmiştir. 12. yüzyıla kadar Ortadoğu, on beş bin yıllık uygarlığın ve kültürlerin gelişmesinde önemli bir yer teşkil etmiş ve bütün dünyaya taşınmasına yol açmıştır. Diğer yerlerde gelişen uygarlıklar Ortadoğu'dan alınmış ve bunun antitezi olarak gelişmiş, Avrupa uygarlığı da bütün bunların sentezi olarak ortaya çıkmıştır.

Kürt Aydınlanması'nı değerlendirirken, Kürt kültürünün Ortadoğu özgülünde ve on beş bin yıllık süreç içinde nasıl şekillendiğini tarihçilerin, bilim adamlarının, aydınların, edebiyatçı ve sanatçıların yeniden değerlendirmesi ve gün ışığına çıkarması gerekmektedir. Ortadoğu'da ilk birliğin kurulması, yani kavimlerin, aşiret düzenlerinin aşılarak kavmiyetçiliğin gelişmesi ve bu yönlü bir birliğin öne çıkarılıp bunun tanrısal ya da ideolojik kimliksel hale bürünmesi; daha sonraki sultanlıkları, padişahları, hatta ulus-devlet gerçekliğini çok yakın olarak ifade etmektedir. Bunlar geçmiş ideolojik kimlikleri aşmış değiller ve son beş yüz yıl değerlendirildiğinde, bir kimliksizlik sorununun yoğun olarak yaşandığı görülmektedir.

Günümüz itibariyle yakın yüzyılda belli bir kimlik kazanıldığı ya da taklit düzeyde bazı gelişmeler sağlandığı söylense bile, aslında bu gelişme, Ortadoğu kültürü ve uygarlığıyla birleşmeyen, köklerinden kopan, darlığa, dogmatizme, siyasi ve zihniyet betonlaşmasına yol açan gerçekler üzerine yürümüştür. Şüphesiz Kürt Aydınlanması da böylesi koşullarda, geçmiş yüzyılın değerlendirmeleri içinde yerini bulmaya çalışmıştır. Denilebilir ki, Kürt Aydınlanması'nda Başkan Apo'nun yeri belirleyici ve tayin edici olmuştur.

Özgür iradeli birey ve özgür yaşam oluşturulmadan, buna dayalı ideolojik kimlikler ortaya çıkarılmadan hiçbir hareketin başarıya ulaştığı ne tarihte görülmüştür, ne de günümüzde mümkün olacaktır. Bu açıdan Kürt Aydınlanması ile öncelikle zihniyet devrimini sağlayarak ideolojik kimlik kazanma, sorunun özünü oluşturmaktadır. Kendi kimliğini tanımayı, bu anlamda özgür bireylerin ortaya çıkmasını zorunlu kılmaktadır. Özgür bireyler veya özgür iradeye dayalı gelişmeler, çeşitli aşamalardan geçerek geçmişten günümüze gelmiştir. Her dönemde özgür irade ya da özgür birey tanımı farklı içeriklere veya biçimlere sahip olmaktadır. İlk uygarlığın ortaya çıkışında, özgür irade ve özgür bireyler çok farklı koşullarda oluşmaktadır. Köleci uygarlığın ortaya çıkmasıyla bu olgu da farklı biçimlere dönüşmüş bulunmaktadır. Hz. İbrahim, Musa, Zerdüşt, Mani ve Hz. Muhammed'in gelişmesinde, bireylerin tanrı-krallardan kurtarılarak bireyin kendisini tanrı yerine koyması yaşanmış, insanın bireylere bağlanmaması yönünde özgür insan veya özgür irade hareketi gelişmiştir. Bu gelişmeyle aşiret ve kabile ilişkilerinin, aile ilişkilerinin aşılması yönüyle, yine bireyin toplum içindeki yerinin reformdan geçirilerek yaşanılır duruma getirilmesi bu dönemin zihniyet devriminin esasını oluşturmaktadır.

Özgür yurttaş kavramı, Roma'da yeni bir biçim altında ortaya çıkmaktadır. Burada felsefenin daha yoğun olarak devreye girmesi söz konusudur. Felsefe, akla dayalı düşüncenin daha yoğun olarak gündemleştirilmesini ortaya koyarken, özgür birey ve iradenin de ortaya çıkmasına yol açmıştır. Sokrates'in tutumu, manevi bozukluklara karşı ahlaki değerlerin ve ölçülerin yeniden ortaya konulmasını gündemleştirmiştir. Yine Zerdüşt'te ahlaki değerlerin, yani doğru söz ve eylemin yeniden gündemleştirilmesi söz konusudur. Kölecilik açısından bunlar tehlike olarak görülürken, Aristo ve Eflatun'a dayanan düşüncenin egemenliği, ileri kuvvetlerin birliği mantığı, daha sonra Hıristiyanlık ve İslamiyet tarafından da yoğun olarak başvurulmak zorunda kalınan olgular olmuştur. En azından restorasyon uygulamak, ayakta kalmak için bunlara yoğun ihtiyaç duymuşlardır. Avrupa'nın çıkışı da özgür irade ve bireyin ortaya çıkması temelinde, Rönesans, Reform ve Aydınlanma'ya dayanarak gerçekleşmiştir. Avrupa Greklerden, Roma'dan, Ortadoğu'nun geçmiş uygarlıklarından aşırarak yeni bir sentezlemeye gitmiş ve sorunlarını çözmüştür.

Ortadoğu ve Kürtler açısından aydınlanma konusu değerlendirilirken bu noktalar tartışılmalıdır. Başkanımızın AİHM değerlendirmesi, bu konuyu "Ortadoğu Rönesansı" biçiminde çok açık olarak ifade etmektedir. Bunları yeniden değerlendirme gereği duymakla beraber, Kürt Aydınlanması'nın böyle bir temele dayanması gerektiğini, yani Ortadoğu Rönesansı'nı gerçekleştirme temeline oturmak zorunda olduğunu belirtmek gerekiyor. Kürt Aydınlanması gözden geçirilirken, ilkel milliyetçiliğin Kürtler açısından bir aydınlanma olmadığını, rönesans ya da reform hareketi sayılamayacağını görmek gerekiyor. Despotik rejimler veya Türkler'den gelen Tanzimat mantığına dayanan bir aydınlanma çıkış nedeni olarak kabul edilmez. Avrupa'dan basit aşırmalar yaparak, taklit ederek de aydınlanmanın gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu noktada şüphesiz ilk önemli çıkış ve gerçekleştirme düzeyi Rönesans, Reform ve Aydınlanma'nın kendisine dayanmaktadır. Bunların doğru tanımlara kavuşturulmasına, bu hareketin daha iyi geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu noktada özgür iradenin ve özgür bireyin ortaya çıkması önem kazanmaktadır. Özgür birey ve özgür iradenin gelişimi, Kürt Aydınlanması'nda yakın geçmiş itibariyle birçok pratikle ortaya çıkarılmış ve biraz da netleşmiş bir konudur. Özgür irade ve bireyin kendisi, bir ekleme biçimiyle gerçekleşmeyecektir. Sorunu böyle düşünmek veya başkalarını taklit etmek, başka yerlerden düşünceleri alıp bunları savunmak gerçek bir Kürt Aydınlanması olmayacağı gibi, Ortadoğu aydınlanması hiç olmayacaktır. Öyle değerlendirmek sorunu çarpıtma, değişik noktalara taşıma anlamına gelecektir. Bu açıdan, yakın dönem itibariyle yaşadığımız süreçleri daha yakın ele almak ve Kürt Aydınlanması'nı da iyi değerlendirmek önem taşımaktadır.

Kürt Rönesansı Ortadoğu Rönesansı'nın ateşleyeni olmalıdır

Kürt hareketi, bir doğuş hareketi olarak gelişti. Toplumsal gerçeklik olarak yoğun bir kimlik saptırması, hatta kimliksizlik vardı. Bu durum Ortadoğu ve Türkiye'de yaşanırken, Kürtler açısından daha yoğun yaşanıyordu. Böylesi koşullarda çıkışların yapılması, aydınlanma, yani ideolojik kimlik oluşturma hareketinin geliştirilmesi önemliydi. PKK bunu yapmaya çalıştı ve hem yaptığı tespitlerle hem de içine girdiği pratikle bunu doğru temellere kavuşturma imkanlarını ortaya çıkardı. Başkan Apo AİHM değerlendirmesinde; Kürt Aydınlanması'nın bir zihniyet devrimiyle olacağını, bunun günümüze kadar gerçekleştirilememesinin zihniyetlerdeki değişimin yeterli olmama-

"Kürt hareketi, bir doğuş hareketi olarak gelişti. Toplumsal gerçeklik olarak yoğun bir kimlik saptırması, hatta kimliksizlik vardı. Böylesi koşullarda çıkışların yapılması, aydınlanma, yani ideolojik kimlik oluşturma hareketinin geliştirilmesi önemliydi. PKK, hem yaptığı tespitlerle hem de içine girdiği pratikle bunu doğru temellere kavuşturma imkanlarını ortaya çıkardı."

sıyla bağlantılı olduğunu, bu anlamda birçok alanda düzeltmelerin yapılması ve Kürt Aydınlanması'nın yeniden ele alınmasının gerekliliğini ve sorumluluğunu ortaya koymaktadır. Soruna böyle yaklaşmak, sorunu böyle tanımlamak kesinlikle daha gerçekçi olacaktır.

Kuşkusuz geçmişin yarattığı birikimler bir aydınlanma ortaya çıkarmıştır. Fakat bu aydınlanmanın ilerletilmesi gereken yönleri, hatta değiştirilmesi gereken, içinde birçok yanılgı ve yanlışlıkları taşıyan boyutlarının olduğunun görülmesi gerekiyor. PKK'nin kendisi bir aydınlanma hareketidir, bir terbiye hareketidir. Böyle tanımlandı ve böyle geliştirildi. Başkan Apo'nun ortaya koyduklarıyla, yaşanan pratiklerden yola çıkarak Kürtler ve Ortadoğu açısından yeni belirlemelerin yapıldığı kesinlik kazanmaktadır. Bu açıdan felsefi bakış açısının, tarih bakış açısının, uygarlığa yaklaşımın; devlete, topluma, sosyalizme yaklaşımın eski kalıplardan arınması ve yeniden ele alınması bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır. Kürt Aydınlanması böyle bir tartışma ve netleşme ışığında yerini bulacak ve Ortadoğu Rönesansı'na temel teşkil edecektir.

Çelişkilerin en yoğununu Kürtler yaşamaktadır. Bu anlamda Ortadoğu'nun demokratikleştirilmesinde temel rol oynayabilecek güçlerden biri durumuna gelmiştir. Bu açıdan geçmiş değerlendirmelerin yeniden ele alınması önem kazanmaktadır. Zihniyet devriminin nasıl yapılması gerektiği, daha doğru tanımlamaların, daha doğru davranışların ve bu temelde daha doğru bir eylemin geliştirilmesi, kalıplara dökülen, dogmalara sıkıştırılan ya da çok ütopikleştirilen, pratikten koparan yaklaşımların eleştirisi de olmaktadır. Başkan Apo, PKK pratiğini değerlendirirken bunları yoğun olarak değerlendirmektedir. Şüphesiz bu, Kürt Rönesansı'nın daha doğru temellere kavuşturulması anlamına da gelmektedir. Geçmişte yaratılan birikimler; Kürt toplumunda varolan ailecilik ve aşiretçiliğe, egemen despotik devletlerin betonlaştırma, uygarlık değerlerinden uzaklaştırma, kişiliksizleştirme tutumlarına karşı yapılanların önemi reddedilemez. Eski zihniyetler parçalanarak ve özgür birey ortaya çıkarılarak Kürt Rönesansı'nın yakın süreçte ortaya çıktığı belirtilebilir. Fakat ortaya çıkan Kürt Aydınlanması'nın da kendi içinde bazı eksiklikleri, yetersizlikleri taşıdığı, hala tıkanıklık yaşadığı ve aşılması gereken noktaların olduğu kesinlik kazanmaktadır.

İlk çıkışlar, doğal olarak genel dünya koşullarından ve Türkiye ortamının özelliklerinden etkilenecektir. Ulus-devlet yaklaşımlarından etkilenmeler, Kürt toplumundan gelen alışkanlıklar ve geri özellikler PKK'yi zorladı ve mücadelemiz içinde bu tür eğilimler kendilerini yansıtmaya, etkili olmaya çalıştılar. Bunun bir boyutu reel sosyalizmle, Türkiye'de olduğu biçimiyle veya Ortadoğu'nun diğer rejimlerinde olduğu gibi dini örtüyle örtülse bile, bunlardan kaynaklanan dogmatizm, bunların siyaset tarzı, feodal yapılanmalar, ilkel milliyetçilik, şüphesiz PKK hareketini içten zorlayıcı tutumlar olarak gelişti. Bunlara karşı mücadele edildi. Başkan Apo'nun değerlendirmelerinde, bunların aşılması gerektiği, ilk çıkıştan bu güne kadar gelişen yaklaşımlar noktasında düzeltme ve yenilenme ile bunların yıkılması gerektiği ortaya konulmaktadır. Bütün bunlar bizim gerçekliğimizi ifade etmektedir. Herkesin bu noktaları tartışması, özgür bireyin ve iradenin ortaya çıkması, özgür yaşamın geliştirilmesi yönünde Başkan Apo'nun yol göstericiliği ile bu tür projelerin yoğunca geliştirilme durumu oldu ve denemeler yapıldı. PKK, kendi pratiğinde bu yönlü eksik kalan, eleştirilmesi ve aşılması gereken noktaları yoğunca ortaya koymakta ve kendisini dönüştürmek istemektedir.

Aydınlanma boyutunda zihniyetlerde kalıpları kırmak, dogmatizmi ve ütopikliği aşmak, Ortadoğu toplumlarında son beş yüz yıldır kökleşen, tarikatçılığa, mezhepleşmeye, marjinalleşmeye yol açan geri ilişkileri, aşiret ve kabile yaklaşımlarını aşmak yoğun olarak kendisini dayattı. Bu anlamda ulusal uyanış ve kimlik kazanma yoluyla söylenen sözler, gösterilen tavırlar Kürtlerde önemli bir değişiklik yarattı, genel anlamıyla bir Kürt Rönesansı'nın ve Aydınlanması'nın yolunu açtı. Kendi içinde birçok çelişki, çatışma ve yoğunlaşmayla beraber özgür birey ve özgür yaşam projesi de geliştirilmeye çalışıldı. Bunun kendisi şüphesiz bir aydınlanma hareketiydi. Parti Önderliğimizin bütün çabası böyle bir bireyin geliştirilmesi yönünde oldu. Mevcut durumda kapsamlı bir yoğunlaşma düzeyine ulaşmış, daha gerçekçi ve gerekenleri yapma noktasına gelmiş bulunuyoruz. Parti Önderliği'nin AİHM değerlendirmesi, Kürt Aydınlanması için bir doruk, bir manifesto anlamına geliyor ve önümüzdeki süreç açısından, Kürt Rönesansı noktasında bir çıkış olarak ele alınmalıdır.

"Aydınlanma, doğal olarak aydınlanmış, özgür kişiliklerde, toplumunu ve bireyini geliştirmek isteyen, kendisini onda bulan ve toplumu da ona göre değiştirmek isteyen kişilerde gelişir ve büyük bir ufku, yaratıcılığı, mevcut devletler ve toplumlarla birleşmeyen özgür kişiliği ve iradeyi ifade eder. Böylesi kişiliklerin geliştirilmesine Kürtlerin ihtiyacı vardır."

Şu soru önemlidir: Nasıl bugüne gelindi? Doğal olarak Kürtlerin geçmişte de bir Aydınlanmaları vardı. Fakat bu aydınlanma 1900'lerin başında ilkel ideolojik düzeylerde, ideolojik kimlik kazanmayan bazı tartışmalarla süren aydınlanmalar biçimindeydi. Bu tartışmalar çeşitli dönemlerde yapılarak, PKK'nin ortaya çıkışına, yani Kürdün dirilişine kadar süregelmiştir. PKK kendi açısından bu tür tartışmaları da gözden geçirmiş, değerlendirmiş ve bu tür yaklaşımları reddetmiştir. PKK'nin bir ret hareketi olarak ortaya çıkması, programı ve pratiği ile kendisini yeniden gözden geçirmesine, bugün ulaşılan düzeye gelmesine de yol açmıştır. PKK hareketi Kürt toplumunu değiştirmiştir. Savaş olgusu, hem sosyolojik olarak hem de zihniyet olarak birçok değişikliğe yol açmıştır. Bu durumdan etkilenmeyen, pozisyonu değişmeyen, Kürt uyanışına katılmayan birey yok gibidir. Kürt birliğinin sağlanması, genel bir uyanışın yaratılması, bu temelde Kürt tarihinin, edebiyatının ve sanatının ele alınması, bununla ilgili bazı gelişmelerin ortaya çıkarılması, Kürt kişiliğinde yeni bir çıkışın yapılması, özgür iradenin geliştirilmesinin zemininin sağlanması, özgür iradeye yol aldırabilecek imkanların ortaya çıkarılması yönünde epey pratik sergilendi. Sorun, bunun yeniden değerlendirilmesi, özgür insanın geçmiş kalıplardan, mücadele sürecinde ortaya çıkan yanlışlıklardan arındırılarak ortaya çıkarılmasıdır.

Savaş koşullarında PKK'de çetecilik eğilimini dayatmak isteyenler çıktı. Devlet içindeki çete oluşumunun bir uzantısı olarak PKK içinde de çeteleşme gelişti. Bu, özgür iradeye, Kürt Rönesansı'na ve Reformu'na karşı bir saldırıydı. PKK Önderliği bununla mücadele etti. Feodal aşiretçi yaklaşımlar, ilkel milliyetçi davranışlar sergilenmeye çalışıldı. Çok eski kalıplarla yeniyi yaratma konusunda özgür birey olarak yoğun bir düşünce zenginliği, zihniyet değişikliği sağlamak yerine, bazı gelişmeler ortaya çıktıktan sonra ilkel milliyetçiliğe karşı orta sınıf eğiliminin gelişme durumu oldu. Geçmiş Kürt isyancılığının mücadele içinde kendisini yoğunca dayattığı, bunun da gerçek bir aydınlanmaya, özgür birey ve iradeye dayanmadığı nettir. Geçmiş süreci özellikle günümüz açısından yoğunca ortaya çıkarıp aşmak istiyoruz. Bütün bunları yapmak, mücadelede Kürt Aydınlanması'nın nasıl gerçekleşeceğine, gerçek bir zihniyet devrimine nasıl ulaşılacağına ilişkin önemli noktalardır.

İlkel milliyetçiliğin, her ne kadar Kürtçülükten söz edilse de artık iflas ettiği, ulus-devlet yaklaşımının da günümüz koşullarında geçerli olmadığı bir gerçektir. Hep beraber yaşadığımız halklarla özgür birlik eğilimlerinin güçlendirilmesi, demokratik uygarlığın bu temelde geliştirilmesi, anayasal vatandaşlık, özgür kimlik edinmenin aydınlanma boyutunun iyi yaratılması gerekir. PKK geçmişte bunu kısmen yaptı. Şüphesiz yapamadığı, kendi pratiğinde onu zorlayan noktalar söz konusuydu. Bütün bunlar Kürt Aydınlanması önünde engel oluşturdu, geliştirilmek istenen rönesansı daha doğarken kemiren, baltalayan, gerçek bir aydınlanmaya dönüşmesini pratik olarak engelleyen hususlar oldu. Bu, Ortadoğu tarihini, toplumlarını değerlendirmek, bu temelde Kürtleri de değerlendirmek anlamına gelir. Böylesi çelişkiler, geri tutumlar, dogmatik ve mezhepçi yaklaşımlar Ortadoğu'da olduğu gibi Kürt toplumunda da kendisini göstermektedir. Örneğin marjinalleşmek isteyen tutumlar yoğun olarak kendisini dayattı. Özgür birey olmak, devleti ve toplumu demokratikleştirme mücadelesine kendisini daha fazla katmak, böyle bir toplumu gerçekleştirmek için her yönüyle kendisini feda edecek bir düzeye ulaşmak; kişiliğini dönüştürerek yeni bir kişilik yakalamayı gerektirir. Başkan Apo "özgür yaşam" derken tümüyle bunu ifade etmektedir. Bu anlamda Kürt Aydınlanması, devletlerin zihniyetine ya da toplumda yerleşmiş olan zihniyetlere dayanamaz. Aydınlanmayı yaratması gerekenler başta olmak üzere bu yönlü yaklaşanların birey olarak kendisini özgürleştirmesi, özgür irade sahibi olması gerekir ki, demokratik uygarlık gerçeklerini kavramak, Ortadoğu tarihini gün ışığına çıkararak kendi kökleri üzerinde yeni bir senteze gitmek mümkün olsun. Bilim-tekniğe, Avrupa uygarlığına yaklaşımın da bu temelde gerçekleşmesi gerekiyor.

Kürt Aydınlanması için ilkel milliyetçilik reddedilmelidir

Bunun çeşitli zorluklarını içimizde olduğu kadar dışımızda da görmek mümkün. Şu örnek hem aydınlatıcı hem de çarpıcıdır: Kendisini KDP Başbakanı olarak yansıtan kişinin verdiği demeçte şunlar söyleniyor: *"PKK'den kaçan bazılarını alıp evlendiriyoruz. Aile kuruyor, böylece onları etkisizleştiriyoruz."* Bu ilkel milliyetçi bir tutumdur. Geri zihniyete, aile ve aşiret kafa yapısına dayanan bir yaklaşımdır. Bunda şüphesiz özgür birey ortaya çıkamaz. Köleleştirilmek istenen birey yoğunca dayatılıyor. Türkiye'deki despotik yönetim de geçmişten beri çağrılar yapıyor. Son olarak yaptığı çağrılardan biri, *"Gelin ailenize, yuvanıza kavuşun, evlenin"* biçimindedir. Bu mantık yapısı, bireyi köleleştirmeye götürecek her şeyi, geçmiş biçimiyle insanların önüne koymaktadır. İlkel milliyetçilik, özgür insanı ortaya çıkarma biçimi değildir. PKK insanları özgürleştirmek, iradeye kavuşturmak istiyorsa, ilkel milliyetçilik özgür bireyi öldürmek istiyor. Nitekim KDP'nin pratiğinde özgür irade ve özgür bireyi ortaya çıkarma durumu yoktur. Bu belirgin bir pratik olduğu için, Kürtler içinde en uç, katılaşmış temsili yaptığı için, böylesi bir Kürtlük bir aydınlanma ve zihniyet değişikliği yaratamaz; dinde reform yapamayacağı gibi gerçek bir demokratik ve laik toplum da kuramaz. Denilebilir ki, KDP bu tutumuyla çeteleşmeye bulaştığı kadar, Ortadoğu'da son beş yüz yıldır yaşanan kaybedişin, ihanetin tarihini, işbirlikçiliğin tarihini trajik biçimleriyle sergilemiş ve günümüze kadar getirmiştir. Hala da bunda ısrar etme durumu var. Bu da Kürtlerde zihniyet devriminin gerçekleşmesini engelleyen önemli etkenlerden biridir. Üstelik bunun Kürtlük adına yapılıyor olması en tehlikeli olanıdır. İnkarcılık ve despotizm adına yapanlar, oligarşik yönetim adına yapanlar Kürtler açısından biraz anlaşılırdır. Bunlar Kürtlerin yaşamına, özgürlüğüne, kimliğine karşı cepheden saldırıya geçmektedirler. Fakat Kürtler içinde böyle bir durumun olması, bu güçlerin hiç aydınlanmadıklarını, reformdan geçmek istemediklerini, tersine küresel imparatorluklarının –ki piyon olarak da değerlendirmeyelim– bir eklentisi, onların söz ve davranışlarının gerçekleştiricisi oldukları, o düzeyde kendilerini yaşatmak isteyen bir tutumun sahibi oldukları ortaya çıkıyor. Bırakalım ulus birliğini geliştirmeyi, çok dar anlamda aşiret ve aile birliğini koruyarak köleleşmiş, işbirlikçi Kürdün ayakta tutularak yaşatılması söz konusudur.

Dikkat edilirse bu yaklaşım PKK Önderliği'ne karşı da çok öfkeli ve intikamcıdır. Mevcut durumda bunlar ne aydınlanacak, özgürleşecek, ne de kimse için mücadele edecek konumdalar. Bu yaklaşım aslında şuna da benzetilebilir: Engizisyon döneminde aydınlanmaya karşı çıkılırken, aslında İslamiyet'ten uzak olan, ama kendisini İslami gösteren dogmatik yaklaşımlar vardı. Osmanlı İmparatorluğu hiçbir uygarlık yaratmadı, herhangi bir zihniyet devrimine ve aydınlanmaya yol açmadı. Parti Önderliğimizin de belirttiği gibi, *"Ortadoğu'da bir mezarlık bekçisi olarak rol oynadı."* KDP'nin de Kürt aşiretlerine, beylerine dayattıkları ilişki biçimi budur. Toplumun yoğunca bölünmüş ve dağılmış durumunu her yönüyle yansıtıyor. Mezhep ve tarikatlar temelinde parçalanma, kaybedilmiş bir tarih üzerine yeni trajediler geliştirme, oyunlar oynama yaklaşımları bu yönüyle yoğun olarak yaşanmaktadır. İşbirlikçilik, ilkel milliyetçilik bunun günümüzdeki en açık temsilcilerindendir.

Kürt Aydınlanması'nı daha iyi gerçekleştirmek istiyorsak böyle bir işbirlikçiliği, ilkel milliyetçiliği reddetmek zorundayız ve buna karşı cepheden ideolojik savaşım yürütülmesi gerekir. İdeolojik kimlik kazanmak bundan geçecektir. Küresel imparatorluğa karşı dünya çapında demokratik uygarlığa dayalı bir ideolojik kimlik; despotik, oligarşik ve otokratik yönetimlere karşı devletin, toplumun ve siyasetin demokratikleşmesini, bu konuda değişim ve dönüşümü esas alan, özgür birliğe dayalı bir ideolojik kimlik gerekiyor. Kürtler içinde de demokrasi ve barışı, siyasi çözümü gerçekleştirecek, bu anlamda özgür bireyin ortaya çıkarılarak sivil toplum alanının yoğun olarak örgütlenmesini yaratacak, özgür bireyin geliştirilmesine dayalı bir ideolojik kimliğin, Kürt kimliğinin yeniden şekillendirilmesi ve bunun geliştirilmesinin gerekliliği ortadadır. Bunu yaparken Kürt toplumu açısından ilkel milliyetçilik veya bu tür düşünüş biçimlerinin, geçmişteki kalıpların ve dogmatizmin, hanedan ve sultanlıkların dar anlamda bir izdüşümleri olduğunu görmek gerekir. Bu süreçlerde oluşan mezhep ve tarikatların günümüz itibariyle gericiliği oynadığı, geçmişte bazı mezhep ve tarikatlar ilerici rol oynamış olsa bile giderek siyasal bir güç olmaktan uzaklaştıkları, adalete, geriliğe ya da kadercilige, bekleme psikolojisine girdikleri, bu yönüyle de Kürtlerin içinde ilerlemeye dönük herhangi bir rollerinin olmadığını, insanların o düzeyde tutulmasının bir gerilik olduğunu görmek zorundayız. Tarihteki bazı çıkışların olumlu ve ileri yanlarını görmekle beraber, Kürt toplumu içindeki bazı yaklaşımların, çağımız gerçekliğinde değerlendirildiğinde çelişki ve çatışma ürettikleri görülmelidir.

Ortadoğu'da İslamiyet'in ortaya çıkışı önemli bir gelişmeydi. Daha sonrası bir hanedanlığa dönüştü. Giderek sultanlar, padişahlar tanrının gölgesi olarak, tanrı adına bütün yetkileri kullanarak uygarlığa karşı savaşım yürüttüler. Osmanlıların, Sasanilerin böyle yaptığını söylemek mümkündür. Yani uygarlık karşıtı bir yaklaşımla tümüyle bastırmaya, ezmeye veya birbirine düşürmeye, ailesel, aşiretsel, mezhepsel ve tarikatsal çıkarlar geliştirilmeye çalışılmış, kendi yönetimlerini sürdürmek açısından ne kadar bölmek ve parçalamak gerekiyorsa o kadar bölmek ve parçalamak, ne kadar ezmek gerekiyorsa o kadar ezmek esas alınmıştır. Bütün bunları o sistemlerin geliştirdiği çok açıktır ve toplumların Başkan Apo'nun belirttiği gibi, on beş bin yılda yarattığı uygarlıktan sonra insanların bu şekilde kaderci duruma getirilmesi, ağlatılması, hatta kendi geçmişine öykünecek biçimde bazı olumlu özelliklerini korumaya çalış-

ması, Avrupa'daki uygarlığa, bazı uygarlık değerlerine karşı kendisini kapalı tutmasının temel nedenleri bunlardır.

Kürt Rönesansı'nın gerçekleştirilmesi için, içe yönelik olarak da kapsamlı bir aydınlanma gerekiyor. Şüphesiz feodal yapı belli oranda dağıldı ve demokratikleşme belli oranda sağlandı. Kürt, özgür birey olabilecek, kendi iradesi temelinde sivil toplum alanında örgütlenebilecek düzeyi yakaladı. Bunun önünü almak isteyen egemen sistemler köhnemiş, çürümüş, maneviyatı bozulmuş; geçmişten günümüze kadar sadece ezme ve durdurma ya da restorasyon temelinde kendisini gerçekleştirmek istiyor, fakat ilkel milliyetçiliğin restorasyon ya da reform yapacak durumu da yoktur. Bunu en geri biçimde temsil etmeye çalışmaktadır. Dolayısıyla feodal, aşiret zihniyetine ya da geri ailekabile ilişkilerine dayanan ve demokratik uygarlığı Ortadoğu gerçekliğiyle birleştirip yeni bir senteze ulaşmayan, bunun düşünce hareketini, rönesansını, reformunu temsil etmeyen güç ve kişilerin Kürt Aydınlanması önünde önemli bir engel teşkil ettiğini belirtmek mümkündür.

Pratik ilişkiler olur mu, olmaz mı? Ne kadar olur, ne kadar olmaz? Bu, tartışmaların ayrı bir boyutudur. Fakat aydınlanma boyutuyla değerlendirildiğinde böyle bir ayrışmanın, genel bir eleştiri hareketinin Kürtler açısından da yoğun olarak yapılması gerektiği ortaya çıkıyor. Geçmişte bunlar belli düzeylerde yapıldı ve günümüzde demokratik uygarlığın kurulması ve Ortadoğu Rönesansı'nın gerçekleştirilmesi temelinde böyle bir ayrışmanın daha yoğun yapılması gerekmektedir. Kürt Aydınlanması'nın daha doğru temellere oturmasının yolu bundan geçmektedir.

Aydın, toplumun zihniyet dönüşümüne hizmet edendir

Geçen süreçte Kürt aydınları önemli oranda ortaya çıktı. Fakat Kürt aydınları içinde de önemli oranda aydınlanmamış aydınlar olarak tanımlayabileceğimiz kişilikler oluştu. Bunların bir kısmının açık veya gizli iddiası, Başkan Apo'nun değerlendirmelerinin geri olduğu biçimindedir. Kürt hareketinin yarattığı gelişmeleri fazla beğenmeme durumları var. Mücadele gelişip pratik ortaya çıkınca, yetki imkanı doğunca oradan biraz eklenme durumları gelişti. Bunun içinde tutarlı ve dürüst davranmak isteyen aydınlar da var ve bunlar da belli bir düzeye ulaştılar. Özgür bireyin doğuşu ve aydınlanma aydınlara dayanmak zorundadır. Kürt aydınlarının bu konuda oynayabilecekleri rol, aydınlanma açısından önemlidir.

Bir eleştiri hareketi olarak yoğun rol oynaması gerekirken, dikkat edilirse PKK ve Başkan Apo aydınlanma hareketini üstlendi ve bu öncelikle PKK içinde yapılmak istendi. Bu yanlış değildi, Kürt toplumunda böyle yapılması gerekiyordu. Diğer toplumlarda aydınlanma ve zihniyet devrimleri belli bir düzey kazandıktan sonra siyasal ve askeri olarak örgütlenen güçler bunun yönünü değiştirebiliyor, buna şekil verebiliyor ve mücadeleyi kazanabiliyorlardı. Kürtlerde bu anlamda bir terslik vardı. Geçmişte egemen devletler tarafından çok fazla parçalanmış olma durumu vardı. Öte yandan parçalanma ne kadar büyükse, onun karşısında o kadar büyük bir aydınlanmanın gerçekleşmesi gerekiyordu. Bu, ağırlıklı olarak Başkan Apo tarafından yapılmaya çalışıldı. Bu eksen üzerinde daha geniş bir Kürt aydın kesiminin ortaya çıkması söz konusudur.

Reel sosyalizmin, klasik komünist partilerin yaklaşımları, Ortadoğu toplumlarından bir çıkış yaparak senteze gitme şeklinde olmadı. Örneğin Ortadoğu'ya yönelik oluşumlar Ortadoğu'yu görmezlikten geldiler. Ortadoğu'nun, yaratarak bütün insanlığa dayattığı on beş bin yıllık uygarlık gerçeğini görmezlikten geldiler, küçümsediler veya inkar ettiler. Son beş yüz yılda yaratılan tabloya bakarak başkalarına öykünmeye çalıştılar. Başkalarından çalmakla Ortadoğu'da bir zihniyet değişikliği yaratılması mümkün değildir. Böyle olanların toplumu fazla etkilemedikleri, zihniyet değişikliğine yol açmadıkları bir gerçektir.

Hz. İsa'nın çıkışıyla kölelik içten oyuldu. Büyük bir zihniyet devrimine, hümanizme doğru gidiş vardı. Birçok burjuva bu konuda çok zayıf kaldıkları bilinmelidir. Geçmişte Kürtler adına ne varsa, onlara sahip çıkılması yanlış değildi, ama günümüzde çok önemli çıkışlar yapıyor, tarihe ışık tutuyorlar gibisinden onların getirilip topluma dayatılması da bir o kadar tehlikelidir.

1900'lerin başında ortaya çıkan bazı Kürt aydınları ve onların düşünüş biçimleri vardır. Bunlar gerçek anlamda bir ideolojik kimlik yaratmıyorlar. Eskinin tekrar tekrar ısıtılarak Kürt toplumunun önüne konulması, ilkel milliyetçiliğin reformizme örnek teşkil ettirilmesi, eski zihniyetlerin sürdürülmesi anlamına gelmektedir. Bu noktada feodalizme, dinsel dogmatizme karşı çıkış yoktur. Kürt uyanışını devrimci ve demokrat bir temelde sağlayabilecek, çağın gelişmelerini dikkate alacak bir çıkış söz konusu değildir. Kürtler adına bazı şeyler söylenmiş, bazı şeyler yapılmak istenmiştir. Bunlar kendi koşulları içinde değerlendirilebilir ve anlam verilebilir. Fakat onları getirip günümüzdeki Kürt Aydınlanması'nın önüne bir set olarak dikmek, ilkel milliyetçiliğin yapmak istediğinin ta kendisidir. Kürtler, o zaman birçok trajedi yaşadılar. 1925 bir trajediydi. O yıllarda yaşanan trajedi ve oyunlar, o lanetli durumlar ve ihanet ortaya çıkarılmadan, onlar üzerinde doğru değerlendirmeler yapılmadan gerçek bir Kürt Aydınlanması ortaya çıkarılamaz. Yakın tarih itibariyle KDP, YNK ve benzer oluşumların Kürtler üzerinde oynadığı oyunlar, yol açtıkları trajediler, yenilgiler, ihanetler; özgür insana karşı geliştirilen, daha önce Ortadoğu toplumlarında yaşanan trajedilerin en geri biçimlerindendir. Bu trajediler ortaya çıkarılmadan, bunlara yönelik yoğun eleştiriler gerçekleştirilmeden Kürt farklı noktalara götürülmesine gerek yoktur. Kürt aydınları bunları düşünmek zorundadır. Varolanı tekrarlamak bir aydınlanma değildir. Aydınların sadece bireyciliği yaşaması bir aydınlanma değildir. Birey, toplumun zihniyetini, onların çeşitli konulardaki yapısal değişikliklerini ortaya koyup bunun öncülüğünü yapmıyor, ufkunu sergileyemiyorsa bireyin aydınlanması da söz konusu edilemez. Ya da birey, kendi alışkanlıkları ve ölçüleriyle geçmişi aşamıyor, geçmiş ilişkiler içinde bir şeyler söylediğini belirtiyorsa bu bir yanılgı ve aldatma biçimidir.

Kürt tarihine basit yaklaşılmamalıdır. Ortadoğu'nun tarih yaratan özelliği, ilk yazılı tarihi başlatmış olması dikkate alınarak uygarlığın oluşmasında Kürtlerin rolü, öte yandan Ortadoğu tarihinin yaşadığı trajedi, ideolojik kimliklerden uzaklaştırma dönemleri bilinmeli ve bütün bunların Kürtler için daha fazla geçerli olduğu görülmelidir. Kürtler son on yılda ideolojik bir kimlik kazanmak için mücadele yürüttüler ve günümüzde ideolojik kimliklerini yeniden tanımlama gereği duyuyorlar. Partimiz açısından, ideolojik kimlik kazanma mücadelesini yeniden değerlendirmek zorunda kalıyoruz. Gelişmeler bizi bu noktaya getirdi. Kendimizi de eleştirip aşma ve parti olarak dönüşme zorunluluğunu yoğunca tartışıyor ve gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Kürt aydınlarının da böyle bir yoğunlaşmaya girmeleri gerekiyor. Bunlar bu haliyle aydın olamazlar. Örneğin Avesta'nın yazdığı "Kürdistan Tarihi", '74'lere kadar olan dönemi ele almış. Bu büyük bir inkarcılıktır. Burada kanıtlanmak istenen nedir? Kürdistan tarihi değil, tarihi kendinde başlatıp kendisi gibi anlatmak veya hareketinde de, Avrupa'daki aydınlanmada da böyle bir çıkış, yani çok yoğun bir eleştirisel çıkış söz konusuydu. O noktada yoğun bir saldırı ile özgür irade ve özgür bireylerin geliştirilmesi, bunların oluşturduğu demokratik toplumlarda özgür vatandaşın oluşturulması bu tür aydınlanma üzerinde gelişiyordu. Tarih bunun yoğun örnekleriyle doludur. Doğal olarak Kürt Aydınlanması da kendi özgülünde ve onlara benzeyecek yönleriyle birlikte geliştirilmek durumundadır. PKK hareketi ortaya çıkmadan önce, Kürt aydınlarının Aydınlanması'nın sonuca gitmesinden veya gerçek temellerine oturtulmasından bahsedilemez. Aydınlanmamış aydın olarak niteledigimiz tiplerin bu tür yaklaşımları yoğun olarak yaşanmaktadır. Aydınlanma, doğal olarak aydınlanmış, özgür kişiliklerde, toplumu ve bireyini geliştirmek isteyen, kendisini onda bulan ve toplumu da ona göre değiştirmek isteyen kişilerde gelişir ve büyük bir ufku, yaratıcılığı, mevcut devletler ve toplumlarla birleşmeyen özgür kişiliği ve iradeyi ifade eder. Böylesi kişiliklerin geliştirilmesine Kürtlerin ihtiyacı vardır. Kendimizden başlayarak böyle iradelerin büyütülmesi için çalışmalıyız. Bunlar Kürt toplumu açısından geliştirilmesi gereken, yakıcı bir görev olarak ortada duran noktalardır.

Yoğun bir aydın kesim ortaya çıkmış olmakla beraber, Kürt Aydınlanması açısından ucube oluşturan önemli bir kesim de vardır. Başkan Apo, sosyolojik olarak Ortadoğu toplumunu ve onun içinde yer alan Kürt toplumunun geçmiş uygarlıklardaki yerini, Kürt tarihinde yaşanan trajedileri, ihanet ve işbirlikçileri, aynı zamanda Kürtler adına ortaya çıkarılan olumluluklar ortaya koymasına ve demokratik, özgür Kürt insanının oluşumu için çok önemli veriler sunmasına rağmen, hala bunu ileri götürmekten uzak durumda olan epey aydın var. Böylesi bir aydınlanmaya yaklaşmayan aydınların, gerçek bir zihniyet değişikliği yaratmaları söz konusu olamaz. Aydının başta kendisinde zihniyet değişikliği yaratması gerekir ki, toplumda da zihniyet değişikliği yaratabilsin. Bu noktada kimsenin alınmasına gerek yoktur. Biz de kendimizi yeniden değerlendiriyoruz. Kürt Aydınlanması ve zihniyet değişimi açısından dogmatik, aşılması gereken yanlarımızı değerlendiriyor ve yeniden aydınlanma gereğini duyuyoruz, bunun eleştirisini yapmaya çalışıyoruz. O açıdan bunların değişik algılanmasına, la kendi cüceliğinde, basitliğinde ısrar etmek, kendi yaklaşımlarına göre bir Kürt tarihi ayarlamaya çalışmak, tarihe en büyük hakarettir, haksızlıktır. Bunları yazanlar kimdir? Tarih '74'lere kadar getirilmiş, ama o yıldan sonrası yok, yani içinde PKK yoktur. Başkan Apo'nun yaratmak istediği Kürdü, zihniyetler açısından yapılmak istenen değişiklikleri, küresel imparatorluğu kurmak isteyenlerle ulus-devletin tarikatçı dogmatik zihniyetine sahip olanların komplolarıyla karşılaşan bir hareketi basit görüp dışlayan, görmezlikten gelen bir yaklaşımla Kürt tarihini yazmaya kalkmak, büyük bir saptırmadır. Tarihe karşı yapılan büyük bir ihanettir, aydınlanmaya karşı büyük bir ihanettir. Kimse Kürtlerin aydınlanmasını kendi düşündüğü biçimiyle ortaya koyamaz, kendi yaşadığı biçimiyle Kürtlerin aydınlanmasını bekleyemez. O, bireyin bencilliği olur.

Küresel imparatorluk, bireyin bencilliğini en yoğun biçimde ortaya çıkarmıştır ve bu durum dünya açısından da büyük bir tehlike arz etmektedir. Oralara uzanıp Kürtleri geri görmek veya Kürtlerin demokratik aydınlanmayla ortaya çıkardıklarına sırt çevirip aşiret ve kabile ilişki biçimleriyle benimseyen Kürtleri bu ilişkilerle yaşatmak, başkalarına pazarlamak isteyen ve geçmişte olduğu gibi günümüzde de hiçbir demokratik uygarlık çözümü yaratmayan yaklaşımları tekrar tekrar besleyerek piyasaya sürmek, böylece bu tutumların en geri biçimlerde tekrarlanması, Kürt Aydınlanması'na karşı en büyük saldırıdır. En büyük dogmatizmi, hatta en cahilce tutumları savunmak anlamına gelir. Başkalarının yazdığı tarihte bazı gelişmeleri sıralamak da kimse açısından aydınlanma ve ilerleme olarak kabul edilemez. Onlar zaten yazılmıştır; onları geri biçimde tekrarlamak da Kürt hareketine, Kürt Aydınlanması'nı yaratmak isteyen ve özgür iradenin en iyi temsilini yapan Başkan Apo'ya karşı olan duruşları izah edemez. Böyle bir yaklaşım, Kürt aydınlanma gerçekliğini ortaya çıkaramayacağı gibi, en bencil yaklaşımlardan biri olmaktadır. Böyle olanlar, her tarihsel önemi olan çıkışta Kürtlerin pratiklerine karşı yoğunca tepki göstermektedirler. Bu bir Kürt Aydınlanması veya zihniyet değişikliği değildir. Geçmiş kirliliklerden, trajedilerden, ihanet ve işbirlikçiliklerden kurtulup ideolojik kimlik itibariyle doğru bir seçenek ortaya konulmadan, doğru bir yeniden doğuş gerçekleştirilmeden, bu noktalarda çok açık ve net yol ayrımlarına girilmeden zihniyet devrimi gerçekleştirilemez.

Çeşitli ülkelerde zihniyet devrimi; büyük bir eleştiri ve çözümleme, aydınlatma ve bilimsel yaklaşım hareketiyle, geçmişte yaşananlara bilimsel kuşkuyla yaklaşıp onları daha doğru değerlendirerek çözümlemelere tabi tutmakla mümkün olmuş, böylelikle bir toplumun önünün açılması her yönüyle gerçekleştirilebilmiştir. O açıdan böylesi geri aydınlanmaları, ilkel milliyetçi, aşiretçi ve kabileci davranışları, onların üstünü biraz örterek "Kürtlerin birliğini istiyoruz" deyip zihniyet değişikliği yapmadan sunmak aydınlanma yaratmaz. Örneğin, dinde reform yapmaya açık ve çözümleme yapmaya hazır olma durumu yoktur. Yeniden doğuş, tarihin ve toplumun bilimsel değerlendirilmesi yapılmadan, geçmişten günümüze kadar Kürtlerin uygarlıkta ve son düşüşte oynadıkları rol, nasıl ideolojik olarak kimliksizleştirildikleri görülmeden ve yeni bir ideolojik kimliğe nasıl kavuşturulacağı noktasında eleştirel bir mücadele yapılmadan şüphesiz ideolojik kimlik oturamaz.

Bu durumda ideolojik kimlik yaratmak, bunu çeşitli düzeylerde gerçekleştirmek isteyen güçler dışında, bazı eksiklik ve yetersizliklerle beraber PKK de bunu yapmak istedi. Bunu yapmak isteyene karşı mütevazı olmak ve onları doğru çözmek zorundadır. Diğer türlü yaklaşımlar Kürt Aydınlanması'nı geriletecek ve daha cahil tutacak yaklaşımlardır. Nasıl ki, Hz. Muhammed *"Ben cehalete karşı mücadele ediyorum"* diyorduysa, günümüzde de Kürt Aydınlanması'nı temsil edenler cehalete karşı mücadele etmek zorundadır. Böylesi cehaletlerle mücadele edilmeden gerçek bir Kürt Aydınlanması'nın geliştirilmesi, zihniyet değişiminin ortaya çıkması mümkün olmayacak, bu tür davranışlar zorlaştırıcı ve engelleyici davranışlar olarak etkili olacaklardır. Zihniyet devriminin yolu Kürtler için de açılmıştır. Bu kemiren geri yaklaşımları, aydınlanmamış aydın tipi davranışlarını terk etmek durumundayız. Bunların çözümlenmeleri yoğun olarak yapılabilir. Osmanlı dönemi aydınlarının, Türkiye Cumhuriyeti aydınlarının uygarlığa kattıkları herhangi bir şey yoktur. Tanzimat kafasına sahipler ve Batı'dan çalıyorlar. Bununla da Türkiye'ye uygarlık veya demokrasi, doğru bir ideolojik kimlik aşılanamaz. Kürtler içinde de bu tür kafalılar vardır. Egemen despotik devletler betonlaştırma ve kimliksizleştirmenin bir yanı iken, kendisi de kimliksiz olan ve uygarlığı çalarak iş yapmak isteyenler var. Bu anlamda yoğun bir kimliksizliği ve manevi çöküşü yaşıyorlar. Hatta günümüzde Türkiye, Suriye ve daha birçok değişik Ortadoğu toplumunun aydınlanması önündeki en büyük engelleri bunlar oluşturmaktadır. "Şu mezhepçi tarikat gericidir, aydınlanmayı en çok bunlar önlüyor" biçiminde değerlendirmek de bir saptırmadır. Doğrudur, onlar gericidir, fakat en büyük engel değildirler. En büyük engel, egemen despotik otokratik rejimlerin kendileri, onların aydın tipleridir. Aydınlanmamış, tanzimat kafasıyla aydınlatmak isteyen tiplerdir.

Kürtler için de geçmiş toplumdan kopmayan, kendisini aydın sayan, biraz laf yapan, ama ilkel milliyetçilikle, geri toplumsal özelliklerle bağlarını çözmeyen, egemen sistemlerdeki aydınların yaptığını daha geri biçimiyle yapan, yani çalarak aydın olmaya çalışan yaklaşımlar; aydınlanma hareketinin ideolojik kimlik boyutunda önemli engelleyicilerden biri durumundadır. Kürtler kendi içlerinde Kürt

> "İdeolojik kimlik mücadelesiyle beraber çözüm mücadelesi, demokrasi ve özgürlüklerin geliştirilmesi, yapılacak aydınlatma oranında gerçek yerini bulabilir. İdeolojik kimlik mücadelesi ne kadar doğru verilir ve gerçekleştirilirse, bunun siyasal ve toplumsal boyutu, devletin dönüştürülmesi boyutu da o kadar çabuk ve yerinde hayat bulmuş olur."

Aydınlanması'nı tartışırken, başta bunların tartışılması ve aşılması gerekir. Toplumların aydınlanması veya özgür iradelerin gelişmesi, özgür bireyde gerçekleşen ve yayılan aydınlanmaya dayanacaktır. Böyle bir özgür iradeyi sergileyebilecek, yoğun bir zihinsel devrimi yapabilecek kişiliklerin çoğalmasıyla toplumun aydınlatılması mümkün olacak ve o toplum başta sivil toplum örgütlenmeleri olmak üzere siyasal ve savunma örgütlenmeleriyle ideolojik kimliğe dayalı olarak gelişerek mücadelesini başarıya götürecektir. Kürtler açısından sıkıntı, biraz bu noktadadır. PKK'nin pratiği değerlendirildiğinde, bu noktalarda yetersizlikler olduğu ortaya çıktı. Bizim açımızdan da en çok eleştirilip üzerinde durmamız gereken nokta budur. Değişik biçimlerde yansısa da içimizde bulunan bu tür yaklaşımlar gelişmelerin önünü kesti ve daha ileri boyuta ulaşmasını engelledi.

Aydınlanma sapmaları eleştiri aşmayı gerektiriyor

Denilebilir ki, bencillik duvarının yıkılması, Ortadoğu'da son yüzyıllarda betonlaştırılmış ve dogmalar durumuna getirilmiş, boş hayaller temelinde ütopikleştirilmiş durumların aşılmasından geçmektedir. Reel sosyalizm de bir sentez yaratmaya çalıştı, fakat Sümer Rahip Devleti'nin bir versiyonu olmaktan öteye geçmedi. Marjinalleşen solun durumuna bakıldığında, bir didişme durumu olduğu görülüyor. Hem beklentili ruh hali söz konusudur, hem de toplumların ve Ortadoğu'nun gerçekliğiyle uyuşmayan dogmatik ve ütopik yaklaşımlar ortaya konulmakta ve yapılması gereken noktalarda netleşme olmamaktadır. Bir tartışma biçiminde sürüp gitmektedir. Egemen sistemler, bu durumdan rahatsız değiller. Çünkü klasik sol, bir eleştiri hareketi değildir. Gerçeklerin aydınlatılmasına dayanan, insanların zihnini açan durumda değildir. Hatta kendi zihnini dahi açan bir aydınlanma hareketi değildir.

Bu durumda zihinlerin açılması için bireylerin kendisinden başlamaları gerekiyor. Böyle bir zihin açılması ile tarih ve çağ gerçekliği, toplum gerçekliği doğru aydınlatıldığı oranda aydınlanma hareketinin doğru ve yerinde yapıldığından bahsedebiliriz. Bu yapılmadığı sürece egemen sistemleri besleme durumu söz konusu olur. Marjinal solculukta, beklentiler gerçekleşmeyince başarısızlık durumu ortaya çıkıyor, başarısızlık kapanmaya ve politikadan, pratik eylemden kopmaya, böylece insanları eyleme, mücadeleye itmeyen durumların ortaya çıkmasına yol açıyor. Dolayısıyla buradan bir aydınlanma gerçekleşmiyor. Ortadoğu toplumlarında bireyler daha fazla bireyciliğe itiliyor. Toplumların bölünüp parçalanması, gerek aşiret, mezhep ve tarikat biçiminde, gerekse sağ ve sol tarikatlar biçiminde olsun, tarihte yaşananların devamı, değişik biçimlerde tekrarı olarak yaşanıyor.

Bütün bunları bir eleştiri hareketiyle aşmak, bir gereklilik olmuştur. Bunlar aşılmadan, bu konuda doğru tanımlamalar yapılmadan yeni bir çıkışın, aydınlanma hareketinin doğru zeminlere oturtulması da düşünülemez. Marjinalleşen sol açısından, geçmiş toplumun tarikatçı, mezhepçi, aileci ve aşiretçi durumu, kimliksizleştirilme, köklerinden koparılma durumları göz önüne getirildiğinde Kürtler açısından böyle bir bölünmenin daha fazla yaşandığı bir gerçektir. Bu gerçeklik, son olarak PKK hareketi, demokratik Kürt uyanışıyla belli ölçüde aşılmaya çalışıldı. Soruna böyle yaklaştığımızda, bir aşma hareketini gerçekleştirmek için Kürt Rönesansı'nı, Başkan Apo'nun savunmalarda vurguladığı temellere oturtmamız gerekmektedir. Bu açıdan Rönesans'ı, yeniden Avrupa'nın bir tekrarı veya eklentisi olarak gerçekleştirmek mümkün değildir.

Öyleyse başta tarihe bakış açısının değiştirilmesi gerekiyor. Ne klasik kapitalizmin ortaya koyduğu tarih bakış açısı, küresel imparatorluğun tarih yaklaşımı, toplumları ve insanları kimliksizleştirme yaklaşımıyla bu yapılabilir, ne de kaba materyalizme dayanan bir tarihi ve felsefi değerlendirmeyle yapılabilir. Bütün bunlardan çıkarılan dersler ışığında Başkan Apo'nun değerlendirmelerinde ortaya konulan yöntem, tarihi bakış açısı, felsefi yaklaşım ve bilimsel kuşkuculuk temelinde bilimsel gelişmeleri esas alarak demokratik uygarlığın Ortadoğu'da yeniden antitez durumuna getirilmesi ve bu antitezin rolünün doğru oynatılması gerekmektedir. Bu noktada ideolojik kimlik kazanmak ön plana çıkmaktadır. Böyle bir ideolojik kimlik kazanılmadan, Kürt aydınlanmasını sonuca götürmek, çözümün sağlanması, özgür birliğin geliştirilmesi ve demokratik uygarlığın bütün Ortadoğu toplumlarında gerçekleştirilmesi, küresel imparatorluğa karşı özgür birlikteliklerin yaratılması mümkün olmaz. Başkan Apo, özgür irade sahibi olarak bunu yapmaya çalıştı fakat hala bütün topluma mal olmuş değildir. PKK, bu açıdan olumlu değerler, imkanlar ortaya çıkarmasına rağmen aydınlanma açısından kendisini yeniden değerlendirmek durumunda kalmakta ve dönüşümünü esas almaktadır. Artık şu nokta netleşmiştir; yaratılan olumlu değerlerle birleştirilerek, yeni bir ideolojik kimlik tanımlaması gerekmektedir. Bu ideolojik tanımlamanın hayat bulması, demokratik uygarlık çözümünün Kürtler ve diğer toplumlarla beraber bütün Ortadoğu coğrafyasına oturtulması, ideolojik kimliğin oluşturulmasından geçmektedir. Böyle bir ideolojik kimlik mücadelesiyle beraber çözüm mücadelesi, demokrasi ve özgürlüklerin geliştirilmesi, yapılacak aydınlatma oranında gerçek yerini bulabilir. İdeolojik kimlik mücadelesi ne kadar doğru verilir ve gerçekleştirilir, Kürt Aydınlanması ve Ortadoğu Aydınlanması ne kadar doğru geliştirilirse, bunun siyasal ve toplumsal boyutu, devletin dönüştürülmesi boyutu da o kadar çabuk ve yerinde hayat bulmuş olur. Başka türlü değerlendirmek saflık olur, geri bir tutum olur.

PKK bir eleştiri hareketidir

PKK de kendisini dönüştürmeyi esas aldığına göre, Kürt Aydınlanması açısından böyle bir zihniyet değişikliği yapmak, Kürt'ün yeniden doğuşunu sağlamak, dinde reform yapmayı, bu konuda doğru araştırma ve incelemelerle, tartışmalarla, pratik ve politik yaklaşımlar geliştirmeyi, böylece aydınlanma hareketini geliştirerek Ortadoğu'nun ve Kürtlerin bir antitez durumuna getirilmesi yönünde zihniyet devrimini gerçekleştirmeyi gerektiriyor. Özgür bireyin ve iradenin daha fazla geliştirilmesi önem kazandığı kadar, geçmiş pratiklerde özgür bireyi ve iradeyi engelleyen, bireyselliğin gelişmesi önünde engel teşkil eden toplum özelliklerinden kaynaklanan anlayışlara karşı daha yerinde mücadele etmek, kendisini dayatmaktadır. Bunlar yapıldığı oranda gerçek Kürt Aydınlanması'ndan bahsedilebilir. Gerek PKK, gerekse Kürt aydınları açısından; toplumun Sokrates'in veya Zerdüşt'ün kendi döneminde yaptığı gibi, günümüz gerçekliğine uygun olarak yeniden terbiye edilmesi, çöken, bencilleşen, birbirine düşürülen trajedi ve komedileri yaşayan ahlak değerlerine karşı toplumu yüceltebilecek ahlak sisteminin sanat ve edebiyat alanındaki aydınlanmalarla yaratılması ve toplumun doğru bir ruhsal şekillenmeye kavuşturulması önem kazanmaktadır. Bu ideolojik kimlik; başlı başına toplumun yeni bir ruhi şekillenmesi olacağı kadar, betonlaştırmaya, despotizme, oligarşik sistemlerin aileci ve kabileci yaklaşımlarına karşı demokratik değerleri yüceltebilecek, demokratik ilişkileri geliştirebilecek bir eleştirel aydınlanma hareketini yeni boyutlarda geliştirilmesi yönüyle de anlam taşıyacaktır. Bu yapıldığı oranda toplumun diğer sorunlarını çözmek de kolaylaşacaktır.

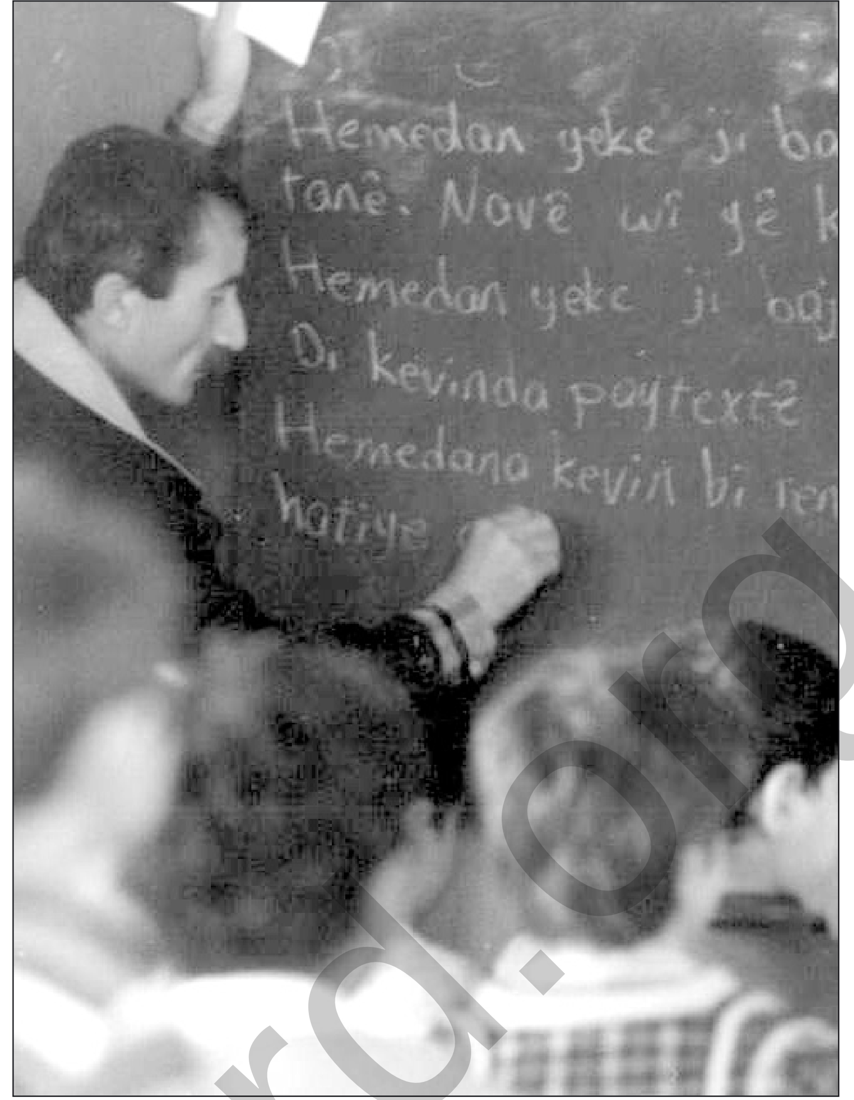
Çeşitli ülke deneyimlerinde, ideolojik kimlik mücadelesi ile zihniyet değişimi ne kadar gerçekleşmişse toplumun reformlarla ya da tepeden inme yöntemlerle değişmesi de o kadar gündeme girmiş ve gerçekleştirilmiştir. Bunların ön koşullarının yaratılmadığı, aydınlanmanın gerçekleşmediği yerlerde kimlik mücadeleleri, özgürlük ve demokrasi mücadeleleri yara almış ya da istenen başarıyı gösterememiştir. Birçok örgütün başarısız kalmasının, mevcut durumda çok dar, kapalı ve bencil tutumlara düşmesinin temelinde bunlar yatmaktadır. Bize düşen, doğru bir eleştiri hareketini Başkan Apo'nun AİHM'e sunduğu değerlendirme temelinde gerçekleştirmektir.

Geçmişte de PKK bir eleştiri hareketi olarak değerlendiriliyordu. Pratik mücadele yürütüldü ve bunun sonuçları değerlendirildi. Çıkan sonuçlar temelinde çağın özelliklerinin değerlendirilmesi ve yeni bir ideolojik kimlik kazanmanın gündemleştirilmesi gereği ortaya çıktı. Dönüşümün gerçekleştirilmesinin böyle bir ideolojik kimlik mücadelesinden geçtiğine vurgu yapıldı. Bu ideolojik kimlik mücadelesinin, bir Kürt Rönesansı'ndan geçmesi gerekiyor. Kürt Rönesansı, bir Ortadoğu Rönesansı olarak düşünülmeli; Kürt toplumunda yapılacak dini reform, Türkiye ve Ortadoğu'da dini reform olarak algılanmalıdır. Bilim ve felsefe alanlarında gelişmelere yol açarak tarihin önünü açmak ve demokratik uygarlık düzeyine çıkmak açısından bilimsel yolu seçmek, temel görevlerden biridir. Ortadoğu Rönesansı tek tek toplumlarla sınırlı kalarak gerçekleştirilemez. Kürt Aydınlanması'nın, bunun önemli bir bileşeni, hatta ateşleyeni olması gerektiği açıktır. Oynadığı rol, bu düzeydedir. Başkan Apo'nun AİHM'e sunduğu değerlendirmede ortaya koyduğu aydınlanma ve özgür irade düzeyi; topluma, devlete, tarihe, kadına, bilim ve felsefeye yaklaşımı, Ortadoğu uygarlığını ele alış tarzı, çağımızın temel özelliklerini yakalamada ortaya koyduğu gerçekler, Ortadoğu'nun mevcut dünya gerçekliği içinde bir antitez olabileceği ve bundan bir sentezin doğacağı noktası ön plana çıkmaktadır. Kürt Aydınlanması'nın bu eksene oturması gerekmektedir. Kürdistan'da yürütülen ulusal kimlik ve demokratik devrim mücadelesi, Türkiye toplumunun değişmesi açısından önemli katkılarda bulundu. Bütün bunların geçmişten günümüze kadar bir Kürt Rönesansı'nı ortaya çıkardığını belirtebiliriz. Fakat Başkan Apo'nun son değerlendirmelerinde bu noktalar daha net ortaya konulmaktadır.

Kürt Aydınlanması'nı yeniden ele almak ve birçok yönüyle çıkış yaptırmak gerçekliğiyle karşı karşıya olduğumuzu bilmek zorundayız. Geçmişteki gibi davranırsak, bu doğru olmaz. İdeolojik kimlik kazanma noktasında yapılan yeni tespitleri ve bunların bazılarının geliştirilmiş, yeni boyutlar kazandırılmış biçimini geçmiş yaklaşımlarımızın üzerine oturtursak Kürt Aydınlanması ortaya çıkmayacaktır. Geçmiş değiştirilmeden, mevcut durum üzerine, zihniyet devriminin konulması bir değişikliğe yol açmayacak, eski zihniyetleri fazla aşmayacaktır. Zihniyet devrimini gerçekleştirmek açısından, eskinin üzerine yeniyi monte etmek biçiminde bir değişimin düşünülmemesi gerekir. Zihniyet kendisini tanıma, özgür bireyi yaratma hareketiyle, bunun şimdiye kadar yapılan eksik ve yetersiz biçimlerinin de dönüştürülerek geliştirilmesiyle yeni bir biçim ve öz kazanacaktır. O açıdan bir eleştiri hareketi ve zihniyet değişiminin PKK içerisinde yapılması gerektiği kadar, Kürtler içinde de yapılmasında, böyle bir hareketin başlatılmasında yarar vardır. Başkan Apo'nun ortaya koyduğu savunmalara sahip çıkmak, bu zihniyet açılımıyla gerçekleşecektir.

Demokratik çözümün, Kürtler ve Türkler, Araplar ve Kürtler, Farslar ve Kürtler arasında, bir bütün olarak Ortadoğu düzleminde gerçekleşmesi için böyle bir eleştiri hareketinin bütün Kürt ve Ortadoğu aydınları tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Başkan Apo, Ortadoğu'da on beş bin yıllık bir tarih ve uygarlık yaratıldığına vurgu yaparak Avrupa'dan gelişen uygarlığın, bu kökleşmiş uygarlık ağacına aşılama yapılmakla geliştiğini ve bunun tutmadığını ortaya koymaktadır. Dünyanın birçok yerinde yeniden antitez olma durumu yerine, sisteme eklenme biçiminde bir gelişme göze çarpmaktadır. Ortadoğu'nun on beş bin yıllık kültürünün açığa çıkarılması temelinde bir Ortadoğu Aydınlanması gerçekleştirilebilir. Böylelikle genele yayılan bir aydınlanma hareketi bizi başarıya götürebilir. Dikkat edilirse, Avrupa'daki aydınlanma hareketi bir ülkeyle sınırlı değildir; bir ülkedeki aydınlama hareketi, bütün Avrupa'da aydınlanma hareketine dönüşmüştü. O açıdan bilim ve felsefe alanındaki gelişmeler yeniden doğuşun konusu olmaktaydı. Hristiyanlığın kendi içinde dini reformlar geliştirmesi, Hristiyanlığın doğru ele alınıp değerlendirilmesi dinde reform çıkışına yol açmaktaydı. Diğer yandan düşünce itibariyle demokratik uygarlığa götürebilecek yeni toplum projelerinin, özgür birey ve iradenin ortaya çıkarılması, devletin yeniden şekillenmesine giden yolu açmaktaydı. Her üç alanda da büyük bir eleştiri hareketi, buna dayalı olarak ideolojik kimlik kazanma ve bunun sonradan siyasi ve askeri boyutta gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ortadoğu açısından ve günümüz gerçekliğinde durum biraz daha farklıdır, ama bu üç hareket boyutuyla Ortadoğu Rönesansı'nın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Ortadoğu'da yaratılan uygarlık değerleri, çeşitli dönemlerde gelişen, insanları özgürleştiren, o dönemin koşullarına göre reformcu ve devrimci gelişmelere yol açan bütün peygambersel çıkışları doğru ele alıp değerlendirmek zorundayız. Neolitik toplumda gerçekleşen ilişki boyutunu, kadının kutsallığını ve daha sonra tarihteki düşürülüşünü Ortadoğu toplumları boyutuyla doğru ele alıp günümüze getirmek zorundayız. 12. yüzyıldan günümüze kadar ilahi hakimiyete dayanarak sultanlar, tarikatlar veya değişik biçimlerde, oligarşi, despotizm, otokrasi biçimlerinde ortaya çıkan ve Ortadoğu toplumlarının başına bela olan tutumları gün ışığına çıkarmak ve bunlara karşı büyük bir eleştiri hareketini doğru temelde geliştirmek zorundayız. Bunlar yapıldığı oranda Kürt Aydınlanması ve Ortadoğu Aydınlanması'ndan beklenen sonuçları almak mümkün olacaktır ve bu bizi daha doğru mücadele etmeye, insanların zihnini daha iyi açacak mücadele zeminlerini yaratmaya götürecektir. Ortadoğu ve Kürtler, açık olarak bir antitez konumunu oluşturmaktadırlar. Bu antitez konumunu ve Avrupa'da geliştirilen uygarlığı doğru tanımlamak ve görmek sorunuyla yüz yüzeyiz. Son yüzyıllarda buradan aşırma yaparak ya da uygar görünerek yapılan birçok deneme, Ortadoğu toplumlarının bastırılmasıyla sonuçlandı. Ulus devlet yaklaşımları, kabileci ve aşiretçi, şovenist ve ilkel milliyetçi yaklaşımlar, İslami milliyetçi yaklaşımlar, gerici tarikat yaklaşımları, marjinal mezhep yaklaşımları Ortadoğu'ya ve Kürt sorununa çözüm getirmediler. Bu sorunların aşılmaması, kör dövüşün, çatışmanın yeni boyutlarda sürmesi anlamına gelecektir. Kürt Aydınlanması'nın bunu doğru görmesi yerinde olacağı gibi, bütün bunlar ışığında Kürt toplumuna çıkış yaptırmayı demokratik dönüşüm ve özgür birliği yaratma seçeneklerini geliştirmenin yolu olacaktır.

> "Zihniyet değişimi, özgür bireylerin yaratılmasına dayanıyor. Rönesans da buna dayalı olarak gelişecek ideolojik kimlikle, özgür bireylerin ortaya çıkarılması ve bunların demokratik toplum için mücadele etmeyi esas almaları, bu temelde örgütlenmeleri ve mücadele etmeleriyle gelişecektir."

Devamı 39'da

Girişi kolay çıkışı zor bir ülkenin trajedisi

● Hasan ÇINAR

Karlar toz olup sessizce düşer gökten
Celalabad önünde bir süvari durur
"Kim var orda!"
Bir İngiliz süvari
Afganistan'dan getirir haber

Duyması gerekenler duymaz oldu gayrı
Ordu artık yok oldu
Afganistan'da on üç binle
başladı çıkarma
Geriye biri geldi sadece

Tüm ordumuz paramparça
Yaşamakta olansa
gece karanlığında şaşkın
Bir tanrı bahşetti bana kurtuluşu
Siz geride kalanları kurtarmaya bakın...

Alman Şair Theodor Fontane, İngiliz ordularının "Afganistan'daki acıklı oyunu"nu yukarıdaki dizelerinde uzun yıllar önce keşfetmişti. Asya'nın kalbinde bir köprü olan Afganistan, tüm asiliklerine rağmen, bu yılın 7 Ekim tarihinden beri yeni bir "acıklı oyun"la boğuşuyor. Kimin galip olduğu meçhul bir oyun.

22 yıldır kimin kiminle savaştığı, kimin kiminle ittifak halinde olduğu ve kimin yönettiği karmaşık olan Afganistan, bu gizemini belki de her taşına damgasını vuran asiliğinden alıyor. Çünkü insanı da en az geçilmez doğası kadar sert.

İç ve dış güçler, Sovyet işgalinin ardından dünyanın en büyük mayın tarlasına dönüştürülen, ABD'nin son saldırılarında bıraktığı tonlarca ağır bombanın oluşturduğu kraterlerle ay yüzeyine dönüşen Afganistan, bu insani ve coğrafik yıkımın altından nasıl çıkacak? Oynanan oyun intikam mı, uygarlık savaşı mı, yoksa ABD'nin yeni bir jeopolitik hamlesi mi?

Bu soruların her biri derin bir tartışma gerektirmesine rağmen, ABD'de Dünya Ticaret Merkezi ve Pentagon'u yıkan 11 Eylül saldırısının 21. yüzyılın başlangıcında dünyayı Soğuk Savaş dönemine benzer yeni bir evreye kaydırdığı kesin. Ancak bu yeni evrenin "dost-düşman" kavramları çok karışık.

İki kutuplu yerkürenin '90'da Sovyet bloğunun çöküşüyle ABD liderliğinde tek bir kutba kayması, yeni sürecin ipucunu vermektedir. Bu durum, dünyanın geleceğinin siyasal ve ekonomik tehlikelerle karşı karşıya bulunduğunu da göstermektedir. 11 Eylül saldırısı olmasaydı da, ABD stratejik hedef olarak dünya üzerinde mutlak hakimiyetin peşinde olacaktı. Söz konusu saldırı, bütün acımasızlığı, lanetlenecek kör şiddetiyle birlikte, ABD'nin stratejik hedefine daha erken varmasının yolunu açmış bulunuyor. Ancak bu yolun nereye kadar açık olduğu ve ABD'nin neyle karşılaşacağı, sadece varsayımlarla izah edilebilir.

Dünyayı hizaya getirme politikası

1991'deki Kuveyt işgali, Amerikan topraklarında cereyan etmedi. Balkanlar savaşı Amerika kıtasından çok uzaktı. Yine de ABD, '90 öncesine kadar Sovyet bloğunun yarattığı korkudan ötürü, Vietnam ve Latin Amerika örneklerinde görüldüğü gibi, askeri gücü ağırlıkta ideolojik gerekçelerle kullandı. '90 sonrasında ise Sovyet bloğuna karşı elde ettiği zaferle, hamlelerini ideolojik alandan ekonomik alana kaydırdı. Çünkü reel sosyalizmin sonunu getiren sistem hataları, kapitalizmin de sonunu getirecek nitelikteydi. Kör rekabet, insan gücünün sömürülmesi, fakir-zengin arasındaki uçurum, çıkar için çevrenin tahrip edilmesi, tümü de kapitalist sistemin çöküşü için birer sağlam göstergeydi. ABD, Sovyetlerin başına gelenlerin kendi başına farklı bir biçimde gelmemesi için tedbir almaya başladı. Washington açısından artık ya kapitalist-emperyalist politikadan vazgeçip imtiyazlarını yerel güçlere devretme ya da bunları şiddetle savunma durumu söz konusuydu. George W. Bush yönetiminin devraldığı sistem, kararını dünya üzerinde mutlak hakimiyette kıldı.

Bunun nüveleri, ocak ayında Bush'un iktidara gelmesinin hemen ardından belirmişti. Bush, iktidarının ilk günlerinde Füze Kalkanı Projesi'ni tartışmaya açtı. 11 Eylül saldırısı ise bu projeyi sonuçlandırmak için gerekçe oldu. Böylece projeye karşı çıkanlar da susturulmuş olacak. Hal böyle olunca, 11 Eylül saldırısının uzantılarının ABD'nin karmaşık devlet daireleri yapısında da aranması gerekiyor. Eylemin siyasi sorumluluğu Usame Bin Ladin'e yüklense de, olay teorik ve pratik kanıtlarıyla ortaya çıkmış değil. FBI ve CIA'nin sunduğu belgelere bu nedenle şüpheyle bakmakta fayda var. Nitekim iki kuruluşun geçmişte de yanılttıkları belgelerle ortada. Nitekim ABD stratejistlerinin raflarında bol miktarda "savaşa yol açan eylem" senaryoları bulunmakta ve devlet içindeki bir kesim şahinin tezlerini kanıtlamak için yapmayacağı eylem de yok.

11 Eylül saldırısı, kaba boyutuyla ABD açısından Pearl Harbour hikayesinden çok, '62'deki Küba Krizi'ni andırıyor. Bir farkla: Küba krizi savaşa yol açmadan çözülürken, 11 Eylül eylemi, içte yaratılan duygusal atmosferin etkisiyle nerede sonuçlanacağı şimdilik kesin olmayan bir savaşa dönüştü.

18 Ekim 1962'de Beyaz Saray'da başlayan nefes kesen 13 günlük ince hesap sırasında Başkan John F. Kennedy, daha sonra hayatıyla ödediği CIA, Pentagon ve Genelkurmay Başkanlığı ile ancak yoğun mücadele sonucu, Sovyetlere karşı bir nükleer savaştan döndü. Bu savaş, Nostradamus'un 20. yüzyıl için kehanette bulunduğu dünyanın sonu olabilirdi.

1962'de zor durumda olan ABD, ikinci süper güç olan Sovyetlerle savaşı göze alamadı. Bütün taşların yerinden oynadığı günümüzde ise durum farklı.

Bush yönetiminin 11 Eylül saldırısına yanıtı eylemden 13 değil, 26 gün sonra geldi. ABD, ekarte ettiği Sovyet imparatorluğunun varisi Rusya'yı yanına alarak çok eskiye dayanan bir planı gerçekleştirmeye çalışıyor: Rusya ve Çin ile uzlaşarak, dünyayı mutlak hakimiyetle kendisi için dikensiz gül bahçesine dönüştürmek.

Baştan beri tasarlanan bu hedef için İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Latin Amerika, Afrika ve Avrupa ile başlatılan hamle, 1990'dan sonra Ortadoğu'ya sıçradı. Ortadoğu adımının askeri dayanakla pekiştirilmesinin ardından sıra Kafkasya ve Orta Asya'ya geldi. Aynı durum, uluslararası sularda da söz konusudur. Tüm okyanuslarda ABD askeri hakimiyeti mevcuttur.

Peş peşe dizilen aşamaların sonuncusu Afganistan'da üs kurularak tamamlanmak isteniyor. Bu plan, 21. yüzyılın stratejik ticaret hattı olan "Avrasya Koridoru" nun ABD hizmetine sunulmasını öngörüyor.

ABD Afganistan savaşı ile başarıya ulaşırsa, Jimmy Carter döneminin Ulusal Güvenlik Konseyi danışmanı soğuk savaşçı Zbigniew Brzezinski'nin hayali gerçekleşmiş olacak. Brzezinski, Sovyetleri Afganistan tuzağına çekerek yenilmesine yol açmıştı. Sovyetlerin çöküşünden sonra meydan ABD'ye kaldı. Ortadoğu ve Orta Asya'da toplumsal dayatma olmazsa, ABD'nin Çin ve Rusya sınırına kadar çok kapsamlı bir sahayı denetimine geçirmesinin önü alınamaz.

Bu amacın ne kadar tutacağı, köleci dönemi yüzyıllar önce geride bırakan toplumların modern köleliği kabul edip etmeyeceklerine bağlı olacak. Özellikle de Ortadoğu toplumlarının bunu kabul etmediği ortada. Orta Asya halklarının da başlatılan modern haçlı seferini kabullenmeleri beklenmiyor. Nitekim 11 Eylül saldırısı gıdasını bu bölgeden almışsa, bu da yaratılmış tepkinin şiddetli bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Uygarlık çatışmasına zemin yaratılıyor

Sönük popüleritelerini parlatmak isteyen Harward profesörlerinden Samuel Huntington gibi şahısların öne sürdüğü gibi, 11 Eylül olayı "uygarlıklar çatışması" değil. En azından Huntington'ın ortaya attığı spekülatif biçim kabul edilemez. Çünkü bu yöntem, George W. Bush gibi dış siyaset sahnesinin amatörlerini "haçlı seferi" gibi tehlikeli saptamalara kadar götürdü.

1993'te Foreign Affairs dergisindeki iddiasıyla yeniden gündeme gelen Huntington, aslında ABD'ye Soğuk Savaş'ın ardından dünya politikasında başlatacağı "yeni bir aşama"nın tezini sunmak istiyordu. Son uygulamalara bakıldığında, bu girişimde başarısız da sayılmaz. Washington yönetiminin yararlandığı Huntington'ın tezlerini savunan ikinci kişi ise, "tarihin sonu" teorileriyle gündeme gelen Francis Fukuyama. "İnsanlık ve egemen olan ihtilaf kaynağı arasındaki temel ayrışmalar, kültür alanında yaşanacaktır" iddiasıyla 11 Eylül sonrası tartışmayı alevlendiren Fukuyama şöyle devam ediyor: "Ulus devletler dünya işlerinde en güçlü aktör olarak varlıklarını sürdürecek, ancak küresel politikanın temel ihtilafları, uluslar ve farklı uygarlıklara ait gruplar arasında cereyan edecek. Küresel politikaya uygarlıklar çatışması egemen olacaktır. Uygarlıklar arası çelişki hatları, geleceğin çatışma hatları olacaktır."

Bu tezlere, birçok Batılı düşünürün yanı sıra en başta da Ortadoğulu aydınlar kesinlikle katılmıyor. Çünkü yaratılan gerginliğin temelinde kültür farkı değil, yaşamın her alanına damgasını vuran adaletsizlikler yatıyor.

Ortadoğu'nun önde gelen düşünürlerinden Edward Said, 11 Eylül'le başlayan yeni saldırı dalgasını, Batı'nın ötekileri "yok sayma çatışması" olarak nitelendiriyor. Tezi net olan Edward Said şöyle devam ediyor: "Bu sularda hepimiz yüzüyoruz. Batılılar da, Müslümanlar da, diğerleri de. Sular tarih okyanusunun parçası olarak kaldığı sürece, bunları bariyerlerle bölmeye çalışmak anlamsızdır." Yani "uygarlıklar çatışması" tezi, "dünyalar savaşı" tezi kadar saçmadır.

ABD Rusya gibi tuzağa düşer mi?

Sovyetlerin Afganistan'da yıllarca savaşıp 15 bin ölüyle geri çekilmesi durumu, ABD'nin bugün içinde bulunduğu durumu da tartışmaya açıyor. ABD, Afganistan'ı bombalarla yerle bir edip Taliban rejimini şimdilik iktidar dışı bırakmayı başardı. Saldırının ilk aşaması bunu öngörüyordu. Havadan yağdırılan ağır bombalar, katliamlarıyla ünlü Kuzey İttifakı'nın neredeyse bütün kentleri ele geçirmesini sağladı. ABD komandolarının etrafını sardığı Taliban'ın kalesi Kandahar da düşerse, nizami savaşın galibi kesinleşmiş olur.

Ancak asıl önemli olan devamıdır. Bütün zorluklar da burada yatmaktadır. Bu ülkede bir iç veya dış gücün tek başına hakimiyet sağlayamayacağını tarih çok iyi gösterdi.

Brzezinski'ye göre, ABD Afganistan savaşında başarılı olur, "çünkü kullandığı silahlar Sovyetlerinkinden daha modern." İyimserliği, niyeti ve Amerikan yönetiminin arzusundan kaynaklanıyor. Burada dikkate alınmayan, Taliban'ın nizami savaşla kaybettiği mevzilerini

> "11 Eylül saldırısı olmasaydı da, ABD stratejik hedef olarak dünya üzerinde mutlak hakimiyetin peşinde olacaktı. Söz konusu saldırı, bütün acımasızlığı, lanetlenecek kör şiddetiyle birlikte, ABD'nin stratejik hedefine daha erken varmasının yolunu açmış bulunuyor. Ancak bu yolun nereye kadar açık olduğu ve ABD'nin neyle karşılaşacağı, sadece varsayımlarla izah edilebilir."

gerilla savaşıyla tekrar fethetmeye çalışacağıdır. Bunun için elinde on binlerce savaşçı ve yeteri kadar lojistik destek var. Buna bir de Afganistan'ın ulaşılması güç dağları eklenince, ortaya ABD açısından zafer değil, kabus çıkar. Böylece yeni bir Vietnam kaçınılmaz olur.

ABD, savunmadan kurtulma psikolojisiyle karadan ve havadan operasyonlar düzenleyip katliamlar yapacak; işgali ve Kuzey İttifakı'ndan oluşacak kukla bir rejimi savaş gerekçesi sayacak olan Taliban ise yer altına yerleşecek ve Sovyetlere karşı yapıldığı gibi vur-kaç eylemleriyle karşı güçlerde psikolojik tahribat yaratacak.

Taliban'ın tüm kentlerden hiç direniş göstermeden çekilmesinin nedeni de yaptığı taktik değişikliğidir. Taliban, ABD ülkede kalıcı olsa da olmasa da bu taktiği uygulayacak. Kuzey İttifakı, Ruslarla işbirliği yapmış Özbek asıllı Raşid Dostum gibi katliamcı ve tecavüzcü komutanların denetiminde olduğu için, Afganistan'da kısa vadede çözüm ufukta yok. Diğer bir deyişle, bu aşamadan sonra ülke tamamen kaos içine girecek. İktidar savaşı sadece Kuzey İttifakı ile Taliban arasında değil, birçok parti ve aşiretten oluşan ittifakın kendi içinde de daha şimdiden başlamış bulunuyor.

Seleflerin çıkamadığı ülke

Ortadoğu, Orta Asya ve Hindistan arasında sıkışmış ve tarihi İpek Yolu üzerinde bulunan Afganistan, bu stratejik öneminden ötürü birçok işgale uğradı. 19. yüzyılda hep "Büyük Oyun"un merkezinde olduğu için, İngiliz, Hindistan ve Rus imparatorlukları baştan beri üzerinde hakimiyet kurmak istiyorlardı. Afganistan'daki "işgalciler mezarlığında" Ruslardan önce, Makedonların Büyük İskenderi, Cengiz Han'ın Moğolları ve İngiltere Kraliçesi Victoria'nın askerleri gereken dersi aldı.

Ülke 1979'da ise ABD ve Sovyetler Birliği arasında Soğuk Savaş'ın "sıcak" provasının yapıldığı bir zemin haline geldi. Sovyetlerin 15 bin kayıpla geri çekilmesine yol açan "Afganistan Tuzağı"nı ABD kurmuştu. Sovyet lideri Leonid Brejnev'in 1979'da başlattığı hatalı işgalden kısa süre sonra, 1980'de Pakistan'ın Afganistan sınırındaki Heyber Geçidi'nde medyatik bir çıkış yapan dönemin ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanı ve Soğuk Savaş stratejisti Zbigniew Brzezinski, "Amerika Birleşik Devletleri, Müslüman dünyasıyla engin bir dini inancı paylaşmaktadır. Bu dostluğumuzun temeli olabilir" açıklamasını yaptı. ABD, bu açıklamanın ardından da Afganistan'da Moskova'nın iktidara getirdiği kukla rejime karşı ayaklanan direnişçilere gizlice askeri yardım yapmaya başladı. Bu taktik, Sovyetleri askeri müdahale yapmaya zorladı.

Bununla amaçlanan ne din kardeşliği –kaldı ki ABD'de Sovyetler Birliği'nden çok daha az Müslüman yaşıyordu– ne de bölge halklarıyla dayanışmaydı. Tek hedef Sovyetleri çökertmekti. Brzezinski, bu planı yıllar sonra bir mülakatta şöyle itiraf

"Afganistan'da, Birleşmiş Milletler'in ciddi bir istikrar planı olmadan, barış kesinlikle sağlanamaz. Suudi asıllı Usame Bin Ladin'in varlığını ve verilen desteği gerekçe göstererek Taliban rejimini yıkmayı hedefleyen ABD saldırılarının yarattığı tepkiye karşı sergilenecek direnişin yanı sıra, ülkedeki toplumsal ve siyasal zemin de buna müsait değil."

ediyor: "Bu gizli operasyon mükemmel bir fikirdi. Rusları Afganistan tuzağına çekti." Tuzak tuttu ve on yıl sonra Rus devi Hindikuş dağlarında kan kaybetti. 15 bin ölünün ardından Rus askerleri dönemin lideri Mihail Gorbaçov'un talimatıyla Asya'nın kalbinden çekilmek zorunda kaldı. Brejnev'in stratejik hatası, nihayetinde "Kızıl imparatorluğun" sonunu hazırladı.

Tarihten ders çıkardığı pek görülmeyen ABD, illüzyonlar stratejisiyle şimdi kendisi aynı tuzakta. Bölgenin bir atasözüne göre, "Tanrı eğer bir ulusu cezalandırmak istiyorsa, onu Afganistan'a gönderir." Bu atasözünün ABD için ne kadar geçerli olacağını, önümüzdeki aylarda, belki de yıllarda daha iyi görebileceğiz.

İradesi kırılan bir ülke

Yabancıların Afganistan'da çektiği acıların daha katmerlisini yerli halkın çektiği kesindir. Birbirini izleyen savaşlar ve iç çatışmalar, Afganistan'ı zamanla iradesi kırılan bir ülkeye dönüştürdü. Bunun başlıca nedeni etnik-dini temele dayalı iktidar kavgasıdır.

ABD'nin Sovyet ordusuna karşı savaştırdığı mücahitlerden oluşan Kuzey İttifakı, 1992'de iktidarı ele geçirdiğinde, kendi içinde de bölündü. Bu bölünme kaosu daha da artırdı. Halkın güveni ve yaşam zemini giderek kayboldu. Bu gelişme, Pakistan'daki medreselerde yetişen Afganistan'ın asıl yerlisi Talibanların (öğrenciler), ABD'nin de desteğiyle 1996'da ülkenin yüzde 90'ını silah zoruyla ele geçirerek iktidara gelmelerine yol açtı.

Ancak Afganistan'da, Birleşmiş Milletler'in ciddi bir istikrar planı olmadan, barış kesinlikle sağlanamaz. Suudi asıllı Usame Bin Ladin'in varlığını ve verilen desteği gerekçe göstererek Taliban rejimini yıkmayı hedefleyen ABD saldırılarının yarattığı tepkiye karşı sergilenecek direnişin yanı sıra, ülkedeki toplumsal ve siyasal zemin de buna müsait değil. Önemli etkenlerden biri, Afganistan'da kendilerini iktidar tahtında görmek isteyen sayısız gücün olmasıdır. Bir zamanların can düşmanı Rusların verdiği tank ve toplarla Taliban'a karşı savaşan Kuzey İttifakı içindeki hareketler, birlik olup iktidara gelseler bile büyük engellerle karşılaşacaklar.

Liderliğini eski bir köy imamı olan Molla Muhammed Ömer'in yaptığı Taliban'ın göstereceği tepkiyi bir yana bıraksak da, ittifak içinde yer almayan çok sayıda hareket ve aşiret, ABD bombalarına hedef olmamak için şu an içinde bulundukları sessizliği bozacaklardır. Önemli bir faktör de Afganistan'da ulusal çıkarın esas alınmamasıdır. Parası olanın istediği hareketi ve aşireti satın alabiliyor olması, işi kökten zorlaştırıyor. Afganistan'a yıllardır kaybettiren de bu dar aşiret mantığının damgasını vurmasıdır.

Güç dağılımı

Demokrasi geleneği olmadığı için askeri ve ekonomik gücü elinde bulunduran, her şeyi yapma imtiyazına sahip oluyor. Ağırlıkta Tacik, Özbek ve Hazara Şii azınlıklarından oluşan Kuzey İttifakı'nın yaklaşık 15 bin savaşçısı bulunuyor. İttifakın resmi lideri devrik Cumhurbaşkanı Burhaneddin Rabbani olmasına rağmen, her hareket kendi hesabına çalışıyor.

En büyük askeri güce, suikast sonucu öldürülen general Ahmet Şah Mesud'un yerine geçen ittifakın istihbaratçısı Tacik general Muhammed Fehim komutanlık ediyor. Fehim, Kabil'i ele geçiren birliğin başında bulunuyordu. Raşid Dostum'un liderliğini yaptığı Ulusal İslami Hareket ise Mezar-ı Şerif ve Kunduz kentlerini Taliban'dan aldı. Sırtını Türk istihbaratı ve askeri yardımına dayadığı ve katliamlar yaptığı için ittifak içinde ve Afganistan genelinde en çok tepki toplayan lider konumunda. Bu nedenle ülkede büyük bir siyasi güç haline gelmesi beklenmiyor.

Tacik asıllı eski Mücahit İsmail Han, Kuzey İttifakı'nın iktidarı döneminde Herat kentinin valisiydi. Taliban'ın kenti ele geçirmesinin ardından esir düştü ve üç yıl cezaevinde kaldıktan sonra kaçırıldı. Teknik olarak ittifak içinde yer alan Han, savaşta büyük rol oynamadı.

İttifakta Hazara Şiilerini, Hizb-i Vahdet (Birlik Partisi) lideri Kerim Halili temsil ediyor. Halili, en büyük desteğini İran'dan alıyor. Kuzey İttifakı'nın yerli Peştun halkından olan tek ortağı ise Abdülresul Sayaf. Afganistan'ın Kurtuluşu İçin İslami Birlik hareketinin liderliğini yapan Sayaf, daha çok Suudi Arabistan'dan destek alıyor. Eski İslam hukuku profesörü olan Sayaf, 1980'de kurulan Mücahit hareketinin ilk bağımsız lideriydi.

Toplumsal ve politik dinamit

Afganistan'daki karmaşık toplum ve politik yapı her zaman patlamaya hazır bir dinamit olarak kaldı. Bu yapının yarattığı ikinci bir Taliban muhalifi grubu, 26 milyonluk ülke nüfusunun yüzde 45'ini oluşturan çoğunluktaki Peştun hareketler oluşturuyor. Her birisinin kendi hesabına çalıştığı bu grup içindeki en güçlü lider ise eski mücahit komutanlardan Gülbeddin Hikmetyar. Taliban'ın zaferinin ardından İran'a yerleşen Hikmetyar, Hizb-i İslami'nin (İslami Birlik) liderliğini yapıyor. Sovyet işgali sırasında en büyük askeri güce komutanlık yapan Hikmetyar, Kuzey İttifakı'nın oluşturacağı hükümeti "ABD kuklası" olarak nitelendirdiği için mevcut sürece destek vermiyor. Hikmetyar'ın kendisi de Sovyet işgali sırasında en güçlü konuma, ABD istihbaratının askeri ve maddi desteğiyle ulaşmıştı. Daha sonra güçlerini Dostum ile birleştiren Hikmetyar, ABD'nin saldırısından duyduğu tepkiyle ittifaktan ayrıldı. Hikmetyar'a bağlı güçlerin Logar bölgesini ele geçirdikleri haberleri geliyor. Rabbani'yi "dış güçlerin tanklarıyla iktidara gelmekle" suçlayan Hikmetyar, Kuzey İttifakı hükümetinde yer almayacağını açıklamış bulunuyor.

Daha önce Taliban ile uzlaşan Peştun lider Yunus Halis, ABD'nin saldırısının ardından ayrılarak Celalabad kentini ele geçirdi ve burada kendisini Taliban ve Kuzey İttifakı'ndan bağımsız vali ilan etti. Sovyet işgalinin ardından Pakistan'ın sınır kenti Peşavar'da Ulusal İslami Cephe'yi kuran Pir Seyit Ahmet de 1992-96 yılları arasında varolan mücahit hükümetin içinde yer aldı. Azınlık Sufi Müslüman grubunun dini lideri Pir Seyit Ahmet, Peşavar'da üslenmiş Afgan muhalifleri bir araya getirdi. Roma'da sürgünde bulunan eski Kral Zahir Şah'a yakınlığı ile tanınıyor.

Zahir Şah'ın kendisi ise daha çok Batı'nın ilgi odağı. 1973'te Avrupa'ya yaptığı ziyaret sırasında kuzeni Davut tarafından devrildi. İleri yaşına rağmen Afganistan'a geri dönmek isteyen Şah, halk tarafından pek sevilmiyor. Ancak BM, eski kralın ülkedeki dağınık hareketleri ve etnik grupları Taliban'a alternatif bir iktidar haline getirebileceğini ileri sürüyor. Afganistan'da iktidar kavgası veren bu siyasi yelpazeye bir de çok sayıda aşiret lideri eklendiğinde, vahamet dramatik bir hal alıyor.

Afganistan, yaşadığı siyasi çıkmazın yanında, bir de büyük toplumsal ve ekonomik yıkımla baş başa. Son 22 yıldır sürekli savaş halinde olduğu için refah ile tanışmayan Afganistan, ABD saldırısıyla yine yerle bir edildi. Bütün kentleri bombalayan ABD, gökten yağdırdığı misket bombalarıyla da varolan milyonlarca mayına yenilerini ekledi. Son savaşta ne kadar insanın öldüğü konusunda hiç kimse kesin rakamlar veremiyor. Sadece ABD

"Afganistan, yaşadığı siyasi çıkmazın yanında, bir de büyük toplumsal ve ekonomik yıkımla baş başa. Son 22 yıldır sürekli savaş halinde olduğu için refah ile tanışmayan Afganistan, ABD saldırısıyla yine yerle bir edildi. Bütün kentleri bombalayan ABD, gökten yağdırdığı misket bombalarıyla da varolan milyonlarca mayına yenilerini ekledi."

bombardımanı sırasında binlerce kişi öldü. Ardından saldırıya geçen Kuzey İttifak'ının yaptığı katliamın kurbanları ise on binlerle hesaplanıyor. Savaş, büyük yıkım ve katliamların yanında, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (UNHCR) verilerine göre, 26 milyon olan nüfusun yarısını da göçe zorladı. 5 milyon mülteci, dışarıdan yardım gitmezse, beklenen ağır kış koşullarının bedelini canlarıyla ödeyecek. 11 Eylül saldırısıyla hiçbir ilgisi bulunmayan bu insanların geleceği, politik öngörüsüzlük, çelişkiler yumağı ve Türkiye, Pakistan, Tacikistan, İran, Özbekistan gibi komşu ülkeler ile ABD'nin çıkar amaçlı müdahalesiyle yeniden karartılmış oldu. ABD saldırısı en çok sivilleri vurduğu için, Batı'ya karşı gelişen nefret, bundan sonraki şiddete açık bir davetiye çıkarmış oldu.

Çözüm zor ama mümkün

Afganistan'daki sorunlar yumağını çözmek için başta çelişkilerin çözülmesi ve dış müdahalelerin kesilmesi gerekiyor. ABD saldırısıyla yeniden alevlenen sorunun gerçek nedeni etnik-dini olduğu için çözümü de ancak bu olgular hesaba katılarak mümkün olabilir. Hangi ülkenin hangi grubu desteklediğine bakıldığında, sorunun temelinde etnik-dini çelişkiler bulunduğu daha iyi anlaşılıyor. Ülkenin kuzeyinden başlarsak, Türkmenler, Özbekler ve Tacikler Tacik-Özbek Kuzey İttifakı'na; batıdaki komşu İran Hazara Şiilerine; güneydoğudaki Pakistan'da çoğunluk olan Peştunlara destek veriyor.

Birleşmiş Milletler'in yapacağı çalışmanın esasında müdahalelerin kesilmesi yer almazsa, uzun vadeli bir çözüm sağlanamaz. Ardından ise etnik-dini çelişkilerin giderilmesi için tek seçenek olarak görülen, üniter devlet yapısından kurtuluş öngörülmelidir. Eyaletler veya kantonlar şeklinde bir yapılanma, iktidarın mümkün olduğunca çok güç tarafından paylaşılmasını sağlar ve ihtilaf potansiyelini azaltır. Son olarak da siyasi bir iktidar modeli üzerinde anlaşılması gerekiyor. Bunun Taliban'ın sistemi olamayacağı, ancak ittifak güçlerinin talancı politikasının da olamayacağı kesin. BM'nin ciddi bir arabuluculuk girişimiyle ortak bir sistem üzerinde anlaşma sağlanabilir. Bu anlaşmaya Taliban dahil tüm siyasi güçlerin katılması gerekiyor. Yani ülkenin büyük bir grubunun müzakerelerden dışlanması çözüm getiremez. Kasım ayı sonunda Almanya'nın Bonn kentinde başlayan görüşmelerden birçok kesim dışlandığı için sonuç beklenemez. İstikrarlı bir hükümetin kurulmasının ardından, tüm grupların silahsızlandırılması ve ülkeye geniş kapsamlı bir ekonomik kalkınma paketinin hazırlanması gerekiyor. Yeniden yapılanma, yıkıntıların onarılması, mültecilerin geri dönüşünün sağlanması ve üretime geçmek için altyapının oluşturulmaya başlanmasıyla mümkün kılınabilir. 11 Eylül'den çıkarılması gereken tek ders, yıkıntıları çoğaltmak değil, azaltmak olmalıdır.

Şehit Bülent Bayram (Bager) arkadaşın günlüğünden...

ateşin uyanışı

Ölmek bir yerde başlangıç ise
Başlangıç da bir yerde ölmektir
Ve varsın her başlangıçta
Kafatasından şarap içsinler
Ve varsın her başlangıçlarında
Hep ölüm olsun
Ben ölümün olduğu her yerde varım
Anladım ki ölüm bende bir başlangıçtır...

Geri çekilmede komutan Alişer'in planı şimdilik başarıya ulaşmıştı. Çünkü düşman pusularından rahatça sıyrılmışlardı.

Ama karla kaplı doğada, soğuğa ve açlığa karşı mücadele yeniden başlıyordu. Türk ordusu bu grubun *Yedisu* grubu olduğunu bildiğinden onların tekrar aynı alana çekileceğini düşünerek o güzergahta pusu atmıştı. Ama Alişer bunu fark etmiş, duyarlı davranmıştı. Planını da ona göre yapmıştı. Geri çekilme hattını Erzurum tarafına doğru belirlemişti. Zaten Şaruk'a tekrar dönemeyeceklerine göre, Kemah'a doğru çekilip alandaki sakin köylerden erzak temin etmeyi düşünmüştü. Alişer, önündeki görev sıralamasında erzakı yeniden ilk sıraya almıştı. Çünkü erzak olmadan hiçbir şey yapamayacaklarını iyi biliyordu. Zaten erzak almaya gelmemişler miydi? Dahası kendi takımı da şu anda açlıkla boğuşmuyor muydu? Son günü nasıl geçirdiklerini, çatışma sayesinde bir günü nasıl erzaksız geçirebildiklerini yeniden düşündü ve "bu noktadan sonra erzak olmazsa ne yürüyebilir ne de savaşabiliriz" diye içinden geçirdi.

Saat yediye geldiğinde çatışma yerinden bir hayli uzaklaşmışlardı. İniş yolu karlı olmasına rağmen vadinin dibine kadar rahat inebilmişlerdi. Birçok noktada kar üstünden kayarak yol almışlardı. Vadinin dibinde takım yeniden biraradaydı artık. Bu biraraya gelme sırasında yeni bir kötü haber duyuldu. Manga komutanı Şervan'ın Alişer'e, *"Rubar kaçmış"* diye rapor verdiğini hemen herkes duymuştu. Zaten saklanacak bir şey değildi. Ama karanlıkta ihanet kendini gizlemiş, sinsi bir şekilde gece karanlığının bakışlarını perdelemesini beklemişti. Gerillayı bağrında koruyan, onu düşmandan saklayan gece, bu sefer ihanet için bir "fırsat" olmuştu. Karanlık kötü ruh böyle karanlık bir gecede, kötü bir durumda başını kaldırmıştı. Gece karanlığı bu sefer ihanete yardım etmişti. Hem de birkaç saat önce onların çemberden çıkmalarına yardım eden aynı gecenin aynı karanlığıydı. Bu ihanet ruhu bugün peydahlanmıştı ama, aynı korkak ruh aydınlıkta, açıklıkta harekete geçme cesaretini gösteremezdi. Ve işte sinsi bir şekilde uygun anı beklemişti. Karanlıkta kimseden ses çıkmadı. Zaten herkes Rubar'ı tanıyordu. Zayıf, düşkün bir tipti. Kızılçubuk köprüsünün üstündeki pusudan sonra yapılan geri çekilmede yol boyunca sorun çıkarmış, kendini yere atmış, yürüyüşü ağırlaştırmış, moralleri bozmuştu. Komutan Alişer, yolda birkaç kez onu uyarıp azarlamasına rağmen para etmemişti. Rubar'dan yana kaygılı ve endişeliydi. Ancak çatışma noktasından çıkıp köye ulaşmak için az bir mesafe kalınca bu haber onu da şaşırtmıştı. Kendisini sessizce bekleyen arkadaşlarına ne söyleyeceğini bir an düşündü ve sonra, *"Arkadaşlar, bu savaşta kaçış ve ihanet de var elbette. Ama diğer yandan Teyrik arkadaş gibi kahramanca tarihe geçmek de var. Her halükarda kazanan yine partidir, halktır"* diyerek, yola devam etme işaretini verdi.

belirsizliklerle dolu bir serüven

Saat on bire doğru köyün yakınına vardılar. Köy yol boyunca takip ettikleri vadinin dibinde kurulmuştu. Yanan birkaç elektrik ışığının dışında karanlıkta kaybolmuş bir köydü. Yanan ışıklarıyla daha çok bir iki hanelik mezra gibiydi karanlıkta. Dürbün olmadığından köyün yakın keşfini yapmak için Peşeng ve Fırat gönderildi. Geride kalanlar ise karın içinde de yerinde sayarak ayaklarını ısıtmaya çalıştılar. Böylece bir parça da olsa soğuğa karşı tutunabileceklerdi. Fazlaca bir zaman geçmeden Peşeng ve Fırat nefes nefese geri döndüler. Peşeng, *"Askerler köyün dışını ve içini tamamen tutmuş, her tarafta asker var hevalê Alişer!"* diyerek raporunu sundu. Onları çok güçlü tutan kocaman bir umut boşa çıkmıştı. Saatlerce karda yürümelerini sağlayan umut yok olunca yorgunluk, açlık ve soğuk daha da bir ağır gelmeye başlamıştı. Alişer bile bedeninde bir ağırlık hissettiğini fark etti. "Devrimcilerin umudu tükenmez" diyerek bu ağırlığa karşı koymaya çalışıyor, yeni umutlar yaratması gerektiğini biliyordu. Alanın bu taraflarını pek tanımadığı halde, *"Haydi yoldaşlar, tabana kuvvet, biraz ötede aşağıdaki vadinin sonunda bir köy daha var, oraya gidelim"* diyerek hemen öne geçti ve takımı da arkasından sürükleyerek yürütmeye başladı. Kimse kimsenin yüzünü görmüyor, karanlık gecede yürekler göz vazifesini görüyordu. Herkes diğerlerinin neler düşündüğünü, neler hissettiğini tahmin edebiliyordu.

Son bir yokuşa yöneldiklerinde artık dizlerinde hal kalmayan Baran ve Serhildan az kalsın bağıracaklardı. Alişer bile çok zorlandığını hissediyordu. Çünkü dizleri artık kendiliğinden kırılıyordu. Halsizlik giderek bedenleri esir almaya çalışıyordu. Umutlar sönmeden yeni umutlar yaratılmalıydı. Alişer'in yürürken düşündüğü tek şey böyle bir umudun nasıl yaratılacağı sorusuydu. Artık dizleri kendiliğinden kırılan Alişer, önce kendini ve sonra savaşçılarını nasıl ikna edecekti. Kendi kendine "Araziyi tanımayan, yönünü kaybeden, irtibatı tümden kesilmiş, erzakı hiç olmayan biri, bu karlı soğuk havada gecenin bu geç saatlerinde ne yapmalı?" diye soruyor ve bir cevap, bir umut bulmak için habire düşünüyordu. Kafasında bulduğu bazı bölük pörçük cevapları pek mantıksız buluyor, giderek tek bir cevapta netleşiyordu. Bu, yaşam garantisinin getireceği bir cevaptı: *"Yürüyebildiğin kadar yürü, gerekirse sabaha kadar yürü..."* Alişer, kabaran tüm duygularına set çekip aklına kulak vermeye çalışıyordu. Tekrar Çavuşlar'a, Çat köyüne doğru tırmanışa geçti. Grubun önüne geçip iddialı bir şekilde, *"Sizi kurtuluşa götüreceğim!"* dedi ve tırmanmaya devam etti. Gece boyunca süren düşe kalka, ağır ve çok zorlu bir yürüyüşten sonra nihayet bir tepenin zirvesinde sabahlayabildiler.

Akşama kadar rahat bir gün geçirdiler. Böylece gece boyunca Alişer'e yönelik sessiz tepkiler de dinmişti. Alişer, gece boyunca onları dolaştırmıştı, ama bugün ilk defa güneşli bir havada, rüzgarsız, soğuksuz bir yerde ateş yakıp biraz ısınabildiler. Birkaç saatliğine de olsa yatabilmişlerdi. Ama mideler hala boştu ve dizler takatsizdi. Durumu en kötü görünen ise, ilk gecedeki yürüyüşte Rubar'la beraber kendini yere atan Baran'dı. Somurtkan yüzünden umutsuzluk saçılıyordu.

Daha karanlık çökmeden gün boyu araziyi taramak için keşfe çıkan Şervan, grubun önüne geçti ve yol serüvenine yeniden başladılar. Serüvendi, çünkü önlerinde kocaman bir belirsizlik vardı. Ama bu serüven duyguların coştuğu bir serüven değil, el yordamıyla aranan bir ışık, bir umuttu. Ama yol uzadıkça kafalarda oluşan tasarımlar yıkılıyor, umutların temelsiz olduğu ortaya çıkıyordu. Her yıkılan tasarım ve boşa çıkan bir umuttan sonra enerjileri yeniden tükeniyordu.

Saat bir buçuğa geldiğinde bitmekte olan umutlar, karşı yamaçta fark edilen birkaç ışıkla yeniden dirildi. Yanan ışıklara yaklaştıklarında bir köy olduğunu anladılar. Bu daha sevindiriciydi. Ama tanımadıkları bir köydü. Korucu mu değil mi, onu bile bilmiyorlardı. "Ne olursa olsun erzak sorunu bir an önce hallolmalıdır" diye düşündü Alişer. Onun için üçüncü manga komutanı Koçer'i, Servet ve Fırat ile birlikte köye göndermeyi düşündü. Karanlıkta karşısında duran Koçer, Servet ve Fırat'a, *"Heval, köyü tanımıyoruz, korucu olabilir, düşman da olabilir köyde, onun için dikkatli olun, göreviniz erzak getirmektir. Burada bekleyeceğiz sizi"* dedi. Ve Koçer, Servet ve Fırat'tan oluşan birim köye doğru karanlıkta kayboldular.

Koçer, altı aydan beridir manga komutanlığı yapıyordu. Ve önceden de birçok pratik tecrübesi vardı. Ancak kendisine verilen yeni görev karşısında bir an için tereddüte kapılmış, "başaramazsam ne olur" diye kaygılanmıştı. Ama iki gün önce yanı başında kan kusarak şehit düşen Teyrik'e verdiği sözü hatırlayınca kendisinden utandı, içinden kendine kızdı. Koçer de Teyrik gibi on altı yaşındaydı ve oldukça duygusal sayılırdı. "Politikadan fazla anlamam" dediği çok oluyordu. Buna rağmen Koçer'in arkadaşlarına bağlılığı çok saf ve temizdi. Ama Koçer şimdi çok ciddi işlerle karşı karşıyaydı, savaş ortamında sorumluluk üstlenmişti. Aslında birkaç gerillaya komuta etmek, pusu atmak, saldırıya geçmek vb. askeri durumlarda Koçer fazla zorlanmazdı. Bunları çok kolay sayardı, ama politikaya bir türlü ısınamamıştı. Şimdi gittiği yeni görevinde ne pusu, ne saldırı ve ne de başka bir şey vardı. Sadece bir eve gidip lojistik alacaklardı. Koçer bunları düşündükçe ilk baştaki tereddütüne daha çok kızıyordu.

duyguların öfkeye dönüştüğü anlar

Koçer, Servet ve Fırat mezraya doğru yürürken, yerdeki bembeyaz kar gecenin karanlığını seyreltiyor gibiydi. Zaten tepede duran ayın da sayesinde neredeyse gündüz gibi aydınlanmıştı etraf. Koçer, evlere yaklaşana kadar üç sefer yerde çömelerek etrafını dinlemeye çalışmıştı. Dürbün olmadığından gözlerle bir şey anlamak zordu. Ayın ışıkları ve karın beyazlığı, köyün içindeki evleri aydınlatıyordu. İşte bu noktada kulaklar gözün işlevini görebilirdi. Etraf iyice sessizdi ve görünürde hiçbir hareket gözükmüyordu. Koçer kulaklarıyla pürdikkat kesilmişken, belki de ilk defa kulakların ne kadar önemli olduğunun ayırdına varmıştı. En dıştaki eve yaklaştıklarında Koçer yeniden durdu. Köyün güvenli olup olmadığından tam emin değildi. Onun için gerideki Servet ve Fırat'ı da yanına çağırarak, *"Tam emin değilim, iyi gözetlememiş olabilirim, bir de siz bakın"* dedi.

Servet sabırsızlık içinde, *"Zaten evlerin dibine kadar gelmişiz hevale Koçer, bir şey olsaydı şimdiye kadar vurulmuştuk"* diye cevapladı onu. Koçer, olumsuz bir şey söylemeden biraz da rahatlamış bir edayla görüşünde diretti: *"Olsun, yine bir baksanız ne kaybederiz ki?"*

Servet bir parça öfkeli bir şekilde fazla diretmeden, *"Peki, tamam hevale Koçer"* diyerek zoraki kabullendi. Az sonra Koçer ve Fırat geride kalarak Servet'in ilerleyişini gözetlemeye koyuldular. Servet önce oturup karın içinde biraz ilerledi. Ardından karın içinde yüzü koyun yere yattı ve dirseklerinin yardımıyla sürünerek yol almaya çalıştı. Öyle de olsa aslında çok rahattı ve sabırsızlık içindeydi. Zaten bir şeyin olacağına inanmıyordu. Bu şekilde ilerlemesi de sırf Koçer'i ikna etmek içindi. Yerde yüzüstü yatarken sağa sola birkaç kez göz gezdirip kulak kabarttıktan sonra geri döndü. Olumsuz bir şey söylemeyince, bu sefer Fırat da aynı şekilde ileri gidip gözetleme yaptı. Sonuçta bir şey çıkmayınca Koçer rahatlamıştı. Artık günlerdir peşinde koştukları erzağı avucunda hesaplıyor, arkadaşların erzakları görünce ne kadar sevineceklerini düşünüyorlardı. Artık Servet'in dediği gibi beklemenin bir anlamı yoktu. Koçer, yanında duran Servet ve Fırat'a kısaca planını açıkladı:

"Hevale Servet, sen bu yakın eve gideceksin." Koçer eliyle kastettiği evi göstermek istiyordu karanlık içinde. *"Benle Fırat da aşağıdaki diğer iki eve gideceğiz. Erzağı aldıktan sonra hiç durmadan burada buluşacağız, tamam mı?"*

Koçer planını açıkladıktan sonra, karanlıkta Servet ve Fırat'ın yüzünü görmeye çalıştı, ama göremedi. İkisi de fısıldayarak *"Tamam"* deyip planı onaylamıştı.

Artık üçü de karın üstünde süzülerek hedeflerine yöneliyorlardı. Fırat müthiş bir coşkuyu ve heyecanı yaşıyordu. Ne de olsa zor durumdaki arkadaşlarına bu kadar faydalı bir hizmette bulunacaklardı. "Erzağı götürüp onları ucuz bir ölümden kurtaracağız" diye düşünüyordu.

Koçer ve Fırat hedefledikleri evlere çok yaklaşmışlardı. İkisi ayrılıp her birisi bir eve gidecekti. Ama bu sırada hiç beklenmeyen bir şey oldu. Önce bir patlama ve ardından seri bir tarama sesi duydular. İkisi de yerlerine çakılı kalmışlardı. Ses, Servet'in gittiği evin önünden geliyordu. Koçer ve Fırat, erzak bulmanın sevinciyle bunun üzerine kurulu tasarımları bir kenara bırakmışlardı artık. Koçer Fırat'a suçlayıcı bir bakış fırlattı; "Size demedim mi, beni dinlemediniz" der gibiydi. Önce çömelerek, sonra da süzülerek Servet'e yaklaşmaya çalıştılar. Ama herhangi bir ses duymadılar. Koçer hemen geri çekilmek gerekir diye düşündü. Ama Servet'siz nasıl döneceklerdi. Artık silah sesleri kesilmişti. Koçer, bulunduğu noktadan seslendi: *"Hevale Servet!"* Daha kelimeler boğazındayken kurşunlar yağmur gibi üzerine yağmaya başladı. Bu, seslenmekle hata yaptığını anlamasına yetmişti. Neyse ki, ikisi de yara almamıştı. Karınları boştu, yorgundular, ama üzerlerine yağan mermiler onları canlandırmıştı. İkisi de köyün dışına çıkmayı başarmıştı. Zaten kenardaki evlere gitmeyi düşündüklerinden köyün içine girmemişlerdi. Ama Koçer ağır ağır yürüyordu, hala arkasına bakıyordu. Teyrik'ten sonra en sevdiği ikinci arkadaşını da kaybetmişti. Giderken bile Servet'in onların ardından gelebileceği hissiyle hep arkasına bakıyordu.

Yol boyunca ikisi de askerlerin köydeki varlığını ve Servet'in şehadetini düşününce gruba nasıl yetiştiklerini anlamadılar. Giderken bir saatte katettikleri yolu, dönüşte on beş dakikada geçmişlerdi. Ama erzak almaya giderlerken bir can yoldaşlarını kaybederek dönmüşlerdi. Eli bomboş olarak ve bir kayıpla arkadaşların karşısına nasıl çıkacaklardı? Takım komutanı Alişer'e nasıl rapor vereceğini düşünüyordu Koçer. Ancak onlar da zaten çatışmayı duymuşlardı. Bunu aklına getirince psikolojik zorlamaları biraz hafiflemişti, ama yü-

reği volkan gibi kaynıyordu.

Alişer ve takımının erzak alma umutları, daha silahların sesi köyde yankıları yankılanmaz bitmişti. Bekledikleri tek şey Koçer, Fırat ve Servet'in köydeki çatışmadan kurtulmasıydı. Koçer ile Fırat dönene kadar kendi aralarında neler yapabileceklerini tartışıyorlardı. Alişer, yeni düşünceler peşinde koşarken Koçer ile Fırat'ın gelişiyle sevindi. Koçer'in arkasında sadece Fırat görününce herkes Servet'in şehadetini anlamış oluyordu. Ama ikisinin kurtulmasına sevinenler, onları yeniden sıcak bir selamla kucakladılar. Artık erzak görevinin yerine getirilmemesine üzülen yoktu. İki yoldaşları ölümün eşiğinden kurtulmuştu çünkü. Servet'in kendileri için erzak almaya giderken şehit düşmesi herkesi duygulandırmış, duygular öfkeye dönüşmüştü bir kez daha. Hatta erzak gelmezse kıpırdayacak hallerinin olmayacağını düşünen Baran ve Gogo-Fırat bile ayaktaydılar; sanki erzak gelmiş de onlara gereken kuvveti vermiş gibiydi.

Alişer, savaşçıların yüreklerinde kaynayan onca şeye rağmen henüz tek bir söz söylememişti. Takımını gözden geçirdikten sonra talimatını verdi:

"Arkadaşlar, hazırlanın yola çıkıyoruz. Yol biraz uzun, ancak kolay sayılır!"

Aslında Alişer başka koşullarda hiçbir zaman savaşçılarına "yol biraz uzundur" demezdi. Ancak arkadaşların mevcut maneviyat, direngenlik ve moral düzeylerinin böyle bir şeyi kaldırabileceğini düşünüyordu. Onlara bunu açıklamak, onları yürüyüş kararına ortak etmekti ve dolayısıyla çıkan engellerde ortak güç ve karar herkesi birbirine bağlıyordu. Yürüyüş zorlu bir tırmanışla başladı. Gece boyunca üç saat tırmandılar, durdular, dinlendiler, yeniden tırmandılar. Mezrada çıkan çatışmadan sonra Servet'in şehadetiyle özel savaş güçlerinin takımın varlığından haberi olacaktı. Yani ertesi gün operasyon içinde kalmak kaçınılmazdı. Tek bir şey onları kurtarabilirdi; o da "yürüyebildiğin kadar yürü, uzaklaşabildiğin kadar uzaklaş ki, operasyon seni sarmasın." Evet, hemen herkes bunun için yürüdüğünü biliyordu. Alişer tüm yoğunlaşmasını buna kilitlemiş, ertesi gün takımını çok elverişli bir tepede konumlandırmanın hesabını yapıyordu. Bu noktadan sonra sağlam kararlar almak gerektiğini düşünüyordu. Artık soğuk, açlık ve yorgunluktan dolayı birçok savaşçı zorlanmaya başlamıştı. Alişer metanetli olmaya, daha dikkatli kararlar almaya çalışıyordu. Mezradaki çatışmada Servet'in şehadetinden sonra Çiya yoldaşın da kan kusarak şehit düşmesi karşısında komutan Alişer yine hiçbir şey söylememişti. Çiya'nın da Teyrik gibi doğaya ve açlığa karşı mücadelede şehit düşmesi ve hatta direkt olmasa bile, Servet'in de böyle bir görev vesilesiyle şehit düşmesi, grubun moralini bozuyordu.

Çiya'nın gömülmesinden sonra Alişer grubun önüne geçerek yürüyüşü sürdürdü. Ancak daha yüz-iki yüz metre gidilmemişti ki, arkadan "dur" işareti geldi. Yeniden içine bir kurt düştü ve bekledi Peşeng yetişene kadar. Peşeng sessizce nefes alıp vermeye çalışırken, Alişer endişelendi; *"Ne oldu hevale Peşeng, hayrola?"* diye sordu.

Peşeng kanatları kırılmış bir kuş gibi zor nefes alırken, acıklı bir sesle, *"Şervan arkadaş... O da şehit düştü"* diyebildi ancak. Şervan (Çelik Topçu), takımda ikinci manga komutanı ve takım komutanı Alişer'in ikinci yardımcısıydı. Teyrik şehit düştüğü için fiiliyatta birinci yardımcı rolündeydi. Alişer onu savaşkan ve kararlı kişiliğiyle tanıyordu. Birlikte birçok çatışma ve eyleme girmişti; onun başarılarını biliyordu.

Bu şehadetler art arda gelince artık kimsede "şok" yaşanmıyordu. Alişer, bu normal karşılama havasını savaşçılarda sezince bunu "tehlike çanları" olarak algıladı ve derinden sarsıldı. "Her an ölümü çaresizce beklemek, insanın düşünebileceği en kötü durumdur" diye düşündü. "Bir an önce bu durumu değiştirmeliyim" diye içinden çırpınıyor, ama "nasıl" sorusuna bir cevap bulamıyordu. Soğuk, açlık, halsizlik, çatışma ve saatte bir yeni bir şehadet haberi varken, yaşam umudu nasıl yaratılacak ve gerekli olan güç nereden bulunacaktı? Bütün bu sorular Alişer'in kafasında birbirini kovalıyordu.

çatışma yerine saklanma yöntemi

Saat dört buçuğa gelirken şafağın sökmesine az kalmıştı. Hedefledikleri tepeye ulaşmak için bu halleriyle daha iki üç saat yürümeleri gerekiyordu. Tepe fazla uzak sayılmazdı, ancak artık dizlerdeki tüm enerji tükenmiş gibiydi. Kimse daha fazla yürüme gücünü göremiyordu kendinde. Alişer bu durumu kendisinde de görüyor ve gün doğmadan tepeye nasıl ulaşacaklarını hesaplıyordu. Diğer yandan kendisinin de artık yürüyecek gücünün kalmadığını hissediyor, daha fazla yürümeyi savaşçılarına dayatmayı anlamsız buluyordu. Ama henüz ne yapacağına tam karar vermemişti. "O zaman ne yapmalıyım" diye kendi kendisine soruyordu. Kafasından bir sürü tasarım geçirdikten sonra sonunda kararını verdi ve "taktiği değiştirmeliyim" diye kendi kendisine söylendi. Ardından, "artık çatışma yerine saklanma yöntemine başvuracağız" dedi içinden. Bu riskli bir davranıştı. Gündüz vakti arazide yakalanmaları durumunda bu oldukça dezavantajlı olacaktı. Hem yorgun, hem de aç olduklarından, arazi avantajlarını da yitirirlerse, artık işlerini şansa bırakmış sayılırlardı. Gerçi Alişer'in gözüne kestirdiği vadi saklanmaya müsait bir yerdi. Biraz ağaçlı ve karın eridiği yamaçlara benzeyen yerler vardı. Bu yorgun ve bitkin halleriyle en fazla on beş dakikada vadinin en güzel noktasına ulaşabilirlerdi. Alişer, kimseye bir şey söylemeden kararını verdi ve artık zirvelere doğru tırmanmayı bırakıp, vadinin sol tarafındaki yamaçtan ilerledi. Az sonra vadinin dibindeki dere yatağına doğru inmeye başladı. Orada karın eridiği kayalık bir yer vardı. Kayalığın etrafında fazla sık olmayan ağaçlıklar vardı. Artık güneş Çat tarafından yükselmeye başlamıştı. Gerillalar vadiye indikçe rüzgarın etkisinden kurtuluyorlardı. İnişte alabildiğine halsiz ve yorgun olmalarına rağmen düşünmeden ayaklarını ileriye atıyor, kendilerini ağırlıklarının çekim gücüne bırakıyorlardı. Bu halde aşağıya doğru yuvarlanma riski fazlaydı. Zaten Baran, Xelil Çiya ve Gogo Fırat birer taş gibi yuvarlanmaya başlamışlardı bile. İki de bir yere düşüp yuvarlanırlar az değildi. Bembeyaz karın ortasındaki ağaçlık kara parçasına ulaştıklarında, denizde kaybolmuş birisinin karaya ulaşıp kurtulması gibi ilginç bir duyguya kapılanlar oldu. Baran, Gogo Fırat, Xelil Çiya, Delil ve birkaç kişi daha kendilerini hemen yere bıraktılar. İçlerinden en az yorgun olduğunu düşünen Alişer olmasına rağmen buraya ulaştıklarında o da çok sevinmişti. Derin bir nefes aldıktan sonra, *"Arkadaşlar, tüm takım kayaların dibine; yan yana oturun"* dedi ve kurumuş ağaç dallarını toplamaya çalıştı. Takım 7 Nisan günü erzak için yola çıktıktan bu yana ikinci kez ateş yakma imkanı buluyorlardı. En son ateşi, Çavuşlar'da geçirdikleri ikinci gecenin ardından sabahleyin yakabilmişlerdi. Ve bugün yolculuklarının üçüncü gününde hala açtılar. Soğuktan ve açlıktan dolayı üçü donmak üzere dört kayıp vermişlerdi. Bir unsur kaçmış ve Zuhat da kopmuştu. Alişer'in dediği gibi hepsi kayaların dibinde yan yana oturmuştu. Uzun bir zamandır ateşle ısınmadıklarından kimisinin ayaklarının yanmış olabileceğini düşündü Alişer. *"Arkadaşlar, biraz ateşten uzak durun, sizi yakabilir"* dedi. Kısa bir duraksamadan sonra hemen ekledi: *"Önce ayakkabı ve çoraplarınızı çıkarıp kurutun, ayaklarınızı da ellerinizle iyice ovun, çorap ve ayakkabılarınız kurur kurumaz hemen giyin."*

Alişer'in konuşmasından hemen sonra herkesin ilk baktığı şey ayakları olmuştu. Bu üç günlük yürüyüş içinde onları yaşama bağlayan, yaşatan en önemli organdı. Soğuktu yürüdüler, kayboldular yürüdüler, açtılar yürüdüler, çembere düştüler yürüdüler, yorgun düştüler yine yürüdüler. Doğrusu ayakları sayesinde yaşadıklarını biliyorlardı. Zaten herkesin en hassas bir şekilde kontrol ettiği şeyi ayaklarıydı.

Ayaklarını kontrol eden Xelil Çiya ayak uçlarının biraz uyuşmuş olduğunu fark etti. İlk başta "soğuktandır, şimdi geçer" diye düşündü. Ancak beklediği gibi geçmeyince, "yanmanın ilk belirtisi" olduğunu anladı. Bunu arkadaşlarına söylemek istedi, ancak sonra vazgeçti. Bütün bu sorunların arasında bir de ayaklarını sorun yapıp morallerini bozmak istemedi. Aslında söyleseydi grupta çok tecrübeli olanlar vardı.

Takım bulunduğu noktada tepeci bırakmamıştı. Sadece nöbetçiler çıkarılmıştı. Zaten Alişer buraya gelmeyi tasarlarken saklanmayı düşündüğünden, tepecilerin çıkarılmasını gereksiz görmüştü. Şayet tepeci çıkarırsa, artık gizlenemezler, herhangi bir durumda çatışma kaçınılmaz olurdu. Çatışma içinde bulundukları nokta hiç de uygun değildi. Çünkü üç tarafı yüksek tepelerle kuşatılmış bir durumdaydı. Alişer, grubun hemen yanındaki kayanın yanında mevzilenmiş olan nöbetçi Ömer'i görünce içindeki endişelerin arttığını hissetti. Bu şekilde arazinin bu noktasında konumlanmanın ne kadar tehlikeli olduğunu görüyor, içini bir türlü rahatlatamıyordu. Alişer küçümsenmeyecek bir düzeyde teorik eğitime, birikime sahipti ve yılların pratik tecrübesi vardı. Fakat böyle tepecisiz kalmanın ne kadar güçsüzlük ifade ettiğini ilk defa anlıyordu.

Saat on ikiye geldiğinde herkes belli ölçüde yorgunluğunu gidermiş, biraz rahatlamıştı. Güç ve enerji toplamıştı. Ancak rahatlamayla beraber açlık güdüsü daha da azgınlaşmış gibiydi. Rahatlık ne kadar gelişirse açlık da o kadar kendisini dayatıyordu. İşte şu anda grubun durumu tam da böyleydi. Yolda saatlerce yürüyüp bitap düştüklerinde bile şimdiki kadar açlık hissetmemişlerdi.

Daha akşama dört saat vardı. Alişer özel savaş güçlerinin olası hareketlerini ve planlarını çözmeye çalışıyordu. "Bu gece mutlaka bir yere ulaşıp erzak almalıyız" diye düşünüyordu. Ama düşüncesini daha netleştirmeden nöbetçi Ömer'in sesi tüm yoğunlaşmasını dağıttı: *"Hevale Alişer, tepelerde asker var."* Bu sözler ateşin etrafındaki herkesi rehavet psikolojisinden kurtarmıştı. Uyuyan yoktu ama, herkeste bir uyuşukluk olmuştu ateşin etkisiyle. *"Tepede asker var"* sözleri uyuşukluğu dağıtmış, herkes silahlara sarılmıştı. Nöbetçi Ömer seslenirken fazla ses çıkarmamıştı. Alişer de aynı tonda konuştu. *"Kimse yerinden hareket etmesin"* dedi ve tedbirli bir şekilde yerinden kalkıp noktanın ilerisindeki iki iri kayanın ortasına oturarak özel savaş güçlerinin hareketlerini izlemeye başladı.

Grup, Kızılçubuk'ta pusuya düşüp Çavuşlar'a çekildikten sonra umutla yöneldiği her noktada askerlerle karşılaşınca, artık herkeste müthiş bir duyarlılık oluşmuştu. Kimse çatışmasız ucuz bir günü geçireceğini hesaplamıyordu. Onun için nöbetçi Ömer'in uyarısıyla herkes kendini toparlamıştı. Herkes kendini çatışmaya hazırlamışken, Alişer'in Türk ordusunun hareketini genel bir operasyon olarak niteleyip noktayı çıkaramadığını söylemesi hiç de inandırıcı gelmemişti. Ama saatler ilerledikçe ve çatışmaya kilitlenmiş psikolojiler biraz gevşedikçe içlerinden Alişer'in doğru öngörüsüne büyük bir güven duymaya başladılar. Akşam karanlığı çökünce Alişer'in söylediği şeyler doğru çıkmış demekti. Yola Alişer'e duydukları bir güvenle çıkmış olmaları onları müthiş kamçılıyordu. Alişer'in onları kurtuluşa götüreceğine olan inançları güçlenmişti. Yürüyüş tempolu başlamıştı böylece.

dört gün sonra ilk yemek

Saat gece dokuzu geçtiğinde bir köyün kenar evlerine çok yaklaştıklarını anladılar. Koçer, Xelil Çiya ve Fırat keşif için gittiler. Az sonra döndüklerinde herkes heyecan içinde verecekleri raporu bekliyordu. "Köy temizdir" raporu herkesin yüreğini okşamıştı. Gerçekten de köyde asker yoktu. Kenardaki ilk eve geldiklerinde ev sahibi önce çok şaşırmış, şok olmuştu. İlk defa evinde gerilla görüyordu, hem de bu saatte. Ama onlar konuştukça o da rahatlıyor, artık elinden gelen hizmeti yapmak için çabalıyordu. Belki daha önce gerillaları görmemişti, ama partiye karşı sempatisi olan yurtsever bir köylüydü. Dört günden sonra ilk defa bir yemek yiyebiliyorlardı, hem de sıcak bir yemek. Ayrıca elbiselerini de rahat kurutabilmişlerdi. Fakat onlar için sürpriz olan bir şey oldu. Ev sahibi kaybolan bir gerilladan bahsetti. Ve onun şu anda bir köylünün evinde olduğunu söyleyince komutan Alişer heyecanlandı. Köylünün anlattıklarına bakılırsa bu Zuhat olmalıydı. Ancak onun çatışmadan kurtulup buraya kadar gelmesine ihtimal verilmiyordu. Fakat hemen sonra "biz nasıl geldiysek, o da pekala gelebilir" dedi içinden. Sonra Peşeng, Xelil Çiya ve ev sahibini gönderip onu almasını söyledi. Gidenler kısa bir süre sonra yanlarında Zuhat'la beraber dönünce, grubun moraline diyecek yoktu doğrusu. Tek tek Zuhat'la kucaklaştılar. Zuhat tecrübeli bir gerillaydı; şimdi yeniden gruba dahil olmasıyla grubu güçlendirecekti.

Saat gece on ikiyi geçtiğinde komutan Alişer, ev sahibinden çevrenin durumu hakkında gerekli bilgileri aldıktan sonra, Yedisu yoluna girmek üzere köyden ayrıldılar.

Alişer, takımının önünde dağa yeniden tırmanırken, kendini her zamankinden daha fazla güçlü hissediyordu. Arkasından gelen arkadaşlarını da öyle görüyordu. Önemli bir kaygısı kalmamış gibiydi. Tek düşüncesi, tekrardan Yedisu alanına dönmek ve bölük komutanı İsmail'le buluşmaktı. Baran'ın ihanetinin Xemgin ve Ömer'i biraz etkilediğini düşündü.

Ömer ve Xemgin gibi olmasa da, Baran unsurunun kaçışından Alişer de etkilenmişti. Ve şimdi yürürken, Baran'ın olası tüm tahminlerini boşa çıkarmak için her ihtimali, her güzergahı değerlendiriyor, sağlam bir noktaya ulaşmak istiyordu. Evet, Baran o şartlarda kaçtığına göre askerlerin yanında olduğu kesindi. Ve o çalışmaz kafasını Türk ordusu için çalıştırınca, takımın yolu da tehlikeye girmiş olacaktı. Alişer, öyle bir ihtimalin dışına çıkmak için çok uzun yol yürümeleri gerektiğini biliyordu. Köyde yediği yemeğin verdiği enerjiyle güçlenen bacaklar bu sefer pek yorgunluk hissetmemişlerdi. Ve böylece sabaha kadar yol yürüdüler.

Sabahleyin güneş çevreyi aydınlattığında Alişer iyice şaşırmıştı. Gece boyunca yürüyüp ormanlık bir arazi ararken, etrafta hiç ağaç bulamamışlardı. Bulundukları tepe çıplaktı. Büyük ihtimalle yolu şaşırdığını düşünüyor, tepenin yüksekçe noktalarından araziyi gözlüyordu. Ve sonunda hatasını anladı; Yedisu tarafından değil, tekrardan geldikleri Çat tarafına ilerlemişlerdi. Dört gün boyunca moraller iyice yükselmişken güne böyle bir talihsizlikle başlamak hiç de hoş değildi.

Komutan Alişer, hatasının farkına çoktan varmıştı ve içinden kendine müthiş bir öfke duyuyordu. Sabaha karşı tırmandıkları tepenin ikiz tepeciklerine baktı, çırılçıplak ve karlıydı. Tepede kalıp kalınmayacağını düşündü. Çıplak, bembeyaz tepede kalmak demek, en uzaktaki tehlikeye bile davetiye çıkarmak demekti. Dün olduğu gibi tekrar yamaçta kalmayı daha uygun buldu. Gerçi dünkü gibi büyük kayaların olduğu ağaçlık bir yer yoktu şimdi, ama yine de yamacın aşağı kısmında güneşin vurduğu yerde karlar biraz erimiş, fazla büyük olmayan taşların etrafı siyahlaşmıştı. Konaklayacakları noktaya ulaştıklarında güneş artık tam olarak yükselmişti.

Tek bir sorun vardı; o da yanlış bir noktada olduklarından, yeniden hareket etmek için akşamı beklemeleri lazımdı. Ancak Alişer için dakikalar, saatler öyle uzun geliyordu ki, zamanın durduğu düşüncesine kapılmıştı. Bir türlü yatamamıştı. Ancak saat on ikiye doğru geldiğinde akşama az bir zaman kaldığı psikolojisiyle gözlerini biraz kapayabilmişti. Az sonra yaklaşan nöbetçi Bozo'nun ayak sesleriyle hemen uyandı ve yerinde doğruldu. Çok uyuduğunu düşündü. Ancak saatine baktığında saat bire çeyrek vardı. Bozo onu öğle yemeğine çağırmaya gelmişti.

Alişer gruba doğru hareket ettiğinde, kendisi izin vermediği halde her üç manganın birlikte çaydanlığın etrafında oturduğunu gördü. Normalde bu tür karışık oturmalar güvenlikli yerlerde olabiliyordu. İçinden "dağılın" diye bağırmak geldi. Ama bir türlü söyleyemedi. Bunca zorluklardan sonra basit bir yer sorunu için savaşçılarını fazla sıkmaması gerektiğini düşündü. Birkaç saniye tereddüt ettikten sonra, o da kendisi-

ne açılan yerde oturmayı içine sindirmişti.

Grup yemeğini yerken nöbetçi Fırat'ın sesiyle hepsi bir anda donup kaldı. Bardağını elinden ilk bırakan Alişer oldu. Sanki ne diyeceğini biliyordu. Yerinden fırlayıp Fırat'ın yanına doğru gitti. Kalkmaya çalışan Peşeng ve Koçer, Alişer'in hızına yetişemedikleri için tekrardan yerlerinde oturup beklemeyi tercih etmişlerdi. Normalde nöbetçinin çağrılarına ya bir savaşçı veya bir manga komutanı muhatap olurdu. Bu sefer Alişer gittiğine göre önemli bir şey olduğunu düşünen Peşeng yavaşça silahını alıp onlara doğru ilerledi. Ama daha iki adım gitmeden Alişer dönmüştü bile. Yavaş ve sakin bir sesle, *"Yemeğimizi sonra yeriz. Şimdi arkadaşlar birkaç saatlik bir çatışmaya hazırlansınlar. Kimse hareket etmesin"* diyerek, grup açısından hayati bir kararı açıkladı.

Alişer, gerek nöbetçilerden ve gerekse kendi gözlemlerinden çıkardığı sonuca göre, "özel savaş güçleri izleri sürmüş ve geldikleri yönü görmüşler, sonra yavaş yavaş tepeyi çıkmaya başlamışlar" diye düşünüyordu. "Öyleyse henüz çembere alınmış değiliz" diye ekledi içinden. Hemen Peşeng'i ve Koçer'i çağırdı, durumu kısaca onlara açıkladı. *"Bir an önce tepeyi ele geçirmemiz gerekiyor"* diye güvenle bitirdi sözünü. Peşeng ve hemen ardından Koçer, *"Ben gideyim"* dediler. Alişer biraz duraksadı, kafasını kaldırıp tepeye baktı; iki yüz-üç yüz metrelik bir mesafe vardı, ama çıplaktı. Kimi yerlerde eriyen kar suyu küçük arklar açmıştı karın içinden. Bu yerler tepeye çıkışta kullanılabilecek yerlerdi. Fazla olmasa da biraz gizlenmeye elverişliydi. Tepeye tırmanmak için ancak o vadileri andıran yarıklardan gidilebilirdi. Çok riskli bir işti. Ama "eğer noktada görülmüşsek daha da kötüdür" diye düşündü. Hemen Peşeng'e döndü, *"Önce ben gideceğim"* dedi ve ekledi: *"Yukarıdaki o iki kayaya kadar gideceğim, siz de beni savunmaya çalışın. Oraya ulaştıktan sonra, önce Peşeng arkadaş mangasıyla arkamdan gelir. Koçer ise savunmaya çalışır."* Koçer biraz daha anlamak için *"Peki temel hedef ne olmalı?"* diye sordu. Alişer bu soruyu beklemiyormuş gibi hafifçe dönüp Koçer'e baktı ve *"Tepedeki boğazı mutlaka tutmak gerekir, temel görev odur"* dedi. Alişer, eğilerek tırmanmaya başladı. Silahlar hala konuşmamıştı. Alişer, kıvrak hareketleriyle tavşan gibi zıplıyor, karlı yerlerin üstünden atlıyor, kayalar ve taşların arasında mola veriyordu. Koçer ve Peşeng geride kalanlarla nefeslerini tutmuş, elleri tetikte Alişer'i izliyordu. Herkes mevzisinde sessizce beklerken, Alişer'in çok zor bir göreve yöneldiğini biliyorlardı. Ama Koçer öfkelenmişti; neye öfkeli olduğunu bilmez halde, içindeki fırtınada kendine birtakım sorular soruyordu. Kendisiyle diyalog içindeydi. *"Neden ben veya Peşeng değil de kendisi gitsin? Neden kendimi dayatmadım? Büyük bir ihtimalle hiçbirimizde başarma gücünü bulamadığından bu en zor göreve kendisi gitti"* diye habire kendisine kızıyordu. "Bundan sonra kendimi her yönden geliştireceğim" diye onlarca kez içinden yineledi. Ama ilk silah sesiyle Alişer'in atlarken yere yığıldığını gören Koçer, artık tövbelerin anlamsız olduğunun ayırdına vardı. Tetiğe tüm öfkesiyle asıldı ve Alişer'in izinden ilerledi. Giderken Peşeng'e "Beni savunmaya çalış" demiş, yanına da Xemgin, Delil, Fırat ve Bozo'yu almıştı.

Koçer kısa boylu olduğundan o yarıklarda ilerlemek onun için daha kolaydı. Alişer'e çok yakınlaşmıştı. Silah sesleri vadide yankılanıyordu, oluşan gürültü böylece iki katına çıkıyordu. Henüz ağır silahların sesi gelmemişti. Koçer "büyük ihtimalle özel savaş güçleri de henüz çatışmaya hazır değil" diye düşünürken, bir yandan da dudaklarını ısırarak ilerlemeye devam ediyordu. Tam Alişer'in yanına vardığında gördüğü manzara adeta içini parçaladı. Karşılaştığı görüntü hem ürkütücü hem de etkileyiciydi. Silahı hala elindeydi Alişer'in. Sol kolunun üzerine kapaklanmıştı. Gözleri hala açık, dudakları hafif şekilde titriyordu. Koçer ilk şaşkınlığını atarak ona doğru eğildi. Silah sesleri devam ediyordu. Koçer ne söyleyeceğini bilmeden eliyle kafasını kaldırmak istedi. Ruhu çok sıkışmış, adeta mengeneye alınmıştı. Boğazında hıçkırıklar düğümleniyor, konuşmak istese de sesi çıkmıyordu. Ama Alişer, gerçek bir Alişer, çağdaş bir Alişer'di. Hayatının son anında bile görevini bırakmış değildi. Titrek ve boğuk bir sesle *"Mutlaka boğazı tutmanız gerekiyor"* dedi. Ve birkaç kez tekrarladı. Tekrarlaması Koçer'i çok üzdü. Çünkü bu, kendisinin talimatı ya anlamayacağı veya başaramayacağını düşündüğü anlamına geliyordu. Aynı zamanda, Alişer'in hala onun böyle bir görevi yerine getirebileceğinden emin olmadığındandı, diye algılıyordu Koçer. Hala Alişer'in kanlı kafasına bakıyordu. Sonunda Alişer'in el işaretlerinden bir şeyler çıkarmış olacak ki, ceplerindeki yazı, doküman, telsiz ve silahını almaya yöneldi. Malzemeleri alırken müthiş bir zorlanmayı yaşıyordu. Alişer de o haliyle hissediyor olacak ki, *"Ne bekliyorsun, al hızla git!"* dedi. Bu aynı zamanda Alişer'in hayattaki son talimatı olacaktı. Son beş gün boyunca takımının yüreğini yüreğinde hissetmiş, onları kurtarmak için beynini patlatırcasına yoğunlaşmıştı. Tam son engeli aşacakken yanlış bir yönde ilerlemişler, bu noktada konaklamak zorunda kalmışlardı.

küçük komutan

Komutan Alişer'in şehadeti Koçer'i oldukça etkilemişti. Son bir kez Alişer'in yüzüne baktı ve arkasından gelenlere dönüp tepeciğin arasındaki küçücük boğazı işaret etti. Kendisi de boğaza doğru yaydan çıkmış bir ok gibi fırladı. Çatışma giderek şiddetlenmişti. Türk ordusu artık A-4 gibi ağır silahları kullanıyordu. Ama mesafe uzak olduğu için roket kullanamıyordu. Tepenin sağ tarafından gelen yoğun ateşe maruz kalmasına rağmen mangasıyla beraber kayıp vermeden tepedeki küçük boğaza ulaşabildi Koçer. Mevzi tuttuktan sonra, tüm öfkesini boşaltacak, Alişer'in intikamını sıcağı sıcağına alacak duruma geldiğini fark etmişti. Yamaçtaki tüm asker mevzileri açık hedefler haline gelmişti. Yoğun bir ateş gücüyle sağ ve sol yamaçtaki beş-altı mevzi susturulmuştu. Karşıdakilerin bulundukları tepenin daha az yükseklikte olması onları da zor duruma sokmuştu. Koçer ve tüm gruptakiler derin bir nefes almış, biraz da olsa rahatlamışlardı. Bu inisiyatif ortamı ve doğan fırsatı değerlendiren Peşeng daha helikopterler çatışmaya müdahale etmeden Koçer'in yanına ulaşmaları gerektiğini anladı ve hemen harekete geçti. Geride kalan Peşeng, Zuhat, Gogo Fırat, Serhildan, Ömer ve Xelil Çiya sırasıyla birbirlerini savunarak tepeye tırmanmaya başladılar.

Saat üçe yaklaşmıştı. Daha akşam karanlığına bir-bir buçuk saatlik zaman dilimi kalmıştı. Askerler artık durumu fark etmişti. Helikopterin ilk taarruzu boğaza yönelen Peşeng'in mangasına yönelik oldu. Helikopterin yamaçtaki mangaya roket fırlattığını gören Koçer, içinden bir titremenin geçtiğini fark etti. Ama yamaçta neler olduğunu göremiyordu.

Helikopterin fırlattığı ve Koçer'i titreten roket Peşeng'e rast gelmişti. Her şey bir iki saniye içinde olmuştu. Karşı ateş açılmıştı, ama hiç fayda etmemişti. Peşeng'in silahını kaldıran Zuhat, *"Beklemeyin heval, helikopter ikinci kez gelmeden kendimizi tepeye ulaştıralım"* dedi. Zuhat tecrübeli bir gerillaydı ve bu tür anlarda duygusallığın ne olduğunu iyi biliyordu. Arkadaşlarının duygusal bir etkilenmeden sıyrılmalarını sağlamak amacıyla böyle bağırmıştı. Gerçekten de daha helikopter gelmeden kendilerini tepeye ulaştırabildiler, ama Peşengsiz... Koçer, helikopter'in roket atışını tepeden izlerken bir şehadetin olabileceğini tahmin etmiş, ama bunun Peşeng olabileceğini hiç düşünmemişti.

Koçer artık takım yönetiminin tek temsilcisi olarak kalmıştı. Omuzlarındaki sorumluluğun katlandığını hissediyordu. Saatine baktığında henüz dört olduğunu gördü; güneşin batışı için yarım saatlik zaman vardı ve Koçer'in de hedefi bu zamanı en iyi şekilde kullanmaktı. Boğazdaki mevzilenmeyi iyi yaptığını düşünüyordu. Aşağıdan gelenleri de mevzilere dağıttığı bir anda helikopter tepenin arkasından birden yükseldi. Daha herkes mevzi almamıştı ki, iki roketi üst üste fırlattı. Ardından da seri bir taramayla destekledi. Grupta ağır ve orta otomatik silah olmadığından helikopter rahatça mevzilere yanaşabiliyordu. Bu saldırıda Delil'in yaralandığını öğrenen Koçer, hemen onun mevzisine koştu. Delil'in yarası ağırdı. Kurtulmasına imkan yoktu. Koçer üzüntülü gözlerle yoldaşına bakıyor, bir şeyler yapamamanın derin acısını yaşıyordu.

Delil, beş yıllık bir gerillaydı. Devrime ve partiye çok bağlı, pratikte fedakar birisiydi. Hala şuuru yerindeydi ve Koçer'in kendisini görmekten etkilendiğini anlamıştı. *"Bana böyle bakma, aklım yerindedir hevalê Koçer. Önderliğe ve yoldaşlara selam ve saygılarımı ilet. Gelecek özgür günlerde buluşmak üzüre..."* dedikten sonra biraz duraksadı, o anda büyük bir sancıya yakalanmış olacak ki gözlerini kapattı, suratı gerildi, göz pınarlarından birkaç damla yaş aktı. Dudakları yeniden titredi ve son sözünü bitirmeyi başardı: *"Biji Serok Apo!"*

Koçer iki değerli yoldaşını daha kaybederken, bir şey yapamamanın tüm acısını yüreğinde hissediyor, kahroluyordu. Önce mangasını alıp tepeye çıkan Peşeng ve şimdi de Delil. İkisi de kahrolası helikopterin roketleriyle şehit düşmüşlerdi. Alişer'den devraldığı takımın kendi sorumluluğunda verdiği bu şehitler, Koçer'in duygu dünyasında fırtınalar estiriyordu. Sonradan kurulan bentlere çarpan baraj suları gibi Koçer'in yüreği de çırpınıyordu. Çünkü hiçbirisini dışa vurma fırsatını bulamamıştı. Koçer'in yüzündeki ifade, içinde yaşadıklarını ele verir gibiydi. Ama hala bir parça soğukkanlılığını koruyordu. Hayatında ilk defa sorumluluğun ne anlama geldiğini ta derinliklere kadar hissediyor, anlıyordu. Ama son yarım saatlik zaman geçip, güneş yuvasına doğru iyice çekilince, Koçer bir nebze de olsa rahatladığını fark etti. O lanetli uçan kara demir parçası da artık görünmüyordu.

Akşamın çökmesiyle kendisine güven duymaya başlamıştı. On altı yaşın verdiği gözü peklik içinde, ağır sorumluluk altında olduğunu biliyordu. Ama bunu nasıl başaracağını tam çözmüş değildi. Karanlıkla beraber geri çekilmeyi düşündü. Tam da "geri çekiliyoruz" diyeceği bir anda üç askerin kendilerine doğru geldiğini fark etti. İçinde öfkeyle dolmuşken böyle bir fırsatı kaçırması düşünülemezdi. O da öyle yapacaktı. İtiraz etmeye çalışan Zuhat'a da net tavrını koydu. *"Üçünü de düşürmeden olmaz, gitmeyiz buradan"* dedi ve yanındaki Xemgin ve Ömer'e önündeki mevziyi göstererek *"Orayı tutun"* dedi. Kendisi de sol taraftaki mevziyi tuttu. Artık askerler hem önden hem de sol taraftan namluların ucundaydılar. Ama henüz bir şeyin farkında değillermiş gibi çok rahat yaklaşmaya devam ediyorlardı. Bu durum Koçer'in tuhafına gitmişti. "Bunlar ya deli ya da hepimizin öldüğünü sanıyorlar, yahut da yolu şaşırmışlar" diye düşünüyordu. Tetiğe bastığında, sessizliğe bürünen vadide bir anda her taraftan yükselen silah sesleriyle yeniden bir gürültü koptu. Her üç asker de yere serilmişti. Xemgin, öldüklerinden emindi. Mevzisinden çıkarak, gidip üzerinden silah almak için harekete geçti. Ama Koçer kızgın bir sesle, *"Geri dön, gitme!"* dedi.

Sessizce tepeye yaklaşan askerler devrildikten sonra bir süre yoğunlaşan silah sesleri az sonra tümden kesilmişti. Hava iyice kararmıştı. Saat beşe az bir zaman kalmıştı. Koçer, *"Heval, geri çekiliyoruz"* dedi. Grup savunmalı bir şekilde tepeyi bırakarak kendisini vadiye bıraktı. Koçer, yüreğinin tepede kaldığına inanıyor, hala Alişer ve Delil'in yüzü canlanıyordu zihninde. Verdikleri üç şehidin acısını tüm benliğinde yaşıyordu. Ama artık birliğin sorumluluğunu da üstlenmişti. Birliği bu cehennemden kurtarmalıydı. Kendi kafasında bazı planlar oluşturmaya çalışıyor, Yedisu'ya ulaşmak için neler yapması gerektiğini tasarlıyordu.

Yedisu'ya bu gece varmaları mümkün değildi. Sabahlamak için bir konaklama yeri düşünüyordu. Ona uzunca gelen kısa bir sürede planını kafasında netleştirmişti: *"Bir gecede Yedisu'ya ulaşamayacağımıza göre, yarın sabah Dikan yakınında konaklanırız. Çatışma olsa bile arazi stratejik ve ormanlıktır. Zorlanmayız galiba. Akşam da tekrar yola çıkıp, ertesi güne kadar kendimizi Hevale İsmail'e yetiştiririz."*

Bu düşünceler Koçer'in tüm planını özetliyordu. Ve gerçekten de öyle olmuştu. Gidilen konaklama noktasında çatışma çıkmış ve Xemgin hafif şekilde yaralanmıştı. Soğuktan dolayı da Ömer'in ayak uçları yanmıştı. Ama grup kayıp vermeden akşam tekrar yola çıkmıştı. Tüm zorluklara rağmen yürüyüş serüveni sona yaklaştığı için herkesin umutları diri ve taze, moralleri de son derece yüksekti. Bir saatlik bir yürüyüşten sonra, artık Dikan köyünün ışıkları müjde verir gibi gözlere batıyor, yorgun ve umutlu umutlu savaşçıların tüm dikkatlerini kendine çekiyordu. Hiçbir zaman bu köyün ışıkları bu kadar çekici gelmemişti Ömer'e. Ama o şimdi bu ışıkları çok çekici buluyordu. Hatta esrarengiz buluyor, sırrını keşfetmek istercesine üstüne yoğunlaşıyordu. Koçer de, her zamanki gibi bu ışıklardan rahatsızlık duymamıştı. Eskisi gibi arkadaşlarına "silahlarınızı gölge tarafına alın" demeyi unutturacak kadar çekici gelmişti ona. Hatta, ışıkların göze dik gelmesinden dolayı uçurumlara düşme tehlikesinin verdiği çekinme duygularını bile bu gece duymuyor gibiydi.

büyük buluşma

Işıklar, önde yürüyen Koçer'in gözlerini kamaştırıyor, gece karanlığında önünü zor görebiliyordu. Köye yaklaştıklarında Koçer duraksadı. Biraz bekledikten sonra arkaya dönüp Zuhat'ı yanına çağırdı. Zuhat, Koçer'in yanına gelinceye kadar gözleri köy ışıklarından ayrılmamıştı. Zuhat ulaşınca, *"Geldim Hevala Koçer"* diye haber verdi. Koçer ona dönünce, gece karanlığında bile parlayan gözlerini seçebilmişti. Nefesini hissedebiliyordu. Fazla beklemeden planını ona açıkladı: *"Sen ve Serhildan gidip köyü yakından gözetleyin ve hemen geri dönün, tamam mı?"* Koçer'in kısık sesine aynı tonda Zuhat da karşılık verdi: *"Tamam heval."*

Zuhat'la Serhildan'ın gelmesi pek uzun sürmedi. Zuhat, *"Köyde bir hareketlilik var, ama çevresi sakin gözüküyor"* diye kısaca rapor verince, Koçer önce dudaklarını ısırdı, sonra yeniden konuştu. Serhildan'ı göstererek, *"İkimiz köye gireceğiz, sonra sen de diğer arkadaşları alıp gelirsin. Şayet çatışma çıkarsa geri çekilip Geyik noktasında buluşuruz, olmazsa Şehit Hamza'da, tamam mı?"* Zuhat yine aynı cevabı verdi: *"Tamam heval."*

Koçer, yanındaki Serhildan'la beraber eğilerek yakındaki ilk evlere doğru süzüldü. Kara batan ayakların çıkardığı sesler olmasa, etraf sakinleşmişti. Kalbi küt küt atıyordu Koçer'in. "Mayına basabilir miyim" gibi bir psikolojiye kapılmıştı. İlk eve artık çok yaklaşmıştı. On-on beş metre ilerliyor, sonra durup biraz çevreyi süzdükten sonra aynı şekilde yeniden devam ediyordu. Evin çok yakınına gelmişti ki, köpekler havlamaya başladı. Koçer hemen kendini kapının önüne attı. Serhildan arkada yere uzanmıştı. Koçer daha kapıyı çalmamıştı ki, içerden biri kapıyı açmak için uğraştı. Koçer, elini tetiğe uzattı, karanlık duvar dibinde iyice çömeldi, az sonra kapı açıldı. Koçer, kapıyı açanın bir kadın olduğunu görünce içine hapsettiği tüm nefesini boşalttı, rahatlamıştı. Kadın, köpeklerin havlamasından kuşkulandığı için, kapı eşiğinden avluyu kontrol ediyordu. Birden duvarın dibinde çömelmiş olan Koçer hareket edince irkildi, neredeyse sırtüstü düşecekti. Ama Koçer ona yaklaşıp kendisini tanıtınca ve kapıdan sızan ışık Koçer'in yüzünü aydınlatınca, kadın Koçer'i tanıdı. Şaşkınlığı bir parça geçince; *"Heval, hun serçava hatın"* diyebildi. İkisi de birbirini tanıyordu. Koçer daha önce bu eve çok gelmişti. Evin erkeği sağlam bir milisti. Koçer bir şey söyleyecekken, az sonra milis de kafasını kapıdan dışarı çıkardı ve hemen avluya çıktı. Koçer hemen durumları sordu. *"Akşama kadar bildiğim kadarıyla köy sakindi. En son dün köye asker gelip gitti. Bir şey olmadı"* dedi milis. Koçer rahatlamıştı, hemen savunma için geride kalan Serhildan'ı çağırdı ve gidip diğer arkadaşlarını çağırmasını söyledi.

Az sonra Zuhat geride kalanlarla beraber gelince, beş günlük amansız bir mücadelede ilk defa güvenlikli bir yere ulaşmışlardı. Beş gün boyunca yürüyüş, çatışma, soğuk, açlık, çatışma, tekrar soğuk ve tekrar yürüyüş ile mücadelede artık bitkin bir haldeydiler. İlk nöbeti Koçer ve Serhildan tutmuştu. Grup yemeğini yiyip biraz dinlendikten sonra Zuhat ve Gogo Fırat nöbeti devralmaya gittiler. Koçer ve Serhildan da gelip yemek yediler. Koçer'in kafasını hala meşgul eden sorun bölük komutanı İsmail'e ulaşmaktı. Evin penceresi dışarıdan tıklatılınca herkes yerinde irkildi. Günlerdir süren amansız koşullarda refleksler ve duyargalar müthiş canlıydı. Hemen ardından Gogo Fırat'ın *"Heval dışarıya..."* sesi işitilince herkes bekliyormuş gibiydi. Artık kafalardaki belki ihtimalleri silinmiş, "kesin Türk ordu güçleridir" düşüncesi egemen olmuştu. Koçer hızlı ve seri bir şekilde kendisini dışarıya attı. Emniyeti açık silahı elindeydi. Eğilerek duvarın yanında nöbet tutan Gogo Fırat'a yaklaştı, *"Ne var heval?"* diye sordu. Gogo Fırat heyecanlandı, eliyle işaret ederek, *"Aşağıdaki ağaçların arasından gelenler var"* dedi. Koçer, başka bir şey söylemeden çömeldi. Ve biraz daha ilerledi. Koçer'in bu davranışı Gogo Fırat'ta bir güven dalgası estirdi, heyecanını biraz bastırabildi. Zuhat da diğer savaşçılarla evin dışında mevzilenmişti. Köpeklerin sesi artınca Koçer gelenlerin yakınlaştığını anladı. Karabatan ayakların sesini işitebiliyordu. Birden, *"Hun kine?"* diye yüksek ve gür bir sesle bağırdı. Sesinin etrafı sarstığının hissine kapıldı. Bu hoşuna gitti. Böyle kritik anlarda bir gerillanın böyle tok sesi düşmanına korku salıyor, arkadaşlarına güven veriyordu. Ama karşısında gelen sesin Koçer'inkinden aşağı kalan yanı yoktu: *"Hun kîne?"*

Koçer, konutan İsmail'in sesini tanımıştı. Günlerdir hasretini çektiği bu ses kulaklarında yankı yapıyor, adeta balyoz gibi kafasına iniyordu. Rahatlamıştı ama sinirleri hala gevşememişti. Bu artık tehlikeden dolayı değil, sevincin verdiği bir ruh ve duygu çırpınmasıydı. Adeta yeniden doğduğunu hissediyordu. Hemen ayağa kalktı ve *"Hevale İsmail!"* diye bağırdı. Sesi bu sefer ağlamaklı çıkmıştı. Gözyaşları pınarlarından boşalıverdi birden. Komutan İsmail'i karşısında görünce kısa boyuyla sarıldı ona sıkıca. Sonra Nuhat, Celal ve diğerleriyle, hepsiyle hasretle kucaklaştı. Artık her iki grup da karışmıştı. Kimse kimseye müdahale etmiyordu. Koyun ve kuzu sürüsünün karıştığı anlardaki gibi herkes bir yoldaşından diğerine koşuyor, birbirine sarılıyordu. Beş gün önce değil de, sanki beş yıl önce ayrılmışçasına hasret gideriyorlardı. Koçer sabırsızca anlatmak istiyordu her şeyi. Beş gün boyunca yaşadıklarını, açlığı, soğuğu, ihaneti, direnişi, şehadeti. Ve yorgunluk, uykusuzluk, halsizlik! Ve fedakarlık, kahramanlık, yücelik, özlem, tutku, sevgi! Ve daha nice şeyleri anlatmak, içini dökmek istiyordu komutanına. Alişer'i, Kürdistan'ın çağdaş Alişer'ini, küçük militan Teyrik'i, metanet ve direnişiyle Şervan'ı, kahramanlıklarıyla Peşeng, Xelil Çiya ve Servet'i! Hepsini bir anda anlatmak isteğiyle dopdoluydu Koçer!

Aslında İsmail son günde dolaylı bazı bilgilere ulaşmıştı. Gerek radyo ve telsizden ve gerekse Alişer, Peşeng ve Delil'in cenazelerini getiren köylülerden. Ama tüm bunlar, Koçer'in yaşadığı beş günlük destansı gerçeğin karşısında bir hiçti...

24. yıl partimiz ve halkımız için en güçlü başlangıç yılı olacaktır

Baştarafı 11'de

Stratejik değişim güçlü bir dönüşümü ifade etmektedir

Yeni bir kongre yılı vesilesiyle partinin her şeyini tartışıyor, partide yenileniyoruz. PKK, yeniden doğuyor, yeniden yaratılıyor, yeni bir PKK oluşuyor. İdeolojisinden, teorisinden, düşünce tarzından ismine kadar her şeyi tartışmaya açılmıştır. Bu bakımdan her alanda kendimizi yeniliyor, yeniden yapılandırıyoruz. Yirmi dördüncü yıl bu bakımdan yeniden yaratılmanın başarı yılı da oluyor. Birçok konuyu tartışıyoruz ve tartışacağız. Önderlik gündeme getirmiş durumda ve savunmalarla çözümler vermektedir. Bu da yeni bir kongrenin hazırlanması anlamına gelmektedir. Bunları özümseyip, kendimizi eğiterek ve pratiğini yürüterek VIII. Kongre'ye hazırlanıyoruz. Kongre'de kendimizi daha iyi netleştirecek ve kararlaştıracağız. Yeni sürecin güçlü ve başarılı yürütücüsü olan partiyi, kesin yaratacağız.

PKK her şeyi yeniliyor; süreci sadece basit değişiklikler süreci olarak ele almıyor. Örneğin stratejik değişikliği bir yöntem değişikliği olarak ele almadı. Yine partiyi salt bir isim değişikliği olarak da ele almıyor. O da tartışılıyor, ama değişimi dönüşümle birleştiriyor, dönüşüm gerçeği olarak ele alıyor. Stratejik değişim, yeniden yapılanma güçlü bir dönüşümü ifade etmektedir. Dolayısıyla bazı şeyleri değiştirmek işin biçimsel yanıdır. Öz ise dönüşümdür ve esas olan da özdür. Biz bu dönüşüm gerçeğini yürütüyor ve sürdürüyoruz. PKK gerçekten dönüşüyor. Bunun için de PKK'yi; tarihsel misyon üstlenmiş bir hareket, Kürt insanını ve halkını yeniden dirilten, yaratan, dolayısıyla Kürt sorununu çözüm sürecine sokan tarihsel bir hareket olarak algılamamız gerekiyor. Misyonu budur. Bu misyonu yürütüp tamamladıkça yeni süreçler ortaya çıkartacak ve PKK o süreçlere göre dönüşecektir. Ortaya çıkardığı gelişmeye, onun yarattığı yeni sürece göre kendisini değiştirecek, dönüştürecek ve yeni özellikler, ölçüler edinecek, yeni yapılanmalar ortaya çıkartacaktır. Yeniden yapılanmayı bu temelde yürütüyoruz. Bu anlamda esas olan dönüşümdür, özde değişikliktir. PKK'nin kendi mücadelesiyle Kürdistan'da ortaya çıkardığı gelişmeler temelinde, uluslararası alanda ortaya çıkan değişim ve gelişmelere uygun olarak kendini yenilemesi, yeniden yaratmasıdır. Bunu yaratacağız. Bu yolda önemli adımlar attık. PKK, esas olarak Kürt sorununu demokratik çözüm yoluna soktukça işlerini tamamlamış olacaktır. Birinci planda asgari program dediği hedeflerini gerçekleştirmiş, yeni süreçler başlatmış olacak ve onlara göre dönüşerek yeni örgütlenmeler ortaya çıkacaktır.

Varolanın sadece ismini değiştirerek işin içinden çıkamayız ve tarihsel misyonumuzu oynayamayız. Gerekirse, öyle bir süreçte isim de değişecek, yeni isimler de olacak. Bir değil, üç-beş parti de, değişik örgütler de ortaya çıkacak. Nitekim daha şimdiden böyle önemli adımlar atık ve önümüzdeki süreçte bunu daha çok geliştireceğiz. Esas işleyen de budur, esas olan dönüşüm gerçeği ve sürecin gereği olarak kendimizi dönüştürebilmektir. Kendini dönüştürebilmek, parti olarak dönüşümü sağlayabilmek, bir; kadroda yenilenmeyi yaratmak, yeni insanı ortaya çıkartmaktır. İki; görevleri başarıyla yürütmek ve çözüm yaratmaktır. Üzerine alınan, misyon olarak yüklenilen görevlerde çözüme gitmek, başarıya ulaşmaktır. Bunu geliştirdikçe adım adım kendimizi ilerletip dönüştüreceğiz. Böylece yeni parti, kadro ve örgütsel sistemimiz daha çok oluşacaktır.

İnanıyoruz ki, yirmi dördüncü yılın görevlerini başardıkça bu biçimde kendini yeniden yapılandırmış, dönüşümde önemli bir düzey yakalamış, hatta sonuca doğru giden bir parti gerçeğine ulaşacağız ve bunu başardığımız ölçüde tarihsel misyonumuzu oynamış olacağız. Bu anlamda ortaya çıkan değişiklikler değerli olacaktır. Bunlardan korkmamamız, çekinmememiz gerekiyor. Eğer dönüşemezsek, hiçbir biçimsel değişiklik bizi kurtarmaz. Eski yapıya yeni ad vermekle değişmiş olamayız, dolayısıyla süreci yeterli bir şekilde karşılayamayıp sürecin görevlerini başarıyla yürütemeyiz. O açıdan değişim ve dönüşüm sürecini sığ, dar ele almamak, özünü iyi görmek, özün gereklerini yerine getiren bir konumda olmak, bir gerekliliktir.

Bu noktada Kadın Özgürlük Hareketi açısından birkaç hususu belirtmek gerekmektedir. Özellikle PJA örgütlenmesinin partimiz içerisinde dinamizmini geliştirmek, ölçülerini tutturmak üzere gelişen kadın partileşmesi, böyle bir değişim, yenilenme, dönüşüm, yeni sürecin partisini yaratmada daha büyük rol ve görev üstleniyor. Süreç, kadın devrimi süreci yönünde evriliyor. Kadın hareketi bütün uluslararası alandaki gelişmeler açısından önem taşımaktadır. Özgürlük ve adalete dayalı sistemin yaratılmasında öncü güç kadın gücü, öncü hareket Özgür Kadın Hareketi olmak durumundadır. Bu sadece teorik bir tespit değil veya bir geriliği düşünce düzeyinde gidermeye çalışmak değildir, yaşama dönüştürülecek gerçeklerdir. Dolayısıyla bunun bilinciyle, bu gerçekleri dikkate alarak yaklaşmak, bu anlamda bayan arkadaş yapımızın, yeni süreci çok daha iyi anlaması, daha çok özümsemesi, varolan güçlü Önderlik bağlılığını derinlikli ve güçlü Önderlik özümsemesine dönüştürmesi, dolayısıyla genel partideki dönüşüme, yenilenmeye bu temelde öncülük etmesi önem taşımaktadır. Öncülük, kendini burada göstermeli, ortaya çıkarmalıdır. Arkadaşlarımızın bu bilinçle yaklaşmaları, görevlerinin ağırlığından çekinmeksizin, ürkmeksizin, ama başarmanın ortaya çıkaracağı büyük gelişme, onur ve büyümeyi dikkate alarak zorlukları ne olursa olsun göğüsleyen, kendini kat kat fazla çalıştıran, bu temelde güçlü bir Önderlik özümsemesi, yenilenme, dolayısıyla partinin kendini yeniden yapılandırmasına en aktif ve güçlü biçimde katılma görevini omuzlama yükümlülüğü bulunmaktadırlar. Bu arkadaşlarımızın bu anlayışla sürece daha doğru yaklaşacakları, partiden başlamak üzere yeni dönemin demokratik, özgürlükçü devrim sürecinin giderek toplumda geliştirilmesine güçlü bir biçimde öncülük edeceklerine, bunun örgütlü gücünü daha fazla yaratacaklarına, doğru bir biçimde Önderlik ölçüleri, çizgisi, ideolojik ve örgütsel çizgi temelinde özgür kadın örgütlenmesini bunun etrafında, partinin yeni süreçte kendini yeniden yapılandırarak güçlü bir örgütsel sistem yaratmasına etkili katılım sağlayacaklarına inanıyoruz. Bu, tarihsel bir görev olmaktadır.

Elbette sadece bayan arkadaşlar değil, her PKK militanı böyle bir yenilenmeyle; özgürlük, eşitlik ve adalet ilkelerinin güçlü savucusu olmakla yüz yüzedir. Görev, elbette ortaktır, herkesindir. Dolayısıyla PKK'nin kendisi böyledir, PKK militanlığının kendisi bu biçimdedir. Eğer her arkadaşımız, hem partideki gelişmelerden, Önderlik çözümlemelerinden hem de uluslararası siyasetteki gelişmelerden alınan güçle kendini yeniler, gerçekten köklü bir özeleştiri yapar, ideolojik-siyasi kavrayışını ve örgütsel-pratik tutumunu geliştirirse, yirmi dördüncü yılda yirmi dört yıllık mücadeleyle ortaya çıkardığımız büyük birikimi daha örgütlü, kalıcı ve daha yaşamsal hale getirmemiz kaçınılmazdır. Bunu yaptığımız oranda parti daha çok halka mal olacak, toplumla bütünleşecek ve daha çok yaşamsallaşacaktır. Yirmi üç yıllık mücadeleyle ortaya çıkan parti ahlakı, ideolojisi, ölçüleri, giderek daha fazla toplumda yaşanılır hale gelecektir. Dolayısıyla parti, toplumla içselleşecektir.

Partimizin yirmi dördüncü mücadele yılına böyle bir perspektif, bilinç, ruh, azim ve inançla yaklaşıyoruz. Yirmi üç yıllık mücadeleden aldığımız güç, yirmi dört yılda görevlerimizi başarmada bizi umutlu, inançlı, coşkulu ve heyecanlı kılmaktadır. Çok daha fazla iddialı ve tutkulu hale gelmiş bulunuyoruz. Kendimizi, komplonun bizi örgütsüz, yönetimsiz bırakıp şoke ederek tasfiye etme saldırılarını boşa çıkartmış, bu tehlikeleri aşmış, tersine kendini yeniden Önderlik çizgisinde güçlü bir biçimde örgütleyerek, uluslararası komployu param parça edecek, Kürt sorununun demokratik çözümünü bölgenin demokratik değişimi ve birliği temelinde yaratacak bir mücadeleyi yürütecek hale getirmiş durumdayız. Yirmi dördüncü yıl daha fazla böyle bir mücadelenin geliştiği, yeni stratejimizin güçlü bir biçimde pratikleştiği bir yıl olacaktır. Yeni dönem militanlığı, kendisini en çok böyle bir pratik içinde deneyecek, sınayacak, bu pratiğin dersleriyle geliştirecektir. Eğer bu gerçekleri görür, kendimizi gelişmelere iyi dayandırır, Önderlik çizgisini iyi özümser, çok duyarlı bir biçimde yeni dönem görevlerini başarmak üzere yaklaşırsak, bu mücadele sürecinde şimdiye kadar olandan kat kat fazla başarı sağlamamız mümkündür.

Bu inançla biz, tüm yoldaşları ve halkımızı PKK'nin yirmi dördüncü yılında kendini yenileme, görevlerini kapsamlı bir iç sorgulamayla başarıyla yerine getirmeye, dönem görevlerini başarıyla üstlenip yürütmeye, Önderlik çizgisinde, şehitlerimizden ve parti değerlerimizden aldığımız güçle ne pahasına olursa olsun yeni mücadele dönemini başarıyla gerçekleştirmeye çağırıyor, bu temelde partimizin yirmi dördüncü yılına girişi tüm partililere, halkımıza ve insanlığa kutlu olsun diyoruz.

- Zorba ve yalana dayalı düzen kaybedecek, özgürlüğe ve adalete dayalı düzen kazanacaktır!

- Özgürlük ve adalete dayalı düzeni inşa etmek için kararlılıkla yürümek, ileriye atılmak bir zorunluluktur!

- Yaşasın Şehitler Partisi PKK!

- Biji Serok APO!

Aydınlanma PKK öncülüğünde bir eleştiri hareketiyle gelişecektir

Baştarafı 30'da

Aydınlanma kimlik kazanma mücadelesiyle gelişecektir

Tarihte Osmanlı ve Sasani Hanedanlığı'nda, günümüzde otokratik oligarşik yönetimlerde somutlaşan dogmatizme, İslamiyet'in çarpıtılarak hanedanlıkların tanrının yerdeki gölgesi olarak yansıtılmasına ve oluşturulan putlara karşı bir saldırı hareketinin yoğun olarak geliştirilmesi gerekiyor. Geçmişte kol düzeni vardı. Günümüzde despotik ve oligarşik yönetimler kol düzenini sürdürmektedirler. Bu düzeni ortadan kaldırıp özgür bireylerin ortaya çıkması için sivil toplum örgütlerinin ideolojik kimlik hareketiyle yaratılması önem kazanmaktadır. Kürtler, Ortadoğu'da demokrasiye en yakın olan, demokratik uyanış en fazla yaşayan güçtür. Ortadoğu demokrasisinin köprüsünün, yaşadığı sorunlar ve çelişkiler itibariyle Kürtlerden geçtiği bilinmektedir. Başkan Apo'nun ortaya koyduğu belirleme ve tutumlar, bu açıdan Kürtleri kilit noktaya getirmektedir. O açıdan Kürt aydınları ve örgütleri, yaratılmak istenen aydınlanmaya daha doğru yaklaşma sorunuyla karşı karşıyadır. Bunlar yapılırken, elbette toplumda varolan geri tutumlar, feodal değer yargıları incelenip dinde reforma dönüştürecek yaklaşımların ortaya konulması gerekiyor. Sahte laikliği de yoğun eleştiri konusu yapmalıyız, sahte laikçilik uygarlık olmadığı gibi demokratik ve laik bir cumhuriyete de yol açamaz. O da dini kendi tekeline alarak otokratik, oligarşik yönetimlerle kol düzeninin sürdürülmesini içermektedir. Bu açıdan Ortadoğu rejimlerinin mevcut durumda herhangi bir uygarlık ve kültür değeri taşımadıklarını, yine tarihe kattıkları yeni şeylerin olmadığını görmekteyiz.

Denilebilir ki, Avrupa'da rönesans gerçekleşirken Osmanlı İmparatorluğu feodal despotik merkezi bir devlet olarak gelişti. İslamı Hz. Muhammed dönemindeki gibi değil, çok kötü olarak değiştirip, padişahların kol düzenleri biçiminde geliştirdi. Cumhuriyet ilk çıkışı itibariyle bunu değiştirmek istediyse de, daha sonraki otokratik ve oligarşik yönüyle uygarlığı çalarak, biraz da ona öykünerek, taklit ederek yeni bir despotik yaklaşım geliştirdi. Toplumda bölünme ve çatışmalar, feodal değer yargıları korunmaya çalışıldı. Son yıllar, Kürtlerin uyanışı açısından önemli bir yer teşkil etmektedir. Oligarşik ve despotik yönetimlerin gerçekliğine karşı olumlu, ileriye götürebilecek bir yerin tutturulduğunu, aydınlanmanın böyle bir gerçeklik üzerinde daha fazla gelişebileceğini söyleyebiliriz. Kürtler, Ortadoğu'daki bütün halklardan daha fazla böyle bir aydınlanma gerçeğinin üzerinde durmakta ve dinamik bir temele oturmaktadırlar.

Tarihte aydınlanmayı yaratan, siyaseti doruk noktasına çıkaran ve çöküşe uğrayan yerlerden yeni şeyler çıkmadı. Daha çok bunların dışındaki seçeneklerde yeninin ortaya çıkması mümkün oldu. Sümer uygarlığından sonra Akadların, Asurların, Babillerin bunu devam ettirmesi söz konusudur. Onun dışında Grek ve Roma uygarlığı bunların antitezi olarak kendilerini geliştirdiler. Feodalizm ise, Arabistan'da kentleşmenin en çok geliştiği yerlerde değil, çölde, Mekke ve Medine'de gerçekleştirildi. Grek ve Roma, Avrupa'nın daha kuzeylerinde ve batısında yeni şeyler bulmaya çalıştı. Daha sonrası bu uygarlığı sentezlemek isteyen Sovyetler Birliği, bir Doğu ülkesi olarak gelişmek istediyse de bunu başaramadı.

Doğal olarak insanlık açısından aydınlanma hareketini en fazla geliştirmesi gereken Kürtlerdi. Başkan Apo'nun Kürtler içinde ortaya çıkması, böyle bir aydınlanma hareketinin başını çekmesi, değerlendirilmesi gereken önemli bir noktadır. Demokratik Uygarlık Manifestosu, kendisini gerçekleştirme alanı olarak Ortadoğu'yu seçmektedir. Bütün Ortadoğu toplumlarında yeniden doğuşun gerçekleştirilme görevi, güncel olarak kendisini dayatmaktadır. Geçmiş yaklaşımların bunu başarmaya yetmeyeceği ve geçmiş pratiklerden yoğun dersler çıkarma noktasında netleşmiş bulunmaktayız. Kürt Aydınlanması'na düşen görev, her üç alanda da büyük bir zihniyet değişikliği yaratmaktır. Sanat ve kültür alanında Kürt toplumunda yaşanan yeniden doğuşun ortaya çıkardığı sonuçların yeniden derlenip toparlanması gerekmektedir. Bu, Kürt Aydınlanması'na yeni bir ivme kazandıracaktır. Böylesi değişiklikler yapmadan geçmiş üzerinde yeni şeylere ulaşacağımızı düşünmek mümkün değildir. Parti olarak kendimiz için de aydınlanmayı yeniden ele alıyoruz. Toplum açısından da yeniden ele alınmasının zorunluluğunu vurgulamak gerekiyor. Kürt aydınlarının gerçek aydın sıfatına ulaşması, duruşlarını, özgür birey ve iradeyi temsil edecek düzeye getirmeleri gerekmektedir. Bu konuda arayışları olan herkesin Kürt Aydınlanması'na katkı sunması, kendisini yeniden değerlendirmesi önem arz ettiği kadar bunun gerçekleştirilmesi temelinde yeni bir aydınlanma hareketi bizi doğru bir ideolojik kimliğe kavuşturacaktır.

Aydınlanma, özgür bireyin ortaya çıkarılma alanı devlet veya toplum değildir. Bunların dönüştürülmesi, demokratikleştirilmesi, ideolojik kimlik temelinde gerçekleştirilmesi esas alınmakla beraber, aydınlanma alanını Üçüncü Alan olarak değerlendirmek, daha gerçekçi ve yerinde bir belirleme olur. Köhnemiş zihniyetleri, kalıpları aşan kişiliklerin boy vermesi, hayati önemdedir. Kürt toplumu ve Kürt hareketi yürüttüğü mücadeleyle bunun gerektirdiği koşulları yaratmış bulunmaktadır. Yapılması gereken, aydınlanma alanının da kesin bir kopuşa ve dönüşüme uğramasıdır. Bunları yaptığımız oranda Kürt Aydınlanması'nı ve Ortadoğu Aydınlanması'nı daha ileri taşıma koşullarını yaratabiliriz. Toplumlar, dogmaları parçalamadan herhangi bir gelişme emaresi göstermemiştir. Çeteci eğilimlerin, feodal değer yargılarının, ilkel milliyetçi yaklaşımların Kürt Aydınlanması'nın başına bela olduğunu, zihniyet değişikliği önünde ciddi engeller oluşturduğunu vurgulamak gerekiyor. Bunlarla yoğun ve açık bir ideolojik kimlik kazanma mücadelesinin yürütülmesi gerekmektedir. Bu açıdan yeni bir sarsıntı dönemi, kaçınılmazdır.

Uluslararası komplo sürecinde de bunlar yoğunca yaşandı, şok dalgaları ve kırılmalar oldu. Yenilgi psikolojisiyle bireyciliği seçme durumu oldu, geriye dönüşler yaşandı. Boşluklar, yoğun olarak ortaya çıktı. Bütün bunların temelinde ne yatmaktaydı? İdeolojik kimlik tanımlamasının doğru yapılmaması, bunun özümsenmemesi, temel nedendir. Boşlukların önemli bir bölümünü bunlara dayandırmak mümkündür. PKK, kendi içinde bunları aşma mücadelesi verirken toplumda ve Kürt aydınlarında bu tür durumlar daha çok yaşandı. Bütün bunlar göz önüne getirildiğinde, herkesin ideolojik kimlik kazanma ve zihniyet değişimi yönünde yaşanılan boşlukları değerlendirmesi gerekiyor. Bunlar görmezlikten gelinerek yapılacak belirmeler, kaba ve inkarcı yaklaşımlar çözüm getirmeyecektir. Olsa olsa sorunları daha fazla daraltacak, marjinalleşmeye itecek, oluşturulan değerler üzerinde restorasyon eğilimlerini güçlendirecektir. Bunların altını kazıdığımızda bireylerde yoğun olarak isyancılık ve bencillik kendisini gösterecektir. O açıdan aydınlanma hareketini yeniden ele alma ve Başkan Apo'nun AİHM değerlendirmesi temelinde ileri boyutlara taşıma gerekliliği, açıktır. Kendimiz de dahil, hepimize çağrımız bu yönlüdür.

Zihniyet değişimi, özgür bireylerin yaratılmasına dayanıyor. Rönesans da buna dayalı olarak gelişecek ideolojik kimlikle, özgür bireylerin ortaya çıkarılması ve bunların demokratik toplum için mücadele etmeyi esas almaları, bu temelde örgütlenmeleri ve mücadele etmeleriyle gelişecektir. Geçmiş süreçte Başkan Apo'nun yaptıkları ortadaydı, fakat buna göre bir pratik seyretmedi. Başkan Apo bir hareketin, toplumun önderi, hatta Ortadoğu'nun önder kişiliği olarak bu konudaki bazı yanlışlıklara vurgu yapmakta ve bunların aşılmasına işaret etmektedir. İdeolojik kimlik açısından yapılan belirlemeler, dönüştürülmesi gereken noktalar AİHM değerlendirmelerinde açık olarak izah edilmiştir. Bu, hem Kürt Aydınlanması'nın hem de Ortadoğu Aydınlanması'nın temellerini oluşturmaktadır. Bu, önemli bir çıkış noktamızdır. Kürt Aydınlanması buna dayanarak gerçek yerini bulabilir. Kürt aydınları açısından bu fazlasıyla gereklidir. Geçmiş tutumların, kuşkucu yaklaşımların terk edilmesi gerekiyor. "Acaba olur mu, olmaz mı?" ya da bireyci, kendini esas alarak Kürt halkı adına ortaya çıkarılan değerlere daha doğru ve bilimsel temelde yaklaşmaları gerektiği ortadadır. Aydın olmanın gereği, bilimsel olmak ve kendinde dönüşüm yaparak toplumun zihniyet dönüşümüne hizmet etmektir. Diğer türlü yaklaşımlar, belli yerlerde konumlanarak toplumda yaşanan gelişmeleri, mücadelenin yaşadığı değişiklikleri ve yaşanan açmazları görmeden, bunları aydınlatmadan aydın olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu açıdan yeni bir doğuşun yapılması kaçınılmazdır.

Kürtlerin böyle bir ideolojik kimliğe kavuşması, Demokratik Cumhuriyet temelinde Türklerin ve Kürtlerin ideolojik kimliğe kavuşmasını sağlayacağı gibi Ortadoğu'nun da böyle bir ideolojik kimliğe kavuşmasını sağlayacaktır. Aydınlanma hareketi içinde Kürt aydınları da yer alacağına göre onurlu, namuslu ve direngen davranabilecek aydınların böyle bir çıkış yapmaları önemlidir. Hepsi bunu gerçekleştirmiyorsa bile, özgür irade ve kişilik gösterebilecek, bu konuda çeşitli alanlarda bilimsel araştırmalar yaparak köhnemiş yapılara, dogmalara karşı eleştiri hareketini geliştirebilecek aydınların ortaya çıkması önemlidir. Aydınların da kendilerini bu temelde düzenlemeleri, böyle bir yaklaşımla yeni bir aydınlanma hareketine giriş yapmalarını önemli buluyoruz. Ortadoğu aydınlarını da ideolojik kimlik mücadelesi temelinde dogmalara karşı savaşımda birleştirebilirsek, Ortadoğu Rönesansı ve Kürt Aydınlanması'nı gerçek temellerine oturtabilir ve başarıya götürme durumunu daha fazla yakınlaştırabiliriz.

Başkan Apo'nun ortaya koyduğu savunma, kendisinin de belirttiği gibi ***"Özgür İnsan Savunması"***dır. Aydınlanmanın buraya dayandırır, özgür Kürdü ve özgür Ortadoğuluyu geliştirmeye dayandırır ve böyle yüklenirsek, aydınlanma hareketini yeni boyutlara taşıyabiliriz.

PKK Başkanlık Konseyi Üyesi Cemil BAYIK yoldaş ile yapılan röportaj

PKK TARİHİ zorluklarla mücadele tarihidir

PKK Kürt halkının son özgürlük şansı olarak doğmuştur

Serxwebûn: *PKK 23 yıllık mücadele tarihinde ne tür zorluklarla karşılaştı, parti hangi yöntemlerle bu zorlukları aştı, bunda Önderlik gerçeğinin rolünü nasıl tanımlıyorsunuz?*

Cemil Bayık: Zorluklarla dolu, ama büyük kazanımları olan 23 yıllık mücadele sürecini geride bıraktık. Bu mücadeleye önderlik eden partimizin kuruluşunun 23. yıldönümü dolayısıyla, büyük Önder Başkan Apo'yu saygıyla selamlıyor, şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyor, tüm halkımızın ve yoldaşların bu anlamlı gününü coşkuyla ve yürekten kutluyorum.

Bir halkın ulusal-demokratik dirilişini ve özgürlüğe yürüyüşünü ifade eden 23 yıllık mücadele sürecinde karşılaşılan zorlukları ve bunların nasıl aşıldığını anlamak, geçmişe olduğu kadar günümüze ve geleceğe doğru bir anlam vermek ve değer biçmek açısından oldukça önemlidir. Hele PKK içinde ve dışında ortaya çıkan, tarih bilincinden ve değer duygusundan yoksun ucuz yaklaşımların varlığı bunu daha da önemli hale getiriyor.

Hiç şüphesiz PKK tarihi, zorluklarla mücadele tarihidir. Geride bıraktığımız mücadele yıllarında karşılaşılan zorlukların ayrıntılı bir dökümünü yalnızca bu soruya verilecek cevaba sığdırarak yapmak mümkün değildir. Başta Parti Önderliğimizin yaptığı değerlendirmeler olmak üzere, değişik parti belgelerinde partimizin gelişim tarihi izah edilmeye çalışılmıştır. Ancak her günü büyük zorluklarla mücadele temelinde kazanılan bu direniş tarihinin tüm yönleriyle anlatımı, bir roman ve daha değişik yazıların konusudur. Ana dönemleri ve temel zorlukları izah ederek bir kez daha bu hususa açıklık getirmeye çalışacağım.

PKK tarihinde temel gelişme süreçleri vardır ve her sürecin kendine has zorluklarından bahsetmek gerekiyor. Bu bakımdan öncelikle doğuş yıllarının değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Bu dönemin zorluklarını anlamak bakımından şu önemli sorulara cevap vermek gerekiyor: PKK hangi ulusal ve uluslararası koşullarda çıkış yapmıştır? Tarihsel ve güncel açıdan devraldığı ulusal-toplumsal, ideolojik-siyasal ve kültürel miras nedir? Yaşadığı bölge ve dünya gerçekliği neyi ifade ediyor? Kürt halkı üzerinde egemen olan güçlerin ve Kürdün kendine bakışı nedir? Kürt nasıl tanımlanıyor ve insanlık ailesinin neresine yerleştiriliyordu? Bu ve benzeri sorulara verilecek objektif cevaplar, PKK'nin doğuş ve gelişme yıllarında karşılaştığı temel zorlukları ve bunların nasıl aşıldığını ortaya koyacaktır.

Bir halk ki, var ama, yok sayılmaktadır. Tarih boyunca dayatılan inkar ve imha siyaseti altında ve vahşi katliamlar uygulanarak yok edilmek istenmiştir. Soyları tükenmesin diye hayvanların koruma altına alındığı bir dünyada, insanlığın ve uygarlığın en eski temsilcisi olan Kürtler, bu mazlum halk uluslararası bir sömürge statüsü içinde zorla tutularak, her türlü insani, ulusal ve toplumsal, siyasal ve kültürel gelişmenin dışına itilmiştir. Ağır sömürgeci uygulamalar altında kendinden korkar ve utanır hale gelmiştir. Kürtlük sadece büyük utanç vesilesidir. İnsanlığın yükselen temel değerleri olan özgürlük, demokrasi ve insan hakları, Kürt için hayal edilemeyecek kadar uzaktadır. Kürt sadece egemenlere kul-köle olacak kadar vardır ve bu çerçevede "yaşama hakkına" sahiptir. Bu kadar kendine yabancılaşmış, kendisi olmaktan çıkmış, güçsüz, umutsuz, dilinden, kültüründen, vatanından ve özgür geleceğinden mahrum bırakılmış bir halkın bağrından, Kürde rağmen PKK, son bir özgürlük şansı, umudu olarak doğmuştur. Bir halk adına ve özgürlük için çıkış yapmak isteyenler için, bundan daha ağır ve elverişsiz koşullar tasavvur edilemez.

Kürt halkının yaşadığı bu durumdan birincil dereceden sorumlu olan Türk egemen sistemi, Kürdün kendisini inkar etmesi dışında hiçbir seçenek tanımamıştır. Cumhuriyetin asli kurucu üyesi olmasına rağmen, kendini ifade etme, örgütleme ve geliştirmek için gerekli olan tüm yasal demokratik zeminler kapatılmıştır. Çağın gelişen akımı olan bilimsel-sosyalizm ve ulusal kurtuluşçuluğun onurlu ve özgürlükçü bir çıkış için cesaret veren özelliğine rağmen, Türkiye'de ideolojik-siyasal ortama hakim olan şoven milliyetçilik ve bunun sola yansıma biçimi olan sosyal şovenizmdir. Son derece olumsuz bir ideolojik-siyasal kuşatma ortamı söz konusudur.

Uluslararası sistem Kürdü dışlamıştır. Şekillenen dünyada Kürde yer yoktur. Emperyalist politika, Kürdü çıkarları gereği her zaman kullanılacak bir kart olarak görmektedir. Sosyalizmi temsil eden sistem, ulusal kurtuluş hareketlerini dış politikanın basit bir aracı olarak görmenin ötesine geçmemektedir. Kürt halkı söz konusu olduğunda bu düzeyde bile bir yaklaşım içerisinde oldukları söylenemez. Tüm bu koşullar birarada düşünüldüğünde PKK'nin hangi ulusal ve uluslararası zeminde ve ne kadar ağır koşullarda çıkış yaptığını görmek mümkündür. Tabii ki gerçeğin bir diğer yönü vardır. 20. yüzyılın son çeyreğinde ve 1970'li yılların başında, Kürt halkı adına ve özgürlüğü için yola çıkanların bu kadar elverişsiz ulusal ve uluslararası koşullarda, tarihsel ve güncel açıdan adeta birçok verinin "çıkış yapma, ezilirsin" dediği ortamda, "neye dayanarak ve neye güvenerek yola çıktılar" diye sorulabilir? Hemen belirtelim ki, inançları, fedakarlıkları, cesaretleri ve dürüstlüklerinden başka, çağın gelişen eğilimi olan ulusal kurtuluşçuluğun çekiciliği ve özgürlük ütopyaları vardı. Ankara'da Başkan Apo önderliğinde ***Haki Karer***, ***Kemal Pir***, ***Hayri*** ve ***Mazlumlar***'ın da içinde yer aldığı bir grup devrimci aydının umuda yolculuğu böyle başladı. Evet, ne paraları ne silahları ne arkalarında destek alacakları bir güç ve ne de kendilerine "davanızı destekliyoruz, sonuna kadar sizinleyiz" diyecek, derin yurtseverlik duygularına sahip bir halk vardı. Bu koşullar altında "ben de varım ve özgürce yaşamak istiyorum" iddiasıyla özgürlük umudunu Kürdistan'a taşıyanlar, daha ilk adımlarında köhnemiş sistemin boğucu etkisi, sömürgecinin korkunç vahşeti ve ihanetin, komplonun çirkin yüzü ile karşılaşmışlardır.

Haki Karer halkların kardeşliğinin mayasını oluşturdu

Büyük imkansızlıklar ortamında ve belirsizliklerle dolu bir süreçte özgür düşünce tohumlarının serpiştirilmesinde öncülük eden Haki Karer yoldaşın bir komplo sonucu şehadete ulaşması, karşılaşılacak zorlukların ve tehlikelerin büyüklüğünü ortaya koymak kadar, devrimci grubu yeni bir yol ayrımıyla, yeni bir kararla da karşı karşıya bıraktı. Tarih 18 Mayıs 1977... Kuşkusuz grubun önderlerinden büyük enternasyonalist devrimci Haki Karer komplonun tesadüfi bir hedefi olmamıştı. Türk kökenli bir devrimci önder kadro olarak ulusal kurtuluşçu saflarda yer alması, Kürt-Türk kardeşliğinin mayasını oluşturuyordu. Aynı zamanda öncü militan çalışması, fedakarlığı ve mütevazı yaşamıyla grubun gelişmesinde etkin bir role sahipti. Güven ve cesaret aşılıyordu. Bu bakımdan oldukça bilinçli seçilmiş bir hedefti. Dolayısıyla şehadeti sarsıcı bir etki yaratmıştır. Ya Haki yoldaşın anısına bağlı kalınarak, zorlukların, tehlikenin ve düşmanın gücünün büyüklüğüne bakılmaksızın, büyük bir cesaret ve kararlılıkla mücadeleye daha etkin biçimde devam edilecek –bu, davaya bağlı ve onurlu devrimcilerin tutumudur– ya da komplonun da hedefi olan korku ve paniğe kapılınarak mücadeleden, kurtuluş ve özgürlük iddiasından vazgeçilecekti. Oldukça zor ve tarihi bir karar sürecinde Başkan Apo ve beraberindekiler zor, ama onurlu olanı tercih ettiler: Mücadeleye devam! Grubu dağıtıp tasfiye etmek amacıyla geliştirilen bu komplo, tersine oldukça birleştirici ve kararlaştırıcı bir rol oynamıştır. Yeri gelmişken hemen belirtilmesi gereken bir hususu ifade edeyim: PKK daha başında ve en somut biçimiyle Haki yoldaşın katledilmesi olayı karşısında sergilediği yaklaşım ve tutumu, mücadele tarihi boyunca karşılaştığı tüm zorlukları aşmada esas almıştır. Zorluklardan kaçmamıştır. Karşılaşılan tüm zorlukları mücadele gerekçesi haline getirmiş, büyük bir azim, irade ve mücadele kararlılığıyla aşmıştır. PKK'deki büyük gelişme, emek, direniş kahramanlığı ve şehadet bu temelde anlam bulmuştur. Her zorlu süreç yeni bir hamlenin de başlangıcı olmuştur.

Haki yoldaşın şehadetiyle artık dönülmez bir yola girilmiştir. Sorun, anıya nasıl sahip çıkılacak ve gelişmenin sürekliliği nasıl sağlanacaktır? Grup çok yönlü saldırıların hedefi durumundadır. Bu koşullarda grubu tehlikelere karşı korumak ve düşünce tohumlarının yeşermesini sağlamak, büyük bir irade, çaba ve direnme gücü gerektiriyordu. Önderlik, Haki yoldaşın anısına parti programını hazırlama ve partileşme çabalarını hızlandırmakla cevap vermiştir. Yoğun bir ideolojik-politik çaba temelinde kitleler içinde benimsenen ulusal kurtuluş düşüncesi giderek partileşmeyi dayatan bir politik, örgütsel taban yaratmıştır. Devrimci grup çalışmaları geliştikçe, tehlike ve zorluklar artmıştır. Kürdün özgürlük uyanışı egemen-sömürgeci sistemi ve Kürt feodal işbirlikçilerini dehşete düşürmüştür. Bir yandan şoven-milliyetçi sivil faşist saldırılar, polis takibi, öte yandan feodal-aşiret beylerinin haince çabaları, sol cepheden de sosyal şovenizmin artan ideolojik-politik saldırıları örgütü nefes alamaz duruma getirmeye çalışmıştır. İdeolojik-politik, örgütsel çalışmaları geliştirip korumak, şiddet temelinde meşru müdafaayı zorunlu hale getirmiştir. Başka türlü devrimci çalışmaları ve devrimcileri korumak mümkün değildi. Buna cesaret etmek gerekiyordu. Dönemin zorluklarını aşmak ve gelişmenin önünü açmak bakımından devrimci şiddet bir zorunluluk olarak kendini daha fazla dayattı. Devrimci mücadelenin şehirlerde ve kırsal bölgelerde yaygınlık kazandığı bir süreçte, Hilvan'da Halil Çavgun yoldaşın şehadeti yaşandı. Feodal-işbirlikçilik, en haince bir biçimde ulusal kurtuluşçu gelişmenin karşısına dikilmiş, sömürgeci-feodal düzeni ve sarsılan otoritesini korumaya çalışıyordu. Apoculuk, Kürdistan'da ulusal-demokratik gelişmenin temsilcisi olarak etkin duruma geldikçe, karşı cephede yer alanların kimlikleri daha fazla açığa çıkıyor ve saldırıları yoğunlaşıyordu. Siverek'te Celal Bucak eşkıya çetesine karşı mücadelenin yükseltilmesi temelinde gerçekleşen partileşme ilanıyla, politik mücadele giderek yoğunluk kazandı. İç gericiliğin artan saldırılarına, iç ihanetin arkadan hançerleyen tutumu eklendi. '79 Elazığ tutuklamaları ve Şahin Dönmez'in ihaneti, henüz genç ve kuruluş sürecinde olan partiyi yeni sorunlar, zorluklar ve tehlikelerle yüz yüze bıraktı. Sıkıyönetim uygulamalarıyla gelişmeleri kontrole almaya çalışan Türk egemen güçleri, parti militanlarına yönelik yaygın tutuklama, işkence ve katliamlara girişti. Bu süreç aynı zamanda PKK'nin zindan direnişçiliğinin de geliştiği bir süreçtir. 12 Eylül 1980'de askeri darbeyle zirveye çıkan saldırıyla, devrimci-ulusal kurtuluşçu cephe tümden ezilmek isteniyordu.

Devamı Sayfa 37'de